

BEZPIECZEŃSTWO WEWNĘTRZNE
PRAKTYCZNY PRZEWODNIK

TECHNIKI INTERWENCJI

materiały do ćwiczeń (cz. I)

ZESZYT 1

Według stanu prawnego na dzień 31 sierpnia 2014 r.

Opracował: Jan Swół

Rzeszów 2014

***W życiu, zbyt często jeszcze tak bywa,
Że wielu chce, lecz nie każdy potrafi.
Nieszczęście, kiedy ten, co nie wie, uczy tego, co nie umie.
Wprowadzając innych w interesujący świat nauki,
Wypada mieć to na uwadze.***

*Moim Studentom
W podziękowaniu za pomoc
w prowadzonych badaniach
opracowanie to dedykuję*

BEZPIECZEŃSTWO WEWNĘTRZNE

– PRAKTYCZNY PRZEWODNIK

TECHNIKI INTERWENCJI

– materiały do ćwiczeń

(część 1)

Opracował: Jan Swół

Zeszyt 1

Wydawca: Jan Swół
39-200 Dębica
ul. Południowa 5
e-mail: jswol@onet.pl

Rzeszów 2014

Redaktor techniczny: Tobiasz Małyśa

Recenzenci: dr inż. Lech Hyb,
Wyższa Szkoła Handlowa
w Kielcach

dr Kazimierz Kraj,
Wyższa Szkoła Informatyki
i Zarządzania w Rzeszowie

ISBN: 978-83-940604-0-4

Bezpieczeństwo wewnętrzne – praktyczny przewodnik.

Techniki interwencji – materiały do ćwiczeń (część I). Zeszyt 1.

Według stanu prawnego na dzień 31 sierpnia 2014 r.

© Copyright by Jan Swół

Wydanie I

Dzieło chronione prawem autorskim. Za wyjątkiem celów komercyjnych oraz włączenia do zbiorów bibliotecznych szkół wyższych (uniwersytetów), przedruk dzieła lub jego fragmentów dozwolony pod warunkiem podania źródła. Publikacja bezpłatna dla studentów.

Spis treści

Od autora	12
Jak korzystać z materiałów	25
Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym.....	27
Dział I. Przepisy ogólne.....	28
Dział II. Ruch drogowy.....	35
Rozdział 1. Zasady ogólne.....	35
Rozdział 2. Ruch pieszych	39
Rozdział 3. Ruch pojazdów	41
Oddział 1. Zasady ogólne	42
Oddział 2. Włączanie się do ruchu.....	42
Oddział 3. Prędkość i hamowanie.....	43
Oddział 4. Zmiana kierunku jazdy lub pasa ruchu	45
Oddział 5. Wymijanie, omijanie i cofanie	45
Oddział 6. Wyprzedzanie	46
Oddział 7. Przecinanie się kierunków ruchu	47
Oddział 8. Ostrzeganie oraz jazda w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza	49
Oddział 9. Holowanie.....	50
Oddział 10. Ruch pojazdów w kolumnie.....	51
Oddział 11. Przepisy dodatkowe o ruchu rowerów, motorowerów oraz pojazdów zaprzęgowych.....	51
Rozdział 4. Ruch zwierząt	52
Rozdział 5. Porządek i bezpieczeństwo ruchu na drogach	53
Oddział 1. Przepisy porządkowe	53
Oddział 2. Zatrzymanie i postój	56
Oddział 3. Używanie świateł zewnętrznych.....	59
Oddział 4. Warunki używania pojazdów w ruchu drogowym.....	60
Oddział 5. Wykorzystanie dróg w sposób szczególny.....	73

Dział III. Pojazdy	78
Rozdział 1. Warunki techniczne pojazdów	78
Rozdział 1a. Homologacja	82
Rozdział 1b. Dopuszczenie jednostkowe pojazdu	109
Rozdział 1c. Dopuszczenie indywidualne WE pojazdu	112
Rozdział 2. Warunki dopuszczenia pojazdów do ruchu	113
Rozdział 2a. Centralna ewidencja pojazdów	126
Rozdział 3. Badania techniczne pojazdów	134
Dział IV. Bezpieczeństwo ruchu drogowego	142
Rozdział 1a. Centralne ewidencja kierowców	142
Rozdział 3. Wojewódzki ośrodek ruchu drogowego	147
Dział V. Kontrola ruchu drogowego	148
Rozdział 1. Uprawnienia Policji i innych organów	148
Rozdział 2. Zatrzymywanie i zwracanie dowodów rejestracyjnych	162
Rozdział 3. Zatrzymywanie praw jazdy i pozwoleń oraz cofanie i przywracanie uprawnień do kierowania pojazdami	163
Rozdział 4. Kary pieniężne za przejazd pojazdów nienormatywnych bez zezwolenia lub niezgodnie z warunkami określonymi w zezwoleniu	165
Dział Va. Działania na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego	168
Dział Vb. Kary pieniężne	174
Dział VI. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe	172
Załącznik nr 1. Kategorie zezwoleń na przejazd pojazdu nienormatywnego	173
Załącznik nr 2. Kategorie pojazdów	175
Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 lipca 2010 r. w sprawie kierowania ruchem drogowym	177
Załącznik nr 1. Sposób dawania poleceń i sygnałów do kierowania ruchem na skrzyżowaniu	180
Grafika do załącznika nr 1	185

Załącznik nr 2.	Szczegółowa specyfikacja techniczna tarczy znaku używanego przez osobę nadzorującą bezpieczne przejście dzieci przez jezdnię w wyznaczonym punkcie	191
	Wzór tarczy znaku	192
Załącznik nr 3.	Program szkolenia w zakresie kierowania ruchem drogowym	192
Załącznik nr 4.	Wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia	192

**Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 22 czerwca 2011 r. w sprawie usuwania pojazdów
pozostawionych bez tablic rejestracyjnych
lub których stan wskazuje na to, że nie są używane.....**

Załącznik nr 1.	Wzór dyspozycji usunięcia pojazdu	195
-----------------	---	-----

**Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie postępowania
z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego**

Załącznik nr 1.	Wykaz naruszeń przepisów ruchu drogowego i liczba punktów odpowiadająca tym naruszeniom	202
Załącznik nr 2.	Wzór karty informacyjnej	202
Załącznik nr 3.	Wzór karty rejestracyjnej	202
Załącznik nr 4.	Wzór zawiadomienia o wydaniu decyzji o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami	202
Załącznik nr 5.	Wzór zawiadomienia o poddaniu kontrolnemu sprawdzeniu kwalifikacji	203
Załącznik nr 6.	Wzór zawiadomienia o wydaniu decyzji o przywróceniu uprawnienia do kierowania pojazdami.....	203
Załącznik nr 7.	Wzór wniosku o kontrolne sprawdzenie kwalifikacji lub cofnięcie uprawnień do kierowania pojazdami	203
Załącznik nr 8.	Program szkolenia kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego.....	203
Załącznik nr 9.	Wzór zaświadczenia o odbyciu szkolenia upoważniającego do zmniejszenia liczby punktów	203
Załącznik nr 10.	Wzór zaświadczenia/informacji o wpisach w ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego	203

**Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 22 czerwca 2011 r. w sprawie usuwania pojazdów, których
używanie może zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu
drogowego albo utrudniających prowadzenie akcji ratowniczej.....** 204

Załącznik nr 1. Wzór dyspozycji usunięcia pojazdu.....	206
Załącznik nr 2. Wzór powiadomienia	206
Załącznik nr 3. Wzór zezwolenia na odbiór pojazdu z parkingu strzeżonego.....	206

**Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 18 lipca 2008 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego** 207

Załącznik nr 1. Wzór pokwitowania za zatrzymanie dokumentów stwierdzających uprawnienie do kierowania pojazdem lub jego używania	213
Załącznik nr 2. Sprawozdanie z kontroli drogowej zawierające wykaz kontrolny	213
Załącznik nr 3. Zasady przeprowadzania kontroli układu hamulcowego, emisji spalin i ogranicznika prędkości oraz warunki, jakim muszą one odpowiadać.....	213
Załącznik nr 4. Wzory pieczęci policjanta potwierdzającej dokonanie kontroli urządzenia rejestrującego samoczynnie prędkość jazdy, czasu jazdy i czas postoju, obowiązkowe przerwy oraz czas odpoczynku.....	213
Załącznik nr 5. Wzory pieczęci inspektora Inspekcji Transportu Drogowego potwierdzającej dokonanie kontroli urządzenia rejestrującego samoczynnie prędkość jazdy, czasu jazdy i czas postoju.....	213
Załącznik nr 6. Wzory pieczęci funkcjonariusza Straży Granicznej potwierdzającej dokonanie kontroli urządzenia rejestrującego samoczynnie prędkość jazdy, czasu jazdy i czas postoju	213
Załącznik nr 7. Wzory pieczęci funkcjonariusza celnego potwierdzającej dokonanie kontroli urządzenia rejestrującego samoczynnie prędkość jazdy, czasu jazdy i czas postoju	213
Załącznik nr 8. Program szkolenia osób ubiegających się o upoważnienie do wykonywania kontroli ruchu drogowego	213
Załącznik nr 9. Wzór upoważnienia do wykonywania kontroli ruchu drogowego	213

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji – wyciąg	215
Rozdział 1. Przepisy ogólne	215
Rozdział 2. Organizacja Policji	216
Rozdział 3. Zakres uprawnień Policji	225
Rozdział 3a. Bandera i znaki rozpoznawcze	245
Rozdział 5. Służba w Policji	246
Rozdział 6. Korpusy i stopnie policyjne	246
Rozdział 7. Obowiązki i prawa policjanta	246
Rozdział 8. Mieszkania funkcjonariuszy Policji	246
Rozdział 9. Uposażenie i inne świadczenia pieniężne policjantów.....	246
Rozdział 10. Odpowiedzialność dyscyplinarna i karna policjantów.....	246
Rozdział 10a. Kontyngenty policyjne wydzielone do realizacji zadań poza granicami państwa	246
Rozdział 10b. Realizacja wspólnych działań na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej	246
Rozdział 10c. Punkty kontaktowe wymiany informacji z państwami członkowskimi Unii Europejskiej oraz krajowe biuro do spraw odzyskania mienia	246
Rozdział 11. Przepisy przejściowe i końcowe	246
 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2005 r. w sprawie sposobu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów	 247
Rozdział 1. Przepisy ogólne	247
Rozdział 2. Legitymowanie osób	248
Rozdział 3. Zatrzymywanie osób	249
Rozdział 4. Pobieranie od osób wymazu ze śluzówki policzków oraz pobieranie materiału biologicznego ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości	251
Rozdział 5. Kontrola osobista, przeglądanie zawartości bagaży i sprawdzanie ładunków w portach i na dworcach oraz środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego	252
Rozdział 6. Obserwowanie i rejestracja obrazu i dźwięku zdarzeń w miejscach publicznych.....	253
Rozdział 7. Żądanie niezbędnej pomocy oraz zwracanie się o niezbędną lub doraźną pomoc.....	254

Rozdział 8.	Przepisy końcowe	256
Zarządzenie nr 496 Komendanta Głównego Policji		
z dnia 25 maja 2004 r. w sprawie badań na zawartość		
w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu		
		257
Załącznik nr 1.	Rejestr badań przeprowadzonych urządzeniami elektronicznymi do badań na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu.....	260
Załącznik nr 2.	Protokół z przebiegu badania stanu trzeźwości urządzeniem elektronicznym	260
Zarządzenie nr 497 Komendanta Głównego Policji		
z dnia 25 maja 2004 r. w sprawie pełnienia służby przez policjantów		
wykorzystujących przyrządy kontrolno-pomiarowe służące		
do rejestracji zachowań uczestników ruchu drogowego		
		261
Załącznik nr 1.	Wzór ewidencji pracy wideo rejestratora/fotorejestratora	264
Załącznik nr 2.	Informacja dotycząca wykorzystania pojazdu służbowego.....	265
Załącznik nr 3.	Informacja dotycząca wykorzystania pojazdu służbowego wyposażonego w wideo rejestrator	265
Załącznik nr 4.	Rejestr materiałów wideo przechowywanych oraz zabezpieczonych do celów dowodowych KMP/KPP	265
Załącznik nr 5.	Informacja dotycząca wykorzystania fotorejestratora/fotorejestratorów* za miesiąc/rok*	265
Zarządzenie nr 609 Komendanta Głównego Policji		
z dnia 25 czerwca 2007 r. w sprawie sposobu pełnienia		
służby na drogach przez policjantów		
		266
Rozdział 1.	Przepisy ogólne	266
Rozdział 2.	Organizacja służby na drogach.....	267
Rozdział 3.	Sposób pełnienia służby na drogach przez policjantów.....	269
Rozdział 4.	Czynności wykonywane przez policjantów na miejscu zdarzenia drogowego.....	272
Rozdział 5.	Dokumentowanie przebiegu służby policjanta	273
Rozdział 6.	Przepisy końcowe	274
Załącznik nr 1.	Statystyczna karta czynności policjanta ruchu drogowego	274

Załącznik nr 2. Książka pracy przyrządu kontrolno-pomiarowego	274
Zarządzenie nr 25/93 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 czerwca 1993 r. w sprawie sposobu używania gwizdka sygnałowego przez policjantów	275
Załącznik do Zarządzenia nr 25/93 KGP	275
Wytyczne nr 2 Komendanta Głównego z dnia 17 lutego 2014 r. w sprawie uzgadniania przez policjantów miejsca i czasu kontroli ruchu drogowego z użyciem przenośnych albo zainstalowanych w pojeździe urządzeń rejestrujących, prowadzonej przez strażę gminne	277
Załącznik do wytycznych (wzór formularza)	279
Przepisy karne związane z bezpieczeństwem w ruchu drogowym	280
Wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	280
Kary i środki karne za wykroczenia	284
Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	286
Kary i środki karne za przestępstwa	288
Miniprzewodnik po aktach prawnych	291
Zakończenie	301
Literatura uzupełniająca	304
Wykaz okienek problemowych	306
Notatki i zapiski	307

OD AUTORA

Wybitny i ceniony badacz poznania społecznego, Gordon B. Moskowitz, we wstępie do jednego z podręczników pisze tak: „Wśród najważniejszych i najbardziej interesujących zmian w naszym otoczeniu, które inicjują poszukiwanie wiedzy, są zmiany wywołane przez człowieka (włącznie z nami samymi). Interakcje społeczne są zasadniczą częścią ludzkiej egzystencji, mamy zatem potrzebę rozumienia cech i motywów otaczających nas ludzi”^[1].

Poznanie – ogólnie mówiąc – powodów, dla których rzesza studentów postanowiła zgłębić uwarunkowania społeczne i prawne szeroko rozumianego bezpieczeństwa, zainspirowało mnie do badań. Przed wszystkim do własnych celów, aby specjalistyczną wiedzę, ugruntowaną wieloletnim doświadczeniem nabytym podczas służby w policyjnym mundurze, przekazać możliwie najefektywniej. Efektywność może być mierzona według różnych kryteriów. Oceniając czyjąś pracę (własną także), powiemy, że efektywnie działa ten, kto przy jak najmniejszym wysiłku (fizycznym, ekonomicznym, intelektualnym) osiąga cel. Jednakże między chęciami (zamierzeniami) a końcowym efektem nie można postawić znaku równości. Dlatego motto, które znalazło się w tym opracowaniu, przyświecało mi od chwili, kiedy wykonując polecenia moich przełożonych, prowadziłem szkolenia dla policjantów obejmujące problematykę zawodową. Myśl ta nabrała szczególnego znaczenia zwłaszcza wtedy, kiedy stanąłem oko w oko z ponad trzema setkami studentów zgromadzonych w auli, którzy w ramach zajęć mieli wysłuchać wykładu z kryminalistyki.

Kiedy zakończył się semestr, tylko jeden student spełnił wcześniej uzgodnione kryteria. Moja własna efektywność okazała się więc raczej marna. Na ocenę końcową miały wpływ: obecność (15%) i aktywność podczas zajęć (15%), wyniki egzaminu (70%). Tylko jeden student wykazał się aktywnością, a to pozwoliło wpisać przy jego nazwisku ocenę bardzo dobrą w protokole egzaminacyjnym. Niewątpliwie byli inni studenci, posiadający duży zasób wiedzy z tego przedmiotu, ale nie spełniali kryteriów. Jeszcze przed egzaminem starałem się dowiedzieć, dlaczego mimo licznych zachęt, nie wykazywali aktywności. I tym razem moja efektywność okazała się marna – nie dowiedziałem się. Ostatecznie ten, kto wie, nie musi o nic pytać. Ja nie wiedziałem, więc wyruszyłem w drogę po wiedzę i umiejętności.

Trzyletnie badania prowadzone w ramach przedmiotów: kryminologia i kryminalistyka, technika i taktyka operacyjna, kształtowanie bezpiecznych przestrzeni, ochrona osób i mienia, ochrona osób, mienia, obiektów i obszarów, taktyka i technika interwencji, sprawiły, że teraz wiem o wiele więcej. Stąd moja nieśmiała próba wyjścia naprzeciw potrzebom edukacyjnym studentów. Można powiedzieć, że nie jest przypadkiem, iż akty prawne przydatne do ćwiczeń, obejmujące problematykę ruchu drogowego, zdecydowałem się opracować oraz udostępnić studentom. Jest to już trzecie wydanie. Poprzednie dwa w mojej ocenie spełniły swoje zadanie, a ściśle mówiąc, wykazały swoją przydatność podczas ćwiczeń z technik interwencji. Chcę powiedzieć, że użyteczność tego *Przewodnika* będzie jeszcze większa.

Badania własne oraz wyniki egzaminów z techniki interwencji i zaliczeń ćwiczeń, które prowadziłem, w sposób niebudzący wątpliwości wskazują, że studenci rzadko korzystają z aktów prawnych jako źródła wiedzy. Jednocześnie z trudem do ich świadomości dociera to, że w wielu opracowaniach właśnie przepisy powszechnie obowiązującego prawa przedstawiane są w uproszczonej postaci. Wniosek nasuwa się prosty: należy pracować (uczyć się) na aktach prawnych. A to, co jest w nich niejasne, starajmy się pojąć poprzez studia nad literaturą bądź zainteresowanie wykładowcy istotą problemu. Rozmawiajmy z innymi studentami, wymieniamy poglądy. W taki prosty sposób można dowiedzieć się czegoś ciekawego. Informacja, że kolega z roku nie ma wiedzy na interesujący mnie temat, także jest ważna, bo w ten sposób dowiaduję się, że obaj nie wiemy. Jeśli nie wie i trzeci czy piąty, wówczas należy pytać prowadzącego, proponować zmiany, podsuwać pomysły na uatrakcyjnienie zajęć. Z moich obserwacji wynika, że studenci nie wymieniają informacji na temat problemów, jakie napotykają. Widać to zwłaszcza podczas ćwiczeń. Bazowanie na źródłach i opracowaniach internetowych jako skarbnicy wiedzy także często zawodzi. Przekonali się o tym np. studenci, którzy przystąpili do zaliczenia ćwiczeń. Mając do dyspozycji materiały udostępniane podczas zajęć, m.in. ustawę o Policji^[2] oraz rozporządzenie z dnia 17 września 1990 r.^[3], określające szczegółowo przypadki oraz warunki

i sposoby użycia środków przymusu bezpośredniego, korzystali, nie wiadomo dlaczego, z opracowań internetowych. Udzielili oczywiście błędnych odpowiedzi. Ustawa o Policji w art. 16. stanowiła, że w razie niepodporządkowania się wydanym na podstawie prawa poleceniom organów Policji lub jej funkcjonariuszy, policjanci mogą stosować następujące środki przymusu bezpośredniego: 1) fizyczne, techniczne i chemiczne środki służące do obezwładniania bądź konwojowania osób oraz do zatrzymywania pojazdów; 2) pałki służbowe (...). Rozporządzenie z dnia 17 września 1990 r. środki przymusu wyszczególnione w pkt 1 wymieniało natomiast odrębnie^[4]. Kto, odpowiadając na pytanie, nie wziął pod uwagę różnej treści tych aktów prawnych, ten popełnił błąd.

A skoro o błędach mowa, to inny przykład: ustawa o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej weszła w życie z dniem 5 czerwca 2013 r.^[5] Została ona zmieniona dwukrotnie, a mimo to jeden ze studentów w pracy dyplomowej w sierpniu 2014 r. pisał (nie wiedząc zapewne, że błędnie), iż na podstawie rozporządzenia z dnia 17 września 1990 r. policjanci stosują środki przymusu bezpośredniego podczas interwencji.

Prawo do błędu ma każdy, jednak pod warunkiem że błąd ten jest uzasadniony (usprawiedliwiony). Czy był uzasadniony, kiedy np. podczas ćwiczeń studenci, pracując zespołowo, na wręcz absurdalnie proste pytanie mieli udzielić odpowiedzi, która znajdowała się w rozporządzeniu? W ramach problematyki związanej z kajdankami jako środkiem przymusu bezpośredniego ćwiczący wypowiadali się w następującej kwestii: jak użyć kajdanek wobec osoby, która nie ma jednej lub obu rąk? Przy rozwiązywaniu zadania studenci dysponowali ustawą o Policji i rozporządzeniem Rady Ministrów, które szczegółowo regulowały tę kwestię. Ponadto część obecna na wykładach poświęconych tej problematyce powinna mieć taką wiedzę. Aż wierzyć się nie chce, że żaden z zespołów nie sięgnął do rozporządzenia. Jednak student potrafi, toteż w stosunku do osoby o widocznym kalectwie proponowano rozmaite sposoby wykorzystania kajdanek^[6].

Na podstawie przytoczonych przykładów można skłaniać się ku tezie, że nie wszystkim studentom chodziło o wiedzę, na którą wydają ciężko

zapracowane pieniądze. Z pracą dyplomową napisaną przez kogoś w ramach świadczenia usług pod nazwą „korepetycje” też można trafić na „parking dla bezrobotnych”, jak to określił prof. Bogusław Wolniewicz^[7]. Takie postawy i zapatrywania to krótkowzroczne myślenie. Krajowe Ramy Kwalifikacyjne (KRK) to najskuteczniejsza droga do poprawy efektywności kształcenia w polskich szkołach wyższych^[8]. Wymuszają one na studencie zmiany myślenia. Zresztą na wykładowcy także. Przede wszystkim chodzi o wiedzę, umiejętności i kompetencje, a w dalszej kolejności – potwierdzenie tego dyplomem uczelni^[9]. Jeżeli dobrze interpretuję ducha zmian, to filozofia założeń KRK sprowadza się do tego, że rozległą nieraz wiedzę należy ująć w krótką formę, aby rozwiązać problem^[10]. Nie jest zatem konieczne uczenie się na pamięć „regułek” czy prawniczych pojęć, lecz ich właściwe rozumienie oraz umiejętność sięgnięcia do odpowiedniego źródła w razie potrzeby. A z tym bywa różnie. Przez to nawet ściaga długości 2,5 m (szer. 5,5 cm) zapisana maczkiem na niewiele się przydaje. A przecież nie tylko z takimi pomocami studenci przychodzą na egzamin bądź zaliczenie. Można oczywiście jeszcze inaczej, lecz takie fakty się przemilcza, albo, jeżeli już, to mówi się nieśmiało. Ze szkodą dla studentów. Dlaczego? Niech to zostanie tematem do indywidualnych przemyśleń.

Z moich badań oraz spostrzeżeń wynika, że studenci oczekują przykładów z życia i praktyki. Jednocześnie, z jakiegoś powodu, kiedy zostaną one podane, młodzi ludzie stają się często biernymi odbiorcami tych treści. A skoro mowa o spostrzeżeniach, to może jeszcze jedno: po obejrzeniu filmu przedstawiającego policyjną interwencję studenci niemal zgodnie, jak wytrawni politycy opozycji, krytykowali interweniujących policjantów. Jednakże błędów własnych i niepowodzeń w poszerzeniu wiedzy nie analizują. Kiedy podczas egzaminu poprawkowego mam sposobność zapytać, w czym student upatruje przyczyn niepowodzeń – najczęściej nie wypowiada się. Trudno im przybliżyć problematykę, którą opanowali słabiej. A wydaje się, że to, co jest nowe lub niezrozumiałe, powinno być inspiracją do dociekań. Tym bardziej temat, który sprawiał kłopoty podczas sprawdzianu.

Żywię nadzieję, że materiały zgromadzone w *Praktycznym przewodniku* będą jak najczęściej wykorzystywane w celu rozwiania rodzących się wątpliwości. Ponieważ w swojej argumentacji staram się odwoływać do doświadczeń własnych i innych, jeszcze jedna sugestia z mojej strony. Oglądając zawody lekkoatletyczne, proponuję zwrócić uwagę na zachowanie skoczków (w dal, wzwyż bądź tych, co skaczą o tyczce) przed skokiem oraz po skoku, zwłaszcza nieudanym. Wysoki czy odległy skok to dla nich egzamin kończący jakiś okres przygotowań. Skok nieudany jest powodem niezadowolenia, ale przede wszystkich pobudza do refleksji i analiz, co zrobić inaczej, co poprawić, aby było lepiej. Są one potrzebne nie tylko sportowcom. Stawianie sobie pytań, podejmowanie próby odpowiedzi na nie, a następnie zweryfikowanie własnych przemyśleń w oparciu o literaturę (akty prawne) to droga do sukcesu w zakresie naukowego poznania.

Moje obserwacje pozwalają napisać, że studenci sporadycznie dzielą się swoimi refleksjami. Nie potrafią pracować zespołowo, brak im orientacji, który z nich jakim zasobem wiedzy dysponuje itp. Z jakich powodów? Można wnioskować na podstawie wyników niedawnych badań ankietowych^[11] i pisemnych egzaminów, które obejmowały zagadnienia z zakresu policyjnych interwencji. Przy zadaniach problemowych niedozwolone pomoce na niewiele się przydają. Jak kiedyś napisał prof. Józef Wójcikiewicz, aby coś sensownego napisać, należy najpierw coś przeczytać. Z czytaniem fachowej literatury jest duży problem, a z czytaniem ze zrozumieniem – jeszcze większy. Ale nie chcę pisać o wszystkich refleksjach związanych z badaniami, zwłaszcza kiedy materiały mają konkretne przeznaczenie. Nie chcę, aby to, co piszę i do czego nawiązuję w przykładach, odbierane było jako krytyka. Chcę w ten sposób pobudzić do zastanowienia się i przemyśleń.

Praktyczny przewodnik przeznaczony jest przede wszystkim dla studentów. Opracowania i materiały, z których dotychczas korzystają, są redagowane głównie z myślą o szkoleniu policjantów. Stąd nieraz można spotkać w nich zwroty, np. „my policjanci”, „jako interweniujący policjanci mamy mieć na uwadze” itp.

Przede wszystkim, chciałbym przekonać studentów, aby do aktów prawnych zawartych w tym przewodniku sięgali jak najczęściej. To utrwała nawyk weryfikowania różnych opinii i twierdzeń w źródłach. Przepisy powszechnie obowiązującego prawa w zakresie ruchu drogowego oraz prawa obowiązującego policjantów temu celowi niewątpliwie służą. Żadnemu uczestnikowi ruchu drogowego dobra znajomość przepisów z pewnością nie zaszkodzi. Nawet jeżeli nie jesteśmy studentami, to poprzez znajomość zasad obowiązujących w ruchu drogowym oraz stosowanie się do nich działamy na rzecz poprawy bezpieczeństwa. Także własnego. Chociaż *Praktyczny przewodnik* powstał z myślą o studentach, to uważam, że znajomość prawa w zakresie tu przedstawianym służyć może także innym. Jako uczestnicy ruchu drogowego będziemy wiedzieli, jak mamy się zachować. Natomiast znajomość uregulowań prawnych, które zobowiązują każdego policjanta do określonych działań lub zachowań^[12], może wpływać na tworzenie się praworządnych postaw wśród funkcjonariuszy. Kontrola społeczna to ważny czynnik kształtujący nasze bezpieczeństwo^[13]. Mając świadomość, jakie obowiązki spoczywają na policjancie, wiemy, kiedy powinien podejmować interwencję. Ciągłe jeszcze policjanta postrzegamy jednostronnie, jako tego, który represjonuje, a nie funkcjonariusza, który służy społeczeństwu. Na marginesie warto zauważyć, że w ustawie o Policji zapobieganie (przestępstwom, wykroczeniom) jest ważniejszym zadaniem niż wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ich sprawców. O tym można przekonać się samemu, ustawa jest bowiem częścią tych materiałów.

Materiały rekomendowane do ćwiczeń z technik interwencji, w mojej ocenie, mogą być przydatne nie tylko do działań na rzecz naszego szeroko rozumianego bezpieczeństwa^[14], lecz także w poznawaniu problematyki związanej z ruchem drogowym. Mówiąc nieskromnie, a zarazem życzliwie, zbiór aktów prawnych zawartych w tym przewodniku powinien służyć studentom do utrwalenia wiedzy z zakresu podstaw prawnych oraz zasadności podejmowania interwencji w stosunku do uczestników ruchu drogowego. Problematyka jest obszerna, a zarazem złożona. Podkreślili to także recenzenci. Jako policyjny praktyk miałem

tego świadomość. W następstwie wieloaspektowej analizy konkretnego przepisu można dojść do konstruktywnych wniosków i odkrywczych opinii. Jak wynika z moich obserwacji, „własnego” spojrzenia zbyt często nam brakuje. Nierzadko ulegamy nieuzasadnionym emocjom. Czujemy się zainspirowani tylko dlatego, że znajdzie się ktoś, kto potrafi mówić przekonująco, wykorzystując czyjąś niewiedzę. Z pola widzenia umyka nam to, co wydaje się oczywistością: że podnoszenie wątpliwości służy lepszemu poznaniu^[15]. Tę filozoficzną myśl można stosować nie tylko w przedsięwzięciach policyjnych o charakterze kryminalistycznym. Z pewnością okaże się przydatna w ramach ćwiczeń obejmujących policyjne interwencje związane z ruchem drogowym.

Zbliżając się do zakończenia argumentacji uzasadniającej przydatność korzystania z aktów prawnych, napiszę następująco: stawianie trudnych pytań nauczycielowi akademickiemu bądź prowadzącemu ćwiczenia przy rozwiązywaniu problemów powinno być normą. Tak niestety nie jest. Trudno mi odpowiedzieć, dlaczego. Napiszę jedynie, że stereotyp, według którego ten, co dostrzega problemy, widzi więcej czy sądzi inaczej, jest niedouczonego studentem, złym pracownikiem czy wykładowcą – to prymitywne myślenie. Dlatego też, udostępniając w tym opracowaniu akty prawne, wskazać należy na ich edukacyjną przydatność. Po ich przeczytaniu, a jeszcze lepiej przestudiowaniu, z pewnością pojawią się wątpliwości, a za nimi pytania. Oby było ich jak najwięcej. Jako osobie, która postawiła sobie za cel opracowanie i udostępnienie studentom przydatnych materiałów do poszerzenia wiedzy w ramach przedmiotu techniki interwencji, bardzo mi na tym zależy.

Przy tej okazji niech mi będzie wolno podzielić się pewnym spostrzeżeniem. Przedmiot ten znajduje się w programie kształcenia na wielu uczelniach od lat, a mimo to brak jest opracowania ukierunkowanego na studentów, natomiast materiały dydaktyczne przydatne w szkoleniu policjantów nie zawsze spełniają zadanie w przypadku studentów uczelni cywilnych.

Jak podkreślałem wielokrotnie, *Praktyczny przewodnik* obejmuje przepisy prawne związane z ruchem drogowym, w ramach którego poli-

cjanci mogą, a niekiedy muszą (są zobowiązani) podejmować interwencje. Problematyka prawna nie jest przedstawiona wyczerpująco. Do realizacji programu nauczania nie jest to potrzebne, jednakże przepisy powszechnie obowiązującego prawa (ustawy oraz rozporządzenia) wykorzystane w tym opracowaniu czynią zadość potrzebom edukacyjnym. W tym miejscu należy wspomnieć, że w ramach przedmiotu techniki interwencji treści kształcenia obejmują problematykę wynikającą także z podpisanego porozumienia pomiędzy Komendantem Głównym Policji a Wyższą Szkołą Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie. Zakładam, że studenci innych uczelni także mogą skorzystać z tych materiałów. W ten sposób ugruntują podstawowy zasób wiadomości przydatnych w realizacji zadań w tej umundurowanej formacji. Na realizację programu przewidziano łącznie 38 godzin lekcyjnych, z czego 14 to zajęcia w formie ćwiczeń. Oczywiście, czas przeznaczony na poznanie tej rozległej problematyki jest niewystarczający, co piszę z pełną odpowiedzialnością. Założenia toku nauczania sprawiają, że wiele istotnych zagadnień (np. organizacja służby funkcjonariuszy i jej przebieg, problematyka prawna i inna), wymaga dużego nakładu pracy własnej studentów. Udostępniane akty prawne mają ułatwić im proces poznania tych zagadnień.

Zadania policjantów wykonujących czynności w ramach służby prewencji są różnorodne. Wynika to z treści przepisu (art. 1), która pozwala mówić o służebnej roli Policji w działaniach na rzecz społeczeństwa oraz dla jego bezpieczeństwa. Jednocześnie, jak trafnie zauważa prof. Stanisław Pieprzny: „treść tego artykułu wskazuje na brak możliwości dokładnego określenia granic tych zadań”^[16]. Choć zanim zmieni się postrzeganie policjanta ruchu drogowego jako takiego, który z radarem w ręku, często z ukrycia lub podstępem, stara się dyscyplinować użytkowników dróg, upłynie dużo czasu, to świadomość wynikająca ze znajomości przepisów prawnych proces ten może skrócić. W pierwszym etapie – w następstwie podwyższenia poziomu świadomości obywateli, a w dalszej kolejności – w następstwie zmiany mentalności funkcjonariuszy, a zwłaszcza ich przełożonych. Przykładowo, policjant na skrzyżowaniu, zwłaszcza w godzinach szczytu, to zbyt rzadkie zjawisko jak na uwi-

daczniające się nieraz potrzeby. A już sama jego obecność dyscyplinowałaby uczestników ruchu. Jest wiele, a nawet bardzo wiele do zrobienia w zakresie bezpieczeństwa na drogach. Z roku na rok ten problem narasta. W 2008 r. liczba mandatów wypisanych przez policjantów wynosiła 3 832 877, a w 2012 r. nałożono grzywnę w postępowaniu mandatowym już 4 770 240 razy. Zdecydowanie przeważały wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji (77,1%)^[17]. Ale z bezpieczeństwem na drogach należy łączyć działania innych służb. Przykładowo strażę miejskie i gminne w 2012 r. ukarały mandatami w związku z popełnieniem wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji aż 1 462 072 kierujących na kwotę 211 437 300 zł^[18]. Należy żywić nadzieję, że zamieszczone tu akty prawne przyczynią się do zmiany występującego trendu. Ponad 6 mln ukaranych kierujących to tyle samo interwencji, a nawet jeszcze więcej, bo należy zakładać, że niektóre z nich zakończyły się pouczeniami.

Praktyczny przewodnik to zbiór przydatnych aktów prawnych, czasem nawiązanie do przykładu, innym razem do wyników badań. Ich metodyka nie jest przybliżana, bo nie jest to tutaj konieczne. Nie widzę również potrzeby odwoływania się do opracowań z zakresu ruchu drogowego czy taktyki interwencji związanej z kontrolą drogową. Oczywiście, wszystko to jest ważne z punktu widzenia bezpieczeństwa policjanta, ale akurat tym studenci nie powinni być nadmiernie obciążani. Uwidaczniające się podczas ćwiczeń problemy można wyjaśnić lub przybliżyć na bieżąco. Nie chcę używać innego argumentu, do którego już nawiązywałem, więc napiszę tak: karta przedmiotu zawiera wykaz literatury sprzyjającej poszerzaniu wiedzy – należy tylko do tych pozycji sięgać. Jeżeli natomiast w przewodniku pojawia się odwołanie do bibliografii, to najczęściej w obszarze wiedzy wykraczającej poza wymagania dla tego przedmiotu. Przewodnik ma przede wszystkim służyć celom praktycznym oraz sprzyjać efektywniejszemu wykorzystaniu czasu ćwiczeń. Cel ten zostanie osiągnięty, ponieważ przepisy odnoszące się do tej problematyki w zasadzie publikowane są w całości. W przewodniku znajdują się:

Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzenia wykonawcze:

- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 lipca 2010 r. w sprawie kierowania ruchem drogowym,
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 czerwca 2011 r. w sprawie usuwania pojazdów pozostawionych bez tablic rejestracyjnych lub których stan wskazuje na to, że nie są używane,
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego,
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 czerwca 2011 r. w sprawie usuwania pojazdów, których używanie może zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu drogowego albo utrudniających prowadzenie akcji ratowniczej,
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lipca 2008 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego.

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji – wyciąg oraz przepisy wykonawcze wydane na jej podstawie:

- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2005 r. w sprawie sposobu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów,
- zarządzenie nr 496 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 maja 2004 r. w sprawie badań na zawartość w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu,
- zarządzenie nr 497 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 maja 2004 r. w sprawie pełnienia służby przez policjantów wykorzystujących przyrządy kontrolno-pomiarowe służące do rejestracji zachowań uczestników ruchu drogowego,

- zarządzenie nr 609 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 czerwca 2007 r. w sprawie sposobu pełnienia służby na drogach przez policjantów,
- zarządzenie nr 25/93 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 czerwca 1993 r. w sprawie sposobu używania gwizdka sygnałowego przez policjantów,
- wytyczne nr 2 Komendanta Głównego z dnia 17 lutego 2014 r. w sprawie uzgadniania przez policjantów miejsca i czasu kontroli ruchu drogowego z użyciem przenośnych albo zainstalowanych w pojeździe urządzeń rejestrujących, prowadzonej przez strażę gminne (miejskie) na podstawie art. 129b ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, ze zm.).

Spis treści *Praktycznego przewodnika* uwzględnia budowę aktu prawnego. Są w nim tytuły działów, oddziałów, rozdziałów, informacje o załącznikach i o tym, czego dotyczą. To pozwala szybko odnaleźć przepisy, które mogą odnosić się do interesującej nas w danym momencie problematyki. Taki układ spisu treści wynika z dotychczasowych obserwacji. W poprzednich materiałach wymienione były tylko akty prawne. Podczas ćwiczeń wielu studentów zaczynało ich lekturę od początku. Nie zawsze zachodzi taka potrzeba.

Przewodnik zawiera ponadto kilka ważnych i praktycznych informacji na zakończenie. Należy mieć nadzieję, że okażą się one użyteczne. Na taką potrzebę zwróciły uwagę osoby, z którymi konsultowałem przydatność tych materiałów. Nawiązuję do tego, bo w tym kierunku moje zainteresowania badawcze nie miały charakteru uporządkowanego.

W zasadzie należałoby zakończyć to autorskie wprowadzenie – zbyt długie, jak na obserwowaną przeze mnie cierpliwość studentów. Towarzyszy mi poczucie miłego obowiązku skierowania kilku ciepłych słów i podziękowań.

Dziękuję jeszcze raz studentom, którzy musieli niekiedy znosić niedogodności w związku z prowadzonymi przeze mnie badaniami. Myślę, że do tych podziękowań przyłączą się inni, którzy skorzystają z tych materiałów. Wszak lepiej się uczyć na cudzych, niż własnych błędach.

Ciepłe słowa podziękowania kieruję pod adresem prof. Stanisława Pieprznego; prof. Andrzeja Żebrowskiego; dr. Kazimierza Kraja; dr. Leszka Barana; dr. inż. Lecha Hyba. Szanowni Panowie, napiszę krótko. Wasze duchowe wsparcie dla mnie jest bezcenne. Natomiast przydatne wskazówki oraz życzliwa pomoc mają odzwierciedlenie w udostępnianych studentom materiałach. Nikt nie ma monopolu na wiedzę, mam to na uwadze. Jednocześnie towarzyszy mi świadomość, że wiedza jest źródłem cywilizacyjnego postępu oraz naszego bezpieczeństwa^[19].

Najpiękniej, jak tylko potrafię, dziękuję najbliższym mojemu sercu osobom za wsparcie oraz tworzenie warunków do rozwoju naukowego.

Z góry dziękuję za życzliwe przyjęcie tych pomocy do ćwiczeń, a także za krytyczne uwagi oraz propozycje zmian i uzupełnień. Oby ich jak najwięcej napłynęło pod adres: jswol@onet.pl. Serdecznie zachęcam.

Dębica, 16 września 2014 r.

Przypisy

- [1] G.B. Moskowitz, *Zrozumieć siebie i innych. Psychologia poznania społecznego*, GWP, Gdańsk 2009, s. 13.
- [2] Ustawa z dnia 6 kwietnia o Policji (tekst jedn. Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 późn.zm.).
- [3] Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 roku w sprawie określenia przypadków oraz warunków i sposobów użycia przez policjantów środków przymusu bezpośredniego (Dz. U. z 1990 r. Nr 70, poz. 410 z późn. zm.).
- [4] Tamże, zob. § 3.
- [5] Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, art. 85 (Dz. U. z 2013, poz. 628).
- [6] Ręka – noga (prawa lub lewa albo po przekątnej), ręka osoby oraz funkcjonariusza, ręka przypięta do paska osoby, wykorzystanie prowadnicy, przykucie do czegoś ciężkiego, np. kaloryfera. W przypadku osoby bez rąk: kajdanki na nogi; jedna noga i ciężki przedmiot.
- [7] J. Swół, *W konfrontacji z rzeczywistością*, e-Terroryzm.pl 2014, nr 4 (28), s. 50, <<http://e-terrorizm.pl/archiwum/>> [dostęp z 15.09.2014].
- [8] Tamże, s. 49.

- [9] Polski emigrant polityczny, wybitny znawca broni palnej, Richard A. Grzybowski, opisując przebieg swoich studiów w USA, podaje, że kiedy rozpoczął naukę prawa na uniwersytecie, na pierwszym semestrze było pięćdziesięciu czterech studentów. Czteroletnie studia ukończyło zaledwie czworo. Studia nie były łatwe ani tanie, ale system stypendialny zachęcał do osiągania dobrych wyników. Zob. R.A. Grzybowski, P. Litka, *Ślady zbrodni*, SIW Znak, Kraków 2014, s. 219, także: J. Swół, *Historie z kryminalistyką w tle*, e-Terroryzm.pl 2014, nr 3 (27), <<http://e-terroryzm.pl/archiwum/>> [dostęp z 15.09.2014].
- [10] Tamże, s. 51.
- [11] Badania ankietowe prowadzono w styczniu oraz lutym 2014 r. wśród studentów studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych.
- [12] Chodzi o przepisy wewnętrzne, tj. zarządzenia KGP czy wytyczne publikowane w Dzienniku Urzędowym KGP.
- [13] Zob. J. Błachut, A. Gaberle, K. Krajewski, *Kryminologia*, Arche, Gdańsk 2007, s. 459 i n.
- [14] Zob. J. Swół, *Bezpieczeństwo i jego wymiary. Zagadnienie wybrane*, [w:] red. R. Grzywna, *Współczesne zagrożenia w zarządzaniu i bezpieczeństwie*, WSZMiJO, Katowice 2014, s. 567–591.
- [15] Prof. zw. dr hab. Tadeusz Hanausek w maju 1995 r. podczas spotkania ze swoimi studentami powiedział tak: „Podnoszenie wątpliwości jest źródłem poznania. To, że nie zauważamy pewnych zjawisk, absolutnie musi oznaczać, że zjawiska te nie występują”.
- [16] S. Pieprzny, *Policja. Organizacja i funkcjonowanie*, wyd. 3., Wolters Kluwer, Warszawa 2011, s. 28.
- [17] Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2012 r., MSW, Warszawa 2013, s. 358.
- [18] Tamże, s. 361–362.
- [19] *Bezpieczeństwo i zagrożenia współczesnego świata*, red. A. Olak, I. Oleksiewicz, Rzeszów 2008.

JAK KORZYSTAĆ Z MATERIAŁÓW

Wiele zdań i myśli o przydatności tych aktów prawnych już przekazano. Z pewnością w ciągu najbliższego semestru zostanie ona zweryfikowana. Podczas ćwiczeń należy korzystać z nich jak najczęściej, lecz w jakich sytuacjach – to zależy od Waszej pomysłowości i kierunku zainteresowań sytuacją problemową. Ponieważ z tym bywa różnie, możecie liczyć na prowadzących ćwiczenia. Atrakcyjność ćwiczeń zależy głównie od Was. Warto mieć to na uwadze.

Aby nie popełnić błędu, warto skorzystać z możliwości sprawdzenia treści aktu prawnego u źródła. Ponieważ w treści niektórych aktów spotkacie tylko odwołanie (np. załącznik nr 4. Wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia (Zob. Dz. U. z 2010 r. Nr 123, poz. 840, z późn. zm.)), aby zapoznać się z treścią takiego załącznika, należy samemu go odszukać.

Jest to łatwe i możliwe w odniesieniu do ustaw oraz rozporządzeń dzięki temu, że Internetowy System Aktów Prawnych (ISAP) daje możliwość sprawdzenia treści aktów prawnych^[1]. Po wybraniu odpowiedniego Dziennika Ustaw (Dz. U.), jego numeru oraz właściwej pozycji, pod którą interesujący nas akt prawny został wydany, mamy możliwość ustalenia, czy jest on wciąż obowiązujący. Uważny obserwator dokona jeszcze innych spostrzeżeń, np. że dany akt prawny był zmieniany. Kliknięcie myszką pozwoli ustalić liczbę zmian. Warto wiedzieć, że w odniesieniu do aktów prawnych udostępnianych poprzez link (<http://isap.sejm.gov.pl/VolumeServlet?type=wdu>) istnieje możliwość zapoznania się z ich treścią (ustawy, rozporządzenia), w której uwzględniono także zmiany. Są one nanoszone na ustawę, a informacja znajduje się po prawej stronie w górnej części karty tytułowej aktu.

Jak na razie, takie szybkie sprawdzenie nie jest możliwe w odniesieniu do aktów prawnych wewnętrznych (np. dotyczących policjantów). W tym przewodniku co prawda sygnalizowane są zmiany, lecz aktualna treść aktu prawnego musi być ustalona w drodze uwzględnienia wszystkich zmian. To wymaga cierpliwości i czasu, aby przeanalizować

dzienniki urzędowe (Dz. Urz. KGP), w których publikuje się akty prawa wewnętrznego. Jednak wysiłek nie idzie na marne, bo zapoznając się z nimi, zawsze można dowiedzieć się czegoś interesującego. Z pewnością zauważycie, że tych przepisów jest bardzo dużo i regulują różne kwestie związane ze służbą i realizacją zadań przez policjantów. Dzienniki urzędowe dostępne są np. poprzez stronę internetową (<http://www.infor.pl/dzienniki-urzedowe/komendy-glownej-policji/?gclid=CJyYmsGVzMACFSoEwwod7o0AHA>) albo <http://bip.kgp.policja.gov.pl/kgp/elektroniczny-dziennik/11410,Zbior-Dziennikow-Urzedowych-Komendy-Glownej-Policji-od-2010-roku.html>).

Z koniecznością sprawdzenia musi liczyć się każdy, kto chce uniknąć błędu albo w sposób niebudzący wątpliwości zaprezentować swoje stanowisko w danej sprawie. Dążąc do ustalenia aktualnego brzmienia przepisu, można skrócić ten proces przez odwiedzenie strony Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP (<http://www.policja.pl/pol/kgp/biuro-prewencji-i-ruch/73019,Zadania-Biura-Prewencji-i-Ruchu-Drogowego.html>) lub <http://www.policja.pl/pol/kgp/biuro-prewencji-i-ruch/struktura/73051,Struktura-Biura-Prewencji-i-Ruchu-Drogowego.html>) albo sięgnąć do materiałów dydaktycznych szkół policyjnych. Oczywiście należy poszukiwać opracowań opartych na aktualnym stanie prawnym, a ten często ulega zmianie.

Na zakończenie jeszcze jedna informacja. *Praktyczny przewodnik* jest częścią materiałów przeznaczonych do ćwiczeń. Odpowiedzi na inne pytania, np. ustalenie podstaw prawnych zatrzymania, kogo można zatrzymywać, a kogo nie, albo w jakich okolicznościach tego dokonać, należy poszukiwać w innych przewodnikach z tego cyklu.

Przypisy

- [1] Po wejściu na stronę (<http://isap.sejm.gov.pl/VolumeServlet?type=wdu>).

USTAWA Z DNIA 20 CZERWCA 1997 R. PRAWO O RUCHU DROGOWYM

(t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, 1448, z 2013 r.
poz. 700, 991, 1446, 1611, z 2014 r. poz. 312, 486, 529, 768, 822.)

- 1) Niniejsza ustawa wdraża postanowienia następujących dyrektyw Unii Europejskiej:
- 1) dyrektywy Rady z dnia 16 grudnia 1991 r. odnoszącej się do obowiązkowego stosowania pasów bezpieczeństwa i urządzeń przytrzymujących dla dzieci w pojazdach (91/671/EWG) (Dz. Urz. WE L 373 z 31.12.1991, str. 26, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 7, t. 1, str. 353, z późn. zm.),
 - 2) dyrektywy Rady 92/6/EWG z dnia 10 lutego 1992 r. w sprawie montowania i zastosowania urządzeń ograniczenia prędkości w niektórych kategoriach pojazdów silnikowych we Wspólnocie (Dz. Urz. WE L 57 z 02.03.1992, str. 27, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 7, t. 1, str. 359, z późn. zm.),
 - 3) dyrektywy Rady 96/53/WE z dnia 25 lipca 1996 r. ustanawiającej dla niektórych pojazdów drogowych poruszających się na terytorium Wspólnoty maksymalne dopuszczalne wymiary w ruchu krajowym i międzynarodowym oraz maksymalne dopuszczalne obciążenia w ruchu międzynarodowym (Dz. Urz. WE L 235 z 17.09.1996, str. 59, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 7, t. 2, str. 478, z późn. zm.),
 - 4) dyrektywy 97/27/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 1997 r. odnoszącej się do mas i wymiarów niektórych kategorii pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz zmieniającej dyrektywę 70/156/EWG (Dz. Urz. WE L 233 z 25.08.1997, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 13, t.19, str. 200, z późn. zm.),
 - 5) dyrektywy Rady 1999/37/WE z dnia 29 kwietnia 1999 r. w sprawie dokumentów rejestracyjnych pojazdów (Dz. Urz. WE L 138 z 01.06.1999, str. 57, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 7, t. 4, str. 351, z późn. zm.),
 - 6) dyrektywy 2000/30/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 czerwca 2000 r. w sprawie drogowej kontroli przydatności do ruchu pojazdów użytkowych poruszających się we Wspólnocie (Dz. Urz. WE L 203 z 10.08.2000, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 7, t. 5 str. 80, z późn. zm.),
 - 7) dyrektywy 2002/24/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 marca 2002 r. w sprawie homologacji typu dwu- lub trzykołowych pojazdów mechanicznych i uchylającej dyrektywę Rady 92/61/EWG (Dz. Urz. WE L 124 z 09.05.2002, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 13, t. 29, str. 399, z późn. zm.),
 - 8) dyrektywy 2003/20/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 kwietnia

2003 r. zmieniającej dyrektywę Rady 91/671/EWG w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do obowiązkowego stosowania pasów bezpieczeństwa w pojazdach poniżej 3,5 tony (Dz. Urz. UE L 115 z 09.05.2003, str. 63; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 7, t. 7, str. 277),

9) dyrektywy 2003/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie homologacji typu ciągników rolniczych lub leśnych, ich przyczep i wymiennych holowanych maszyn, łącznie z ich układami, częściami i oddzielnymi zespołami technicznymi oraz uchylającej dyrektywę 74/150/EWG (Dz. Urz. UE L 171 z 09.07.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 13, t. 31, str. 311, z późn. zm.),

10) dyrektywy 2007/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 września 2007 r. ustanawiającej ramy dla homologacji pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz układów, części i oddzielnych zespołów technicznych przeznaczonych do tych pojazdów („dyrektywa ramowa”) (Dz. Urz. UE L 263 z 09.10.2007, str. 1, z późn. zm.),

11) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/40/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie badań zdatności do ruchu drogowego pojazdów silnikowych i ich przyczep (Dz. Urz. UE L 141 z 06.06.2009, str. 12, z późn. zm.).

Dane odnoszące się do aktów prawa Unii Europejskiej, ogłoszone przed dniem 1 maja 2004 r., zamieszczone w niniejszej ustawie, dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej Polskie wydanie specjalne.

Dział I

Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Ustawa określa:

- 1) zasady ruchu na drogach publicznych, w strefach zamieszkania oraz w strefach ruchu;
- 2) zasady i warunki dopuszczenia pojazdów do tego ruchu, a także działalność właściwych organów i podmiotów w tym zakresie ;
- 3) wymagania w stosunku do innych uczestników ruchu niż kierujący pojazdami;
- 4) zasady i warunki kontroli ruchu drogowego.

2. Przepisy ustawy stosuje się również do ruchu odbywającego się poza miejscami wymienionymi w ust. 1 pkt 1, w zakresie:

- 1) koniecznym dla uniknięcia zagrożenia bezpieczeństwa osób;
- 2) wynikającym ze znaków i sygnałów drogowych.

3. Zadania samorządu województwa, o których mowa w art. 75aa–75ac, art. 140g ust. 2, art. 140i i art. 140k, stanowią zadania z zakresu administracji rządowej.

Art. 2.

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) droga – wydzielony pas terenu składający się z jezdni, pobocza, chodnika, drogi dla pieszych lub drogi dla rowerów, łącznie z torowiskiem pojazdów szynowych znajdującym się w obrębie tego pasa, przeznaczony do ruchu lub postoju

- pojazdów, ruchu pieszych, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt;
- 1a) droga publiczna – droga w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115, z późn. zm.);
- 1b) droga wewnętrzna – droga w rozumieniu art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych;
- 2) droga twarda – drogę z jezdnią o nawierzchni bitumicznej, betonowej, kostkowej, klinkierowej lub brukowcowej oraz z płyt betonowych lub kamienno-betonowych, jeżeli długość nawierzchni przekracza 20 m; inne drogi są drogami gruntowymi;
- 3) autostrada – drogę dwujezdniową, oznaczoną odpowiednimi znakami drogowymi, na której nie dopuszcza się ruchu poprzecznego, przeznaczoną tylko do ruchu pojazdów samochodowych, z wyłączeniem czterokołowca, które na równej, poziomej jezdni mogą rozwinąć prędkość co najmniej 40 km/h, w tym również w razie ciągnięcia przyczep;
- 4) droga ekspresowa – drogę dwu- lub jednojezdniową, oznaczoną odpowiednimi znakami drogowymi, na której skrzyżowania występują wyjątkowo, przeznaczoną tylko do ruchu pojazdów samochodowych, z wyłączeniem czterokołowca;
- 5) droga dla rowerów – drogę lub jej część przeznaczoną do ruchu rowerów, oznaczoną odpowiednimi znakami drogowymi; droga dla rowerów jest oddzielona od innych dróg lub jezdni tej samej drogi konstrukcyjnie lub za pomocą urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- 5a) pas ruchu dla rowerów – część jezdni przeznaczoną do ruchu rowerów w jednym kierunku, oznaczoną odpowiednimi znakami drogowymi;
- 5b) śluza dla rowerów – część jezdni na wlocie skrzyżowania na całej szerokości jezdni lub wybranego pasa ruchu przeznaczona do zatrzymania rowerów w celu zmiany kierunku jazdy lub ustąpienia pierwszeństwa, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi;
- 6) jezdnia – część drogi przeznaczoną do ruchu pojazdów; określenie to nie dotyczy torowisk wydzielonych z jezdni;
- 7) pas ruchu – każdy z podłużnych pasów jezdni wystarczający do ruchu jednego rzędu pojazdów wielośladowych, oznaczony lub nieoznaczony znakami drogowymi;
- 8) pobocze – część drogi przyległą do jezdni, która może być przeznaczona do ruchu pieszych lub niektórych pojazdów, postoju pojazdów, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt;
- 9) chodnik – część drogi przeznaczoną do ruchu pieszych;
- 10) skrzyżowanie – przecięcie się w jednym poziomie dróg mających jezdnię, ich połączenie lub rozwidlenie, łącznie z powierzchniami utworzonymi przez takie przecięcia, połączenia lub rozwidlenia; określenie to nie dotyczy przecięcia, połączenia lub rozwidlenia drogi twardej z drogą gruntową, z drogą stanowiącą dojazd do obiektu znajdującego się przy drodze lub z drogą wewnętrzną;
- 11) przejście dla pieszych – powierzchnię jezdni, drogi dla rowerów lub torowiska przeznaczoną do przechodzenia przez pieszych, oznaczoną odpowiednimi znakami drogowymi;
- 12) przejazd dla rowerzystów – powierzchnię jezdni lub torowiska przeznaczoną do przejeżdżania przez rowerzystów, oznaczoną odpowiednimi znakami drogowymi;
- 13) przystanek – miejsce zatrzymywania się pojazdów transportu publicznego,

- oznaczone odpowiednimi znakami drogowymi;
- 14) tunel – budowlę na drodze, oznaczoną odpowiednimi znakami drogowymi;
- 15) obszar zabudowany – obszar oznaczony odpowiednimi znakami drogowymi;
- 16) strefa zamieszkania – obszar obejmujący drogi publiczne lub inne drogi, na którym obowiązują szczególne zasady ruchu drogowego, a wjazdy i wyjazdy oznaczone są odpowiednimi znakami drogowymi;
- 16a) strefa ruchu – obszar obejmujący co najmniej jedną drogę wewnętrzną, na który wjazdy i wyjazdy oznaczone są odpowiednimi znakami drogowymi;
- 17) uczestnik ruchu – pieszego, kierującego, a także inne osoby przebywające w pojeździe lub na pojeździe znajdującym się na drodze;
- 18) pieszy – osobę znajdującą się poza pojazdem na drodze i niewykonującą na niej robót lub czynności przewidzianych odrębnymi przepisami; za pieszego uważa się również osobę prowadzącą, ciągnącą lub pchającą rower, motorower, motocykl, wózek dziecięcy, podręczny lub inwalidzki, osobę poruszającą się w wózku inwalidzkim, a także osobę w wieku do 10 lat kierującą rowerem pod opieką osoby dorosłej;
- 19) kolumna pieszych – zorganizowaną grupę pieszych prowadzoną przez kierownika lub dowódcę;
- 20) kierujący – osobę, która kieruje pojazdem lub zespołem pojazdów, a także osobę, która prowadzi kolumnę pieszych, jedzie wierzchem albo pędzi zwierzęta pojedynczo lub w stadzie;
- 21) kierowca – osobę uprawnioną do kierowania pojazdem silnikowym lub motorowerem;
- 22) szczególna ostrożność – ostrożność polegającą na zwiększeniu uwagi i dostosowaniu zachowania uczestnika ruchu do warunków i sytuacji zmieniających się na drodze, w stopniu umożliwiającym odpowiednio szybkie reagowanie;
- 23) ustąpienie pierwszeństwa – powstrzymanie się od ruchu, jeżeli ruch mógłby zmusić innego kierującego do zmiany kierunku lub pasa ruchu albo istotnej zmiany prędkości, a pieszego – do zatrzymania się, zwolnienia lub przyspieszenia kroku;
- 24) ruch kierowany – ruch otwierany i zamykany za pomocą sygnalizacji świetlnej albo przez uprawnioną osobę;
- 25) niedostateczna widoczność – widoczność występującą od zmierzchu do świtu, a także w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza od świtu do zmierzchu;
- 26) wymijanie – przejeżdżanie (przechodzenie) obok pojazdu lub uczestnika ruchu poruszającego się w przeciwnym kierunku;
- 27) omijanie – przejeżdżanie (przechodzenie) obok nieporuszającego się pojazdu, uczestnika ruchu lub przeszkody;
- 28) wyprzedzanie – przejeżdżanie (przechodzenie) obok pojazdu lub uczestnika ruchu poruszającego się w tym samym kierunku;
- 29) zatrzymanie pojazdu – unieruchomienie pojazdu niewynikające z warunków lub przepisów ruchu drogowego, trwające nie dłużej niż 1 minutę, oraz każde unieruchomienie pojazdu wynikające z tych warunków lub przepisów;
- 30) postój pojazdu – unieruchomienie pojazdu niewynikające z warunków lub przepisów ruchu drogowego, trwające dłużej niż 1 minutę;

- 31) pojazd – środek transportu przeznaczony do poruszania się po drodze oraz maszynę lub urządzenie do tego przystosowane;
- 32) pojazd silnikowy – pojazd wyposażony w silnik, z wyjątkiem motoroweru i pojazdu szynowego;
- 33) pojazd samochodowy – pojazd silnikowy, którego konstrukcja umożliwia jazdę z prędkością przekraczającą 25 km/h; określenie to nie obejmuje ciągnika rolniczego;
- 34) pojazd wolnobieżny – pojazd silnikowy, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 25 km/h, z wyłączeniem ciągnika rolniczego;
- 35) pojazd członowy – zespół pojazdów składający się z pojazdu silnikowego złączonego z naczepą;
- 35a) pojazd nienormatywny – pojazd lub zespół pojazdów, którego naciski osi wraz z ładunkiem lub bez ładunku są większe od dopuszczalnych, przewidzianych dla danej drogi w przepisach o drogach publicznych, lub którego wymiary lub rzeczywista masa całkowita wraz z ładunkiem lub bez niego są większe od dopuszczalnych, przewidzianych w przepisach niniejszej ustawy;
- 35b) ładunek niepodzielny – ładunek, który bez niewspółmiernie wysokich kosztów lub ryzyka powstania szkody nie może być podzielony na dwa lub więcej mniejszych ładunków;
- 35c) pilot – osobę odpowiedzialną za zapewnienie bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz minimalizację utrudnień w ruchu drogowym w czasie przejazdu pojazdu;
- 36) pojazd specjalny – pojazd samochodowy lub przyczepę przeznaczone do wykonywania specjalnej funkcji, która powoduje konieczność dostosowania nadwozia lub posiadania specjalnego wyposażenia; w pojeździe tym mogą być przewożone osoby i rzeczy związane z wykonywaniem tej funkcji;
- 37) pojazd używany do celów specjalnych – pojazd samochodowy przystosowany w sposób szczególny do przewozu osób lub ładunków, używany przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej, Policję, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Biuro Ochrony Rządu, Straż Graniczną, kontrolę skarbową, Służbę Celną, jednostki ochrony przeciwpożarowej, Inspekcję Transportu Drogowego i Służbę Więzienną;
- 38) pojazd uprzywilejowany – pojazd wysyłający sygnały świetlne w postaci niebieskich świateł błyskowych i jednocześnie sygnały dźwiękowe o zmiennym tonie, jadący z włączonymi światłami mijania lub drogowymi; określenie to obejmuje również pojazdy jadące w kolumnie, na której początku i na końcu znajdują się pojazdy uprzywilejowane wysyłające dodatkowo sygnały świetlne w postaci czerwonego światła błyskowego;
- 39) pojazd zabytkowy – pojazd, który na podstawie odrębnych przepisów został wpisany do rejestru zabytków lub znajduje się w wojewódzkiej ewidencji zabytków, a także pojazd wpisany do inwentarza muzealiów, zgodnie z odrębnymi przepisami;
- 40) samochód osobowy – pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą oraz ich bagażu;
- 41) autobus – pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą;

- 41a) autobus szkolny – autobus przeznaczony do przewozu dzieci do szkoły, barwy pomarańczowej, oznaczony z przodu i z tyłu prostokątnymi tablicami barwy białej, z napisem barwy czarnej „autobus szkolny”;
- 42) samochód ciężarowy – pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu ładunków; określenie to obejmuje również samochód ciężarowo-osobowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu ładunków i osób w liczbie od 4 do 9 łącznie z kierowcą;
- 42a) ciągnik samochodowy – pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie wyłącznie do ciągnięcia przyczepy; określenie to obejmuje ciągnik siodłowy i ciągnik balastowy;
- 42b) czterokołowiec – pojazd samochodowy przeznaczony do przewozu osób lub ładunków, z wyłączeniem samochodu osobowego, ciężarowego i motocykla, którego masa własna nie przekracza:
- a) w przypadku przewozu rzeczy 550 kg,
- b) w przypadku przewozu osób 400 kg;
- 42c) czterokołowiec lekki – czterokołowiec, którego masa własna nie przekracza 350 kg i konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 45 km/h;
- 43) taksówka – pojazd samochodowy, odpowiednio wyposażony i oznaczony, przeznaczony do przewozu osób w liczbie nie większej niż 9 łącznie z kierowcą oraz ich bagażu podręcznego za ustaloną na podstawie taksometru opłatą;
- 44) ciągnik rolniczy – pojazd silnikowy, którego konstrukcja umożliwia rozwijanie prędkości nie mniejszej niż 6 km/h, skonstruowany do używania łącznie ze sprzętem do prac rolnych, leśnych lub ogrodniczych; ciągnik taki może być również przystosowany do ciągnięcia przyczep oraz do prac ziemnych;
- 45) motocykl – pojazd samochodowy zaopatrzone w silnik spalinowy o pojemności skokowej przekraczającej 50 cm³, dwukołowy lub z bocznym wózkiem – wielośladowy; określenie to obejmuje również pojazd trójkołowy o symetrycznym rozmieszczeniu kół;
- 46) motorower – pojazd dwu- lub trójkołowy zaopatrzone w silnik spalinowy o pojemności skokowej nieprzekraczającej 50 cm³ lub w silnik elektryczny o mocy nie większej niż 4 kW, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 45 km/h;
- 47) rower – pojazd o szerokości nieprzekraczającej 0,9 m poruszany siłą mięśni osoby jadącej tym pojazdem; rower może być wyposażony w uruchamiany naciskiem na pedały pomocniczy napęd elektryczny zasilany prądem o napięciu nie wyższym niż 48 V o znamionowej mocy ciągłej nie większej niż 250 W, którego moc wyjściowa zmniejsza się stopniowo i spada do zera po przekroczeniu prędkości 25 km/h;
- 47a) wózek rowerowy – pojazd o szerokości powyżej 0,9 m przeznaczony do przewozu osób lub rzeczy poruszany siłą mięśni osoby jadącej tym pojazdem; wózek rowerowy może być wyposażony w uruchamiany naciskiem na pedały pomocniczy napęd elektryczny zasilany prądem o napięciu nie wyższym niż 48 V o znamionowej mocy ciągłej nie większej niż 250 W, którego moc wyjściowa zmniejsza się stopniowo i spada do zera po przekroczeniu prędkości 25 km/h;
- 48) wózek inwalidzki – pojazd konstrukcyjnie przeznaczony do poruszania się osoby niepełnosprawnej, napędzany siłą mięśni lub za pomocą silnika, którego

- konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do prędkości pieszego;
- 49) zespół pojazdów – pojazdy złączone ze sobą w celu poruszania się po drodze jako całość; nie dotyczy to pojazdów złączonych w celu holowania;
- 49a) kolejka turystyczna – zespół pojazdów składający się z ciągnika rolniczego, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 25 km/h, albo pojazdu wolnobieżnego oraz przyczepy (przyczep) dostosowanej do przewozu osób, wykorzystywanych w ramach prowadzonej działalności w zakresie świadczenia usług turystycznych;
- 50) przyczepa – pojazd bez silnika, przystosowany do łączenia go z innym pojazdem;
- 51) przyczepa lekka – przyczepę, której dopuszczalna masa całkowita nie przekracza 750 kg;
- 52) naczepa – przyczepę, której część spoczywa na pojeździe silnikowym i obciąża ten pojazd;
- 53) masa własna – masę pojazdu z jego normalnym wyposażeniem, paliwem, olejami, smarami i cieczami w ilościach nominalnych, bez kierującego;
- 54) dopuszczalna masa całkowita – największą określoną właściwymi warunkami technicznymi masę pojazdu obciążonego osobami i ładunkiem, dopuszczonego do poruszania się po drodze;
- 55) rzeczywista masa całkowita – masę pojazdu łącznie z masą znajdujących się na nim rzeczy i osób;
- 56) dopuszczalna ładowność – największą masę ładunku i osób, jaką może przewozić pojazd, która stanowi różnicę dopuszczalnej masy całkowitej i masy własnej pojazdu;
- 57) nacisk osi – sumę nacisków, jaką na drogę wywierają koła znajdujące się na jednej osi;
- 58) VIN – numer identyfikacyjny pojazdu nadany i umieszczony przez producenta;
- 59) urządzenie rejestrujące – stacjonarne, przenośne albo zainstalowane w pojeździe albo na statku powietrznym urządzenie ujawniające i zapisujące za pomocą technik utrwalania obrazów naruszenia przepisów ruchu drogowego przez kierujących pojazdami;
- 60) kategoria pojazdu – klasyfikację pojazdu według wymagań homologacyjnych;
- 61) maksymalna masa całkowita – największą masę pojazdu obciążonego osobami i ładunkiem, określoną przez producenta pojazdu;
- 62) nowy pojazd – pojazd fabrycznie nowy, który nie był zarejestrowany;
- 63) państwo członkowskie – państwo członkowskie Unii Europejskiej, Konfederację Szwajcarską lub państwo członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
- 64) pojazd kompletny – pojazd, który w celu spełnienia wymagań technicznych oraz uzyskania założonych cech użytkowych nie wymaga kompletacji;
- 65) pojazd marki „SAM” – pojazd zbudowany przy wykorzystaniu nadwozia, podwozia lub ramy, konstrukcji własnej;
- 66) pojazd produkowany w małych seriach – pojazd produkowany w limitowanej liczbie, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 70zm ust. 1 pkt 3;
- 67) pojazd niekompletny – pojazd, który w celu spełnienia wymagań technicznych oraz uzyskania założonych cech użytkowych powinien przejść co najmniej

jeden etap kompletacji;

68) pojazd skompletowany – pojazd, który w celu spełnienia wymagań technicznych oraz uzyskania założonych cech użytkowych powstał w wyniku co najmniej jednego etapu kompletacji;

69) pojazd z końcowej partii produkcji – pojazd będący częścią zapasów producenta, który nie spełnia wymagań technicznych z powodu zmiany warunków stanowiących podstawę do wydania świadectwa homologacji typu WE pojazdu albo świadectwa homologacji typu pojazdu, a świadectwo to utraciło ważność;

70) przedmiot wyposażenia lub część – rozumie się przez to układ, oddzielny zespół techniczny lub część, podlegające wymaganiom technicznym określonym w dziale III, rozdziale 1a i 1b, przepisach Unii Europejskiej dotyczących badań homologacyjnych lub regulaminach EKG ONZ, przeznaczone do zastosowania w pojeździe;

71) świadectwo homologacji typu – świadectwo homologacji typu EKG ONZ, świadectwo homologacji typu pojazdu, świadectwo homologacji typu WE;

72) świadectwo homologacji typu EKG ONZ – dokument wydany przez właściwy organ państwa – strony Porozumienia dotyczącego przyjęcia jednolitych wymagań technicznych dla pojazdów kołowych, wyposażenia i części, które mogą być stosowane w tych pojazdach, oraz wzajemnego uznawania homologacji udzielonych na podstawie tych wymagań, sporządzonego w Genewie dnia 20 marca 1958 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 104, poz. 1135 i 1136), zwanego dalej „Porozumieniem”, stwierdzający, że typ przedmiotu wyposażenia lub części spełnia wymagania procedury homologacji typu EKG ONZ określone w regulaminach Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych (EKG ONZ) stanowiących załączniki do tego Porozumienia;

73) świadectwo homologacji typu pojazdu – dokument wydany przez właściwy organ Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzający, że typ pojazdu spełnia wymagania procedury homologacji typu pojazdu;

74) świadectwo homologacji typu WE – dokument wydany przez właściwy organ państwa członkowskiego Unii Europejskiej stwierdzający, że typ pojazdu, typ przedmiotu jego wyposażenia lub części, spełnia wymagania procedury homologacji typu WE;

75) typ przedmiotu wyposażenia lub części – oznaczenie przedmiotów wyposażenia lub części, spełniających tę samą funkcję w pojeździe, które nie różnią się od siebie pod względem istotnych cech mających wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego lub ochronę środowiska, jeżeli wymagania określone w przepisach UE dotyczących badań homologacyjnych lub regulaminy EKG ONZ nie stanowią inaczej;

76) świadectwo dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu – dokument wydany przez właściwy organ państwa członkowskiego Unii Europejskiej stwierdzający, że pojazd spełnia odpowiednie warunki lub wymagania techniczne procedury dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu;

77) świadectwo homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem – dokument wydany przez właściwy organ Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzający, że sposób montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem oraz elementy tej instalacji spełniają

wymagania procedury homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem;

78) typ pojazdu – oznaczenie pojazdów jednej kategorii pojazdu, które nie różnią się od siebie pod względem istotnych cech, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 70zm ust. 1 pkt 5;

79) wprowadzenie do obrotu – odpłatne albo nieodpłatne przekazanie pojazdu, przedmiotu wyposażenia lub części po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej użytkownikowi;

80) wariant pojazdu – oznaczenie pojazdów jednego typu, które nie różnią się od siebie co najmniej pod względem istotnych cech, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 70zm ust. 1 pkt 5;

81) wersja pojazdu – oznaczenie pojazdów jednego wariantu, o kompletacji określonej w opisie technicznym typu pojazdu w świadectwie homologacji typu pojazdu albo świadectwie homologacji typu WE pojazdu;

82) tramwaj – pojazd przeznaczony do przewozu osób lub rzeczy zasilany energią elektryczną, poruszający się po szynach na drogach publicznych;

83) trolejbus – autobus przystosowany do zasilania energią elektryczną z sieci trakcyjnej.

Dział II

Ruch drogowy

Rozdział 1

Zasady ogólne

Art. 3.

1. Uczestnik ruchu i inna osoba znajdująca się na drodze są obowiązani zachować ostrożność albo gdy ustawa tego wymaga – szczególną ostrożność, unikać wszelkiego działania, które mogłoby spowodować zagrożenie bezpieczeństwa lub porządku ruchu drogowego, ruch ten utrudnić albo w związku z ruchem zakłócić spokój lub porządek publiczny oraz narazić kogokolwiek na szkodę. Przez działanie rozumie się również zaniechanie.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do osoby znajdującej się w pobliżu drogi, jeżeli jej zachowanie mogłoby pociągnąć za sobą skutki, o których mowa w tym przepisie.

3. Jeżeli uczestnik ruchu lub inna osoba spowodowała jednak zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, jest obowiązana przedsięwziąć niezbędne środki w celu niezwłocznego usunięcia zagrożenia, a gdyby nie mogła tego uczynić, powinna o zagrożeniu uprzedzić innych uczestników ruchu.

Art. 4.

Uczestnik ruchu i inna osoba znajdująca się na drodze mają prawo liczyć, że inni uczestnicy tego ruchu przestrzegają przepisów ruchu drogowego, chyba że okoliczności wskazują na możliwość odmiennego ich zachowania.

Art. 5.

1. Uczestnik ruchu i inna osoba znajdująca się na drodze są obowiązani stosować się do poleceń i sygnałów dawanych przez osoby kierujące ruchem lub uprawnione do jego kontroli, sygnałów świetlnych oraz znaków drogowych, nawet wówczas, gdy z przepisów ustawy wynika inny sposób zachowania niż nakazany przez te osoby, sygnały świetlne lub znaki drogowe.

2. Polecenia i sygnały dawane przez osoby kierujące ruchem lub uprawnione do jego kontroli mają pierwszeństwo przed sygnałami świetlnymi i znakami drogowymi.

3. Sygnały świetlne mają pierwszeństwo przed znakami drogowymi regulującymi pierwszeństwo przejazdu.

Art. 6.

1. Polecenia lub sygnały może dawać uczestnikowi ruchu lub innej osobie znajdującej się na drodze:

1) policjant;

2) żołnierz Żandarmerii Wojskowej lub wojskowego organu porządkowego, zabezpieczający przemarsz lub przejazd kolumny wojskowej albo w razie akcji związanej z ratowaniem życia lub mienia;

3) funkcjonariusz Straży Granicznej;

3a) inspektor Inspekcji Transportu Drogowego;

3b) umundurowany inspektor kontroli skarbowej lub funkcjonariusz celny;

3c) strażnik gminny (miejski);

4) pracownik kolejowy na przejeździe kolejowym;

5) osoba działająca w imieniu zarządcy drogi lub osoba wykonująca roboty na drodze na zlecenie lub za zgodą zarządcy drogi;

6) osoba nadzorująca bezpieczne przejście dzieci przez jezdnię, w wyznaczonym miejscu;

7) kierujący autobusem szkolnym w miejscach postoju związanych z wsiadaniem lub wysiadaniem dzieci;

7a) ratownik górski podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczej;

8) strażnik leśny lub funkcjonariusz Straży Parku – na terenie odpowiednio lasu lub parku narodowego;

9) strażak Państwowej Straży Pożarnej podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczej;

10) członek ochotniczej straży pożarnej podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczej;

11) funkcjonariusz Biura Ochrony Rządu podczas wykonywania czynności związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa ochraniających osób, obiektów i urzędzeń;

12) pilot podczas wykonywania czynności związanych z pilotowaniem przejazdu pojazdu nienormatywnego.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1 i ust. 4 pkt 2, powinny być łatwo rozpoznawalne i widoczne z dostatecznej odległości, zarówno w dzień, jak i w nocy.

3. Przepis ust. 2 w zakresie łatwej rozpoznawalności:

1) dotyczy osoby wymienionej w ust. 1 pkt 1 tylko poza obszarem zabudowanym;

2) nie dotyczy kierującego autobusem szkolnym, jeżeli sygnał do zatrzymania

innych pojazdów dawany jest przez tę osobę bez wychodzenia z odpowiednio oznaczonego pojazdu.

3a. Osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 4–8 i 12 oraz ust. 4 pkt 2, mogą dawać polecenia lub sygnały uczestnikowi ruchu lub innej osobie znajdującej się na drodze pod warunkiem ukończenia szkolenia organizowanego przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego. Pilot zabezpieczający przejazd pojazdu nienormalnego będący osobą, o której mowa w ust. 1 pkt 1–3c i 9, nie podlega szkoleniu.

3b. Szkolenie, o którym mowa w ust. 3a, może być przeprowadzone odpłatnie. Opłatę ponosi podmiot kierujący na szkolenie, a w pozostałych przypadkach – osoba odbywająca szkolenie. Wysokość maksymalnej opłaty za szkolenie jednej osoby nie może przekraczać 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, uwzględniając potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa i porządku w trakcie kierowania ruchem drogowym oraz sprawnego wykonywania czynności w tym zakresie, w drodze rozporządzenia:

1) określi organizację i sposób wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1, program i tryb prowadzenia szkolenia w tym zakresie, wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia, wysokość stawek za szkolenie oraz tryb ich pobierania i zwrotu, biorąc pod uwagę w szczególności średnie realne koszty organizacji i przeprowadzania szkolenia;

2) może upoważnić inne osoby do wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1, oraz określić okoliczności, szczegółowe warunki, sposób wykonywania czynności w tym zakresie, jak również warunki, które te osoby muszą spełniać;

3) określi wzór ubioru osób, o których mowa w ust. 1 pkt 4–6.

Art. 7.

1. Znaki i sygnały drogowe wyrażają ostrzeżenia, zakazy, nakazy lub informacje.

2. Minister właściwy do spraw transportu i minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, uwzględniając w szczególności konieczność dostosowania sygnałów drogowych do postanowień umów międzynarodowych, określi, w drodze rozporządzenia, znaki i sygnały obowiązujące w ruchu drogowym, ich znaczenie i zakres obowiązywania.

3. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, uwzględniając konieczność zapewnienia czytelności i zrozumiałości znaków i sygnałów drogowych dla uczestników ruchu drogowego, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki techniczne dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego, a także warunki ich umieszczania na drogach.

Art. 8.

1. Osoba niepełnosprawna o obniżonej sprawności ruchowej, kierująca pojazdem samochodowym oznaczonym kartą parkingową może nie stosować się do niektórych znaków drogowych dotyczących zakazu ruchu lub postoju, w zakresie określonym przepisami, o których mowa w art. 7 ust. 2.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do:

- 1) kierującego pojazdem przewożącego osobę o obniżonej sprawności ruchowej;
- 2) pracowników placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych pozostających pod opieką tych placówek.
3. Karta parkingowa powinna być umieszczona za przednią szybą pojazdu samochodowego w sposób umożliwiający jej odczytanie.
4. Kartę parkingową, za opłatą, wydaje starosta.
5. Kartę parkingową osobie, o której mowa w ust. 1, wydaje się na podstawie wydanego przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności:
 - 1) orzeczenia o niepełnosprawności,
 - 2) orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
 - 3) orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień– wraz ze wskazaniem, o którym mowa w art. 6b ust. 3 pkt 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm).
- 5a. (uchylony).
- 5b. (uchylony).
6. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w stosunku do kierujących pojazdami zaopatrzonymi w kartę parkingową wydaną za granicą.
7. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) wzór karty parkingowej, uwzględniając w szczególności konieczność ujednolicenia wzoru karty parkingowej z rozwiązaniami przyjętymi w krajach europejskich, w celu umożliwienia korzystania osobom niepełnosprawnym z ulg i przywilejów w ruchu drogowym, określonych w przepisach prawa krajowego;
 - 1a) wzór oraz tryb wydania karty parkingowej dla placówek, o których mowa w ust. 2 pkt 2;
 - 2) wysokość opłat za wydanie karty parkingowej, uwzględniając koszty związane z jej wydaniem i dystrybucją.
8. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego i ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, rodzaj placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych uprawnionych do uzyskania karty parkingowej oraz tryb wydawania tym placówkom karty parkingowej, mając na względzie zapewnienie wydawania karty właściwym placówkom.

Art. 8a.
(uchylony).

Art. 9.

Uczestnik ruchu i inna osoba znajdująca się na drodze są obowiązani ułatwić przejazd pojazdu uprzywilejowanego, w szczególności przez niezwłoczne usunięcie się z jego drogi, a w razie potrzeby zatrzymanie się.

Art. 10.

1. Minister właściwy do spraw transportu sprawuje nadzór nad zarządzaniem ruchem na drogach krajowych.
2. Wojewoda sprawuje nadzór nad zarządzaniem ruchem na drogach:
 - 1) wojewódzkich;

- 2) powiatowych;
 - 3) gminnych;
 - 4) publicznych położonych w miastach na prawach powiatu i w mieście stołecznym Warszawie;
 - 5) wewnętrznych położonych w strefach ruchu lub strefach zamieszkania.
3. Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad zarządza ruchem na drogach krajowych, z zastrzeżeniem ust. 6.
4. Marszałek województwa zarządza ruchem na drogach wojewódzkich, z zastrzeżeniem ust. 6.
5. Starosta zarządza ruchem na drogach powiatowych i gminnych, z zastrzeżeniem ust. 6.
6. Prezydent miasta zarządza ruchem na drogach publicznych położonych w miastach na prawach powiatu, z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych.
7. Zarządzanie ruchem na drogach wewnętrznych, w tym w strefie ruchu i strefie zamieszkania, należy do podmiotu zarządzającego tymi drogami.
8. Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad może powierzyć zadania w zakresie zarządzania ruchem na drogach krajowych marszałkowi województwa.
9. Drogami krajowymi, wojewódzkimi, powiatowymi i gminnymi są drogi publiczne określone zgodnie z przepisami o drogach publicznych.
10. Organy sprawujące nadzór nad zarządzaniem ruchem na drogach mogą nakazać zmianę organizacji ruchu ze względu na ważny interes ogólnospołeczny lub konieczność zapewnienia ruchu tranzytowego.
- 10a. Podmioty zarządzające drogami, o których mowa w ust. 7, ustalając organizację ruchu na tych drogach stosują znaki i sygnały drogowe oraz zasady ich umieszczania wynikające z ustawy i jej przepisów wykonawczych. Koszt oznakowania drogi wewnętrznej ponosi podmiot zarządzający drogą.
11. Minister właściwy do spraw transportu, mając na uwadze konieczność ochrony dróg przed zniszczeniem oraz zapewnienie bezpieczeństwa ruchu w okresie zwiększonego natężenia ruchu pojazdów osobowych, może wprowadzić, w drodze rozporządzenia, okresowe ograniczenia ruchu pojazdów na drogach lub zakaz ruchu niektórych rodzajów pojazdów.
12. Minister właściwy do spraw transportu, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych i Ministrem Obrony Narodowej, uwzględniając w szczególności:
- 1) konieczność zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom ruchu drogowego,
 - 2) potrzebę efektywnego wykorzystania dróg publicznych,
 - 3) potrzeby społeczności lokalnej, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem.

Rozdział 2

Ruch pieszych

Art. 11.

1. Pieszy jest obowiązany korzystać z chodnika lub drogi dla pieszych, a w razie

ich braku – z pobocza. Jeżeli nie ma pobocza lub czasowo nie można z niego korzystać, pieszy może korzystać z jezdni, pod warunkiem zajmowania miejsca jak najbliższej jej krawędzi i ustępowania miejsca nadjeżdżającemu pojazdowi.

2. Pieszy idący po poboczu lub jezdni jest obowiązany iść lewą stroną drogi.

3. Piesi idący jezdnią są obowiązani iść jeden za drugim. Na drodze o małym ruchu, w warunkach dobrej widoczności, dwóch pieszych może iść obok siebie.

4. Korzystanie przez pieszego z drogi dla rowerów jest dozwolone tylko w razie braku chodnika lub pobocza albo niemożności korzystania z nich. Pieszy, z wyjątkiem osoby niepełnosprawnej, korzystając z tej drogi, jest obowiązany ustąpić miejsca rowerowi.

5. Przepisów ust. 1–4 nie stosuje się w strefie zamieszkania. W strefie tej pieszy korzysta z całej szerokości drogi i ma pierwszeństwo przed pojazdem.

Art. 12.

1. Kolumna pieszych, z wyjątkiem pieszych w wieku do 10 lat, może się poruszać tylko prawą stroną jezdni.

2. Do kolumny pieszych w wieku do 10 lat stosuje się odpowiednio przepisy art. 11 ust. 1 i 2.

3. Liczba pieszych idących jezdnią w kolumnie obok siebie nie może przekraczać 4, a w kolumnie wojskowej –6, pod warunkiem że kolumna nie zajmuje więcej niż połowy szerokości jezdni.

4. Piesi w wieku do 10 lat mogą iść w kolumnie tylko dwójkami pod nadzorem co najmniej jednej osoby pełnoletniej.

5. Długość kolumny pieszych nie może przekraczać 50 m. Odległość między kolumnami nie może być mniejsza niż 100m.

6. Jeżeli przemarsz kolumny pieszych odbywa się w warunkach niedostatecznej widoczności:

1) pierwszy i ostatni z idących z lewej strony są obowiązani nieść latarki:

a) pierwszy – ze światłem białym, skierowanym do przodu,

b) ostatni – ze światłem czerwonym, skierowanym do tyłu;

2) w kolumnie o długości przekraczającej 20 m idący po lewej stronie z przodu i z tyłu są obowiązani używać elementów odblaskowych odpowiadających właściwym warunkom technicznym, a ponad to idący po lewej stronie są obowiązani nieść dodatkowe latarki ze światłem białym, rozmieszczone w taki sposób, aby odległość między nimi nie przekraczała 10 m;

3) światło latarek powinno być widoczne z odległości co najmniej 150 m.

7. Zabrania się:

1) ruchu po jezdni kolumny pieszych w czasie mgły; zakaz ten nie dotyczy kolumny wojskowej lub policyjnej;

2) ruchu po jezdni kolumny pieszych w wieku do 10 lat w warunkach niedostatecznej widoczności;

3) prowadzenia po jezdni kolumny pieszych przez osobę w wieku poniżej 18 lat.

Art. 13.

1. Pieszy, przechodząc przez jezdnię lub torowisko, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność oraz, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, korzystać z przejścia dla

- piesznych. Pieszy znajdujący się na tym przejściu ma pierwszeństwo przed pojazdem.
2. Przechodzenie przez jezdnię poza przejściem dla pieszych jest dozwolone, gdy odległość od przejścia przekracza 100 m. Jeżeli jednak skrzyżowanie znajduje się w odległości mniejszej niż 100 m od wyznaczonego przejścia, przechodzenie jest dozwolone również na tym skrzyżowaniu.
 3. Przechodzenie przez jezdnię poza przejściem dla pieszych, o którym mowa w ust. 2, jest dozwolone tylko pod warunkiem, że nie spowoduje zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lub utrudnienia ruchu pojazdów. Pieszy jest obowiązany ustąpić pierwszeństwa pojazdom i do przeciwległej krawędzi jezdni iść drogą najkrótszą, prostopadle do osi jezdni.
 4. Jeżeli na drodze znajduje się przejście nadziemne lub podziemne dla pieszych, pieszy jest obowiązany korzystać z niego, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
 5. Na obszarze zabudowanym, na drodze dwujezdniowej lub po której kursują tramwaje po torowisku wyodrębnionym z jezdni, pieszy przechodząc przez jezdnię lub torowisko jest obowiązany korzystać tylko z przejścia dla pieszych.
 6. Przechodzenie przez torowisko wyodrębnione z jezdni jest dozwolone tylko w miejscu do tego przeznaczonym.
 7. Jeżeli wysepka dla pasażerów na przystanku komunikacji publicznej łączy się z przejściem dla pieszych, przechodzenie do i z przystanku jest dozwolone tylko po tym przejściu.
 8. Jeżeli przejście dla pieszych wyznaczone jest na drodze dwujezdniowej, przejście na każdej jezdni uważa się za przejście odrębne. Przepis ten stosuje się odpowiednio do przejścia dla pieszych w miejscu, w którym ruch pojazdów jest rozdzielony wysepką lub za pomocą innych urządzeń na jezdni.

Art. 14.

Zabrania się:

- 1) wchodzenia na jezdnię:
 - a) bezpośrednio przed jadący pojazd, w tym również na przejściu dla pieszych,
 - b) spoza pojazdu lub innej przeszkody ograniczającej widoczność drogi;
- 2) przechodzenia przez jezdnię w miejscu o ograniczonej widoczności drogi;
- 3) zwalniania kroku lub zatrzymywania się bez uzasadnionej potrzeby podczas przechodzenia przez jezdnię lub torowisko;
- 4) przebiegania przez jezdnię;
- 5) chodzenia po torowisku;
- 6) wchodzenia na torowisko, gdy zapory lub półzapory są opuszczone lub opuszczanie ich rozpoczęto;
- 7) przechodzenia przez jezdnię w miejscu, w którym urządzenie zabezpieczające lub przeszkoda oddzielają drogę dla pieszych albo chodnik od jezdni, bez względu na to, po której stronie jezdni one się znajdują.

Art. 15.

Przepisów art. 11–14 nie stosuje się w razie zamknięcia ruchu pojazdów na drodze.

Rozdział 3 Ruch pojazdów

Oddział 1

Zasady ogólne

Art. 16.

1. Kierującego pojazdem obowiązuje ruch prawostronny.
2. Kierujący pojazdem, korzystając z drogi dwujezdniowej, jest obowiązany jechać po prawej jezdni; do jezdni tych nie wlicza się jezdni przeznaczonych do dojazdu do nieruchomości położonej przy drodze.
3. Kierujący pojazdem, korzystając z jezdni dwukierunkowej co najmniej o czterech pasach ruchu, jest obowiązany zajmować pas ruchu znajdujący się na prawej połowie jezdni.
4. Kierujący pojazdem jest obowiązany jechać możliwie blisko prawej krawędzi jezdni. Jeżeli pasy ruchu na jezdni są wyznaczone, nie może zajmować więcej niż jednego pasa.
5. Kierujący pojazdem zaprzęgowym, rowerem, wózkiem rowerowym, motocyklem, wózkiem ręcznym oraz osoba prowadząca pojazd napędzany silnikiem są obowiązani poruszać się po poboczu, chyba że nie nadaje się ono do jazdy lub ruch pojazdu utrudniałby ruch pieszych.
6. Kierujący pojazdem znajdującym się na części jezdni, po której jeżdżą pojazdy szynowe, jest obowiązany ustąpić miejsca nadjeżdżającemu pojazdowi szynowemu.
7. Na skrzyżowaniu i bezpośrednio przed nim kierujący rowerem, motorowerem lub motocyklem może poruszać się środkiem pasa ruchu, jeśli pas ten umożliwia opuszczenie skrzyżowania w więcej niż jednym kierunku, z zastrzeżeniem art. 33 ust. 1.

Oddział 2

Włączanie się do ruchu

Art. 17.

1. Włączanie się do ruchu następuje przy rozpoczynaniu jazdy po postoju lub zatrzymaniu się niewynikającym z warunków lub przepisów ruchu drogowego oraz przy wjeżdżaniu:
 - 1) na drogę z nieruchomości, z obiektu przydrożnego lub dojazdu do takiego obiektu, z drogi niebędącej drogą publiczną oraz ze strefy zamieszkania;
 - 2) na drogę z pola lub na drogę twardą z drogi gruntowej;
 - 3) na jezdnię z pobocza, z chodnika lub z pasa ruchu dla pojazdów powolnych;
 - 3a) na jezdnię lub pobocze z drogi dla rowerów, z wyjątkiem wjazdu na przejazd dla rowerzystów lub pas ruchu dla rowerów;
 - 4) pojazdem szynowym – na drogę z zajezdni lub na jezdnię z pętli.
2. Kierujący pojazdem, włączając się do ruchu, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność oraz ustąpić pierwszeństwa innemu pojazdowi lub uczestnikowi ruchu.

Art. 18.

1. Kierujący pojazdem, zbliżając się do oznaczonego przystanku autobusowego (trolejbusowego) na obszarze zabudowanym, jest obowiązany zmniejszyć prędkość, a w razie potrzeby zatrzymać się, aby umożliwić kierującemu autobusem

(trolejbusem) włączenie się do ruchu, jeżeli kierujący takim pojazdem sygnalizuje kierunkowskazem zamiar zmiany pasa ruchu lub wjechania z zatoki na jezdnię.

2. Kierujący autobusem (trolejbusem), o którym mowa w ust. 1, może wjechać na sąsiedni pas ruchu lub na jezdnię dopiero po upewnieniu się, że nie spowoduje to zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Art. 18a.

1. Kierujący pojazdem, zbliżając się do miejsca postoju autobusu szkolnego, jest obowiązany:

1) zatrzymać się, o ile kierujący tym autobusem podał sygnał zatrzymania;
2) zmniejszyć prędkość, a w razie potrzeby zatrzymać się, aby umożliwić kierującemu tym autobusem wjazd na jezdnię lub sąsiedni pas ruchu, o ile sygnalizuje on zamiar wykonania takiego manewru.

2. Kierujący autobusem szkolnym w sytuacji, o której mowa w ust. 1, może wjechać na sąsiedni pas ruchu lub jezdnię dopiero po upewnieniu się, że nie spowoduje to zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Oddział 3

Prędkość i hamowanie

Art. 19.

1. Kierujący pojazdem jest obowiązany jechać z prędkością zapewniającą panowanie nad pojazdem, z uwzględnieniem warunków, w jakich ruch się odbywa, a w szczególności: rzeźby terenu, stanu i widoczności drogi, stanu i ładunku pojazdu, warunków atmosferycznych i natężenia ruchu.

2. Kierujący pojazdem jest obowiązany:

1) jechać z prędkością nieutrudniającą jazdy innym kierującym;
2) hamować w sposób niepowodujący zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lub jego utrudnienia;
3) utrzymywać odstęp niezbędny do uniknięcia zderzenia w razie hamowania lub zatrzymania się poprzedzającego pojazdu.

3. Poza obszarem zabudowanym, na jezdniach dwukierunkowych o dwóch pasach ruchu, kierujący pojazdem objętym indywidualnym ograniczeniem prędkości albo pojazdem lub zespołem pojazdów o długości przekraczającej 7 m jest obowiązany utrzymywać taki odstęp od pojazdu silnikowego znajdującego się przed nim, aby inne wyprzedzające pojazdy mogły bezpiecznie wjechać w lukę utrzymywaną między tymi pojazdami. Przepisu tego nie stosuje się, jeżeli kierujący pojazdem przystępuje do wyprzedzania lub gdy wyprzedzanie jest zabronione.

4. Poza obszarem zabudowanym w tunelach o długości przekraczającej 500 m, kierujący pojazdem jest obowiązany utrzymywać odstęp od poprzedzającego pojazdu nie mniejszy niż:

1) 50 m – jeżeli kieruje pojazdem o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t lub autobusem;
2) 80 m – jeżeli kieruje zespołem pojazdów lub pojazdem niewymienionym w pkt 1.

5. Organ zarządzający ruchem na drogach może zmniejszyć lub zwiększyć za pomocą znaków drogowych dopuszczalny odstęp, o którym mowa w ust. 4, w zależności od obowiązującej w tunelu dopuszczalnej prędkości.

Art. 20.

1. Prędkość dopuszczalna pojazdu lub zespołu pojazdów na obszarze zabudowanym w godzinach 5.00–23.00 wynosi 50 km/h, z zastrzeżeniem ust. 2.
- 1a. Prędkość dopuszczalna pojazdu lub zespołu pojazdów na obszarze zabudowanym w godzinach 23.00–5.00 wynosi 60 km/h, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Prędkość dopuszczalna pojazdu lub zespołu pojazdów w strefie zamieszkania wynosi 20 km/h.
3. Prędkość dopuszczalna poza obszarem zabudowanym, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5, wynosi w przypadku:
 - 1) samochodu osobowego, motocykla lub samochodu ciężarowego o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t:
 - a) na autostradzie – 140 km/h,
 - b) na drodze ekspresowej dwujezdniowej – 120 km/h,
 - c) na drodze ekspresowej jednojezdniowej oraz na drodze dwujezdniowej co najmniej od dwóch pasach przeznaczonych dla każdego kierunku ruchu – 100 km/h,
 - d) na pozostałych drogach – 90 km/h;
 - 2) zespołu pojazdów lub pojazdu niewymienionego w pkt 1:
 - a) na autostradzie, drodze ekspresowej lub drodze dwujezdniowej co najmniej o dwóch pasach przeznaczonych dla każdego kierunku ruchu – 80 km/h,
 - b) na pozostałych drogach – 70 km/h.
4. Dopuszczalna prędkość autobusu spełniającego dodatkowe warunki techniczne określone w przepisach, o których mowa w art. 66 ust. 5, na autostradzie i drodze ekspresowej wynosi 100 km/h.
5. (uchylony).
- 5a. Rada Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki może, w drodze rozporządzenia, w przypadkach, o których mowa w art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. Nr 52, poz. 343, z późn. zm.), wprowadzić ograniczenia w dopuszczalnej prędkości pojazdów samochodowych.
6. Prędkość dopuszczalna niektórych pojazdów, z zastrzeżeniem ust. 2, wynosi:
 - 1) ciągnika rolniczego (również z przyczepą) – 30 km/h;
 - 2) pojazdu z urządzeniem wystającym do przodu więcej niż 1,5 m od siedzenia dla kierującego – 30 km/h na obszarze zabudowanym i 60 km/h poza obszarem zabudowanym;
 - 3) motocykla (również z przyczepą), czterokołowca i motoroweru, którymi przewozi się dziecko w wieku do 7 lat – 40 km/h.

Art. 21.

1. Organ zarządzający ruchem na drogach może zmniejszyć lub zwiększyć, za pomocą znaków drogowych, prędkość dopuszczalną pojazdów obowiązującą na obszarze zabudowanym.
2. Prędkość dopuszczalna, o której mowa w ust. 1, może być:
 - 1) zmniejszona – jeżeli warunki bezpieczeństwa ruchu na drodze lub jej odcinku za tym przemawiają;

2) zwiększona – jeżeli warunki ruchu na drodze lub jej odcinku zapewniają zachowanie bezpieczeństwa ruchu.

3. Organ zarządzający ruchem na drogach może zmniejszyć, za pomocą znaków drogowych, prędkość dopuszczalną pojazdów obowiązującą poza obszarem zabudowanym, jeżeli warunki bezpieczeństwa ruchu na drodze lub jej odcinku za tym przemawiają.

4. Organ rejestrujący pojazd może ustalić dla indywidualnego pojazdu dopuszczalną prędkość niższą niż określona w art. 20, jeżeli jest to uzasadnione konstrukcją lub stanem technicznym pojazdu. Ograniczenie prędkości należy uwiidocznic na znaku umieszczonym z tyłu pojazdu.

Oddział 4

Zmiana kierunku jazdy lub pasa ruchu

Art. 22.

1. Kierujący pojazdem może zmienić kierunek jazdy lub zajmowany pas ruchu tylko z zachowaniem szczególnej ostrożności.

2. Kierujący pojazdem jest obowiązany zbliżyć się:

1) do prawej krawędzi jezdni – jeżeli zamierza skrócić w prawo;

2) do środka jezdni lub na jezdni o ruchu jednokierunkowym do lewej jej krawędzi – jeżeli zamierza skrócić w lewo.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli wymiary pojazdu uniemożliwiają skrócenie zgodnie z zasadą określoną w tym przepisie lub dopuszczalna jest jazda wyłącznie w jednym kierunku.

4. Kierujący pojazdem, zmieniając zajmowany pas ruchu, jest obowiązany ustąpić pierwszeństwa pojazdowi jadącemu po pasie ruchu, na który zamierza wjechać, oraz pojazdowi wjeżdżającemu na ten pas z prawej strony.

5. Kierujący pojazdem jest obowiązany zawczasu i wyraźnie sygnalizować zamiar zmiany kierunku jazdy lub pasa ruchu oraz zaprzestać sygnalizowania niezwłocznie po wykonaniu manewru.

6. Zabrania się zawracania:

1) w tunelu, na moście, wiadukcie lub drodze jednokierunkowej;

2) na autostradzie;

3) na drodze ekspresowej, z wyjątkiem skrzyżowania lub miejsca do tego przeznaczonego;

4) w warunkach, w których mogłoby to zagrozić bezpieczeństwu ruchu na drodze lub ruch ten utrudnić.

Oddział 5

Wymijanie, omijanie i cofanie

Art. 23.

1. Kierujący pojazdem jest obowiązany:

1) przy wymijaniu zachować bezpieczny odstęp od wymijanego pojazdu lub uczestnika ruchu, a w razie potrzeby zjechać na prawo i zmniejszyć prędkość lub zatrzymać się;

2) przy omijaniu zachować bezpieczny odstęp od omijanego pojazdu, uczestnika

ruchu lub przeszkody, a w razie potrzeby zmniejszyć prędkość; omijanie pojazdu sygnalizującego zamiar skręcenia w lewo może odbywać się tylko z jego prawej strony;

3) przy cofaniu ustąpić pierwszeństwa innemu pojazdowi lub uczestnikowi ruchu i zachować szczególną ostrożność, a w szczególności:

a) sprawdzić, czy wykonywany manewr nie spowoduje zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lub jego utrudnienia,

b) upewnić się, czy za pojazdem nie znajduje się przeszkoda; w razie trudności w osobistym upewnieniu się kierujący jest obowiązany zapewnić sobie pomoc innej osoby.

2. Zabrania się cofania pojazdem w tunelu, na moście, wiadukcie, autostradzie lub drodze ekspresowej.

Oddział 6

Wyprzedzanie

Art. 24.

1. Kierujący pojazdem jest obowiązany przed wyprzedzaniem upewnić się w szczególności, czy:

1) ma odpowiednią widoczność i dostateczne miejsce do wyprzedzania bez utrudnienia komukolwiek ruchu;

2) kierujący, jadący za nim, nie rozpoczął wyprzedzania;

3) kierujący, jadący przed nim na tym samym pasie ruchu, nie zasygnalizował zamiaru wyprzedzania innego pojazdu, zmiany kierunku jazdy lub zmiany pasa ruchu.

2. Kierujący pojazdem jest obowiązany przy wyprzedzaniu zachować szczególną ostrożność, a zwłaszcza bezpieczny odstęp od wyprzedzanego pojazdu lub uczestnika ruchu. W razie wyprzedzania roweru, wózka rowerowego, motorowemu, motocykla lub kolumny pieszych odstęp ten nie może być mniejszy niż 1 m.

3. Kierujący pojazdem jest obowiązany przy wyprzedzaniu przejeżdżać z lewej strony wyprzedzanego pojazdu, z zastrzeżeniem ust. 4, 5, 10 i 12.

4. Pojazd szynowy może być wyprzedzany tylko z prawej strony, chyba że położenie torów uniemożliwia takie wyprzedzanie lub wyprzedzanie odbywa się na jezdni jednokierunkowej.

5. Wyprzedzanie pojazdu lub uczestnika ruchu, który sygnalizuje zamiar skręcenia w lewo, może odbywać się tylko z jego prawej strony.

6. Kierującemu pojazdem wyprzedzanym zabrania się w czasie wyprzedzania i bezpośrednio po nim zwiększania prędkości. Kierujący pojazdem wolnobieżnym, ciągnikiem rolniczym lub pojazdem bez silnika jest obowiązany zjechać jak najbardziej na prawo w celu ułatwienia wyprzedzania. Przepisu nie stosuje się w przypadku, o którym mowa w ust. 12.

7. Zabrania się wyprzedzania pojazdu silnikowego jadącego po jezdni:

1) przy dojeżdżaniu do wierzchołka wzniesienia;

2) na zakręcie oznaczonym znakami ostrzegawczymi;

3) na skrzyżowaniu, z wyjątkiem skrzyżowania o ruchu okrężnym lub na którym ruch jest kierowany.

8. Dopuszcza się wyprzedzanie w miejscach, o których mowa w ust. 7 pkt 1 i 2, na jezdni:

1) jednokierunkowej;

2) dwukierunkowej na odcinku z wyznaczonymi pasami ruchu, pod warunkiem że kierujący nie wjeżdża na część jezdni przeznaczoną do ruchu w kierunku przeciwnym – w miejscu, gdzie jest to zabronione znakami na jezdni.

9. Dopuszcza się wyprzedzanie w miejscu, o którym mowa w ust. 7 pkt 3, pojazdu sygnalizującego zamiar skręcenia, pod warunkiem że kierujący nie wjeżdża na część jezdni przeznaczoną do ruchu w kierunku przeciwnym.

10. Dopuszcza się wyprzedzanie z prawej strony na odcinku drogi z wyznaczonymi pasami ruchu, przy zachowaniu warunków określonych w ust. 1 i 7:

1) na jezdni jednokierunkowej;

2) na jezdni dwukierunkowej, jeżeli co najmniej dwa pasy ruchu na obszarze zabudowanym lub trzy pasy ruchu poza obszarem zabudowanym przeznaczone są do jazdy w tym samym kierunku.

11. Zabrania się wyprzedzania pojazdu uprzywilejowanego na obszarze zabudowanym.

12. Kierujący rowerem może wyprzedzać inne niż rower powoli jadące pojazdy z ich prawej strony.

Oddział 7

Przecinanie się kierunków ruchu

Art. 25.

1. Kierujący pojazdem, zbliżając się do skrzyżowania, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność i ustąpić pierwszeństwa pojazdowi nadjeżdżającemu z prawej strony, a jeżeli skręca w lewo – także jadącemu z kierunku przeciwnego na wprost lub skręcającemu w prawo.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do pojazdu szynowego, który ma pierwszeństwo w stosunku do innych pojazdów, bez względu na to, z której strony nadjeżdża.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również w razie przecinania się kierunków ruchu poza skrzyżowaniem.

4. Kierującemu pojazdem zabrania się:

1) wjeżdżania na skrzyżowanie, jeżeli na skrzyżowaniu lub za nim nie ma miejsca do kontynuowania jazdy;

2) rozdzielania kolumny pieszych.

Art. 26.

1. Kierujący pojazdem, zbliżając się do przejścia dla pieszych, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność i ustąpić pierwszeństwa pieszemu znajdującemu się na przejściu.

2. Kierujący pojazdem, który skręca w drogę poprzeczną, jest obowiązany ustąpić pierwszeństwa pieszemu przechodzącemu na skrzyżowaniu przez jezdnię drogi, na którą wjeżdża.

3. Kierującemu pojazdem zabrania się:

1) wyprzedzania pojazdu na przejściu dla pieszych i bezpośrednio przed nim, z wyjątkiem przejścia, na którym ruch jest kierowany;

- 2) omijania pojazdu, który jechał w tym samym kierunku, lecz zatrzymał się w celu ustąpienia pierwszeństwa pieszemu;
- 3) jazdy wzdłuż po chodniku lub przejściu dla pieszych.
4. Kierujący pojazdem, przejeżdżając przez chodnik lub drogę dla pieszych, jest obowiązany jechać powoli i ustąpić pierwszeństwa pieszemu.
5. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio podczas jazdy po placu, na którym ze względu na brak wyodrębnienia jezdni i chodników ruch pieszych i pojazdów odbywa się po tej samej powierzchni.
6. Kierujący pojazdem jest obowiązany zachować szczególną ostrożność przy przejeżdżaniu obok oznaczonego przystanku tramwajowego nieznajdującego się przy chodniku. Jeżeli przystanek nie jest wyposażony w wysepkę dla pasażerów, a na przystanek wjeżdża tramwaj lub stoi na nim, kierujący jest obowiązany zatrzymać pojazd w takim miejscu i na taki czas, aby zapewnić pieszemu swobodne dojście do tramwaju lub na chodnik. Przepisy te stosuje się odpowiednio przy ruchu innych pojazdów komunikacji publicznej.
7. W razie przechodzenia przez jezdnię osoby niepełnosprawnej, używającej specjalnego znaku, lub osoby o widocznej ograniczonej sprawności ruchowej, kierujący jest obowiązany zatrzymać pojazd w celu umożliwienia jej przejścia.

Art. 27.

1. Kierujący pojazdem, zbliżając się do przejazdu dla rowerzystów, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność i ustąpić pierwszeństwa rowerowi znajdującemu się na przejeździe.
- 1a. Kierujący pojazdem, który skręca w drogę poprzeczną, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność i ustąpić pierwszeństwa rowerzyście jadącemu na wprost po jezdni, pasie ruchu dla rowerów, drodze dla rowerów lub innej części drogi, którą zamierza opuścić.
2. (uchylony).
3. Kierujący pojazdem, przejeżdżając przez drogę dla rowerów poza jezdnią, jest obowiązany ustąpić pierwszeństwa rowerowi.
4. Kierującemu pojazdem zabrania się wyprzedzania pojazdu na przejeździe dla rowerzystów i bezpośrednio przed nim, z wyjątkiem przejazdu, na którym ruch jest kierowany.

Art. 28.

1. Kierujący pojazdem, zbliżając się do przejazdu kolejowego oraz przejeżdżając przez przejazd, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność. Przed wjechaniem na tory jest on obowiązany upewnić się, czy nie zbliża się pojazd szynowy, oraz przedsięwziąć odpowiednie środki ostrożności, zwłaszcza jeżeli wskutek mgły lub z innych powodów przejrzystość powietrza jest zmniejszona.
2. Kierujący jest obowiązany prowadzić pojazd z taką prędkością, aby mógł go zatrzymać w bezpiecznym miejscu, gdy nadjeżdża pojazd szynowy lub gdy urządzenie zabezpieczające albo dawany sygnał zabrania wjazdu na przejazd.
3. Kierującemu pojazdem zabrania się:
 - 1) objeżdżania opuszczonych zapór lub półzapór oraz wjeżdżania na przejazd, jeżeli opuszczanie ich zostało rozpoczęte lub podnoszenie nie zostało zakończone;

- 2) wjeżdżania na przejazd, jeżeli po drugiej stronie przejazdu nie ma miejsca do kontynuowania jazdy;
 - 3) wyprzedzania pojazdu na przejeździe kolejowym i bezpośrednio przed nim;
 - 4) omijania pojazdu oczekującego na otwarciu ruchu przez przejazd, jeżeli wymagałoby to wjechania na część jezdni przeznaczoną dla przeciwnego kierunku ruchu.
4. W razie unieruchomienia pojazdu na przejeździe kolejowym, kierujący jest obowiązany niezwłocznie usunąć go z przejazdu, a jeżeli nie jest to możliwe, ostrzec kierującego pojazdem szynowym o niebezpieczeństwie.
5. Kierujący pojazdem lub zespołem pojazdów o długości przekraczającej 10 m, który nie może rozwinąć prędkości większej niż 6 km/h, przed wjazdem na przejazd kolejowy jest obowiązany upewnić się, czy w czasie potrzebnym na przejechanie przez ten przejazd nie nadjedzie pojazd szynowy, lub uzgodnić czas tego przejazdu z dróżnikiem kolejowym.
6. Przepisy ust. 1–4 stosuje się odpowiednio przy przejeżdżaniu przez tory tramwajowe; przepis ust. 3 pkt 3 nie dotyczy skrzyżowania lub przejazdu tramwajowego, na którym ruch jest kierowany.

Oddział 8

Ostrzeżenie oraz jazda w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza

Art. 29.

1. Kierujący pojazdem może używać sygnału dźwiękowego lub świetlnego, w razie gdy zachodzi konieczność ostrzeżenia o niebezpieczeństwie.
2. Zabrania się:
 - 1) nadużywania sygnału dźwiękowego lub świetlnego;
 - 2) używania sygnału dźwiękowego na obszarze zabudowanym, chyba że jest to konieczne w związku z bezpośrednim niebezpieczeństwem;
 - 3) ostrzegania światłami drogowymi w warunkach, w których może to spowodować oślepienie innych kierujących.

Art. 30.

1. Kierujący pojazdem jest obowiązany zachować szczególną ostrożność w czasie jazdy w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza, spowodowanej mgłą, opadami atmosferycznymi lub innymi przyczynami, a ponadto:
 - 1) kierujący pojazdem silnikowym jest obowiązany:
 - a) włączyć światła mijania lub przeciwmgłowe przednie albo oba te światła jednocześnie,
 - b) poza obszarem zabudowanym podczas mgły dawać krótkotrwałe sygnały dźwiękowe w czasie wyprzedzania lub omijania;
 - 2) kierujący innym pojazdem niż pojazd, o którym mowa w pkt 1, jest obowiązany:
 - a) włączyć światła, w które pojazd jest wyposażony,
 - b) korzystać z pobocza drogi, a jeżeli nie jest to możliwe, jechać jak najbliżej krawędzi jezdni i nie wyprzedzać innego pojazdu.
2. Obowiązek używania świateł, o którym mowa w ust. 1, dotyczy kierującego

pojazdem także podczas zatrzymania wynikającego z warunków lub przepisów ruchu drogowego.

3. Kierujący pojazdem może używać tylnych świateł przeciwmgłowych, jeżeli zmniejszona przejrzystość powietrza ogranicza widoczność na odległość mniejszą niż 50 m. W razie poprawy widoczności kierujący pojazdem jest obowiązany niezwłocznie wyłączyć te światła.

Oddział 9 Holowanie

Art. 31.

1. Kierujący może holować pojazd silnikowy tylko pod warunkiem, że:

- 1) prędkość pojazdu holującego nie przekracza 30 km/h na obszarze zabudowanym i 60 km/h poza tym obszarem;
- 2) pojazd holujący ma włączone światła mijania również w okresie dostatecznej widoczności;
- 3) w pojeździe holowanym znajduje się kierujący mający uprawnienie do kierowania tym pojazdem, chyba że pojazd jest holowany w sposób wykluczający potrzebę kierowania nim;
- 4) pojazd holowany jest połączony z pojazdem holującym w sposób wykluczający odłączenie się w czasie jazdy; nie dotyczy to holowania motocykla, który powinien być połączony z pojazdem holującym połączeniem giętkim w sposób umożliwiający łatwe odłączenie;
- 5) pojazd holowany, z wyjątkiem motocykla, jest oznaczony z tyłu po lewej stronie ostrzegawczym trójkątem odblaskowym, a w okresie niedostatecznej widoczności ma ponadto włączone światła pozycyjne; zamiast oznaczenia trójkątem odblaskowym pojazd holowany może wysłać żółte sygnały błyskowe w sposób widoczny dla innych uczestników ruchu;
- 6) w pojeździe holowanym na połączeniu sztywnym jest sprawny co najmniej jeden układ hamulców, a w pojeździe holowanym na połączeniu giętkim – dwa układy;
- 7) odległość między pojazdami wynosi nie więcej niż 3 m przy połączeniu sztywnym, a od 4 m do 6 m przy połączeniu giętkim, przy czym połączenie jest oznakowane na przemian pasami białymi i czerwonymi albo zaopatrzone w chorągiewkę barwy żółtej lub czerwonej; przepisu tego nie stosuje się w razie holowania pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Zabrania się holowania:

- 1) pojazdu o niesprawnym układzie kierowniczym lub o niesprawnych hamulcach, chyba że sposób holowania wyklucza potrzebę ich użycia;
- 2) pojazdu za pomocą połączenia giętkiego, jeżeli w pojeździe tym działanie układu hamulcowego uzależnione jest od pracy silnika, a silnik jest unieruchomiony;
- 3) więcej niż jednego pojazdu, z wyjątkiem pojazdu członowego;
- 4) pojazdem z przyczepą (naczepą);
- 5) na autostradzie, z wyjątkiem holowania przez pojazdy przeznaczone do holowania do najbliższego wyjazdu lub miejsca obsługi podróżnych.

3. W razie holowania pojazdu w sposób wykluczający potrzebę kierowania nim

lub użycia hamulców, rzeczywista masa całkowita pojazdu holowanego nie może przekraczać rzeczywistej masy całkowitej pojazdu holującego.

Oddział 10

Ruch pojazdów w kolumnie

Art. 32.

1. Liczba pojazdów jadących w zorganizowanej kolumnie nie może przekraczać:
 - 1) samochodów osobowych, motorowerów lub motocykli – 10;
 - 2) rowerów lub wózków rowerowych – 15;
 - 3) pozostałych pojazdów – 5.
2. Odległość między jadącymi kolumnami nie może być mniejsza niż 500 m dla kolumn pojazdów samochodowych oraz 200 m dla kolumn pozostałych pojazdów.
3. (uchylony).
4. Jazda w kolumnie nie zwalnia kierującego pojazdem od przestrzegania obowiązujących przepisów ruchu drogowego.
5. Przepisów ust. 1 i 2 stosuje się do pojazdów uprzywilejowanych oraz pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.
6. Zabrania się wjeżdżania między jadące w kolumnie rowery lub wózki rowerowe oraz pojazdy, o których mowa w ust. 5.
- 6a. Przejazd kolumny pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, w skład której wchodzi więcej niż 5 pojazdów, jest dozwolony pod warunkiem uzyskania zezwolenia wojskowego na przejazd drogowy, wydawanego przez właściwy organ wojskowy.
7. (uchylony).

Oddział 11

Przepisy dodatkowe o ruchu rowerów, motorowerów oraz pojazdów zaprzęgowych

Art. 33.

1. Kierujący rowerem jest obowiązany korzystać z drogi dla rowerów lub pasa ruchu dla rowerów, jeśli są one wyznaczone dla kierunku, w którym się porusza lub zamierza skręcić. Kierujący rowerem, korzystając z drogi dla rowerów i pieszych, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność i ustępować miejsca pieszym.
 - 1a. Kierujący rowerem może zatrzymać się w śluzie rowerowej obok innych rowerzystów. Jest obowiązany opuścić ją, kiedy zaistnieje możliwość kontynuowania jazdy w zamierzonym kierunku i zająć miejsce na jezdni zgodnie z odpowiednio art. 33 ust. 1 lub art. 16 ust. 4 i 5.
2. Dziecko w wieku do 7 lat może być przewożone na rowerze, pod warunkiem że jest ono umieszczone na dodatkowym siodelku zapewniającym bezpieczną jazdę.
3. Kierującemu rowerem lub motorowerem zabrania się:
 - 1) jazdy po jezdni obok innego uczestnika ruchu, z zastrzeżeniem ust. 3a;
 - 2) jazdy bez trzymania co najmniej jednej ręki na kierownicy oraz nóg na peda-

łach lub podnóżkach;

3) czepiania się pojazdów.

3a. Dopuszcza się wyjątkowo jazdę po jezdni kierującego rowerem obok innego roweru lub motoroweru, jeżeli nie utrudnia to poruszania się innym uczestnikom ruchu albo w inny sposób nie zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego.

4. (uchylony).

5. Korzystanie z chodnika lub drogi dla pieszych przez kierującego rowerem jest dozwolone wyjątkowo, gdy:

1) opiekuje się on osobą w wieku do lat 10 kierującą rowerem;

2) szerokość chodnika wzdłuż drogi, po której ruch pojazdów jest dozwolony z prędkością większą niż 50 km/h, wynosi co najmniej 2 m i brakuje wydzielonej drogi dla rowerów oraz pasa ruchu dla rowerów;

3) warunki pogodowe zagrażają bezpieczeństwu rowerzysty na jezdni (śnieg, silny wiatr, ulewa, gołoledź, gęsta mgła), z zastrzeżeniem ust. 6.

6. Kierujący rowerem, korzystając z chodnika lub drogi dla pieszych, jest obowiązany jechać powoli, zachować szczególną ostrożność i ustępować miejsca pieszym.

7. Kierujący rowerem może jechać lewą stroną jezdni na zasadach określonych dla ruchu pieszych w przepisach art. 11 ust. 1–3, jeżeli opiekuje się on osobą kierującą rowerem w wieku do lat 10.

Art. 34.

1. Do zaprzęgu może być używane tylko zwierzę niepełochliwe, odpowiednio sprawne fizycznie i dające sobą kierować.

2. Kierujący pojazdem zaprzęgowym jest obowiązany utrzymywać pojazd i zaprzęg w takim stanie, aby mógł nad nimi panować.

3. Bezpośrednio jeden za drugim może jechać nie więcej niż 5 pojazdów zaprzęgowych. Odległość między piątym pojazdem a następnym nie może być mniejsza niż 200 m.

4. Kierujący pojazdem zaprzęgowym przy wjeżdżaniu na drogę twardą w miejscu, gdzie nie ma dostatecznej widoczności drogi, jest obowiązany prowadzić zwierzę za uzdę.

5. Kierującemu pojazdem zaprzęgowym zabrania się:

1) przeciążania zwierzęcia;

2) jazdy obok innego uczestnika ruchu na jezdni;

3) pozostawiania pojazdu niezabezpieczonego przed ruszeniem;

4) jazdy pojazdem na płozach bez dzwonek lub grzechotek.

Rozdział 4 Ruch zwierząt

Art. 35.

1. Jazda wierzchem i pędzenie zwierząt powinny się odbywać po drodze przeznaczonej do pędzenia zwierząt. W razie braku takiej drogi jazda wierzchem i pędzenie zwierząt mogą odbywać się po poboczach, a jeżeli brak jest pobocza – po jezdni.

2. Do jazdy wierzchem i pędzenia zwierząt stosuje się odpowiednio przepisy art.

34 ust. 1 i 2 oraz przepisy o ruchu pojazdów.

Art. 36.

1. Zabrania się jazdy wierzchem:

- 1) bez uzdy;
 - 2) obok innego uczestnika ruchu na jezdni;
 - 3) po drodze oznaczonej znakami z numerem drogi międzynarodowej oraz po drodze, na której obowiązuje zakaz ruchu pojazdów zaprzęgowych;
 - 4) po drodze twardej w okresie niedostatecznej widoczności;
 - 5) po drodze twardej osobie w wieku poniżej 17 lat.
2. Jeździec może prowadzić luzem tylko jedno zwierzę po swojej prawej stronie.

Art. 37.

1. Zwierzęta w stadzie mogą być pędzone po drodze tylko pod odpowiednim nadzorem. Zwierzę pojedyncze może być prowadzone tylko na uwięzi.

2. Poganiacz zwierząt jest obowiązany:

- 1) iść po lewej stronie pędzonych zwierząt;
- 2) w okresie niedostatecznej widoczności nieść latarkę z widocznym z odległości co najmniej 150 m światłem białym.

3. Zwierzęta mogą być prowadzone luzem przy pojeździe zaprzęgowym z jego prawej strony, w liczbie nie większej niż 2 sztuki.

4. Zabrania się:

- 1) pędzenia zwierząt po drodze oznaczonej znakami z numerem drogi międzynarodowej, a po innej drodze twardej – w okresie od zmierzchu do świtu;
- 2) pędzenia zwierząt po drodze twardej osobie w wieku poniżej 13 lat;
- 3) pędzenia zwierząt w poprzek drogi w miejscu niewidocznym na dostateczną odległość;
- 4) zatrzymywania zwierząt na jezdni;
- 5) zajmowania przez zwierzęta więcej niż prawej połowy jezdni albo drogi dla pieszych lub rowerów.

5. Rada powiatu może wprowadzić zakaz pędzenia zwierząt na określonych drogach lub obszarach oraz w określonym czasie.

Rozdział 5

Porządek i bezpieczeństwo ruchu na drogach

Oddział 1

Przepisy porządkowe

Art. 38.

Kierujący pojazdem jest obowiązany mieć przy sobie i okazywać na żądanie uprawnionego organu wymagane dla danego rodzaju pojazdu lub kierującego:

- 1) dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem;
- 2) dokument stwierdzający dopuszczenie pojazdu do ruchu;
- 3) dokument potwierdzający zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu lub dowód opłacenia składki za to ubezpieczenie;

- 4) zezwolenie, o którym mowa w art. 106 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. Nr 30, poz. 151, z późn. zm.);
- 5) inne dokumenty, jeżeli obowiązek taki wynika z odrębnej ustawy.

Art. 39.

1. Kierujący pojazdem samochodowym oraz osoba przewożona takim pojazdem wyposażonym w pasy bezpieczeństwa są obowiązani korzystać z tych pasów podczas jazdy, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Obowiązek korzystania z pasów bezpieczeństwa nie dotyczy:

- 1) osoby mającej orzeczenie lekarskie o przeciwwskazaniu do używania pasów;
- 2) kobiety o widocznej ciąży;
- 3) kierującego taksówką podczas przewożenia pasażera;
- 4) instruktora lub egzaminatora podczas szkolenia lub egzaminowania;
- 5) policjanta, funkcjonariusza Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Inspektora Kontroli Skarbowej, funkcjonariusza celnego i Służby Więziennej, żołnierza Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej – podczas przewożenia osoby (osób) zatrzymanej;
- 6) funkcjonariusza Biura Ochrony Rządu podczas wykonywania czynności służbowych;
- 7) zespołu medycznego w czasie udzielania pomocy medycznej;
- 8) konwojenta podczas przewożenia wartości pieniężnych;
- 9) osoby chorej lub niepełnosprawnej przewożonej na noszach lub w wózku inwalidzkim.

3. W pojeździe samochodowym wyposażonym w pasy bezpieczeństwa dziecko w wieku do 12 lat, nieprzekraczające 150 cm wzrostu, przewozi się w foteliku ochronnym lub innym urządzeniu do przewożenia dzieci, odpowiadającym wadze i wzrostowi dziecka oraz właściwym warunkom technicznym.

4. Przepis ust. 3 nie dotyczy przewozu dziecka taksówką, autobusem, specjalistycznym środkiem transportu sanitarnego, o którym mowa w art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410, z późn. zm.), pojazdem Policji, Straży Granicznej lub Straży Gminnej (Miejskiej).

Art. 40.

1. Kierujący motocyklem, czterokołowcem lub motorowerem oraz osoba przewożona takimi pojazdami są obowiązani używać w czasie jazdy kasków ochronnych odpowiadających właściwym warunkom technicznym.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do motocykli fabrycznie wyposażonych w pasy bezpieczeństwa.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do czterokołowców fabrycznie wyposażonych w nadwozie zamknięte i pasy bezpieczeństwa.

Art. 41.

Osoba wykonująca roboty lub inne czynności na drodze jest obowiązana używać w sposób widoczny dla innych uczestników ruchu elementów odblaskowych odpowiadających właściwym warunkom technicznym.

Art. 42.

Niewidomy podczas samodzielnego poruszania się po drodze jest obowiązany nieść białą laskę w sposób widoczny dla innych uczestników ruchu.

Art. 43.

1. Dziecko w wieku do 7 lat może korzystać z drogi tylko pod opieką osoby, która osiągnęła wiek co najmniej 10 lat. Nie dotyczy to strefy zamieszkania.
2. Dziecko w wieku do 15 lat, poruszające się po drodze po zmierzchu poza obszarem zabudowanym, jest obowiązane używać elementów odblaskowych w sposób widoczny dla innych uczestników ruchu.
3. Przepisy ust. 1 i 2 nie dotyczą drogi przeznaczonej wyłącznie dla pieszych.

Art. 44.

1. Kierujący pojazdem w razie uczestniczenia w wypadku drogowym jest obowiązany:
 - 1) zatrzymać pojazd, nie powodując przy tym zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego;
 - 2) przedsięwziąć odpowiednie środki w celu zapewnienia bezpieczeństwa ruchu w miejscu wypadku;
 - 3) niezwłocznie usunąć pojazd z miejsca wypadku, aby nie powodował zagrożenia lub tamowania ruchu, jeżeli nie ma zabitego lub rannego;
 - 4) podać swoje dane personalne, dane personalne właściciela lub posiadacza pojazdu oraz dane dotyczące zakładu ubezpieczeń, z którym zawarta jest umowa obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, na żądanie osoby uczestniczącej w wypadku.
2. Jeżeli w wypadku jest zabity lub ranny, kierujący pojazdem jest obowiązany ponadto:
 - 1) udzielić niezbędnej pomocy ofiarom wypadku oraz wezwać zespół ratownictwa medycznego i Policję;
 - 2) nie podejmować czynności, które mogłyby utrudnić ustalenie przebiegu wypadku;
 - 3) pozostać na miejscu wypadku, a jeżeli wezwanie zespołu ratownictwa medycznego lub Policji wymaga oddalenia się – niezwłocznie powrócić na to miejsce.
3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do innych osób uczestniczących w wypadku.

Art. 45.

1. Zabrania się:
 - 1) kierowania pojazdem, prowadzenia kolumny pieszych, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt osobie w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu;
 - 2) holowania pojazdu kierowanego przez osobę, o której mowa w pkt 1;
 - 3) otwierania drzwi pojazdu, pozostawiania otwartych drzwi lub wysiadania bez upewnienia się, że nie spowoduje to zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lub jego utrudnienia;
 - 4) wykorzystywania drogi lub poszczególnych jej części w sposób niezgodny z przeznaczeniem, chyba że przepisy szczegółowe stanowią inaczej;
 - 5) wjeżdżania na pas między jezdniami;
 - 6) pozostawiania na drodze przedmiotów, które mogłyby zagrozić bezpieczeń-

stwu ruchu; jeżeli jednak usunięcie ich nie jest możliwe, należy je oznaczyć w sposób widoczny w dzień i w nocy;

7) umieszczania na drodze lub w jej pobliżu urządzeń wysyłających lub odbijających światło w sposób powodujący oślepienie albo wprowadzających w błąd uczestników ruchu;

8) samowolnego umieszczania lub włączania albo usuwania lub wyłączenia znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń ostrzegawczo-zabezpieczających lub kontrolnych na drodze, jak również zmiany ich położenia lub ich zasłaniania;

9) zaśmiecania lub zanieczyszczania drogi;

10) samowolnego umieszczania na drodze jakichkolwiek znaków, napisów lub symboli.

2. Kierującemu pojazdem zabrania się:

1) korzystania podczas jazdy z telefonu wymagającego trzymania słuchawki lub mikrofonu w ręku;

2) przewożenia osoby, o której mowa w ust. 1 pkt 1, na rowerze lub motorowerze albo motocyklu, chyba że jest przewożona w bocznym wózku;

3) przewożenia pasażera w sposób niezgodny z art. 39, 40 lub 63 ust. 1;

4) przewożenia w foteliku ochronnym dziecka siedzącego tyłem do kierunku jazdy na przednim siedzeniu pojazdu samochodowego wyposażonego w poduszkę powietrzną dla pasażera;

5) przewożenia, poza specjalnym fotelikiem ochronnym, dziecka w wieku do 12 lat na przednim siedzeniu pojazdu samochodowego.

Oddział 2

Zatrzymanie i postój

Art. 46.

1. Zatrzymanie i postój pojazdu są dozwolone tylko w miejscu i w warunkach, w których jest on z dostatecznej odległości widoczny dla innych kierujących i nie powoduje zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub jego utrudnienia.

2. Kierujący pojazdem, zatrzymując pojazd na jezdni, jest obowiązany ustawić go jak najbliżej jej krawędzi oraz równoległe do niej.

3. W czasie postoju na drodze poza obszarem zabudowanym pojazd powinien znajdować się, jeżeli to tylko możliwe, poza jezdnią.

4. Kierujący pojazdem jest obowiązany stosować sposób zatrzymania lub postoju wskazany znakami drogowymi.

5. Kierujący pojazdem jest obowiązany w czasie postoju zabezpieczyć pojazd przed możliwością jego uruchomienia przez osobę niepowołaną oraz zachować inne środki ostrożności niezbędne do uniknięcia wypadku.

Art. 47.

1. Dopuszcza się zatrzymanie lub postój na chodniku kołami jednego boku lub przedniej osi pojazdu samochodowego o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 2,5 t, pod warunkiem że:

1) na danym odcinku jezdni nie obowiązuje zakaz zatrzymania lub postoju;

2) szerokość chodnika pozostawionego dla pieszych jest taka, że nie utrudni im ruchu i jest nie mniejsza niż 1,5 m;

3) pojazd umieszczony przednią osią na chodniku nie tamuje ruchu pojazdów na jezdni.

2. Dopuszcza się, przy zachowaniu warunków określonych w ust. 1 pkt 2, zatrzymanie lub postój na chodniku przy krawędzi jezdni całego samochodu osobowego, motocykla, motoroweru, roweru lub wózka rowerowego. Inny pojazd o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 2,5 t może być w całości umieszczony na chodniku tylko w miejscu wyznaczonym odpowiednimi znakami drogowymi.

Art. 47a.

Kierujący pojazdem w tunelu, podczas zatrzymania wynikającego z warunków lub przepisów ruchu drogowego, jest obowiązany zachować odstęp od poprzedzającego pojazdu nie mniejszy niż 5 m.

Art. 48. (uchylony).

Art. 49.

1. Zabrania się zatrzymania pojazdu:

1) na przejeździe kolejowym, na przejeździe tramwajowym, na skrzyżowaniu oraz w odległości mniejszej niż 10 m od przejazdu lub skrzyżowania;

2) na przejściu dla pieszych, na przejeździe dla rowerzystów oraz w odległości mniejszej niż 10 m przed tym przejściem lub przejazdem; na drodze dwukierunkowej o dwóch pasach ruchu zakaz ten obowiązuje także za tym przejściem lub przejazdem;

3) w tunelu, na moście lub na wiadukcie;

4) na jezdni wzdłuż linii ciągłej oraz w pobliżu jej punktów krańcowych, jeżeli zmusiłoby to innych kierujących pojazdami wielośladowymi do najeżdżania na tę linię;

5) na jezdni obok linii przerywanej wyznaczającej krawędź jezdni oraz na jezdni i na poboczu obok linii ciągłej wyznaczającej krawędź jezdni;

6) w odległości mniejszej niż 10 m od przedniej strony znaku lub sygnału drogowego, jeżeli zostałyby one zastonięte przez pojazd;

7) na jezdni przy jej lewej krawędzi, z wyjątkiem zatrzymania lub postoju pojazdu na obszarze zabudowanym na drodze jednokierunkowej lub na jezdni dwukierunkowej o małym ruchu;

8) na pasie między jezdniami;

9) w odległości mniejszej niż 15 m od słupka lub tablicy oznaczającej przystanek, a na przystanku z zatoką – na całej jej długości;

10) w odległości mniejszej niż 15 m od punktów krańcowych wysepki, jeżeli jezdni z prawej jej strony ma tylko jeden pas ruchu;

11) na drodze dla rowerów, pasie ruchu dla rowerów oraz w śluzie rowerowej, z wyjątkiem roweru.

2. Zabrania się postoju:

1) w miejscu utrudniającym wjazd lub wyjazd, w szczególności do i z bramy, garażu, parkingu lub wnęki postojowej;

2) w miejscu utrudniającym dostęp do innego prawidłowo zaparkowanego po-

jazdu lub wyjazd tego pojazdu;

3) przed i za przejazdem kolejowym, po obu stronach drogi, na odcinku od przejazdu kolejowego do słupka wskaźnikowego z jedną kreską;

4) w strefie zamieszkania w innym miejscu niż wyznaczone w tym celu;

5) na obszarze zabudowanym, pojazdu lub zespołu pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 16 t lub o długości przekraczającej 12 m, poza wyznaczonymi w tym celu parkingami.

3. Zabrania się zatrzymania lub postoju pojazdu na autostradzie lub drodze ekspresowej w innym miejscu niż wyznaczone w tym celu. Jeżeli unieruchomienie pojazdu nastąpiło z przyczyn technicznych, kierujący pojazdem jest obowiązany usunąć pojazd z jezdni oraz ostrzec innych uczestników ruchu.

4. Zakaz zatrzymania lub postoju pojazdu nie dotyczy unieruchomienia pojazdu wynikającego z warunków lub przepisów ruchu drogowego.

Art. 50.

1. Kierujący pojazdem jest obowiązany sygnalizować postój pojazdu silnikowego lub przyczepy z powodu uszkodzenia lub wypadku:

1) na autostradzie lub drodze ekspresowej – w każdym przypadku;

2) na pozostałych drogach twardych:

a) poza obszarem zabudowanym – w razie postoju na jezdni w miejscu, w którym jest to zabronione, a na poboczu, jeżeli pojazd nie jest widoczny z dostatecznej odległości,

b) na obszarze zabudowanym – w razie postoju na jezdni w miejscu, w którym zatrzymanie jest zabronione.

2. Postój pojazdu, o którym mowa w ust. 1, należy sygnalizować w sposób następujący:

1) na autostradzie lub drodze ekspresowej – przez:

a) włączenie świateł awaryjnych pojazdu, a jeżeli pojazd nie jest w nie wyposażony, należy włączyć światła pozycyjne,

b) umieszczenie ostrzegawczego trójkąta odblaskowego w odległości 100 m za pojazdem; trójkąt ten umieszcza się na jezdni lub poboczu, odpowiednio do miejsca unieruchomienia pojazdu;

2) na pozostałych drogach:

a) poza obszarem zabudowanym – przez umieszczenie w odległości 30 - 50 m za pojazdem ostrzegawczego trójkąta odblaskowego i włączenie świateł awaryjnych; w razie gdy pojazd nie jest wyposażony w światła awaryjne, należy włączyć światła pozycyjne,

b) na obszarze zabudowanym – przez włączenie świateł awaryjnych, a jeżeli pojazd nie jest w nie wyposażony, należy włączyć światła pozycyjne i umieścić ostrzegawczy trójkąt odblaskowy za pojazdem lub na nim, na wysokości nie większej niż 1 m.

3. Sygnalizowanie, o którym mowa w ust. 1 i 2, obowiązuje przez cały czas postoju pojazdu.

Art. 50a.

1. Pojazd pozostawiony bez tablic rejestracyjnych lub pojazd, którego stan wskazuje na to, że nie jest używany, może zostać usunięty z drogi przez straż gminną

lub Policję na koszt właściciela lub posiadacza.

2. Pojazd usunięty w trybie określonym w ust. 1, nieodebrany na wezwanie gminy przez uprawnioną osobę w terminie 6 miesięcy od dnia usunięcia, uznaje się za porzucony z zamiarem wyzbycia się. Pojazd ten przechodzi na własność gminy z mocy ustawy.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, gdy nieodebranie pojazdu nastąpiło z przyczyn niezależnych od osoby zobowiązanej.

4. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio, gdy w terminie 6 miesięcy od dnia usunięcia pojazdu nie została ustalona osoba uprawniona do jego odbioru.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, kierując się zasadą poszanowania prawa własności oraz potrzebą zapewnienia porządku na drogach publicznych, określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy tryb oraz jednostki i warunki ich współdziałania w zakresie usuwania pojazdów bez tablic rejestracyjnych lub których stan wskazuje na to, że nie są używane;

2) tryb postępowania w zakresie przejęcia pojazdu na własność gminy.

Oddział 3

Używanie świateł zewnętrznych

Art. 51.

1. Kierujący pojazdem jest obowiązany używać świateł mijania podczas jazdy w warunkach normalnej przejrzystości powietrza.

2. W czasie od świtu do zmierzchu w warunkach normalnej przejrzystości powietrza, zamiast świateł mijania, kierujący pojazdem może używać świateł do jazdy dziennej.

3. W czasie od zmierzchu do świtu, na nieoświetlonych drogach, zamiast świateł mijania lub łącznie z nimi, kierujący pojazdem może używać świateł drogowych, o ile nie oślepi innych kierujących albo pieszych poruszających się w kolumnie. Kierujący pojazdem, używając świateł drogowych, jest obowiązany przełączyć je na światła mijania w razie zbliżania się:

1) pojazdu nadjeżdżającego z przeciwka, przy czym jeżeli jeden z kierujących wyłączył światła drogowe – drugi jest obowiązany uczynić to samo;

2) do pojazdu poprzedzającego, jeżeli kierujący może być oślepiony;

3) pojazdu szynowego lub komunikacji wodnej, jeżeli poruszają się w takiej odległości, że istnieje możliwość oślepienia kierujących tymi pojazdami.

4. (uchylony).

5. Na drodze krętej, oznaczonej odpowiednimi znakami drogowymi, kierujący pojazdem może używać przednich świateł przeciwmgłowych od zmierzchu do świtu, również w warunkach normalnej przejrzystości powietrza.

6. Przepisów ust. 1–3 nie stosuje się do kierującego pojazdem, który nie jest wyposażony w światła mijania, drogowe lub światła do jazdy dziennej. Kierujący takim pojazdem w czasie od zmierzchu do świtu lub w tunelu jest obowiązany używać świateł stanowiących obowiązkowe wyposażenie pojazdu.

7. Przepisy ust. 1–5 stosuje się odpowiednio podczas zatrzymania pojazdu, wynikającego z warunków lub przepisów ruchu drogowego. Jeżeli zatrzymanie trwa

ponad 1 minutę, dopuszcza się wyłączenie świateł zewnętrznych pojazdu, o ile na tym samym pasie ruchu, przed tym pojazdem i za nim, stoją inne pojazdy.

Art. 52.

1. Kierujący pojazdem silnikowym lub szynowym, w warunkach niedostatecznej widoczności, podczas zatrzymania niewynikającego z warunków ruchu lub przepisów ruchu drogowego oraz podczas postoju, jest obowiązany używać świateł pozycyjnych przednich i tylnych lub świateł postojowych. W pojeździe niezłączonym z przyczepą oraz w zespole pojazdów o długości nieprzekraczającej 6 m dopuszcza się włączenie świateł postojowych jedynie od strony środka jezdni.

2. Podczas zatrzymania lub postoju, w miejscu oświetlonym w stopniu zapewniającym widoczność pojazdu lub znajdującym się poza jezdnią i poboczem, wszystkie światła pojazdu mogą być wyłączone. Przepis ten nie dotyczy pojazdu szynowego oraz pojazdu, na którym znajduje się urządzenie lub ładunek, wystające poza pojazd i wymagające oznaczenia odrębnymi światłami.

3. Światło oświetlające przedmioty przydrożne (szperacz) może być włączone tylko podczas zatrzymania lub postoju, pod warunkiem że nie oślepi innych uczestników ruchu. Ograniczenie to nie dotyczy pojazdu uprzywilejowanego.

Oddział 4

Warunki używania pojazdów w ruchu drogowym

Art. 53.

1. Pojazdem uprzywilejowanym w ruchu drogowym może być pojazd samochodowy:

- 1) jednostek ochrony przeciwpożarowej;
- 2) zespołu ratownictwa medycznego;
- 3) Policji;
- 4) jednostki ratownictwa chemicznego;
- 5) Straży Granicznej;
- 6) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- 7) Agencji Wywiadu;
- 7a) Centralnego Biura Antykorupcyjnego;
- 7b) Służby Kontrwywiadu Wojskowego;
- 7c) Służby Wywiadu Wojskowego;
- 8) Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 9) Służby Więziennej;
- 10) Biura Ochrony Rządu;
- 10a) kontroli skarbowej;
- 10b) Służby Celnej;
- 10c) straży gminnych (miejskich);
- 10d) podmiotów uprawnionych do wykonywania zadań z zakresu ratownictwa górskiego;
- 10e) Służby Parku Narodowego;
- 10f) podmiotów uprawnionych do wykonywania zadań z zakresu ratownictwa wodnego;
- 11) Inspekcji Transportu Drogowego;
- 12) jednostki niewymienionej w pkt 1–11, jeżeli jest używany w związku z ratowaniem życia lub zdrowia ludzkiego – na podstawie zezwolenia ministra

właściwego do spraw wewnętrznych.

1a. Minister właściwy do spraw wewnętrznych stwierdza wygaśnięcie zezwolenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 12, gdy ustaną okoliczności uzasadniające wykorzystanie pojazdu jako uprzywilejowanego.

2. Kierujący pojazdem uprzywilejowanym może, pod warunkiem zachowania szczególnej ostrożności, nie stosować się do przepisów o ruchu pojazdów, zatrzymaniu i postoju oraz do znaków i sygnałów drogowych tylko w razie, gdy:

1) uczestniczy:

a) w akcji związanej z ratowaniem życia, zdrowia ludzkiego lub mienia albo koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa lub porządku publicznego albo

b) w przejeździe kolumny pojazdów uprzywilejowanych,

c) w wykonywaniu zadań związanych bezpośrednio z zapewnieniem bezpieczeństwa osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, którym na mocy odrębnych przepisów przysługuje ochrona;

2) pojazd wysyła jednocześnie sygnały świetlne i dźwiękowe; po zatrzymaniu pojazdu nie wymaga się używania sygnału dźwiękowego;

3) w pojeździe włączone są światła drogowe lub mijania.

3. Kierujący pojazdem uprzywilejowanym jest obowiązany stosować się do poleceń i sygnałów dawanych przez osoby kierujące ruchem lub upoważnione do jego kontroli.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, uwzględniając w szczególności konieczność zapewnienia porządku, sprawności i bezpieczeństwa ruchu drogowego, określi, w drodze rozporządzenia, okoliczności, w jakich używane są pojazdy uprzywilejowane w kolumnach.

Art. 54.

1. Pojazd wykonujący na drodze prace porządkowe, remontowe lub modernizacyjne powinien wysyłać żółte sygnały błyskowe.

2. Kierujący pojazdem, o którym mowa w ust. 1, może, pod warunkiem zachowania szczególnej ostrożności, nie stosować się do przepisów o obowiązku jazdy na jezdni lub przy jej prawej krawędzi oraz o zatrzymaniu i postoju, z tym że:

1) na jezdni jednokierunkowej oraz poza obszarem zabudowanym, podczas oczyszczania drogi ze śniegu, dopuszcza się również jazdę przy lewej krawędzi jezdni;

2) jazdę po chodniku dopuszcza się tylko przy zachowaniu bezpieczeństwa pieszych.

2a. Kierujący pojazdem, o którym mowa w ust. 1, może korzystać z autostrady lub drogi ekspresowej nawet wtedy, gdy pojazd ten nie jest pojazdem samochodowym lub jego konstrukcja uniemożliwia rozwinięcie prędkości co najmniej 40 km/h.

3. Pojazd, który ze względu na konstrukcję, ładunek lub nietypowe zachowanie na drodze może zagrażać bezpieczeństwu w ruchu drogowym, powinien wysyłać żółte sygnały błyskowe.

4. Zabrania się, z zastrzeżeniem art. 31 ust. 1 pkt 5, używania żółtych sygnałów błyskowych do innych celów niż określone w ust. 1 i 3.

Art. 55.

1. Pojazd do nauki jazdy lub przeprowadzania egzaminu państwowego oznacza się tablicą kwadratową barwy niebieskiej z białą literą „L”, umieszczoną na pojeździe. W warunkach niedostatecznej widoczności tablica umieszczona na pojeździe, z wyłączeniem tablicy na motocyklu, powinna być oświetlona. Tablica, którą oznaczony jest motocykl, powinna być wykonana z materiału odblaskowego.
2. Podczas kierowania pojazdem do nauki jazdy przez osobę inną niż osoba ubiegająca się o uprawnienie do kierowania pojazdem tablica, o której mowa w ust. 1, powinna być zasłonięta lub złożona.
3. Kierujący pojazdem, przejeżdżając obok pojazdu, o którym mowa w ust. 1, lub jadąc za nim, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność.

Art. 56. (uchylony).

Art. 57.

1. Pojazd przewożący zorganizowaną grupę dzieci lub młodzieży w wieku do 18 lat oznacza się z przodu i z tyłu kwadratowymi tablicami barwy żółtej z symbolem dzieci barwy czarnej. W warunkach niedostatecznej widoczności tablice powinny być oświetlone, chyba że są wykonane z materiału odblaskowego. Kierujący tym pojazdem jest obowiązany włączyć światła awaryjne podczas wsiadania lub wysiadania dzieci lub młodzieży.
2. Kierujący pojazdem, omijając pojazd, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany w czasie wsiadania lub wysiadania dzieci lub młodzieży zachować szczególną ostrożność i w razie potrzeby zatrzymać się.
3. Zabrania się oznaczania pojazdu tablicami, o których mowa w ust. 1, w czasie, gdy dzieci lub młodzież nie są przewożone.

Art. 57a.

1. Kierujący autobusem szkolnym podczas wsiadania lub wysiadania dzieci jest obowiązany włączyć światła awaryjne.
2. Kierujący pojazdem, przejeżdżając obok autobusu szkolnego, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność.
3. Jeżeli autobus szkolny przewozi inne osoby lub nie przewozi żadnych osób, tablice z napisem „autobus szkolny” powinny być zdjęte, zasłonięte lub złożone.

Art. 58.

1. Pojazd przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu osób niepełnosprawnych oznacza się z przodu i z tyłu kwadratowymi tablicami barwy niebieskiej z międzynarodowym symbolem wózka inwalidzkiego barwy białej. Tablice te powinny być wykonane z materiału odblaskowego. Kierujący tym pojazdem jest obowiązany włączyć światła awaryjne podczas wsiadania lub wysiadania osoby niepełnosprawnej.
2. Kierujący pojazdem, omijając pojazd, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany w czasie wsiadania lub wysiadania osoby niepełnosprawnej zachować szczególną ostrożność i w razie potrzeby zatrzymać się.

Art. 59.

1. Pojazd zarejestrowany w Rzeczypospolitej Polskiej, który ma być używany w ruchu międzynarodowym, powinien być oznaczony znakiem z literami „PL”.
2. Pojazd zarejestrowany za granicą uczestniczący w ruchu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej powinien być oznaczony znakiem określającym państwo, w którym jest zarejestrowany.
3. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1 i 2, uważa się za spełniony, jeżeli na tablicy rejestracyjnej jest umieszczony znak określający państwo, w którym pojazd został zarejestrowany.

Art. 60.

1. Zabrania się:
 - 1) używania pojazdu w sposób zagrażający bezpieczeństwu osoby znajdującej się w pojeździe lub poza nim;
 - 2) zakrywania świateł oraz urządzeń sygnalizacyjnych, tablic rejestracyjnych lub innych wymaganych tablic albo znaków, które powinny być widoczne;
 - 3) ozdabiania tablic rejestracyjnych oraz umieszczania z przodu lub z tyłu pojazdu znaków, napisów lub przedmiotów, które ograniczają czytelność tych tablic;
 - 4) umieszczania na pojeździe znaku określającego inne państwo niż to, w którym pojazd został zarejestrowany.
2. Zabrania się kierującemu:
 - 1) oddalania się od pojazdu, gdy silnik jest w ruchu;
 - 2) używania pojazdu w sposób powodujący uciążliwości związane z nadmierną emisją spalin do środowiska lub nadmiernym hałasem;
 - 3) pozostawiania pracującego silnika podczas postoju na obszarze zabudowanym; nie dotyczy to pojazdu wykonującego czynności na drodze;
 - 4) ciągnięcia za pojazdem osoby na nartach, sankach, wrotkach lub innym podobnym urządzeniu;
 - 5) używania opon z umieszczonymi w nich na trwałe elementami przeciwślizgowymi.
3. Używanie łańcuchów przeciwślizgowych na oponach jest dozwolone tylko na drodze pokrytej śniegiem.
4. Zakazu, o którym mowa w ust. 2 pkt 5, nie stosuje się do:
 - 1) pojazdów samochodowych biorących udział w rajdach zimowych i wyścigach zimowych za zgodą zarządcy drogi, wyrażoną w trybie określonym w art. 65a ust. 3 pkt 7a;
 - 2) rowerów.

Art. 61.

1. Ładunek nie może powodować przekroczenia dopuszczalnej masy całkowitej lub dopuszczalnej ładowności pojazdu.
2. Ładunek na pojeździe umieszcza się w taki sposób, aby:
 - 1) nie powodował przekroczenia dopuszczalnych nacisków osi pojazdu na drogę;
 - 2) nie naruszał stateczności pojazdu;
 - 3) nie utrudniał kierowania pojazdem;
 - 4) nie ograniczał widoczności drogi lub nie zasłaniał świateł, urządzeń sygnaliza-

cyjnych, tablic rejestracyjnych lub innych tablic albo znaków, w które pojazd jest wyposażony.

3. Ładunek umieszczony na pojeździe powinien być zabezpieczony przed zmianą położenia lub wywoływaniem nadmiernego hałasu. Nie może on mieć odrażającego wyglądu lub wydzielać odrażającej woni.

4. Urządzenia służące do mocowania ładunku powinny być zabezpieczone przed rozluźnieniem się, swobodnym zwisaniem lub spadnięciem podczas jazdy.

5. Ładunek sypki może być umieszczony tylko w szczelnej skrzyni ładunkowej, zabezpieczonej dodatkowo odpowiednimi zastonami uniemożliwiającymi wysypywanie się ładunku na drogę.

6. Ładunek wystający poza płaszczyznę obrysu pojazdu może być na nim umieszczony tylko przy zachowaniu następujących warunków:

1) ładunek wystający poza boczne płaszczyzny obrysu pojazdu może być umieszczony tylko w taki sposób, aby całkowita szerokość pojazdu z ładunkiem nie przekraczała 2,55 m, a przy szerokości pojazdu 2,55 m nie przekraczała 3 m, jednak pod warunkiem umieszczenia ładunku tak, aby z jednej strony nie wystawał na odległość większą niż 23 cm;

2) ładunek nie może wystawać z tyłu pojazdu na odległość większą niż 2 m od tylnej płaszczyzny obrysu pojazdu lub zespołu pojazdów; w przypadku przyczepy kłonicowej odległość tę liczy się od osi przyczepy;

3) ładunek nie może wystawać z przodu pojazdu na odległość większą niż 0,5 m od przedniej płaszczyzny obrysu i większą niż 1,5 m od siedzenia dla kierującego.

7. Przy przewozie drewna długiego dopuszcza się wystawianie ładunku z tyłu za przyczepę kłonicową na odległość nie większą niż 5 m.

8. Ładunek wystający poza przednią lub boczne płaszczyzny obrysu pojazdu powinien być oznaczony. Dotyczy to również ładunku wystającego poza tylną płaszczyznę obrysu pojazdu na odległość większą niż 0,5 m.

9. Ustala się następujące oznakowanie ładunku:

1) ładunek wystający z przodu pojazdu oznacza się chorągiewką barwy pomarańczowej lub dwoma białymi i dwoma czerwonymi pasami, tak aby były widoczne z boków i z przodu pojazdu, a w okresie niedostatecznej widoczności ponadto światłem białym umieszczonym na najbardziej wystającej do przodu części ładunku;

2) ładunek wystający z boku pojazdu oznacza się chorągiewką barwy pomarańczowej o wymiarach co najmniej 50 x 50 cm, umieszczoną przy najbardziej wystającej krawędzi ładunku, a ponadto w okresie niedostatecznej widoczności białym światłem odbłaskowym skierowanym do przodu oraz czerwonym światłem i czerwonym światłem odbłaskowym skierowanym do tyłu; światła te nie powinny znajdować się w odległości większej niż 40 cm od najbardziej wystającej krawędzi ładunku; jeżeli długość wystającego z boku ładunku, mierzona wzdłuż pojazdu, przekracza 3 m, to chorągiewkę i światła umieszcza się odpowiednio przy przedniej i tylnej części ładunku;

3) ładunek wystający z tyłu pojazdu oznacza się pasami białymi i czerwonymi umieszczonymi bezpośrednio na ładunku lub na tarczy na jego tylnej płaszczyźnie albo na zawieszanej na końcu ładunku bryle geometrycznej (np. stożku, ostrosłupie); widoczna od tyłu łączna powierzchnia pasów powinna wynosić co

najmniej 1000 cm², przy czym nie może być mniej niż po dwa pasy każdej barwy; ponadto w okresie niedostatecznej widoczności na najbardziej wystającej do tyłu krawędzi ładunku umieszcza się czerwone światło i czerwone światło odblaskowe; przy przewozie drewna długiego zamiast oznakowania pasami białymi i czerwonymi dopuszcza się oznakowanie końca ładunku chorągiewką lub tarczą barwy pomarańczowej;

4) ładunek wystający z tyłu samochodu osobowego lub przyczepy ciągniętej przez samochód osobowy może być oznaczony chorągiewką barwy czerwonej o wymiarach co najmniej 50 x 50 cm, umieszczoną przy najbardziej wystającej krawędzi ładunku.

10. Wysokość pojazdu z ładunkiem nie może przekraczać 4 m.

11. – 14. (uchylone).

15. Przy przewozie drewna jego rzeczywistą masę ustala się jako iloczyn objętości ładunku i normatywnej gęstości ustalonej dla danego gatunku drewna.

16. Minister właściwy do spraw środowiska i minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu określają, w drodze rozporządzenia, gęstość drewna, uwzględniając w szczególności gatunki drewna mające zastosowanie w przemyśle i budownictwie, jego rodzaj i postać, w jakiej jest ono przewożone, mając na uwadze potrzebę ustalenia masy przewożonego drewna w celu uniknięcia przekroczenia nacisków osi pojazdów i ograniczenia negatywnego wpływu na stan techniczny dróg.

17. Minister właściwy do spraw transportu może określić, w drodze rozporządzenia, sposób przewozu ładunku, mając na względzie sposób jego rozmieszczenia i wpływ mocowania ładunku na pojeździe oraz zapewnienie bezpieczeństwa ruchu drogowego i ochronę środowiska.

Art. 62.

1. Rzeczywista masa całkowita przyczepy ciągniętej przez:

1) samochód osobowy, samochód ciężarowy o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t lub autobus – nie może przekraczać rzeczywistej masy całkowitej pojazdu ciągnącego;

2) samochód ciężarowy o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t – nie może przekraczać rzeczywistej masy całkowitej tego samochodu powiększonej o 40%;

3) motocykl lub motorower – nie może przekraczać masy własnej motocykla lub motoroweru, jednak nie może przekraczać 100 kg.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy naczep.

3. Przepisy ust. 1 i 2 nie dotyczą pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji, Straży Granicznej oraz jednostek ochrony przeciwpożarowej.

4. Zespół pojazdów może składać się najwyżej z 3 pojazdów, a zespół ciągnięty przez pojazd silnikowy inny niż ciągnik rolniczy lub pojazd wolnobieżny – z 2 pojazdów.

4a. Długość zespołu 2 pojazdów nie może przekraczać 18,75 m, a 3 pojazdów – 22m, z wyjątkiem zespołu pojazdów złożonego z:

1) pojazdu samochodowego i naczepy, których długość nie może przekraczać 16,5 m;

- 2) motocykla i przyczepy, motoroweru i przyczepy, roweru i przyczepy, wózka rowerowego i przyczepy, którego długość nie może przekraczać 4 m.
- 4b. Przejazd zespołu pojazdów złożonego z liczby pojazdów większej niż określona w ust. 4 lub o długości większej niż określona w ust. 4a wymaga zezwolenia, o którym mowa w art. 64d.
5. Długości zespołów pojazdów określone w ust. 4a nie dotyczą tramwajów.

Art. 63.

1. Przewóz osób może odbywać się tylko pojazdem do tego przeznaczonym lub przystosowanym. Liczba przewożonych osób nie może przekraczać liczby miejsc określonych w dowodzie rejestracyjnym, z zastrzeżeniem ust. 4. W pojeździe niepodlegającym rejestracji liczba przewożonych osób wynika z konstrukcyjnego przeznaczenia pojazdu.
2. Dopuszcza się przewóz osób samochodem ciężarowym poza kabiną kierowcy, pod warunkiem że:
- 1) pojazd odpowiada wymaganym warunkom technicznym do przewozu osób;
 - 2) osoby nie znajdują się między ładunkiem a kabiną kierowcy;
 - 3) osoby przewożone są na miejscach siedzących;
 - 4) pojazd nie przekracza prędkości 50 km/h.
3. Zabrania się przewozu osób w przyczepie, z tym że dopuszcza się przewóz:
- 1) dzieci do szkół lub przedszkoli i z powrotem w przyczepie dostosowanej do przewozu osób, ciągniętej przez ciągnik rolniczy;
 - 2) konwojentów, drużyn roboczych i osób wykonujących czynności ładunkowe w przyczepie ciągniętej przez ciągnik rolniczy pod warunkiem, że:
 - a) liczba przewożonych osób nie przekracza 5,
 - b) osoby stojące trzymają się uchwytów,
 - c) osoby nie znajdują się pomiędzy ładunkiem a przednią ścianą przyczepy,
 - d) prędkość zespołu pojazdów nie przekracza 20 km/h;
 - 3) osób w przyczepie (przyczepach) kolejki turystycznej pod warunkiem, że osoby te przewożone są wyłącznie na miejscach siedzących;
 - 4) dzieci w przyczepie przystosowanej konstrukcyjnie do przewozu osób, ciągniętej przez rower lub wózek rowerowy.
4. Przepisów ust. 1–3 nie stosuje się do przewozu pojazdami Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji, Straży Granicznej, Służby Więziennej oraz jednostek ochrony przeciwpożarowej.
5. Kierującemu pojazdem silnikowym, który przewozi osobę, zabrania się palenia tytoniu lub spożywania pokarmów w czasie jazdy. Nie dotyczy to kierującego samochodem ciężarowym, który przewozi osobę w kabinie kierowcy, i kierującego samochodem osobowym, z wyjątkiem taksówki.
6. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, warunki przewozu osób pojazdami Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, mając na uwadze bezpieczeństwo przewożonych osób.
7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych i Minister Sprawiedliwości określą, w drodze rozporządzenia, warunki przewozu osób pojazdami Policji, Straży Granicznej, Służby Więziennej oraz jednostek ochrony przeciwpożarowej, mając na uwadze bezpieczeństwo przewożonych osób.

Art. 64.

1. Ruch pojazdu nienormalywnego jest dozwolony pod warunkiem:

- 1) uzyskania zezwolenia na przejazd pojazdu nienormalywnego odpowiedniej kategorii, wydawanego, w drodze decyzji administracyjnej, przez właściwy organ, a w przypadku pojazdu nienormalywnego należącego do Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej pod warunkiem uzyskania zezwolenia wojskowego na przejazd drogowy, wydawanego przez właściwy organ wojskowy;
- 2) przestrzegania warunków przejazdu określonych w zezwoleniu, o którym mowa w pkt 1;
- 3) pilotowania przejazdu pojazdu nienormalywnego przez pilota, w przypadku gdy pojazd przekracza co najmniej jedną z następujących wielkości:
 - a) długość – 23 m,
 - b) szerokość – 3,2 m,
 - c) wysokość – 4,5 m,
 - d) rzeczywista masa całkowita – 60 t;
- 4) zachowania szczególnej ostrożności przez kierującego pojazdem nienormalywnym.

2. Zabrania się przewozu pojazdem nienormalywnym ładunków innych niż ładunek niepodzielny, z wyłączeniem pojazdów nienormalywnych uprawnionych do poruszania się na podstawie zezwoleń kategorii I lub kategorii II.

3. Wymiary, masa, naciski osi pojazdów nienormalywnych uprawnionych do poruszania się na podstawie zezwoleń kategorii I–VII oraz drogi, po których jazdy te mogą się poruszać, są określone w tabeli stanowiącej załącznik nr 1 do ustawy.

4. Kierujący pojazdem nienormalywnym jest obowiązany mieć przy sobie i okazywać uprawnionym osobom zezwolenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, albo wypis z zezwolenia w przypadku zezwolenia kategorii I.

5. Organ wydający zezwolenie na przejazd pojazdu nienormalywnego prowadzi rejestr wydanych zezwoleń. W rejestrze umieszcza się następujące dane:

- 1) numer zezwolenia;
- 2) datę wydania zezwolenia;
- 3) kategorię zezwolenia;
- 4) podmiotu, na który zezwolenie zostało wydane;
- 5) pojazdu lub zespołu pojazdów, jeżeli zostały określone w zezwoleniu.

Art. 64a.

1. Zezwolenie kategorii I na przejazd pojazdu nienormalywnego jest wydawane w celu umożliwienia dojazdu do i ze wskazanego w zezwoleniu miejsca i uprawnia do ruchu po drodze wskazanej w zezwoleniu.

2. Zezwolenie wydaje się na wniosek zainteresowanego podmiotu. Do wniosku dołącza się dowód wniesienia opłaty za wydanie zezwolenia.

3. Zezwolenie wydaje zarządca drogi właściwy dla drogi, po której ruch ma być wykonywany. Zezwolenie wydaje się, po uiszczeniu opłaty, w terminie 7 dni roboczych od dnia złożenia wniosku o jego wydanie.

4. Wydając zezwolenie, zarządca drogi wydaje także jego wypis lub wypisy w liczbie odpowiadającej liczbie pojazdów samochodowych określonych we

wniosku o wydanie zezwolenia.

5. Zezwolenie wydaje się dla podmiotu wskazanego we wniosku o wydanie zezwolenia, na wskazany we wniosku okres: miesiąca, 6 miesięcy lub 12 miesięcy, bez wskazania pojazdów, którymi ma być wykonywany przewóz.

6. Opłatę za wydanie zezwolenia ustala się w kwocie stanowiącej iloczyn liczby wypisów i odpowiedniej stawki opłaty za zezwolenie w tej kategorii.

Art. 64b.

1. Zezwolenie kategorii II jest wydawane na przejazd nienormalnego pojazdu wolnobieżnego, ciągnika rolniczego albo zespołu pojazdów składającego się z pojazdu wolnobieżnego lub ciągnika rolniczego i przyczepy specjalnej.

2. Zezwolenie wydaje się na wniosek podmiotu wykonującego przejazd. Do wniosku dołącza się dowód wniesienia opłaty za wydanie zezwolenia.

3. Zezwolenie wydaje starosta właściwy ze względu na siedzibę wnioskodawcy albo miejsce rozpoczęcia przejazdu. Zezwolenie wydaje się po uiszczeniu opłaty, w terminie 3 dni roboczych od dnia złożenia wniosku o jego wydanie.

4. Zezwolenie wydaje się na okres 12 miesięcy, wskazując w nim:

1) podmiot wykonujący przejazd;

2) pojazd, którym będzie wykonywany przejazd.

5. Do ruchu pojazdu nienormalnego, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisu art. 64 ust. 1 pkt 3.

Art. 64c.

1. Zezwolenia kategorii III–VI na przejazd pojazdu nienormalnego są wydawane na wskazany we wniosku okres: miesiąca, 6 miesięcy, 12 miesięcy lub 24 miesięcy.

2. Zezwolenie wydaje się na wniosek zainteresowanego podmiotu. Do wniosku dołącza się dowód wniesienia opłaty za wydanie zezwolenia.

3. Zezwolenie wydaje:

1) właściwy ze względu na siedzibę wnioskodawcy albo miejsce rozpoczęcia przejazdu starosta – w zakresie zezwoleń kategorii III;

2) Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad – w zakresie zezwoleń kategorii IV–VI.

4. Zezwolenia kategorii III i IV przy wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydaje także naczelnik urzędu celnego.

5. Zezwolenie kategorii IV uprawnia do poruszania się pojazdami i drogami, określonymi dla zezwolenia kategorii III.

6. Zezwolenie kategorii VI uprawnia do poruszania się pojazdami i drogami, określonymi dla zezwolenia kategorii V.

7. Zezwolenie wydaje się po uiszczeniu opłaty, w terminie 3 dni roboczych od dnia złożenia wniosku o jego wydanie. W przypadku niewydania zezwolenia zwraca się wniesioną opłatę.

8. Zezwolenie wydaje się dla podmiotu wykonującego przejazd, bez wskazania pojazdu, którym przejazd będzie wykonywany. Do zezwolenia kategorii VI organ wydający zezwolenie dołącza wykaz dróg krajowych, po których może odbywać się przejazd pojazdu nienormalnego.

9. Podmiot posiadający zezwolenie kategorii V i VI, planujący wykonanie przejaz-

du przez most lub wiadukt po drogach innych niż krajowe pojazdem, którego rzeczywista masa całkowita jest większa od dopuszczalnej, jest obowiązany zawiadomić pisemnie właściwego dla tego mostu lub wiaduktu zarządcę drogi o terminie i trasie planowanego przejazdu, w terminie 7 dni roboczych przed datą planowanego przejazdu, przy czym 7. dzień terminu jest ostatecznym dniem wpływu zawiadomienia do organu.

10. Zarządca drogi w przypadku, o którym mowa w ust. 9, najpóźniej 3 dni przed datą planowanego przejazdu potwierdza przyjęcie zawiadomienia i może określić warunki przejazdu przez most lub wiadukt albo zgłosić uzasadniony sprzeciw.

11. Warunki przejazdu pojazdu nienormatywnego przez most lub wiadukt określa zarządca drogi, ustalając, zależnie od potrzeb, ograniczenia w zakresie ruchu, sposób przejazdu oraz przystosowanie obiektu do przejazdu.

12. Zarządca drogi może zgłosić sprzeciw, o którym mowa w ust. 10, jeżeli stan technicznej sprawności mostu lub wiaduktu, po którym planowany jest przejazd pojazdu nienormatywnego, określony na podstawie przepisów Prawa budowlanego, uniemożliwia wykonanie tego przejazdu.

13. Zabrania się wykonywania przejazdu przez most lub wiadukt w przypadku zgłoszenia sprzeciwu albo niezgodnie z warunkami przejazdu przez ten obiekt.

Art. 64d.

1. Zezwolenie kategorii VII na przejazd pojazdu nienormatywnego jest wydawane na jednokrotny lub wielokrotny przejazd po drogach publicznych w wyznaczonym czasie, na trasie wyznaczonej w zezwoleniu. Zezwolenie wydaje się dla pojazdu, którego ruch, ze względu na jego wymiary, masę lub naciski osi, nie jest możliwy na podstawie zezwoleń kategorii I–VI.

2. Zezwolenie może być wydane, pod warunkiem że:

- 1) ładunek jest niepodzielny;
- 2) uzyskano na przejazd zgodę zarządcy drogi, właściwego dla trasy przejazdu;
- 3) istnieją możliwości wyznaczenia trasy przejazdu zapewniającej bezpieczeństwo oraz efektywność ruchu drogowego, a w szczególności:
 - a) natężenie ruchu umożliwia bezpieczny przejazd pojazdu nienormatywnego,
 - b) stan technicznej sprawności budowli usytuowanych w ciągu rozpatrywanej trasy przejazdu, określony na podstawie przepisów Prawa budowlanego, umożliwia przejazd,
 - c) przejazd nie stwarza zagrożenia stanu technicznego obiektów budowlanych położonych w pobliżu trasy przejazdu.

3. Zezwolenie wydaje się na wniosek zainteresowanego podmiotu. Opłatę za wydanie zezwolenia wnosi się przed wydaniem zezwolenia.

4. Zezwolenie wydaje, po uzgodnieniu z innymi zarządcami dróg i po uiszczeniu opłaty, Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad, w terminie 14 dni roboczych od dnia złożenia wniosku, z zastrzeżeniem ust. 5. Jeżeli trasa przejazdu pojazdu nienormatywnego przebiega w granicach administracyjnych miasta na prawach powiatu i nie przebiega autostradą lub drogą ekspresową, zezwolenie wydaje prezydent miasta.

5. Zarządca drogi właściwy ze względu na kategorię drogi, po której jest planowany przejazd, uzgadnia trasę przejazdu w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania pisemnego zapytania organu wydającego zezwolenie, uwzględniając

warunki przejazdu i stan techniczny drogi. W przypadku braku odpowiedzi na zapytanie uznaje się trasę za uzgodnioną.

6. Jeżeli przejazd pojazdu nienormatywnego wymaga określenia zakresu przystosowania infrastruktury drogowej położonej na trasie przejazdu, termin wydania zezwolenia może ulec przedłużeniu do 30 dni, z tym że organ wydający zezwolenie jest obowiązany powiadomić o tym podmiot składający wniosek w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku.

7. Koszty związane z przystosowaniem odcinków dróg do przejazdu pojazdu nienormatywnego ponosi podmiot wykonujący ten przejazd.

8. Do kosztów, o których mowa w ust. 7, zalicza się koszty dostosowania infrastruktury drogowej na trasie przejazdu pojazdu nienormatywnego, dostaw, usług lub robót, wskazanych w zezwoleniu na przejazd pojazdu nienormatywnego, w tym koszty:

- 1) wykonania niezbędnych ekspertyz i badań odcinków dróg i drogowych obiektów inżynierskich;
- 2) przygotowania niezbędnej dokumentacji projektowej i kosztorysowej;
- 3) czasowego usunięcia ograniczeń skrajni drogowej;
- 4) wykonania wzmocnienia odcinków dróg i drogowych obiektów inżynierskich;
- 5) wykonania robót zabezpieczających na trasie przejazdu pojazdu;
- 6) dokonania geometrycznych korekt trasy przejazdu lub występujących w jej ciągu skrzyżowań;
- 7) budowy lub dostosowania lokalnych objazdów występujących na trasie przejazdu pojazdu;
- 8) wykonania prac związanych z przywróceniem odcinków dróg do stanu poprzedniego lub stanu uzgodnionego z właściwym zarządcą drogi;
- 9) dokonania zmian w organizacji ruchu lub przywrócenia jej stanu poprzedniego lub stanu uzgodnionego z właściwym zarządcą drogi.

9. Zezwolenie wydaje się dla podmiotu wykonującego przejazd pojazdem nienormatywnym, wskazując w nim:

- 1) okres ważności zezwolenia;
- 2) trasę przejazdu;
- 3) liczbę przejazdów;
- 4) pojazd, którym będzie wykonywany przejazd;
- 5) warunki przejazdu, w tym zakres dostosowania infrastruktury drogowej na trasie przejazdu;
- 6) sposób pilotowania, o ile jest ono wymagane.

10. Zezwolenie jest ważne przez okres:

- 1) 14 dni – w przypadku zezwolenia na jednokrotny przejazd,
- 2) 30 dni – w przypadku zezwolenia na wielokrotny przejazd – liczonych od dnia wskazanego we wniosku o wydanie zezwolenia.

11. Opłatę za wydanie zezwolenia ustala się zgodnie z wzorem:

$O_n = p_j + (n - 1) \times 0,7 \times p_j$, w którym poszczególne symbole oznaczają:

– O_n – wysokość opłaty za wydanie zezwolenia,

– n – liczbę przejazdów pojazdu nienormatywnego,

– p_j – stawkę opłaty za wydanie zezwolenia na jednokrotny przejazd pojazdu nienormatywnego.

Art. 64e.

1. Przepisy art. 64 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 2 i 3 i art. 64a–64d nie dotyczą:

- 1) autobusu – w zakresie nacisków osi;
- 2) pojazdu, którego szerokość i długość bez ładunku nie są większe od dopuszczalnych, przewożącego ładunek na zasadach określonych w art. 61 ust. 6, 8 i 9;
- 3) pojazdu biorącego udział w akcjach ratowniczych oraz przy bezpośredniej likwidacji skutków klęsk żywiołowych;
- 4) pojazdu zarządu drogi;
- 5) pojazdu Policji, Inspekcji Transportu Drogowego, Biura Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Więziennej, Służby Celnej oraz jednostek ochrony przeciwpożarowej, wykonującego zadania tych służb.

2. Minister właściwy do spraw transportu może zwolnić, w drodze decyzji administracyjnej, z obowiązku uzyskania zezwolenia na przejazd pojazdu nienormatywnego pojazd wykonujący przejazd w ramach pomocy humanitarnej lub medycznej, pod warunkiem uzyskania na przejazd zgody zarządców dróg właściwych dla trasy przejazdu.

3. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 2, wydaje się na wniosek zainteresowanego podmiotu wykonującego przejazd i właściwego organu państwowego, samorządowego lub organizacji humanitarnej.

Art. 64f.

1. Ustala się maksymalną wysokość stawek opłat za wydanie zezwolenia na przejazd pojazdu nienormatywnego w:

- 1) kategorii I – 240 zł;
- 2) kategorii II – 120 zł;
- 3) kategorii III – 2400 zł;
- 4) kategorii IV – 3600 zł;
- 5) kategorii V – 4300 zł;
- 6) kategorii VI – 5800 zł;
- 7) kategorii VII na jednokrotny przejazd:
 - a) pojazdu, którego wymiary przekraczają wielkości ustalone dla kategorii III i IV, i którego naciski osi i masa nie są większe od dopuszczalnych - 600 zł,
 - b) w pozostałych przypadkach – 2000 zł.

2. Maksymalne stawki opłat za wydanie zezwolenia ulegają corocznie zmianie na następny rok kalendarzowy w stopniu odpowiadającym średniorocznemu wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

3. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat za wydanie zezwolenia na przejazd pojazdu nienormatywnego w poszczególnych kategoriach zezwoleń, z uwzględnieniem okresu, na jaki będą wydawane, kosztów wydania zezwolenia i stopnia oddziaływania przejazdu pojazdu nienormatywnego na infrastrukturę drogową.

Art. 64g.

1. Opłaty za wydanie zezwolenia na przejazd pojazdu nienormatywnego są przekazywane przez:

- 1) zarządcę drogi i starostę – do budżetów właściwych jednostek samorządu terytorialnego, za zezwolenia kategorii I–III;
- 2) naczelnika urzędu celnego – do budżetu powiatu właściwego ze względu na siedzibę naczelnika urzędu celnego, za zezwolenia kategorii III;
- 3) naczelnika urzędu celnego i Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad – na wyodrębniony rachunek bankowy Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, za zezwolenia kategorii IV–VII;
- 4) prezydenta miasta na prawach powiatu – do budżetu miasta, za zezwolenia kategorii VII.

2. Środki z opłat gromadzone na wyodrębnionym rachunku bankowym Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad są przekazywane w terminie pierwszych 2 dni roboczych następujących po tygodniu, w którym wydano zezwolenie, na rachunek Krajowego Funduszu Drogowego, z przeznaczeniem na budowę lub przebudowę dróg krajowych, drogowych obiektów inżynierskich i przepraw promowych oraz na zakup urządzeń do ważenia pojazdów.

3. Urzędy celne otrzymują prowizję od pobranych opłat za wydanie zezwolenia w wysokości 12% pobranej opłaty.

4. Prowizja, o której mowa w ust. 3, stanowi dochód budżetu państwa.

5. Od opłat za wydanie zezwolenia urzędy celne odliczają prowizję, a pozostałą część opłaty, w terminie 4 dni po upływie każdych kolejnych 10 dni miesiąca, przekazują odpowiednio do podmiotów wymienionych w ust. 1 pkt 2 i 3.

Art. 64h.

Minister właściwy do spraw transportu dokona wyboru producenta blankietów zezwoleń na przejazd pojazdu nienormatywnego.

Art. 64i.

1. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) warunki dystrybucji blankietów zezwoleń na przejazd pojazdu nienormatywnego,
- 2) sposób i tryb wydawania zezwoleń na przejazd pojazdu nienormatywnego,
- 3) warunki wyznaczania trasy przejazdu oraz kryteria ustalania warunków przejazdu pojazdu nienormatywnego, w tym przejazdu przez most lub wiadukt,
- 4) wzory zezwoleń na przejazd pojazdu nienormatywnego oraz wzory dokumentów związanych z wydawaniem tych zezwoleń – mając na uwadze potrzebę ujednolicenia zezwoleń i ułatwienie ich identyfikacji oraz sprawność dystrybucji blankietów zezwoleń, a także konieczność zapewnienia sprawności i przejrzystości procedury administracyjnej wydawania zezwoleń oraz bezpieczeństwa infrastruktury drogowej i bezpieczeństwa przejazdu pojazdu nienormatywnego.

2. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i sposób pilotowania pojazdów nienormatywnych oraz wyposażenie i oznakowanie pojazdów wykonujących pilotowanie, mając na uwadze potrzebę zapewnienia rozpoznawalności przejazdu pojazdu nienormatywnego oraz bez-

pieczeństwa ruchu drogowego podczas takiego przejazdu.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych i Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu określą, w drodze rozporządzenia, warunki poruszania się po drogach pojazdów nienormatywnych, o których mowa w art. 64e ust. 1 pkt 5, mając na uwadze konieczność zapewnienia porządku, sprawności i bezpieczeństwa ruchu drogowego.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) organy wojskowe właściwe do wydawania zezwoleń wojskowych na przejazdy drogowe,
- 2) sposób i tryb wydawania zezwoleń wojskowych na przejazdy drogowe,
- 3) wzory zezwoleń wojskowych na przejazdy drogowe oraz wzory dokumentów związanych z ich wydaniem,
- 4) sposób organizacji i oznakowania kolumn pojazdów,
- 5) warunki i sposób pilotowania pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz oznakowanie i wyposażenie pojazdu pilotującego – mając na uwadze potrzebę ujednoczenia procedury wydawania zezwoleń wojskowych na przejazdy drogowe, sprawności wydawania zezwoleń wojskowych na przejazd drogowy oraz zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego podczas przejazdu pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Oddział 5

Wykorzystanie dróg w sposób szczególny

Art. 65.

Zawody sportowe, rajdy, wyścigi, przewóz osób kolejką turystyczną i inne imprezy, które powodują utrudnienia w ruchu lub wymagają korzystania z drogi w sposób szczególny, mogą się odbywać pod warunkiem zapewnienia bezpieczeństwa porządku podczas trwania imprezy oraz uzyskania zezwolenia na jej przeprowadzenie.

Art. 65a.

1. Organizator imprezy jest obowiązany zapewnić bezpieczeństwo osobom obecnym na imprezie oraz porządek podczas trwania imprezy.
2. Organizator imprezy jest obowiązany zapewnić:
 - 1) spełnienie wymagań określonych w szczególności w przepisach prawa budowlanego, przepisach sanitarnych, przepisach dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
 - 2) wyróżniającą się elementami ubioru służbę porządkową i informacyjną;
 - 3) pomoc medyczną i przedmedyczną, dostosowaną do liczby uczestników imprezy, a także odpowiednie zaplecze higieniczno-sanitarne;
 - 4) drogi ewakuacyjne oraz drogi umożliwiające dojazd służb ratowniczych i Policji, Straży Granicznej oraz Żandarmerii Wojskowej;
 - 5) warunki zorganizowania łączności między podmiotami biorącymi udział w zabezpieczeniu imprezy;
 - 6) sprzęt ratowniczy i gaśniczy oraz środki gaśnicze niezbędne do zabezpieczenia działań ratowniczo-gaśniczych;
 - 7) w razie potrzeby pomieszczenie dla służb kierujących zabezpieczeniem imprezy;

- 8) środki techniczne niezbędne do zabezpieczenia imprezy, a w szczególności:
- a) znaki lub tablice ostrzegawcze i informacyjne,
 - b) liny, taśmy lub wstęgi służące do oznaczenia trasy lub miejsca imprezy,
 - c) bariery, płotki lub przegrody służące do odgradzania miejsca imprezy.
3. Organizator imprezy jest obowiązany:
- 1) uzgodnić z organami zarządzającymi ruchem na drogach przebieg trasy, na której ma się odbyć impreza;
 - 2) współdziałać z Policją oraz, jeżeli impreza odbywa się w strefie nadgranicznej albo na drogach przebiegających przez tereny lub przyległych do terenów będących w zarządzie jednostek organizacyjnych podporządkowanych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej lub na drogach przyległych do tych terenów, odpowiednio ze Strażą Graniczną lub Żandarmerią Wojskową:
 - a) uzgadniając przebieg trasy lub miejsce imprezy,
 - b) stosując polecenia dotyczące prawidłowego zabezpieczenia imprezy,
 - c) dokonując wspólnego objazdu trasy lub miejsca imprezy;
 - 3) sporządzić plan określający sposoby zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego podczas imprezy na terenie poszczególnych województw, obejmujący:
 - a) listę osób wchodzących w skład służby porządkowej, ich rozmieszczenie oraz elementy ubioru wyróżniające te osoby,
 - b) pisemną instrukcję określającą zadania służb porządkowych, opracowaną w uzgodnieniu z Policją,
 - c) rodzaj i ilość środków technicznych, o których mowa w ust. 2 pkt 8, oraz miejsce ich rozlokowania,
 - d) rodzaje, zakres i sposób zabezpieczenia ratowniczego imprezy, w uzgodnieniu z właściwym komendantem powiatowym Państwowej Straży Pożarnej oraz innymi służbami ratowniczymi, w tym z właściwym dysponentem jednostki w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym,
 - e) sposób oznaczenia miejsc niebezpiecznych dla uczestników imprezy,
 - f) oznakowanie pojazdów uczestniczących w imprezie i towarzyszących tej imprezie,
 - g) rodzaje zezwoleń umożliwiających poruszanie się osób lub pojazdów w miejscach wyłączonych z ruchu publicznego,
 - h) organizację łączności bezprzewodowej między organizatorem imprezy a Policją w trakcie trwania imprezy,
 - i) sposób informowania o ograniczeniach w ruchu drogowym wynikających z przebiegu imprezy – przed imprezą i w trakcie jej trwania;
 - 4) opracować regulamin oraz program imprezy;
 - 5) ustalić z Policją oraz, jeżeli impreza odbywa się w strefie nadgranicznej albo na drogach przebiegających przez tereny lub przyległych do terenów będących w zarządzie jednostek organizacyjnych podporządkowanych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej, odpowiednio ze Strażą Graniczną lub Żandarmerią Wojskową terminy wspólnych spotkań organizowanych w celu uzgodnienia spraw związanych z zabezpieczeniem imprezy;
 - 6) zapewnić realizację planu, o którym mowa w pkt 3;
 - 7) uzgodnić z zarządcą drogi obszar wykorzystania pasa drogowego oraz sposób i termin przywrócenia go do stanu poprzedniego;

- 7a) uzyskać zgodę zarządcy drogi na udział w imprezie pojazdów samochodowych wyposażonych w opony z umieszczonymi w nich na trwałe elementami przeciwślizgowymi;
 - 8) powiadomić przedsiębiorstwa komunikacji publicznej o przewidywanym czasie występowania utrudnień w ruchu drogowym;
 - 9) na polecenie organu zarządzającego ruchem na drodze opracować projekt organizacji ruchu w uzgodnieniu z Policją;
 - 10) udzielić dokładnych informacji dotyczących imprezy, na żądanie Policji lub innych podmiotów wymienionych w pkt 1, 2, 7 i 8, a także wojewody właściwego ze względu na miejsce odbywania się imprezy, jeżeli są one niezbędne do realizacji ich zadań w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego;
 - 11) przekazywać do wiadomości publicznej informacje o utrudnieniach w ruchu wynikających z planowanej imprezy.
4. Bezpieczeństwo i porządek podczas imprez zapewnia Policja, z tym że jeżeli impreza odbywa się w strefie nadgranicznej albo jest przeprowadzana na drogach przebiegających lub przyległych do terenów będących w zarządzie jednostek organizacyjnych podporządkowanych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej, odpowiednio we współdziałaniu ze Strażą Graniczną, Żandarmerią Wojskową lub z wojskowymi organami porządkowymi:
- 1) w czasie przygotowywania imprezy – opracowując własny plan zabezpieczenia imprezy;
 - 2) w czasie trwania imprezy:
 - a) wystawiając posterunki kierowania ruchem i blokady ruchu,
 - b) pilotując, w razie potrzeby, przejazd lub przejście uczestników imprezy,
 - c) organizując objazdy wynikające z przeprowadzonej imprezy na drodze;
 - 3) po zakończeniu imprezy – przywracając płynność ruchu na drodze.

Art. 65b.

1. Zezwolenie, o którym mowa w art. 65, wydaje w drodze decyzji administracyjnej, na pisemny wniosek organizatora imprezy, zwany dalej „wnioskiem”, złożony co najmniej na 30 dni przed planowym terminem jej rozpoczęcia, organ zarządzający ruchem na drodze, na której odbywa się impreza, z tym że jeżeli impreza odbywa się na drogach podległych kilku organom – organem właściwym jest:
 - 1) w przypadku dróg różnych kategorii – organ zarządzający ruchem na drodze wyższej kategorii;
 - 2) w przypadku dróg tej samej kategorii – organ właściwy ze względu na miejsce rozpoczęcia imprezy.
2. Organizator imprezy przesyła w terminie określonym w ust. 1 kopię wniosku wraz z wymaganymi dokumentami do:
 - 1) właściwego ze względu na miejsce rozpoczęcia imprezy komendanta wojewódzkiego Policji, a także
 - 2) komendanta oddziału Straży Granicznej – jeżeli impreza odbywa się w strefie nadgranicznej, lub
 - 3) komendanta jednostki Żandarmerii Wojskowej – jeżeli impreza jest przeprowadzana na drogach przebiegających lub przyległych do terenów będących w zarządzie jednostek organizacyjnych podporządkowanych lub nadzorowanych

przez Ministra Obrony Narodowej.

3. Wniosek powinien zawierać w szczególności:

- 1) imię, nazwisko lub nazwę oraz adres zamieszkania lub siedzibę organizatora imprezy;
- 2) rodzaj i nazwę imprezy;
- 3) informację o miejscu i dacie rozpoczęcia, przebiegu oraz zakończenia imprezy;
- 4) informację o przewidywanej liczbie uczestników imprezy;
- 5) wykaz osób reprezentujących organizatora w sprawach zabezpieczenia trasy lub miejsca imprezy na terenie poszczególnych województw;
- 6) podpis organizatora lub jego przedstawiciela.

4. Do wniosku należy dołączyć:

- 1) szczegółowy regulamin imprezy, określający w szczególności zasady zachowania uczestników imprezy istotne dla bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- 2) wykaz osób odpowiedzialnych za prawidłowy przebieg i zabezpieczenie imprezy na terenie poszczególnych województw oraz w miejscach rozpoczęcia i zakończenia każdego odcinka, a także w miejscach wymagających szczególnego zabezpieczenia;
- 3) program imprezy ze szczegółowym opisem trasy i podaniem odległości między poszczególnymi jej odcinkami oraz określony w minutach i kilometrach program przejazdu lub przejścia uczestników przez poszczególne miejscowości i granice województw;
- 4) plan zabezpieczenia trasy lub miejsca określony w art. 65a ust. 3 pkt 3;
- 5) zobowiązanie organizatora do przywrócenia do poprzedniego stanu pasa drogowego na trasie przejazdu, przejścia lub miejsca pobytu uczestników imprezy, a w przypadku uszkodzenia pasa drogowego lub urządzeń drogowych będącego następstwem imprezy – do ich bezzwłocznego naprawienia lub pokrycia kosztów tych napraw;
- 6) pisemną zgodę właściciela lasu na przeprowadzenie imprezy w razie przeprowadzania jej na terenach leśnych.

5. Organ, o którym mowa w ust. 1, wydaje zezwolenie po:

- 1) zasięgnięciu opinii właściwego ze względu na miejsce imprezy komendanta wojewódzkiego Policji, a w przypadku imprezy odbywającej się na drogach w strefie nadgranicznej albo na drogach przebiegających lub przyległych do terenów będących w zarządzie jednostek organizacyjnych podporządkowanych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej – odpowiednio właściwego komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta jednostki Żandarmerii Wojskowej; opinię doręcza się organowi, który o nią wystąpił, w terminie 14 dni od dnia wystąpienia;
- 2) uzgodnieniu zakresu ograniczenia ruchu i wynikających stąd warunków przeprowadzenia imprezy z organami zarządzającymi ruchem na drogach, na których ma się odbyć impreza.

Art. 65c.

Organ wydający zezwolenie odmawia jego wydania:

- 1) jeżeli organizator nie spełnia warunków określonych w art. 65a ust. 2 i 3;
- 2) jeżeli pomimo spełnienia warunków określonych w art. 65a ust. 2 i 3:

- a) istnieje niebezpieczeństwo zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia wielkiej wartości,
- b) impreza zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego, a nie ma możliwości zorganizowania objazdów niepowodujących istotnego zwiększenia kosztów ponoszonych przez uczestników ruchu drogowego.

Art. 65d.

1. Organ wydający zezwolenie cofa wydane zezwolenie, gdy istnieje niebezpieczeństwo zagrożenia życia lub zdrowia albo mienia wielkiej wartości.
2. Organ, o którym mowa w ust. 1, może cofnąć zezwolenie, gdy impreza zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego.
3. Decyzji, o której mowa w ust. 1 i 2, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 65e.

Decyzję o wydaniu lub odmowie wydania zezwolenia na odbycie imprezy wydaje się co najmniej na 7 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia imprezy.

Art. 65f.

Organ kontroli ruchu drogowego przerywa imprezę, jeżeli odbywa się ona bez zezwolenia.

Art. 65g.

Organ kontroli ruchu drogowego może przerwać imprezę, jeżeli:

- 1) miejsce, trasa lub czas jej trwania nie są zgodne z warunkami określonymi w zezwoleniu;
- 2) istnieje niebezpieczeństwo zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia wielkiej wartości;
- 3) jej przebieg powoduje zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Art. 65h.

1. Przepisy art. 65–65g nie dotyczą procesji, pielgrzymek i innych imprez o charakterze religijnym, które odbywają się na drogach na zasadach określonych w:

- 1) ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29, poz. 154, z późn. zm.);
- 2) ustawie z dnia 4 lipca 1991 r. o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego (Dz. U. Nr 66, poz. 287, z późn. zm.);
- 3) ustawie z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Adwentyistów Dnia Siódmego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 97, poz. 481, z późn. zm.);
- 4) ustawie z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Chrześcijan Baptystów w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 97, poz. 480, z późn. zm.);
- 5) ustawie z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 97, poz. 479, z późn. zm.);
- 6) ustawie z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Polskokatolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 97, poz. 482, z późn. zm.);
- 7) ustawie z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do Kościoła Starokatolickiego Mariawitów w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 41, poz. 253, z późn. zm.);

- 8) ustawie z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego Mariawitów w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 41, poz. 252, z późn. zm.);
- 9) ustawie z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do Kościoła Zielonoświątkowego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 41, poz. 254, z późn. zm.).
2. Przepisy art. 65–65g nie dotyczą także konduktów pogrzebowych, które poruszają się po drogach stosownie do miejscowego zwyczaju.
3. Do imprez, o których mowa w art. 65, nie stosuje się przepisów o bezpieczeństwie imprez masowych, z wyłączeniem przepisów regulujących organizację oraz uprawnienia służb porządkowych.

Art. 65i.

W sprawach nieuregulowanych w art. 65–65h stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 65j.

Do przewozu osób kolejką turystyczną stosuje się przepisy Oddziału 5 z wyłączeniem przepisów art. 65a ust. 2 pkt 2–5, 7–8, ust. 3 pkt 3, 6–11, ust. 4, art. 65b ust. 4 pkt 4 oraz art. 65h.

Dział III Pojazdy

Rozdział 1

Warunki techniczne pojazdów

Art. 66.

1. Pojazd uczestniczący w ruchu ma być tak zbudowany, wyposażony i utrzymany, aby korzystanie z niego:
- 1) nie zagrażało bezpieczeństwu osób nim jadących lub innych uczestników ruchu, nie naruszało porządku ruchu na drodze i nie narażało kogokolwiek na szkodę;
 - 2) nie zakłócało spokoju publicznego przez powodowanie hałasu przekraczającego poziom określony w przepisach szczegółowych;
 - 3) nie powodowało wydzielania szkodliwych substancji w stopniu przekraczającym wielkości określone w przepisach szczegółowych;
 - 4) nie powodowało niszczenia drogi;
 - 5) zapewniało dostateczne pole widzenia kierowcy oraz łatwe, wygodne i pewne posługiwanie się urządzeniami do kierowania, hamowania, sygnalizacji i oświetlenia drogi przy równoczesnym jej obserwowaniu;
 - 6) nie powodowało zakłóceń radioelektrycznych w stopniu przekraczającym wielkości określone w przepisach szczegółowych.
- 1a. Autobus, samochód ciężarowy o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t i ciągnik samochodowy, dla którego określono dopuszczalną masę całkowitą zespołu pojazdów powyżej 3,5 t, powinny być wyposażone w homologowany ogranicznik prędkości montowany przez producenta lub jednostkę przez niego

upoważnioną, ograniczający maksymalną prędkość autobusu do 100 km/h, a samochodu ciężarowego i ciągnika samochodowego do 90 km/h.

1b. Przepis ust. 1a nie dotyczy pojazdu:

- 1) specjalnego lub używanego do celów specjalnych Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Celnej, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Więziennej, Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Biura Ochrony Rządu i jednostek ochrony przeciwpożarowej;
- 2) zabytkowego;
- 3) nierozwijającego, ze względów konstrukcyjnych, prędkości większej niż odpowiednio określone w ust. 1a;
- 4) używanego do prowadzenia badań naukowych na drogach;
- 5) przeznaczonego wyłącznie do robót publicznych na obszarach miejskich.

1c. Minister właściwy do spraw transportu, mając na uwadze szczególne zagrożenia występujące podczas przewozu towarów niebezpiecznych, może określić w drodze rozporządzenia niższe niż ustalone w ust. 1a wartości ustawień urządzeń ograniczających maksymalną prędkość pojazdów przewożących niektóre towary niebezpieczne.

2. Urządzenia i wyposażenie pojazdu, w szczególności zapewniające bezpieczeństwo ruchu i ochronę środowiska przed ujemnymi skutkami używania pojazdu, powinny być utrzymane w należytym stanie oraz działać sprawnie i skutecznie.

3. Urządzenia służące do łączenia pojazdu ciągnącego z przyczepą powinny zapewnić bezpieczne ciągnięcie przyczepy o dopuszczalnej masie całkowitej przewidzianej do ciągnięcia przez ten pojazd, uniemożliwić samoczynne odłączenie się przyczepy oraz zapewnić prawidłowe działanie świateł i hamulców, o ile przyczepa jest w nie wyposażona.

3a. Pojazd uczestniczący w ruchu powinien posiadać nadane przez producenta, z zastrzeżeniem art. 66a, cechy identyfikacyjne:

- 1) numer VIN albo numer nadwozia, podwozia lub ramy;
- 2) (uchylony).

4. Zabrania się:

- 1) umieszczania wewnątrz i zewnątrz pojazdu wystających spiczastych albo ostrych części lub przedmiotów, które mogą spowodować uszkodzenie ciała osób jadących w pojeździe lub innych uczestników ruchu;
 - 1a) stosowania w pojeździe przedmiotów wyposażenia i części wymontowanych z pojazdów, których ponowne użycie zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego lub negatywnie wpływa na środowisko;
 - 2) stosowania w pojeździe przedmiotów wyposażenia i części nieodpowiadających warunkom określonym w przepisach szczegółowych;
 - 3) umieszczania w pojeździe lub na nim urządzeń stanowiących obowiązkowe wyposażenie pojazdu uprzywilejowanego, wysyłających sygnały świetlne w postaci niebieskich lub czerwonych świateł błyskowych albo sygnał dźwiękowy o zmiennym tonie;
 - 4) wyposażania pojazdu w urządzenie informujące o działaniu sprzętu kontrolno-pomiarowego używanego przez organy kontroli ruchu drogowego lub działanie to zakłócające albo przewożenia w pojeździe takiego urządzenia w stanie wska-

zującym na gotowość jego użycia; nie dotyczy to pojazdów specjalnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Celnej i Biura Ochrony Rządu;

5) wymiany nadwozia pojazdu posiadającego cechy identyfikacyjne, o których mowa w ust. 3a pkt 1;

6) dokonywania zmian konstrukcyjnych zmieniających rodzaj pojazdu, z wyjątkiem:

a) pojazdu, na którego typ zostało wydane świadectwo homologacji typu lub inny równoważny dokument, o którym mowa w art. 70j ust. 1, art. 70k ust. 1, art. 70o ust. 1, art. 70zo ust. 1, art. 70zp ust. 1 albo art. 70zu ust. 1,

b) pojazdu, w którym zmian konstrukcyjnych dokonał przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą w tym zakresie.

4a. Przepis ust. 4 nie dotyczy pojazdu zabytkowego – w zakresie pkt 1–3, z zastrzeżeniem, że w przypadku pkt 3 obowiązuje zakaz korzystania z tych urządzeń podczas jazdy i postoju.

5. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrami właściwym do spraw wewnętrznych oraz Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, warunki techniczne pojazdów oraz zakres ich niezbędnego wyposażenia.

5a. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, warunki techniczne pojazdów wchodzących w skład kolejki turystycznej oraz zakres ich niezbędnego wyposażenia.

6. Ministrowie Obrony Narodowej oraz właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu określą, w drodze rozporządzenia, warunki techniczne pojazdów specjalnych i używanych do celów specjalnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, Minister Obrony Narodowej, minister właściwy do spraw finansów publicznych oraz Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, określą, w drodze rozporządzenia, warunki techniczne pojazdów specjalnych i używanych do celów specjalnych Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, kontroli skarbowej, Służby Celnej, Służby Więziennej i straży pożarnej.

8. W rozporządzeniach, o których mowa w ust. 5–7, należy uwzględnić w szczególności:

1) konieczność zapewnienia bezpiecznego korzystania z pojazdów;

2) zapewnienie możliwie najmniejszego negatywnego wpływu pojazdów na środowisko;

3) przepisy i porozumienia międzynarodowe dotyczące pojazdów, ich wyposażenia i części;

4) przeznaczenie pojazdów oraz sposób ich wykorzystania.

9. Minister właściwy do spraw transportu, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki oraz ministrem właściwym do spraw środowiska, kie-

rując się względami technicznymi, zasadami bezpieczeństwa ruchu drogowego i wymogami ochrony środowiska oraz mając na celu zapobieganie nieprawidłowościom w obrocie przedmiotami wyposażenia i częściami wymontowanymi z pojazdów, określi, w drodze rozporządzenia, wykaz przedmiotów wyposażenia i części wymontowanych z pojazdów, których ponowne użycie zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego lub negatywnie wpływa na środowisko.

Art. 66a.

1. Cechy identyfikacyjne, o których mowa w art. 66 ust. 3a, nadaje i umieszcza producent.
2. Starosta właściwy w sprawach rejestracji pojazdu wydaje decyzję o nadaniu cech identyfikacyjnych w przypadku pojazdu:
 - 1) zbudowanego przy wykorzystaniu nadwozia, podwozia lub ramy konstrukcji własnej, którego markę określa się jako „SAM”;
 - 2) w którym dokonano wymiany ramy lub podwozia na odpowiednio ramę lub podwozie bez numeru fabrycznego;
 - 3) odzyskanego po kradzieży, w którym cecha identyfikacyjna uległa zatarciu lub sfałszowaniu;
 - 4) nabytego na licytacji publicznej lub od podmiotu wykonującego orzeczenie o przepadku pojazdu na rzecz Skarbu Państwa, w którym cecha identyfikacyjna uległa zatarciu lub sfałszowaniu;
 - 5) w którym cecha identyfikacyjna uległa zatarciu lub sfałszowaniu, a prawomocnym orzeczeniem sądu zostało ustalone prawo własności pojazdu;
 - 6) w którym cecha identyfikacyjna uległa skorodowaniu lub została zniszczona podczas wypadku drogowego albo podczas naprawy;
 - 7) zabytkowego, w którym cecha identyfikacyjna nie została umieszczona.
3. Okoliczności, o których mowa w ust. 2 pkt 6 i 7, powinny być potwierdzone pisemną opinią rzeczoznawcy samochodowego, o którym mowa w art. 79a; opinia powinna wskazywać pierwotną cechę identyfikacyjną lub jednoznacznie wykluczać ingerencję w pole numerowe w celu umyślnego jej zniszczenia lub zafałszowania albo wskazywać na brak oryginalnie umieszczonej cechy identyfikacyjnej.
4. Umieszczone cechy identyfikacyjne starosta wpisuje w dowodzie rejestracyjnym i w karcie pojazdu, jeżeli była wydana.
5. Minister właściwy do spraw transportu, uwzględniając znaczenie cech identyfikacyjnych dla zapewnienia pewności i bezpieczeństwa obrotu pojazdami, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób oraz tryb ich nadawania i umieszczania w przypadkach, o których mowa w ust. 2.

Art. 67.

1. Minister właściwy do spraw transportu może w indywidualnych, uzasadnionych przypadkach zezwolić na odstępstwo od warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać pojazdy.
2. Rada powiatu może wprowadzić obowiązek wyposażenia pojazdów zaprzęgowych w hamulec uruchamiany z miejsca zajmowanego przez kierującego.

Art. 68. (uchylony).

Art. 68a.
(uchylony).

Art. 69 - 70.
(uchylone).

Rozdział 1a **Homologacja**

Art. 70a.

Ilekróć w rozdziale jest mowa o:

- 1) oryginalnym przedmiocie wyposażenia lub części - rozumie się przez to przedmiot wyposażenia lub część, które wyprodukowano zgodnie ze specyfikacjami i normami produkcyjnymi przewidzianymi przez producenta pojazdów dla produkcji przedmiotu wyposażenia lub części pojazdu, którego to dotyczy, oraz przedmiot wyposażenia lub część, które wyprodukowano na tej samej linii produkcyjnej; obejmuje to również przedmiot wyposażenia lub część dla których ich producent zaświadczy, że ten przedmiot wyposażenia lub część odpowiadają jakością przedmiotowi wyposażenia lub części, używanym do montażu pojazdu, którego to dotyczy, i zostały wyprodukowane zgodnie ze specyfikacjami i normami produkcyjnymi producenta pojazdu;
- 2) procedurze homologacji typu WE pojazdu albo procedurze homologacji typu pojazdu – rozumie się przez to jedną z następujących procedur:
 - a) krok po kroku – procedurę homologacji typu, w ramach której producent uzyskuje wszystkie wymagane świadectwa homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części albo świadectwa homologacji typu EKG ONZ, na podstawie których jednostka uprawniona, o której mowa w art. 70y ust. 1, przeprowadza badanie homologacyjne typu pojazdu będące podstawą do wydania świadectwa homologacji typu WE pojazdu albo świadectwa homologacji typu pojazdu,
 - b) jednostopniową – procedurę homologacji typu, w ramach której jednostka uprawniona, o której mowa w art. 70y ust. 1, przeprowadza badanie homologacyjne dla wszystkich wymaganych przedmiotów wyposażenia lub części oraz badanie homologacyjne typu pojazdu, będące podstawą do wydania świadectwa homologacji typu WE pojazdu albo świadectwa homologacji typu pojazdu,
 - c) mieszaną – procedurę homologacji typu krok po kroku, podczas której producent może nie przedstawić jednego lub kilku świadectw homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części albo świadectw homologacji typu EKG ONZ, do badania homologacyjnego typu pojazdu pod warunkiem zastąpienia ich sprawozdaniami zawierającymi wyniki badań homologacyjnych tych przedmiotów wyposażenia lub części;
- 3) wirtualnej metodzie testowania – rozumie się przez to symulacje komputerowe, w tym obliczenia potwierdzające, że typ pojazdu, typ przedmiotu wyposażenia lub części spełnia odpowiednie wymagania techniczne, w zakresie określonym w załączniku XVI do dyrektywy 2007/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 września 2007 r. ustanawiającej ramy dla homologacji pojazdów silnikowych i przyczep oraz układów, części i oddzielnych zespołów technicznych

przeznaczonych do tych pojazdów („dyrektywa ramowa”) (Dz. Urz. UE L 263 z 09.10.2007, str. 1, z późn. zm.), zwanej dalej „dyrektywą 2007/46/WE”;

4) zgodności produkcji pojazdu, przedmiotu wyposażenia lub części albo zgodności montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem – rozumie się przez to produkcję pojazdu, przedmiotu wyposażenia lub części zgodnie z wymaganiami dla typu, który uzyskał odpowiednie świadectwo homologacji typu albo zezwolenie na dopuszczenie do obrotu oraz stosowanie metod produkcji zapewniających spełnienie tych wymagań;

w przypadku montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem – rozumie się przez to montaż zgodnie z wymaganiami dla typu, który uzyskał świadectwo homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem oraz stosowanie metod montażu zapewniających spełnienie tych wymagań.

Art. 70b.

1. Nowy typ pojazdu, typ przedmiotu wyposażenia lub części, który ma być wprowadzony do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, powinien spełniać wymagania techniczne, odpowiednie dla danej kategorii pojazdu, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70zm ust. 1 pkt 1.

2. Spełnienie odpowiednich wymagań technicznych danego typu pojazdu, typu przedmiotu wyposażenia lub części potwierdza się w procedurze homologacji:

- 1) typu pojazdu;
- 2) typu WE pojazdu;
- 3) typu WE przedmiotu wyposażenia lub części;
- 4) typu EKG ONZ.

3. Na potrzeby procedury homologacji typu, pojazdy zgodnie z ich maksymalną masą całkowitą lub cechami konstrukcyjnymi dzieli się na kategorie. Kategorie pojazdów określa załącznik nr 2 do ustawy.

4. Obowiązek spełnienia odpowiednich wymagań technicznych dotyczy również sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem, które potwierdza się w procedurze homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem.

5. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, w odniesieniu do typu przedmiotu wyposażenia lub części dotyczy typów przedmiotu wyposażenia lub części, dla których zakres wymagań technicznych określają przepisy wydane na podstawie art. 70zm ust. 1 pkt 1.

6. Jeżeli homologacja typu przedmiotu wyposażenia lub części obejmuje przedmioty wyposażenia lub części niezależnie od tego, czy są przeznaczone do napraw, przeglądów lub konserwacji pojazdów, nie wymaga się dodatkowej homologacji typu tych przedmiotów wyposażenia lub części, jeżeli ustawa nie przewiduje dla nich obowiązku uzyskania odrębnego świadectwa homologacji typu.

Art. 70c.

Potwierdzenie spełnienia wymagań technicznych następuje przez wydanie dla:

- 1) pojazdu:
 - a) świadectwa homologacji typu WE pojazdu,

- b) świadectwa homologacji typu pojazdu;
- 2) przedmiotu wyposażenia lub części:
 - a) świadectwa homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części,
 - b) świadectwa homologacji typu EKG ONZ;
- 3) sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem – świadectwa homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem.

Art. 70d.

1. Producent nowego typu pojazdu, typu przedmiotu wyposażenia lub części jest obowiązany uzyskać dla każdego nowego typu pojazdu, typu przedmiotu wyposażenia lub części odpowiednie świadectwo homologacji typu WE, z zastrzeżeniem ust. 2–6.

2. Nowy typ pojazdu zaprojektowanego i zbudowanego do użytku przede wszystkim na placach budowy, w kamieniołomach, w obiektach portowych lub w portach lotniczych oraz pojazdu wolnobieżnego nie podlega obowiązkowi uzyskania świadectwa homologacji typu WE pojazdu oraz świadectwa homologacji typu pojazdu. Producent tego typu pojazdu może wystąpić o dopuszczenie fakultatywne poprzez uzyskanie świadectwa homologacji typu WE pojazdu, potwierdzającego spełnienie odpowiednich wymagań technicznych, w zakresie, w jakim ten typ pojazdu spełnia wymagania określone w załącznikach IV i XI do dyrektywy 2007/46/WE. Przepisu nie stosuje się do pojazdów, o których mowa w załączniku nr 2 do ustawy, oraz do tramwaju i trolejbusu.

3. Nowy typ pojazdu specjalnego Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Biura Ochrony Rządu, Straży Granicznej, organów kontroli skarbowej, Służby Celnej, Inspekcji Transportu Drogowego, Służby Więziennej i jednostek ochrony przeciwpożarowej lub nowy typ pojazdu używanego do celów specjalnych, nie podlega obowiązkowi uzyskania świadectwa homologacji typu WE pojazdu oraz świadectwa homologacji typu pojazdu. Producent tych typów pojazdów może uzyskać świadectwo homologacji typu WE pojazdu, jeżeli typ pojazdu spełnia odpowiednie wymagania techniczne określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70zm ust. 1 pkt 1.

4. Producent:

- 1) tramwaju,
- 2) trolejbusu

– jest obowiązany uzyskać dla każdego nowego typu tego pojazdu świadectwo homologacji typu pojazdu.

5. Podmiot dokonujący montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem jest obowiązany uzyskać świadectwo homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem.

6. Producent:

- 1) nowego typu pojazdu, jest zwolniony z obowiązku, o którym mowa w ust. 1, jeżeli uzyskał:
 - a) świadectwo homologacji typu WE pojazdu, w odniesieniu do pojazdów produ-

- kowanych w małych seriach,
- b) świadectwo homologacji typu pojazdu, w odniesieniu do pojazdów produkowanych w małych seriach,
 - c) świadectwo homologacji typu pojazdu, w odniesieniu do pojazdów kategorii T4.1, T4.2, T5, C, R,
 - d) uznanie świadectwa homologacji typu pojazdu wydanego zgodnie z procedurą homologacji typu przez właściwy organ innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
 - e) uznanie świadectwa homologacji typu pojazdu dla pojazdów produkowanych w małych seriach wydanego na dany typ pojazdu zgodnie z procedurą homologacji typu przez właściwy organ innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
 - f) dopuszczenie jednostkowe pojazdu,
 - g) uznanie dopuszczenia jednostkowego pojazdu wydanego przez właściwy organ innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
 - h) świadectwo dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu;
- 2) nowego typu przedmiotu wyposażenia lub części jest zwolniony z obowiązku, o którym mowa w ust. 1, jeżeli:
- a) uzyskał świadectwo homologacji typu EKG ONZ,
 - b) nowy typ przedmiotu wyposażenia lub części jest objęty świadectwem homologacji typu WE pojazdu.
7. W procedurze homologacji typu WE pojazdu świadectwa homologacji typu EKG ONZ uznaje się za równoważne świadectwom homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części w zakresie, w jakim wymagania określone w regulaminach EKG ONZ wymienionych w części II załącznika IV do dyrektywy 2007/46/WE pokrywają się z zakresem wymagań dla tego przedmiotu wyposażenia lub części, określonym w odpowiednich dyrektywach lub rozporządzeniach Unii Europejskiej.
8. W przypadku gdy pojazd, o którym mowa w ust. 2, nie spełnia wszystkich wymagań dyrektywy 2007/46/WE oraz producent pojazdu nie może uzyskać zwolnienia z niektórych wymagań technicznych, o których mowa w art. 70zm ust. 1 pkt 1, uznaje się go za pojazd niekompletny.
9. Przepisu ust. 6 pkt 1 lit. a nie stosuje się do pojazdów specjalnych.

Art. 70e.

Obowiązek uzyskania świadectwa homologacji typu nie dotyczy pojazdu:

- 1) kategorii M1, przeznaczonego do zawodów sportowych;
- 2) kategorii L:
 - a) przystosowanego do używania przez osoby niepełnosprawne,
 - b) przeznaczonego do zawodów sportowych;
- 3) kategorii T przeznaczonego do prac leśnych obejmującej:
 - a) ciągnik zrywkowy i ciągnik z przednim systemem załadowniczym,
 - b) pojazd skonstruowany na ramie sprzętu do prac ziemnych.

Art. 70f.

- 1. Producent pojazdu, przedmiotu wyposażenia lub części jest odpowiedzialny za

wszystkie aspekty procesu homologacji oraz za zapewnienie zgodności produkcji niezależnie od tego, czy bezpośrednio uczestniczy we wszystkich etapach wytwarzania pojazdu, przedmiotu wyposażenia lub części.

2. Producent pojazdu skompletowanego jest odpowiedzialny za uzyskanie świadectwa homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części albo świadectwa homologacji typu EKG ONZ oraz za zapewnienie zgodności produkcji w zakresie tych przedmiotów wyposażenia lub części, które zostały dodane na etapie dokonywanej przez niego kompletacji pojazdu.

3. Producent pojazdu skompletowanego wprowadzający zmiany w przedmiocie wyposażenia lub części, które były objęte procedurą homologacji typu na wcześniejszym etapie kompletacji pojazdu, jest odpowiedzialny za uzyskanie świadectwa homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części albo świadectwa homologacji typu EKG ONZ oraz za zapewnienie zgodności produkcji w zakresie dokonanej zmiany.

Art. 70g.

1. Zakazuje się wprowadzania do obrotu nowego pojazdu bez wymaganego odpowiedniego świadectwa homologacji typu lub innego równoważnego dokumentu, o którym mowa w art. 70j ust. 1, art. 70k ust. 1, art. 70o ust. 1, art. 70zo ust. 1, art. 70zp ust. 1 albo art. 70zu ust. 1.

2. Podmiot, który wprowadzi do obrotu pojazd wbrew zakazowi określonemu w ust. 1, jest obowiązany na swój koszt wycofać ten pojazd z obrotu.

3. W przypadku odpłatnego wprowadzenia do obrotu pojazdu, o którym mowa w ust. 2, podmiot jest obowiązany również do odkupienia pojazdu od osoby, która faktycznie włada tym pojazdem.

4. W przypadku niewycofania z obrotu pojazdu bez wymaganego odpowiedniego świadectwa homologacji typu lub innego równoważnego dokumentu, o którym mowa w art. 70j ust. 1, art. 70k ust. 1, art. 70o ust. 1, art. 70zo ust. 1, art. 70zp ust. 1 albo art. 70zu ust. 1, właściwy organ, po nałożeniu kary, o której mowa w art. 140m ust. 1 pkt 1, określa, w drodze decyzji administracyjnej, pojazd, który podlega wycofaniu z obrotu oraz termin jego wycofania, a także nakazuje realizację obowiązku określonego w ust. 3. Decyzji nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

5. Pojazdy wycofane z obrotu nie mogą być ponownie wprowadzone do obrotu.

6. Zakazuje się wprowadzania do obrotu nowego przedmiotu wyposażenia lub części bez wymaganego odpowiedniego świadectwa homologacji typu albo zezwolenia na dopuszczenie do obrotu.

7. Podmiot, który wprowadzi do obrotu przedmiot wyposażenia lub część wbrew zakazowi określonemu w ust. 6, jest obowiązany na swój koszt:

1) podać do publicznej wiadomości w środkach masowego przekazu o zasięgu ogólnopolskim lub w miejscach wprowadzenia do obrotu przedmiotów wyposażenia lub części objęte obowiązkiem wycofania z obrotu, informację o przedmiotach wyposażenia lub częściach objętych obowiązkiem wycofania z obrotu wraz z terminem ich wycofania, który nie powinien być krótszy niż 3 miesiące oraz nie dłuższy niż 12 miesięcy, mając na uwadze czas niezbędny do prawidłowego zrealizowania obowiązków wynikających z przepisów niniejszej ustawy;

2) wycofać z obrotu przedmiot wyposażenia lub część, zgodnie z żądaniem, o którym mowa w ust. 9.

8. Przedmiot wyposażenia lub część wycofane z obrotu, nie mogą być ponownie wprowadzone do obrotu.

9. Osoba faktycznie władająca przedmiotem wyposażenia lub częścią objętą obowiązkiem wycofania z obrotu, w terminie określonym w ust. 7 pkt 1, ma prawo żądać od podmiotu, który wprowadził do obrotu przedmiot wyposażenia lub część, odkupienia albo wymiany na nowy przedmiot wyposażenia lub część spełniające wymagania ustawy, na podstawie dokumentu potwierdzającego ich zakup.

10. W przypadku niewykonania obowiązków określonych w ust. 7, po nałożeniu kary, o której mowa w art. 140m ust. 1 pkt 3, właściwy organ określa, w drodze decyzji administracyjnej, przedmiot wyposażenia lub część, który podlega wycofaniu z obrotu, termin jego wycofania, a także nakazuje realizację obowiązków określonych w ust. 7. Decyzji nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

11. Do postępowania w sprawach wycofania z obrotu pojazdu, przedmiotu wyposażenia lub części, stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 70h.

1. Świadectwa homologacji typu albo świadectwo homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem wydaje, zmienia, odmawia wydania lub cofa, w drodze decyzji administracyjnej, minister właściwy do spraw transportu.

2. Wydanie lub zmiana świadectwa homologacji typu albo świadectwa homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem następuje za opłatą, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 1600 zł.

3. Wydanie lub zmiana świadectwa homologacji typu albo świadectwa homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem następuje na wniosek odpowiednio producenta albo podmiotu dokonującego montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem.

4. W przypadku wniosku o wydanie lub zmianę świadectwa homologacji typu WE pojazdu albo świadectwa homologacji typu pojazdu producent we wniosku wskazuje procedurę homologacji krok po kroku, jednostopniową albo mieszaną, w oparciu o którą przeprowadzono badania homologacyjne.

5. Do wniosku o wydanie lub zmianę świadectwa homologacji typu, z zastrzeżeniem art. 70m ust. 1, dołącza się:

1) pakiet informacyjny zawierający:

a) spis treści pakietu informacyjnego,

b) folder informacyjny składający się z:

– dokumentu informacyjnego sporządzonego według wzoru określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 70zm ust. 1 pkt 8,

– dane i informacje o pojeździe niezbędne do rejestracji i ewidencji pojazdu – o ile są wymagane,

– kopie odpowiednich świadectw homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części – o ile są wymagane,

- kopie odpowiednich świadectw homologacji typu EKG ONZ – o ile są wymagane,
 - informację i instrukcję, określającą warunki lub ograniczenia związane z użytkowaniem pojazdu, przedmiotu wyposażenia lub części, mające wpływ na bezpieczeństwo w ruchu drogowym lub ochronę środowiska – o ile występują,
 - c) protokół z badania homologacyjnego wraz ze sprawozdaniem wydany przez jednostkę uprawnioną w przypadku badania homologacyjnego typu pojazdu – o ile jest wymagany,
 - d) sprawozdanie zawierające wyniki badania homologacyjnego, wydane przez jednostkę uprawnioną w przypadku badania homologacyjnego typu przedmiotu wyposażenia lub części – o ile jest wymagane,
 - e) dokumenty zawierające dane i informacje o wymaganiach technicznych przedmiotów wyposażenia lub części wraz z oświadczeniem, że spełniają one zasadnicze wymagania w tym zakresie, w przypadku pojazdów produkowanych w małych seriach;
- 2) instrukcję montażu – w przypadku świadectw homologacji typu, o których mowa w art. 70c pkt 2 lit. b;
 - 3) kopię dowodu wniesienia opłaty za wydanie albo zmianę świadectwa homologacji typu;
 - 4) oświadczenie o wpisie do Centralnej Ewidencji Informacji o Działalności Gospodarczej albo do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym;
 - 5) oświadczenie, w przypadku świadectwa homologacji typu WE, o następującej treści:
„Oświadczam, że w zakresie typu pojazdu, typu przedmiotu wyposażenia lub części... złożyłem tylko jeden wniosek, i tylko w jednym państwie członkowskim Unii Europejskiej”;
 - 6) wykaz osób upoważnionych do podpisywania:
 - a) świadectw zgodności WE albo świadectw zgodności – w przypadku odpowiednio świadectw homologacji typu WE pojazdu albo świadectw homologacji typu pojazdu,
 - b) oświadczeń o danych i informacjach o pojeździe niezbędnych do rejestracji i ewidencji pojazdu– zawierający ich dane osobowe: imię i nazwisko, zajmowane stanowisko oraz wzór podpisu;
 - 7) deklarację o sposobie i metodach zapewnienia zgodności produkcji pojazdu, przedmiotu wyposażenia, części, z typem podlegającym procedurze homologacji.
6. Do wniosku o wydanie lub zmianę świadectwa homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem dołącza się:
- 1) protokół z badania homologacyjnego wraz ze sprawozdaniem wydany przez jednostkę uprawnioną;
 - 2) wykaz osób upoważnionych do podpisywania wyciągów ze świadectwa homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem zawierający ich dane osobowe: imię i nazwisko, zajmowane stanowisko oraz wzór podpisu;
 - 3) deklarację o sposobie i metodach zapewnienia zgodności montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem;
 - 4) wykaz stosowanych elementów instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem;

- 5) wykaz zakładów montujących instalacje przystosowujące dany typ pojazdu do zasilania gazem;
 - 6) kopię dowodu wniesienia opłaty za wydanie albo zmianę świadectwa homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem;
 - 7) oświadczenie o wpisie do Centralnej Ewidencji Informacji o Działalności Gospodarczej albo do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym.
7. Wniosek o zmianę świadectwa homologacji typu składa się wyłącznie w państwie, które wydało to świadectwo homologacji typu.
8. Minister właściwy do spraw transportu może w uzasadnionych przypadkach wezwać producenta do przedstawienia dodatkowych informacji niezbędnych do określenia zakresu wymaganych badań lub do uproszczenia ich przeprowadzania.

Art. 70i.

1. Do wniosku o wydanie świadectwa homologacji typu WE pojazdu dla pojazdu, w którym w przedmiocie wyposażenia lub części zastosowano nowatorskie rozwiązania konstrukcyjne lub technologie, które nie spełniają wymagań określonych w przepisach dotyczących homologacji typu, producent dołącza również:
 - 1) uzasadnienie zastosowania nowatorskich rozwiązań konstrukcyjnych lub technologii;
 - 2) opis zastosowanych rozwiązań i ich wpływ na bezpieczeństwo i ochronę środowiska;
 - 3) opis przeprowadzonych badań oraz ich wyniki wykazujące, że zapewniono co najmniej równoważny poziom bezpieczeństwa i ochrony środowiska w stosunku do wymagań określonych w przepisach dotyczących homologacji.
2. Badania, o których mowa w ust. 1 pkt 3, przeprowadza jednostka uprawniona, o której mowa w art. 70y ust. 1.
3. W terminie miesiąca od dnia otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw transportu występuje do Komisji Europejskiej z wnioskiem o wydanie zgody na wydanie świadectwa homologacji typu WE pojazdu.
4. Do czasu wydania zgody, o której mowa w ust. 3, minister właściwy do spraw transportu wydaje, w drodze decyzji administracyjnej, świadectwo homologacji typu pojazdu na okres 10 miesięcy, o ile producent wystąpi we wniosku, o którym mowa w ust. 1, o wydanie takiego świadectwa, a pojazd spełnia warunki, o których mowa w art. 66 ust. 1–1b oraz art. 66a.
5. Po wydaniu świadectwa homologacji typu pojazdu, o którym mowa w ust. 4, minister właściwy do spraw transportu przekazuje niezwłocznie Komisji Europejskiej i innym niż Rzeczpospolita Polska państwom członkowskim Unii Europejskiej informację o jego wydaniu wraz z dokumentacją, o której mowa w ust. 1.
6. W przypadku uzyskania zgody Komisji Europejskiej, o której mowa w ust. 3, minister właściwy do spraw transportu niezwłocznie wydaje świadectwo homologacji typu WE pojazdu. W uzasadnionych przypadkach świadectwo homologacji typu WE pojazdu może określać termin jego ważności, jednakże nie krótszy niż 36 miesięcy.
7. W przypadku odmowy wydania zgody przez Komisję Europejską, o której mowa w ust. 3, minister właściwy do spraw transportu:
 - 1) odmawia wydania świadectwa homologacji typu WE pojazdu;
 - 2) w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania odmowy wydania zgody cofa wyda-

ne świadectwo homologacji typu pojazdu – o ile decyzja nie wygasła po upływie terminu, o którym mowa w ust. 4.

8. W przypadku otrzymania od właściwego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej informacji o wydaniu świadectwa homologacji typu pojazdu, o którym mowa w ust. 4, minister właściwy do spraw transportu podejmuje decyzję o uznaniu tego świadectwa homologacji typu pojazdu w terminie 30 dni od dnia otrzymania tej informacji, na podstawie dokumentacji, o której mowa w ust. 1.

Art. 70j.

1. Minister właściwy do spraw transportu, w drodze decyzji administracyjnej, uznaje świadectwo homologacji typu wydane na dany typ pojazdu przez właściwy organ innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej, na okres odpowiadający jego ważności, jeżeli dany typ pojazdu spełnia wymagania:

- 1) procedury uzyskania świadectwa homologacji typu WE pojazdu albo
 - 2) procedury homologacji typu pojazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. W celu uzyskania uznania, o którym mowa w ust. 1, producent nowego typu pojazdu składa wniosek o uznanie świadectwa homologacji typu wydanego na dany typ pojazdu.
3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się świadectwo homologacji typu, o którym mowa w ust. 1, oraz dokumenty określone w art. 70h ust. 5 pkt 1.
4. Uznanie, o którym mowa w ust. 1, wydane na dany typ pojazdu następuje za opłatą, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 400 zł.
5. Producent jest obowiązany powiadomić ministra właściwego do spraw transportu, w odniesieniu do świadectwa homologacji typu pojazdu stanowiącego podstawę do uzyskania uznania, o którym mowa w ust. 1, o okolicznościach, o których mowa w art. 70q ust. 4–6.
6. Minister właściwy do spraw transportu uchyla decyzję o uznaniu, o której mowa w ust. 1, w przypadku:
- 1) wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 70q:
 - a) ust. 4 i 5 – w całości,
 - b) ust. 6 – w zakresie wariantu lub wersji, w ramach których uznane świadectwo homologacji typu pojazdu wygasło;
 - 2) nieusunięcia zagrożeń, o których mowa w art. 70u ust. 1;
 - 3) nieuwzględnienia zastrzeżeń, o których mowa w art. 70u ust. 3 pkt 3.

Art. 70k.

1. Minister właściwy do spraw transportu, w drodze decyzji administracyjnej, uznaje świadectwo homologacji typu pojazdu dla pojazdów produkowanych w małych seriach wydane na dany typ pojazdu, jeżeli wymagania techniczne stanowiące podstawę do jego wydania są równoważne wymaganiom technicznym obowiązującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w procedurze homologacji typu pojazdu dla pojazdów produkowanych w małych seriach.

2. W celu uzyskania uznania, o którym mowa w ust. 1, producent pojazdu składa wniosek o uznanie świadectwa homologacji typu pojazdu dla pojazdów produkowanych

wanych w małych seriach.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się świadectwo homologacji typu, o którym mowa w ust. 1, oraz dokumenty określone w art. 70h ust. 5 pkt 1.

4. Uznanie, o którym mowa w ust. 1, wydane na dany typ pojazdu następuje za opłatą, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 400 zł.

5. Producent jest obowiązany powiadomić ministra właściwego do spraw transportu, w odniesieniu do świadectwa homologacji typu pojazdu stanowiącego podstawę do uzyskania uznania, o którym mowa w ust. 1, o okolicznościach, o których mowa w art. 70q ust. 4–6.

6. Minister właściwy do spraw transportu uchyla decyzję o uznaniu, o której mowa w ust. 1, w przypadku:

1) wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 70q:

a) ust. 4 i 5 – w całości,

b) ust. 6 – w zakresie wariantu lub wersji, w ramach których uznane świadectwo homologacji typu pojazdu wygasło;

2) nieusunięcia zagrożeń, o których mowa w art. 70u ust. 1;

3) nieuwzględnienia zastrzeżeń, o których mowa w art. 70u ust. 3 pkt 3.

Art. 70l.

1. Na wniosek producenta, minister właściwy do spraw transportu przekazuje właściwym w sprawach homologacji organom państw członkowskich Unii Europejskiej kopie świadectwa homologacji typu pojazdu dla pojazdów produkowanych w małych seriach, w celu uznania tego świadectwa.

2. W przypadku gdy pojazd, który uzyskał świadectwo homologacji typu pojazdu dla pojazdu produkowanego w małych seriach ma być sprzedany, zarejestrowany lub dopuszczony do ruchu na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej, minister właściwy do spraw transportu, na wniosek właściciela pojazdu, wydaje kopię świadectwa homologacji typu pojazdu dla pojazdów produkowanych w małych seriach.

3. W przypadku otrzymania od właściwego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub właściciela pojazdu, o którym mowa w ust. 2, świadectwa homologacji typu pojazdu dla pojazdów produkowanych w małych seriach, minister właściwy do spraw transportu uznaje to świadectwo w terminie 60 dni od dnia otrzymania, jeżeli wymagania techniczne stanowiące podstawę do jego wydania są równoważne wymaganiom technicznym obowiązującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w procedurze homologacji typu pojazdu dla pojazdów produkowanych w małych seriach.

Art. 70m.

1. W procedurze homologacji typu WE pojazdu dla pojazdów produkowanych w małych seriach, stosuje się wyłącznie procedurę mieszaną, w ramach której minister właściwy do spraw transportu, w drodze decyzji administracyjnej:

1) zwalnia producenta z obowiązku przedstawienia jednego lub kilku świadectw homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części lub świadectwa homologacji typu EKG ONZ, do badania homologacyjnego typu pojazdu, pod warunkiem zastąpienia ich sprawozdaniami zawierającymi pozytywne wyniki badań

homologacyjnych tych przedmiotów wyposażenia lub części sporządzonymi przez jednostkę uprawnioną, o której mowa w art. 70y ust. 1;

2) upoważnia producenta do wykonania badań homologacyjnych typu niektórych przedmiotów wyposażenia lub części i przedstawienia sprawozdania zawierającego wyniki tych badań.

2. Przedmioty wyposażenia lub części, o których mowa w ust. 1, określa dodatek 1 do części I załącznika IV do dyrektywy 2007/46/WE. Do tych przedmiotów wyposażenia lub części przepis art. 70h ust. 5 pkt 1 lit. e stosuje się odpowiednio.

3. W procedurze homologacji typu pojazdu dla pojazdów produkowanych w małych seriach:

1) niektóre wymagania, dotyczące jednego lub kilku przedmiotów wyposażenia lub części, zastępuje się wymaganiami alternatywnymi, określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 70zm ust. 1 pkt 2;

2) minister właściwy do spraw transportu zwalnia z obowiązku uzyskania jednego lub kilku świadectw homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części lub świadectwa homologacji typu EKG ONZ pod warunkiem zastąpienia ich:

a) sprawozdaniami zawierającymi pozytywne wyniki badań tych przedmiotów wyposażenia lub części, uzyskiwanymi na zasadach określonych w ust. 1 pkt 2,

b) dokumentami zawierającymi dane i informacje o wymaganiach technicznych przedmiotów wyposażenia lub części wraz z oświadczeniem, że spełniają one zasadnicze wymagania określone w przepisach Unii Europejskiej dotyczących badań homologacyjnych lub regulaminach EKG ONZ.

4. Przedmioty wyposażenia lub części, o których mowa w ust. 3, określają załączniki IV i XI do dyrektywy 2007/46/WE.

5. Przepis ust. 3 stosuje się w odniesieniu do pojazdów kategorii L, R, T w zakresie przedmiotów wyposażenia lub części określonych w:

1) części I i II oraz części II dodatku 1 do rozdziału B załącznika II do dyrektywy 2003/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie homologacji typu ciągników rolniczych lub leśnych, ich przyczep i wymiennych holowanych maszyn, łącznie z ich układami, częściami i oddzielnymi zespołami technicznymi oraz uchylającej dyrektywę

74/150/EWG (Dz. Urz. UE L 171 z 09.07.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 13, t. 31, str. 311, z późn. zm.);

2) załączniku I do dyrektywy 2002/24/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 marca 2002 r. w sprawie homologacji typu dwu- lub trzykołowych pojazdów mechanicznych i uchylającej dyrektywę Rady 92/61/EWG (Dz. Urz. WE L 124 z 09.05.2002, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 13, t. 29, str. 399, z późn. zm.).

Art. 70n.

1. Minister właściwy do spraw transportu wydaje lub zmienia:

1) świadectwo homologacji typu pojazdu lub świadectwo homologacji typu WE pojazdu, jeżeli:

a) świadectwa homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części albo świadectwa homologacji typu EKG ONZ potwierdzają, że dany typ pojazdu odpowiada wymaganiom i warunkom określonym w pkt 2 i 3,

b) protokół z badania homologacyjnego typu pojazdu wraz ze sprawozdaniem potwierdza spełnianie przez dany typ pojazdu warunków technicznych zawartych w opisie technicznym, w odniesieniu do wszystkich homologacji typu przedmiotów wyposażenia lub części, odpowiednio do wymagań dla danej kategorii pojazdu,

c) warunki lub ograniczenia zawarte w informacji i instrukcji, o której mowa w art. 70h ust. 5 pkt 1 lit. b tiret piąte, nie zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego lub środowisku;

2) świadectwa homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części – jeżeli sprawozdanie zawierające wyniki badań homologacyjnych potwierdza, że dany typ przedmiotu wyposażenia lub części odpowiada:

a) wymaganiom technicznym określonym w niniejszym rozdziale i przepisach Unii Europejskiej dotyczących badań homologacyjnych,

b) warunkom technicznym określonym w rozdziale 1,

c) warunkom określonym w ustawie z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 25, poz. 202, z późn. zm.);

3) świadectwa homologacji typu EKG ONZ – jeżeli sprawozdanie zawierające wyniki badań homologacyjnych potwierdza, że dany typ przedmiotu wyposażenia lub części odpowiada:

a) wymaganiom technicznym określonym w niniejszym rozdziale i regulaminach EKG ONZ,

b) warunkom technicznym określonym w rozdziale 1,

c) warunkom określonym w ustawie z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji;

4) świadectwo homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem – jeżeli protokół z badania homologacyjnego sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem wraz ze sprawozdaniem potwierdza, że:

a) elementy instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem odpowiadają wymaganiom technicznym określonym w niniejszym rozdziale i regulaminach EKG ONZ,

b) sposób montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem odpowiada warunkom technicznym określonym w rozdziale 1 i wymaganiom technicznym określonym w regulaminach EKG ONZ,

c) elementy instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem odpowiadają warunkom określonym w ustawie z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

2. Producentowi, którego siedziba znajduje się poza terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, minister właściwy do spraw transportu wydaje świadectwo homologacji typu WE, jeżeli producent posiada upoważnionego przedstawiciela na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej do reprezentowania go w sprawach homologacji.

3. W przypadku stosowania, w procedurze homologacji typu WE pojazdu albo w procedurze homologacji typu pojazdu, procedury mieszanej, minister właściwy do spraw transportu, na wniosek producenta, zwalnia go, w drodze decyzji administracyjnej, z przedstawienia jednego lub kilku świadectw homologacji typu WE

przedmiotu wyposażenia lub części lub świadectwa homologacji typu EKG ONZ, do badania homologacyjnego typu pojazdu, pod warunkiem zastąpienia ich sprawozdaniami zawierającymi pozytywne wyniki badań homologacyjnych tych przedmiotów wyposażenia lub części.

Art. 70o.

1. Minister właściwy do spraw transportu, na wniosek producenta, udziela, w drodze decyzji administracyjnej, zezwolenia na dopuszczenie do ruchu drogowego pojazdu z końcowej partii produkcji, w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku.

2. Zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, udziela się dla pojazdów wyprodukowanych w okresie ważności świadectwa homologacji typu WE pojazdu albo świadectwa homologacji typu pojazdu i znajdujących się na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, dla limitowanej liczby pojazdów określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 70zm ust. 3.

3. Termin ważności zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, nie może przekraczać:

- 1) 12 miesięcy – dla pojazdów kategorii L,
 - 2) 12 miesięcy – dla pojazdów kompletnych kategorii M, N, O,
 - 3) 18 miesięcy – dla pojazdów skompletowanych kategorii M, N, O,
 - 4) 24 miesięcy – dla pojazdów kompletnych kategorii T, C, R,
 - 5) 30 miesięcy – dla pojazdów skompletowanych kategorii T, C, R
- licząc od dnia wygaśnięcia świadectwa homologacji typu WE pojazdu albo świadectwa homologacji typu pojazdu.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się:

- 1) kopię świadectwa homologacji typu WE pojazdu lub świadectwa homologacji typu pojazdu, które utraciło ważność;
- 2) kopię świadectwa zgodności lub kopię świadectwa zgodności WE albo wykaz numerów VIN pojazdów objętych wnioskiem;
- 3) wykaz osób upoważnionych do podpisywania oświadczenia producenta o objęciu pojazdu zezwoleniem na dopuszczenie do ruchu drogowego pojazdu z końcowej partii produkcji zawierający ich dane osobowe: imię i nazwisko, zajmowane stanowisko oraz wzór podpisu.

5. W przypadku dołączenia do wniosku wykazu numerów VIN, producent składa oświadczenie o posiadaniu dla tego pojazdu świadectwa zgodności WE albo świadectwa zgodności wystawionego w okresie ważności odpowiednio świadectwa homologacji typu WE pojazdu albo świadectwa homologacji typu pojazdu.

6. Producent we wniosku, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany podać liczbę pojazdów oraz przyczyny techniczne lub ekonomiczne, powodujące niespełnianie przez pojazdy nowych wymagań technicznych.

Art. 70p.

1. Minister właściwy do spraw transportu odmawia wydania:

- 1) świadectwa homologacji typu – w przypadku gdy:
 - a) typ pojazdu, typ przedmiotu wyposażenia lub części nie spełnia wymagań, o których mowa w art. 70n ust. 1 pkt 1–3,
 - b) zostało wydane świadectwo homologacji typu WE przez inne państwo człon-

kowskie Unii Europejskiej, na dany typ;

2) świadectwa homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem – w przypadku gdy elementy instalacji oraz sposób montażu nie spełnia wymagań, o których mowa w art. 70n ust. 1 pkt 4;

3) zezwolenia na dopuszczenie do ruchu drogowego pojazdu z końcowej partii produkcji – w przypadku:

a) niespełniania warunków końcowej partii produkcji,

b) niedostatecznego uzasadnienia niespełnienia przez pojazdy nowych wymagań technicznych.

2. Minister właściwy do spraw transportu odmawia zmiany świadectwa homologacji typu w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2.

3. Minister właściwy do spraw transportu może odmówić wydania świadectwa homologacji typu WE, jeżeli stwierdzi, że typ pojazdu, typ przedmiotu wyposażenia lub części stanowi poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa w ruchu drogowym lub ochrony środowiska, mimo iż spełnia wymagania, o których mowa w art. 70n ust. 1 pkt 1–3.

Art. 70q.

1. Producent jest obowiązany niezwłocznie powiadomić ministra właściwego do spraw transportu o:

1) potrzebie zmiany danych i informacji zawartych w świadectwie homologacji typu WE pojazdu wydanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo świadectwie homologacji typu pojazdu w przypadku:

a) zmiany warunków stanowiących podstawę do wydania świadectwa,

b) zmiany w typie pojazdu, typie przedmiotu wyposażenia lub części wpływającej na zmianę warunków stanowiących podstawę do wydania tego świadectwa;

2) zaprzestaniu produkcji danego typu pojazdu, typu przedmiotu wyposażenia lub części.

2. Po otrzymaniu powiadomienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, minister właściwy do spraw transportu dokonuje oceny zakresu zmian w odniesieniu do uprzednio wydanego świadectwa, a następnie niezwłocznie informuje producenta o:

1) konieczności uzyskania zmiany tego świadectwa po przeprowadzeniu badań homologacyjnych albo bez przeprowadzenia tych badań,

2) konieczności uzyskania nowego świadectwa, jeżeli zakres zmian wykracza poza istotne cechy dla danego typu pojazdu określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70zm ust. 1 pkt 5 albo

3) braku potrzeby zmiany danych i informacji zawartych w uprzednio wydanym świadectwie.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, stosuje się odpowiednio art. 70h.

4. Świadectwo homologacji typu WE pojazdu wydane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo świadectwo homologacji typu pojazdu wygasa:

1) w przypadkach, o których mowa w ust. 1:

a) pkt 1 lit. a, jeżeli producent nie uzyska zmiany tego świadectwa albo uzyska nowe świadectwo,

b) pkt 2;

- 2) jeżeli upłynął termin jego ważności.
5. Świadectwo homologacji typu pojazdu, o którym mowa w art. 70i ust. 4 wygasa, jeżeli zostało wydane świadectwo homologacji typu WE pojazdu.
6. W przypadku gdy jeden z wariantów w ramach typu pojazdu lub jedna z wersji w ramach wariantu przestaje spełniać wymagania stanowiące podstawę do wydania świadectwa homologacji, świadectwo homologacji typu pojazdu lub świadectwo homologacji typu WE pojazdu wygasa wyłącznie w takim zakresie, w jakim dotyczy tego wariantu lub wersji.

Art. 70r.

1. Minister właściwy do spraw transportu cofa świadectwo homologacji typu wydane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku:

- 1) negatywnego wyniku kontroli zgodności:
 - a) produkcji pojazdu, przedmiotu wyposażenia lub części,
 - b) montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem;
 - 2) uzyskania informacji, że przed dniem wydania tego świadectwa zostało wydane świadectwo homologacji typu WE pojazdu przez inne niż Rzeczpospolita Polska państwo członkowskie Unii Europejskiej, w odniesieniu do tego samego typu pojazdu;
 - 3) niewykonania przez producenta czynności, o których mowa w art. 70u ust. 1.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, minister właściwy do spraw transportu wzywa producenta do usunięcia niezgodności, w terminie 90 dni od dnia otrzymania wezwania. W przypadku nieusunięcia niezgodności w tym terminie, minister właściwy do spraw transportu cofa świadectwo homologacji typu.

Art. 70s.

1. Producent nowych pojazdów jest obowiązany:

- 1) wystawić:
 - a) świadectwo zgodności WE albo świadectwo zgodności – do każdego pojazdu, na którego typ wydano odpowiednio świadectwo homologacji typu WE pojazdu albo świadectwo homologacji typu pojazdu, albo
 - b) świadectwo zgodności – do każdego pojazdu, na którego typ wydano świadectwo homologacji typu wydane na dany typ pojazdu zgodnie z procedurą homologacji typu przez właściwy organ innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej i uznanego w trybie art. 70j ust. 1 albo art. 70k ust. 1;
 - 2) złożyć oświadczenie zawierające dane i informacje o pojeździe niezbędne do rejestracji i ewidencji pojazdu;
 - 3) zamieścić w instrukcji obsługi lub podręczniku użytkownika informacje zawierające ograniczenia lub specjalne warunki montażu mające wpływ na bezpieczeństwo w ruchu drogowym lub ochronę środowiska – o ile występują.
2. W przypadku uzyskania zezwolenia na dopuszczenie do ruchu drogowego pojazdu z końcowej partii produkcji, producent jest obowiązany w oświadczeniu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, podać informację o objęciu pojazdu tym zezwoleniem.
3. Podmiot dokonujący montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem jest obowiązany wystawić wyciąg ze świadectwa homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem – dla każdego pojazdu, w którym dokonano montażu tej instalacji.

4. Dokumenty, o których mowa w ust. 1 i 3, wydaje się właścicielowi pojazdu.
5. Wtórnik dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 3, wydaje, na wniosek zainteresowanego, podmiot, który je wydał.
6. Producent przedmiotu wyposażenia lub części jest obowiązany umieścić:
 - 1) znak homologacji typu przedmiotu wyposażenia lub części, na każdym wyprodukowanym przedmiocie wyposażenia lub części, jeżeli obowiązek ten wynika z odpowiednich wymagań technicznych określonych w przepisach Unii Europejskiej lub regulaminach EKG ONZ albo
 - 2) nazwę lub znak handlowy oraz numer identyfikacyjny, w przypadku braku obowiązku, o którym mowa w pkt 1.

Art. 70t.

1. Producent pojazdu jest obowiązany udostępnić producentowi przedmiotu wyposażenia lub części, dane i informacje niezbędne do uzyskania świadectwa homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części mające wpływ na bezpieczeństwo w ruchu drogowym lub środowisko.
2. Producent pojazdu ma prawo zobowiązać producenta przedmiotu wyposażenia lub części do ochrony poufności wszelkich niejawnych informacji, o których mowa w ust. 1, w tym dotyczących praw własności intelektualnej.
3. Producent przedmiotu wyposażenia lub części jest obowiązany udostępnić producentowi pojazdu dane i informacje zawierające ograniczenia lub specjalne warunki montażu mające wpływ na bezpieczeństwo w ruchu drogowym lub środowisko.

Art. 70u.

1. Jeżeli producent, który uzyskał świadectwo homologacji typu WE pojazdu, stwierdził w pojeździe wprowadzonym do obrotu zagrożenia dla bezpieczeństwa w ruchu drogowym lub środowiska, jest obowiązany niezwłocznie powiadomić o tym ministra właściwego do spraw transportu oraz podjąć działania polegające na usunięciu tych zagrożeń.
2. W celu usunięcia zagrożeń, o których mowa w ust. 1, producent:
 - 1) opracowuje plan działań mających na celu usunięcie zagrożeń zawierając w nim zakres i harmonogram czynności;
 - 2) uzgadnia plan działań z ministrem właściwym do spraw transportu;
 - 3) informuje właściciela pojazdu lub posiadacza pojazdu, o którym mowa w art. 73 ust. 5, o konieczności sprawdzenia stanu technicznego pojazdu w warunkach serwisowych producenta i w przypadku stwierdzenia zagrożeń podejmuje działania mające na celu ich usunięcie.
3. Po otrzymaniu powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, oraz planu działań, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, minister właściwy do spraw transportu:
 - 1) ocenia plan działań;
 - 2) przekazuje organom państw członkowskich Unii Europejskiej innych niż Rzeczpospolita Polska właściwym w sprawach homologacji plan działań wraz z informacją, że działania te są na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wystarczające do usunięcia zagrożeń;
 - 3) akceptuje plan działań, a w przypadku otrzymania zastrzeżeń od organów państw członkowskich Unii Europejskiej właściwych w sprawach homologacji, naka-

zuje producentowi uwzględnić zastrzeżenia w planie działań;

4) określa terminy informowania o realizacji i zakończeniu działań.

4. Minister właściwy do spraw transportu po otrzymaniu od właściwych organów, o których mowa w ust. 3 pkt 2, informacji o stwierdzonych zagrożeniach w pojazdach i propozycji ich usunięcia, w przypadku uznania tych działań za niewystarczające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przekazuje swoje zastrzeżenia tym organom.

5. Producent informuje ministra właściwego do spraw transportu o:

1) realizacji działań w celu usunięcia stwierdzonych zagrożeń w terminach wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu;

2) zakończeniu działań, przedstawiając sprawozdanie z przeprowadzonych działań.

6. W przypadku stwierdzenia zagrożeń, o których mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw transportu informuje właściwy organ państwa członkowskiego Unii Europejskiej innego niż Rzeczpospolita Polska, które wydało świadectwo homologacji typu WE pojazdu, o stwierdzonych zagrożeniach.

7. W przypadku otrzymania od właściwego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej informacji o stwierdzonych zagrożeniach w pojazdach wprowadzonych do obrotu na podstawie wydanego przez ministra właściwego do spraw transportu świadectwa homologacji typu WE pojazdu, minister właściwy do spraw transportu informuje producenta o stwierdzonych zagrożeniach. Przepisy ust. 1–5 stosuje się odpowiednio.

8. Koszty działań związanych z usunięciem zagrożeń ponosi producent pojazdu.

Art. 70v.

1. Minister właściwy do spraw transportu przekazuje właściwym w sprawach homologacji organom:

1) państw członkowskich Unii Europejskiej:

a) kopię świadectwa homologacji typu WE pojazdu – w terminie 20 dni roboczych od dnia wydania lub zmiany świadectwa homologacji typu WE pojazdu,

b) wykaz wydanych lub których wydania odmówiono, zmienionych, cofniętych, wygasłych świadectw homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części – w terminie 20 dni roboczych po zakończeniu każdego kwartału, z zastrzeżeniem lit. c,

c) wykaz wydanych lub których wydania odmówiono świadectw homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części – w terminie 5 dni roboczych po zakończeniu każdego miesiąca w odniesieniu do pojazdów kategorii L, T, C,

d) informację o:

– odmowie wydania lub cofnięciu świadectwa homologacji typu WE pojazdu albo świadectwa homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części, wraz ze wskazaniem przyczyny – niezwłocznie, ale nie później niż w terminie 20 dni roboczych od dnia odmowy wydania lub cofnięcia odpowiednio świadectwa homologacji typu WE pojazdu albo świadectwa homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części,

– wygaśnięciu świadectwa homologacji typu WE pojazdu – w terminie 20 dni roboczych od dnia wygaśnięcia tego świadectwa,

– zaprzestaniu produkcji danego typu pojazdu, dla którego wydano świadectwo

homologacji typu WE pojazdu – w terminie 20 dni roboczych od dnia otrzymania od producenta pojazdu powiadomienia o zaprzestaniu przez niego produkcji określonego typu pojazdu,

– wydanym zezwoleniu na dopuszczenie do ruchu drogowego pojazdu z końcowej partii produkcji, dla których świadectwo homologacji typu WE pojazdu utraciło ważność – w terminie 20 dni roboczych po zakończeniu roku kalendarzowego;

2) państw będących stroną Porozumienia – wykaz wydanych lub których wydania odmówiono, zmienionych, cofniętych, wygasłych świadectw homologacji typu EKG ONZ – w terminie 20 dni roboczych po zakończeniu każdego kwartału.

2. Minister właściwy do spraw transportu przekazuje Komisji Europejskiej informację o:

1) cofnięciu świadectwa homologacji typu WE pojazdu w przypadku niewykonania przez producenta czynności, o których mowa w art. 70u ust. 1 – nie później niż w terminie 20 dni roboczych od dnia cofnięcia tego świadectwa;

2) odmowie wydania świadectwa homologacji typu WE pojazdu albo świadectwa homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części, wraz ze wskazaniem przyczyny – niezwłocznie, ale nie później niż w terminie 20 dni roboczych od dnia odmowy wydania odpowiednio świadectwa homologacji typu WE pojazdu albo świadectwa homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części.

3. Minister właściwy do spraw transportu, na wniosek innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej, przekazuje kopię wydanego przez niego świadectwa homologacji typu WE pojazdu albo świadectwa homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części, w terminie 20 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku.

Art. 70w.

1. Minister właściwy do spraw transportu przeprowadza kontrolę zgodności produkcji pojazdu, przedmiotu wyposażenia, części lub kontrolę zgodności montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem:

1) przed wydaniem świadectwa homologacji typu w zakresie sposobu i metod zapewnienia zgodności produkcji, wskazanych przez producenta w deklaracji, o której mowa w art. 70h ust. 5 pkt 7;

2) przed wydaniem świadectwa homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem w zakresie sposobu i metod zapewnienia zgodności montażu, wskazanych w deklaracji, o której mowa w art. 70h ust. 6 pkt 3;

3) w przypadku uzyskania informacji o zastrzeżeniach co do:

a) wyprodukowania pojazdów, przedmiotów wyposażenia lub części niezgodnie z warunkami określonymi w odpowiednim świadectwie homologacji typu, wydanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

b) dokonania montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem niezgodnie z warunkami określonymi w odpowiednim świadectwie homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem, wydanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Minister właściwy do spraw transportu przeprowadza kontrolę zgodności pro-

dukcji, o której mowa w ust. 1 pkt 3 lit. a, w odniesieniu do świadectwa homologacji typu WE, w przypadku informacji o zastrzeżeniach zgłoszonych przez inne niż Rzeczpospolita Polska państwo członkowskie Unii Europejskiej, do typu pojazdu, typu przedmiotu wyposażenia lub części, które uznał za zasadne.

3. Kontrolę zgodności produkcji w przypadku, o którym mowa w ust. 2, przeprowadza się nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania informacji o zastrzeżeniach.

4. Minister właściwy do spraw transportu może upoważnić jednostkę uprawnioną do wykonywania badań homologacyjnych, do przeprowadzenia kontroli zgodności produkcji pojazdu, przedmiotu wyposażenia lub części, lub kontroli zgodności montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem, o której mowa w ust. 1.

5. Przepisu ust. 4 nie stosuje się do jednostki uprawnionej, o której mowa w art. 70zb ust. 1.

Art. 70x.

W przypadku otrzymania informacji o zastrzeżeniach do pojazdu, przedmiotu wyposażenia lub części, na którego typ zostało wydane świadectwo homologacji typu WE przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, minister właściwy do spraw transportu niezwłocznie przekazuje te informacje do właściwego organu państwa, które wydało świadectwo homologacji typu WE.

Art. 70y.

1. Jednostką właściwą do przeprowadzania badań homologacyjnych, badań potwierdzających spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych oraz kontroli zgodności jest podmiot wyznaczony przez ministra właściwego do spraw transportu, zwany dalej „jednostką uprawnioną”.

2. Do zadań jednostki uprawnionej, odpowiednio do zakresu uprawnienia, należą:

1) w zakresie homologacji:

a) przeprowadzanie badań homologacyjnych typu pojazdu,

b) przeprowadzanie badań homologacyjnych typu przedmiotu wyposażenia lub części,

c) przeprowadzanie badań homologacyjnych sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem,

d) przeprowadzanie kontroli zgodności produkcji pojazdu, przedmiotu wyposażenia, części lub kontroli zgodności montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem;

2) w zakresie dopuszczenia jednostkowego pojazdu – przeprowadzanie badań potwierdzających spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych danego pojazdu, w celu dopuszczenia jednostkowego pojazdu;

3) w zakresie dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu – przeprowadzanie badań potwierdzających spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych danego pojazdu, w celu dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu;

4) w zakresie zezwolenia na dopuszczenie do obrotu – przeprowadzanie badań potwierdzających spełnienie wymagań technicznych przez typ przedmiotu wyposażenia lub części.

3. Koszty:

- 1) badań homologacyjnych,
- 2) kontroli zgodności produkcji,
- 3) kontroli zgodności montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem,
- 4) badań potwierdzających spełnienie wymagań technicznych przez typ przedmiotu wyposażenia lub części
– pokrywa producent albo podmiot dokonujący montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem.

4. W przypadku upoważnienia jednostki uprawnionej do przeprowadzenia kontroli, o której mowa w art. 70w ust. 1 pkt 3, koszty tej kontroli pokrywa producent albo podmiot dokonujący montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem, jeżeli wynik kontroli potwierdzi uzyskane informacje o zastrzeżeniach.

5. Koszty badań potwierdzających spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych w celu dopuszczenia jednostkowego pojazdu albo dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu pokrywa producent, importer lub właściciel pojazdu.

Art. 70z.

1. Jednostka uprawniona przeprowadza badania homologacyjne na wniosek odpowiednio producenta albo podmiotu dokonującego montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem.

2. Do wniosku producent albo podmiot dokonujący montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem dołącza:

- 1) dokument informacyjny sporządzony według wzoru określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 70zm ust. 1 pkt 8;
- 2) kopie wymaganych świadectw homologacji typu WE przedmiotu wyposażenia lub części albo świadectw homologacji typu EKG ONZ lub innych dokumentów potwierdzających spełnienie warunków stanowiących podstawę do wydania świadectwa homologacji typu, z zastrzeżeniem art. 70m ust. 1 pkt 1, ust. 2 i ust. 3 pkt 2 oraz art. 70n ust. 3;
- 3) kopie wymaganych dokumentów określonych w regulaminach EKG ONZ;
- 4) dokumenty potwierdzające spełnienie wymagań technicznych przez typ przedmiotu wyposażenia lub części przy zastosowaniu wirtualnych metod testowania – o ile producent zastosował takie metody;
- 5) instrukcję obsługi pojazdu z zamontowaną instalacją przystosowującą dany typ pojazdu do zasilania gazem – jeżeli jest wymagana;
- 6) dokumenty potwierdzające, że podmiot dokonujący montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem oraz jego zakłady montujące posiadają wieloskładnikowy analizator spalin i przyrząd do badania szczelności tej instalacji – jeżeli są wymagane;
- 7) w przypadku badań homologacyjnych przeprowadzanych w celu uzyskania świadectwa homologacji typu WE pojazdu albo świadectwa homologacji typu pojazdu, dla pojazdów produkowanych w małych seriach:
 - a) sprawozdania zawierające wyniki badań homologacyjnych typu przedmiotu

wyposażenia lub części, o których mowa w art. 70m ust. 1,
b) dokumenty i oświadczenie, o którym mowa w art. 70h ust. 5 pkt 1 lit. e;
8) w przypadku badań homologacyjnych przeprowadzanych w celu uzyskania świadectwa homologacji typu WE pojazdu albo świadectwa homologacji typu pojazdu w procedurze mieszanej, o której mowa w art. 70n ust. 3 – sprawozdania zawierające wyniki badań homologacyjnych tych typów przedmiotów wyposażenia lub części.

3. Producent składając wniosek, o którym mowa w ust. 1, może w odniesieniu do typu przedmiotu wyposażenia lub części, o którym mowa w załączniku XVI do dyrektywy 2007/46/WE, określić zakres wymagań technicznych, do sprawdzenia z zastosowaniem wirtualnych metod testowania, załączając dokumenty potwierdzające spełnienie wymagań technicznych przez typ przedmiotu wyposażenia lub części.

4. W celu uzyskania świadectwa homologacji typu WE pojazdu albo świadectwa homologacji typu pojazdu, producent we wniosku, o którym mowa w ust. 1, wskazuje procedurę homologacji, krok po kroku, jednostopniową albo mieszaną, zgodnie z którą będą przeprowadzane badania homologacyjne.

5. W ramach badań homologacyjnych producent dostarcza na żądanie jednostki uprawnionej, na swój koszt, pojazdy, przedmioty wyposażenia lub części, w liczbie i kompletacji koniecznej do przeprowadzenia wymaganych badań.

6. Z przeprowadzonego badania homologacyjnego, z zastrzeżeniem ust. 7, jednostka uprawniona sporządza:

1) protokół wraz ze sprawozdaniem zawierającym wyniki tego badania – w przypadku badań homologacyjnych typu pojazdu oraz sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem, albo

2) sprawozdanie zawierające wyniki tego badania – w przypadku typu przedmiotu wyposażenia lub części.

7. W przypadku określenia przez producenta zakresu wymagań technicznych, do sprawdzenia z zastosowaniem wirtualnych metod testowania, jednostka uprawniona przeprowadza procedurę walidacji, o której mowa w załączniku XVI do dyrektywy 2007/46/WE, z której sporządza sprawozdanie. Jednostka uprawniona w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu na podstawie sprawozdania potwierdza możliwość zastosowania wirtualnych metod testowania.

8. W sprawozdaniu, o którym mowa w ust. 6, jednostka uprawniona zamieszcza informacje o zastosowanych podczas przeprowadzanych badań homologacyjnych typu WE pojazdu, typu WE przedmiotu wyposażenia lub części wirtualnych metodach testowania.

Art. 70za.

1. Wyznaczenia jednostki uprawnionej dokonuje minister właściwy do spraw transportu, w drodze decyzji administracyjnej, na wniosek zainteresowanego podmiotu, po uiszczeniu opłaty, przy czym jej wysokość w zależności od zakresu badań lub kontroli nie może przekroczyć 40 000 zł. W decyzji określa się szczegółowy zakres badań lub kontroli, do których jednostka jest uprawniona.

2. Jednostką uprawnioną może być podmiot, który spełnia następujące warunki:

1) posiada osobowość prawną;

- 2) posiada personel o wiedzy i doświadczeniu odpowiednio do zakresu realizowanych badań lub kontroli;
 - 3) dysponuje warunkami lokalowymi, środkami i wyposażeniem do przeprowadzania badań homologacyjnych odpowiednio do zakresu uprawnienia;
 - 4) posiada certyfikat akredytacji wydany przez Polskie Centrum Akredytacji dla jednostki kontrolującej lub laboratorium badawczego, odpowiednio do zakresu uprawnienia;
 - 5) jest niezależny i bezstronny w stosunku do podmiotów bezpośrednio lub pośrednio związanych z realizowanymi badaniami lub kontrolami.
3. Do wniosku dołącza się oświadczenie potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w ust. 2.
 4. Minister właściwy do spraw transportu przed wydaniem decyzji, o której mowa w ust. 1, przeprowadza kontrolę zainteresowanego podmiotu w zakresie spełnienia warunków, o których mowa w ust. 2, oraz sporządza sprawozdanie oceniające z przeprowadzonej kontroli.
 5. Jednostka uprawniona jest obowiązana zawiadomić ministra właściwego do spraw transportu o zmianie danych i informacji oraz stanu faktycznego stanowiących podstawę do wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, nie później niż w terminie 14 dni od dnia ich wystąpienia.
 6. Minister właściwy do spraw transportu, w drodze decyzji administracyjnej, na wniosek jednostki uprawnionej, zmienia uprawnienie, o którym mowa w ust. 1.
 7. Informację dotyczącą nazwy, adresu i zakresu uprawnienia jednostki uprawnionej oraz zmian tych danych minister właściwy do spraw transportu przekazuje niezwłocznie odpowiednio:
 - 1) Komisji Europejskiej;
 - 2) Sekretariatowi EKG ONZ.
 8. W przypadku badań homologacyjnych typu WE i badań potwierdzających spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych danego pojazdu w celu dopuszczenia jednostkowego pojazdu albo dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu, jednostka uprawniona może rozpocząć prowadzenie tych badań po dokonaniu przez ministra właściwego do spraw transportu zgłoszenia, o którym mowa w ust. 7.
 9. Minister właściwy do spraw transportu ogłasza, w drodze obwieszczenia, wykaz jednostek uprawnionych do przeprowadzania badań homologacyjnych oraz badań potwierdzających spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych danego pojazdu w celu dopuszczenia jednostkowego pojazdu albo dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu.

Art. 70zb.

1. Producent pojazdów kategorii M, N, O lub podmiot przez niego upoważniony, spełniający warunki, o których mowa w art. 70za ust. 2 pkt 1–4, w odniesieniu do produkowanych przez tego producenta przedmiotów wyposażenia lub części, w zakresie określonym w załączniku XV do dyrektywy 2007/46/WE, może wystąpić z wnioskiem o wyznaczenie go jako jednostkę uprawnioną. Do wyznaczenia, przepisy art. 70za ust. 1 i 3–9, stosuje się odpowiednio.
2. Jednostka uprawniona, o której mowa w ust. 1:

- 1) przeprowadza badania homologacyjne wyłącznie we własnych obiektach;
- 2) nie może przeprowadzać badań homologacyjnych typu przedmiotu wyposażenia lub części na potrzeby uzyskania świadectwa homologacji typu WE pojazdu w odniesieniu do pojazdów produkowanych w małych seriach oraz pojazdów kategorii L, T lub C.

Art. 70zc.

1. Nadzór nad jednostką uprawnioną w zakresie przeprowadzanych badań sprawuje minister właściwy do spraw transportu.
2. W ramach sprawowanego nadzoru minister właściwy do spraw transportu:
 - 1) sprawdza poprawność wykonywania badań i sporządzenia protokołu;
 - 2) co najmniej raz na trzy lata przeprowadza kontrolę jednostki uprawnionej, o której mowa w:
 - a) art. 70za ust. 1 – w zakresie spełniania warunków, o których mowa w art. 70za ust. 2,
 - b) art. 70zb ust. 1 – w zakresie spełniania warunków, o których mowa w art. 70za ust. 2 pkt 1–4;
 - 3) przeprowadza kontrolę jednostki uprawnionej w przypadku zawiadomienia o zmianie stanu faktycznego w zakresie warunków, o których mowa w art. 70za ust. 2 pkt 3.
3. Minister właściwy do spraw transportu sporządza sprawozdanie oceniające z przeprowadzonej kontroli, o której mowa w ust. 2 pkt 2 i 3, oraz o którym mowa w art. 70za ust. 4, i przedstawia je jednostce uprawnionej.
4. Minister właściwy do spraw transportu przedstawia Komisji Europejskiej, na jej wniosek, sprawozdanie oceniające z przeprowadzonej kontroli, o której mowa w ust. 2 pkt 2 lub 3 lub w art. 70za ust. 4.
5. Minister właściwy do spraw transportu wzywa jednostkę uprawnioną do usunięcia w terminie 90 dni naruszeń stwierdzonych w wyniku przeprowadzonych kontroli, o których mowa w ust. 2, i zawiesza jej uprawnienie do czasu usunięcia tych naruszeń.

Art. 70zd.

Minister właściwy do spraw transportu cofa, w drodze decyzji administracyjnej, uprawnienie, o którym mowa w art. 70za ust. 1 lub art. 70zb ust. 1, w przypadku stwierdzenia, że jednostka uprawniona:

- 1) nie spełnia warunków określonych w:
 - a) art. 70za ust. 2 – w przypadku jednostki, o której mowa w art. 70za ust. 1,
 - b) art. 70za ust. 2 pkt 1–4 – w przypadku jednostki, o której mowa w art. 70zb ust. 1;
- 2) nie usunęła naruszeń w terminie, o którym mowa w art. 70zc ust. 5;
- 3) wielokrotnie przeprowadziła badania niezgodnie z zasadami określonymi w przepisach;
- 4) wielokrotnie sporządziła protokół z badania homologacyjnego lub sprawozdanie z tego badania niezgodnie ze stanem faktycznym;
- 5) nie zawiadomiła ministra właściwego do spraw transportu o zmianie danych i informacji oraz stanu faktycznego stanowiących podstawę do wydania uprawnienia.

Art. 70ze.

1. Producent nowego typu przedmiotu wyposażenia lub części, nieobjętego procedurą homologacji, mogącego stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu drogowego lub środowiska zamieszczonego w wykazie części lub wyposażenia określonym w załączniku XIII do dyrektywy 2007/46/WE, jest obowiązany uzyskać dla niego zezwolenie na dopuszczenie do obrotu, z zastrzeżeniem ust. 5.

2. Zezwolenie na dopuszczenie do obrotu wydaje, w drodze decyzji administracyjnej, za opłatą, minister właściwy do spraw transportu, na wniosek producenta, jeżeli typ przedmiotu wyposażenia lub części odpowiada wymaganiom określonym w przepisach Unii Europejskiej. Wysokość opłaty nie może przekroczyć 160 zł.

3. Do wniosku dołącza się:

1) protokół z badania spełnienia wymagań, o których mowa w ust. 2, wraz ze sprawozdaniem, wydany przez jednostkę uprawnioną;

2) kopię dowodu wniesienia opłaty za wydanie lub zmianę zezwolenia na dopuszczenie do obrotu;

3) informację o sposobie oznaczania i pakowania przedmiotów wyposażenia lub części;

4) oświadczenie o wpisie do Centralnej Ewidencji Informacji o Działalności Gospodarczej albo do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym;

5) deklarację o sposobie i metodach zapewnienia zgodności produkcji przedmiotu wyposażenia lub części zgodnie z wymaganiami technicznymi, o których mowa w ust. 1;

6) oświadczenie o następującej treści:

„Oświadczam, że w zakresie typu przedmiotu wyposażenia lub części... złożyłem tylko jeden wniosek i tylko w jednym państwie członkowskim Unii Europejskiej”.

4. Badanie spełnienia wymagań, o których mowa w ust. 2, przeprowadza na wniosek producenta jednostka uprawniona. Z przeprowadzonego badania jednostka uprawniona sporządza protokół wraz ze sprawozdaniem.

5. Obowiązek, o którym mowa ust. 1, nie dotyczy:

1) oryginalnego przedmiotu wyposażenia lub części, który jest objęty homologacją typu w odniesieniu do typu pojazdu, typu przedmiotu wyposażenia lub części, na który udzielono homologacji typu zgodnie z przepisami jednego z aktów prawnych, których wykaz zamieszczono w załączniku IV albo XI do dyrektywy 2007/46/WE;

2) przedmiotu wyposażenia lub części produkowanego do pojazdów przeznaczonych do zawodów sportowych.

6. Przedmioty wyposażenia lub części, których wykaz zamieszczono w załączniku XIII do dyrektywy 2007/46/WE, używane do pojazdów przeznaczonych do zawodów sportowych, nie mogą być wprowadzane do obrotu w celu użycia ich w pojazdach przeznaczonych do poruszania się po drogach publicznych, chyba że uzyskają one zezwolenie na dopuszczenie do obrotu, o którym mowa w ust. 1.

7. Zezwolenia na dopuszczenie do obrotu wydane przez właściwy organ innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej, są ważne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 70zf.

1. Producent niezwłocznie zawiadamia ministra właściwego do spraw transportu o wszelkich zmianach warunków stanowiących podstawę do wydania zezwolenia na dopuszczenie do obrotu.
2. Po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw transportu dokonuje oceny zakresu zmian w odniesieniu do uprzednio wydanego zezwolenia na dopuszczenie do obrotu, a następnie niezwłocznie informuje producenta o:
 - 1) konieczności uzyskania zmiany tego zezwolenia po przeprowadzeniu badań albo bez przeprowadzenia badań;
 - 2) braku potrzeby zmiany danych i informacji zawartych w uprzednio wydanym zezwoleniu.
3. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 pkt 1, stosuje się odpowiednio art. 70ze.

Art. 70zg.

1. Producent jest obowiązany zapewnić, że przedmiot wyposażenia lub część przeznaczony do wprowadzenia do obrotu będą produkowane zgodnie z warunkami stanowiącymi podstawę do wydania zezwolenia.
2. Producent jest obowiązany przedstawić na żądanie właściwego organu kontroli dokumenty potwierdzające przeznaczenie produkowanych przedmiotów wyposażenia i części.

Art. 70zh.

1. Minister właściwy do spraw transportu przeprowadza kontrolę zgodności produkcji przedmiotu wyposażenia lub części:
 - 1) przed wydaniem zezwolenia na dopuszczenie do obrotu w zakresie sposobu i metod zapewnienia zgodności produkcji;
 - 2) w przypadku otrzymania informacji o zastrzeżeniach co do wyprodukowania przedmiotów wyposażenia lub części niezgodnie z warunkami określonymi w zezwoleniu na dopuszczenie do obrotu.
2. Kontrolę zgodności produkcji w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, przeprowadza się nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania informacji o zastrzeżeniach.
3. W przypadku negatywnego wyniku kontroli zgodności produkcji, minister właściwy do spraw transportu wzywa producenta do usunięcia braków, w terminie 90 dni od dnia otrzymania wezwania. W przypadku nieusunięcia braków minister właściwy do spraw transportu cofa zezwolenie.

Art. 70zi.

1. Minister właściwy do spraw transportu, może upoważnić jednostkę uprawnioną do przeprowadzenia kontroli zgodności produkcji pojazdu, przedmiotu wyposażenia lub części.
2. W przypadku upoważnienia jednostki uprawnionej do przeprowadzenia kontroli, o której mowa w art. 70zh ust. 1 pkt 2, koszty tej kontroli pokrywa producent, jeżeli wynik kontroli potwierdzi uzyskane informacje o zastrzeżeniach.

Art. 70zj.

Opłaty, o których mowa w art. 70h ust. 2, art. 70j ust. 4, art. 70k ust. 4, art. 70za ust. 1 oraz art. 70ze ust. 2, stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 70zk.

Prawa i obowiązki producenta, o których mowa w:

1) art. 70d ust. 1–4 i 6–9, art. 70e, art. 70f, art. 70g, art. 70h ust. 1–5, 7 i 8, art. 70m, art. 70n ust. 1 pkt 1–3 i ust. 2 i 3, art. 70o, art. 70p ust. 1 pkt 1 i 3 i ust. 2 i 3, art. 70q, art. 70r ust. 1 pkt 1 lit. a, pkt 2 i 3 i ust. 2, art. 70s ust. 1, 2 i 4–6, art. 70t, art. 70u, art. 70w ust. 1 pkt 1, pkt 3 lit. a i ust. 2–5, art. 70z ust. 1–5 i 7 oraz art. 70zb stosuje się do podmiotu dokonującego zabudowy nowego pojazdu;

2) art. 70d ust. 1–4 i 6–9, art. 70e, art. 70f, art. 70g, art. 70h ust. 1–5, 7 i 8, art. 70i, art. 70j, art. 70k, art. 70l ust. 1, art. 70m, art. 70n ust. 1 pkt 1–3 i ust. 2 i 3, art. 70o, art. 70p ust. 1 pkt 1 i 3 i ust. 2 i 3, art. 70q, art. 70r ust. 1 pkt 1 lit. a, pkt 2 i 3 i ust. 2, art. 70s ust. 1, 2 i 4–6, art. 70t, art. 70u, art. 70w ust. 1 pkt 1, pkt 3 lit. a i ust. 2–5, art. 70z ust. 1–5 i 7 oraz art. 70zb stosuje się do podmiotu wprowadzającego do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nowy pojazd oraz nowe przedmioty wyposażenia lub części.

Art. 70zl.

1. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowe wymagania, jakie powinien spełniać podmiot wnoszący o wydanie uprawnienia, o którym mowa w art. 70za ust. 1 oraz art. 70zb ust. 1, w zakresie warunków lokalowych, środków i wyposażenia;

2) sposób i tryb przeprowadzania kontroli, o której mowa w art. 70za ust. 4 oraz art. 70zc ust. 2 pkt 2 i 3;

3) wzór sprawozdania oceniającego, o którym mowa w art. 70za ust. 4 i art. 70zc ust. 3;

4) wysokość opłaty za wydanie decyzji, o której mowa w art. 70za ust. 1 oraz art. 70zb ust. 1.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister uwzględni:

1) zakres uprawnienia;

2) czynności administracyjne oraz koszty związane z wydaniem decyzji;

3) czynności oraz koszty związane z przeprowadzaniem kontroli.

Art. 70zm.

1. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, odpowiednio dla danej kategorii pojazdu:

1) zakres wymagań technicznych obowiązujących w procedurach homologacji typu oraz szczegółowy sposób przeprowadzania tych procedur;

2) wymagania alternatywne dotyczące przedmiotów wyposażenia lub części, stosowane w procedurze homologacji pojazdów produkowanych w małych seriach;

3) limity pojazdów kwalifikowanych do małej serii;

4) szczegółowe czynności organów w procedurach homologacji typu;

5) istotne cechy różnicujące kategorię, typ, wariant lub wersję pojazdu;

6) warunki i sposób wyboru pojazdów, przedmiotów wyposażenia lub części, o których mowa w art. 70z ust. 5;

- 7) zakres i sposób przeprowadzania:
- a) badań homologacyjnych,
 - b) kontroli zgodności produkcji;
- 8) wzory dokumentów związanych z homologacją typu oraz szczegółowe wymagania dla dokumentów, o których mowa w art. 70h ust. 5 i art. 70z ust. 2, w zależności od procedury homologacji typu;
- 9) wzór i opis znaku homologacji typu przedmiotu wyposażenia lub części;
- 10) terminy ważności świadectw zgodności WE lub świadectw zgodności;
- 11) wysokość opłat za:
- a) wydanie i zmianę świadectwa homologacji typu,
 - b) uznanie świadectwa homologacji typu pojazdu dla pojazdów produkowanych w małych seriach,
 - c) uznanie świadectwa homologacji typu pojazdu, o której mowa w art. 70j ust. 4.
2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister uwzględnia:
- 1) koszty wydania lub zmiany świadectw homologacji typu w zależności od zakresu tego świadectwa;
 - 2) koszty kontroli zgodności produkcji;
 - 3) potrzebę zapewnienia zabezpieczenia dokumentów przed podrobieniem lub przerobieniem;
 - 4) konieczność zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym i ochrony środowiska.
3. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalenia liczby pojazdów zaliczanych do końcowej partii produkcji oraz wzory dokumentów z tym związanych, uwzględniając konieczność zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym i ochrony środowiska.
4. Minister właściwy do spraw transportu może określić, w drodze rozporządzenia:
- 1) warunki wydawania zezwolenia na dopuszczenie do obrotu oraz wzory dokumentów z tym związanych,
 - 2) zakres i sposób przeprowadzania kontroli zgodności produkcji,
 - 3) wysokość opłaty za wydanie zezwolenia na dopuszczenie do obrotu – uwzględniając koszty wydania zezwolenia na dopuszczenie do obrotu oraz konieczność zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym i ochrony środowiska.
5. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) zakres wymagań technicznych obowiązujących w procedurze homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem;
 - 2) szczegółowe czynności organów w procedurze homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem;
 - 3) zakres i sposób przeprowadzania:
 - a) badań homologacyjnych,
 - b) kontroli zgodności montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem;
 - 4) wzory dokumentów związanych z homologacją sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem;
 - 5) wysokość opłat za wydanie i zmianę świadectwa homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem.

6. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 5, minister uwzględnia:
- 1) koszty wydania lub zmiany świadectw homologacji sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem w zależności od zakresu tego świadectwa;
 - 2) koszty kontroli zgodności montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem;
 - 3) potrzebę zapewnienia zabezpieczenia dokumentów przed podrobieniem lub przerobieniem;
 - 4) konieczność zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym i ochrony środowiska.

Rozdział 1b

Dopuszczenie jednostkowe pojazdu

Art. 70zn.

1. Spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych danego pojazdu, potwierdza się dopuszczeniem jednostkowym pojazdu.
2. Dopuszczeniu jednostkowemu pojazdowi, z zastrzeżeniem ust. 3–6, podlega nowy pojazd:
 - 1) przed wprowadzeniem do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na którego typ producent lub importer nie uzyskał świadectwa homologacji typu WE pojazdu albo świadectwa homologacji typu pojazdu;
 - 2) na którego typ zostało wydane świadectwo homologacji typu WE pojazdu albo świadectwo homologacji typu pojazdu, w którym przed rejestracją zostały wprowadzone zmiany w pojeździe, przedmiocie wyposażenia lub części, wpływające na zmianę warunków stanowiących podstawę do wydania świadectwa homologacji typu tego pojazdu.
3. Nowy pojazd zaprojektowany i zbudowany do użytku przede wszystkim na placach budowy, w kamieniołomach, w obiektach portowych lub w portach lotniczych, pojazd wolnobieżny, pojazd kategorii M1 przeznaczony do zawodów sportowych nie podlega obowiązkowi uzyskania dopuszczenia jednostkowego pojazdu. Producent takiego pojazdu może wystąpić o dopuszczenie fakultatywne poprzez uzyskanie dopuszczenia jednostkowego pojazdu, jeżeli pojazd spełnia odpowiednie warunki lub wymagania techniczne obowiązujące w procedurze dopuszczenia jednostkowego pojazdu, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70zs ust. 1 pkt 1. Przepisu nie stosuje się do pojazdów, o których mowa w załączniku nr 2 do ustawy.
4. Nowy pojazd specjalny Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Biura Ochrony Rządu, Straży Granicznej, organów kontroli skarbowej, Służby Celnej, Inspekcji Transportu Drogowego, Służby Więziennej i jednostek ochrony przeciwpożarowej lub nowy pojazd używany do celów specjalnych nie podlega obowiązkowi uzyskania dopuszczenia jednostkowego pojazdu. Producent takiego pojazdu może wystąpić o uzyskanie dopuszczenia jednostkowego pojazdu, jeżeli pojazd spełnia odpowiednie warunki lub wymagania techniczne obowiązujące

jące w procedurze dopuszczenia jednostkowego pojazdu, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70zs ust. 1 pkt 1.

5. Dopuszczenia jednostkowego pojazdu nie stosuje się do tramwaju i trolejbusu.

6. W przypadku pojazdu kategorii M, N, O podlegającego dopuszczeniu jednostkowemu, minister właściwy do spraw transportu w uzasadnionych przypadkach zwalnia, w drodze decyzji administracyjnej, wnioskującego o dopuszczenie jednostkowe z obowiązku spełnienia niektórych wymagań technicznych, o których mowa w załączniku IV i XI do dyrektywy 2007/46/WE, pod warunkiem zastosowania wymagań alternatywnych równoważnych z wymaganiami określonymi w tych załącznikach w najwyższym możliwym do realizacji zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego i ochrony środowiska.

Art. 70zo.

1. Dopuszczenia jednostkowego pojazdu udziela, w drodze decyzji administracyjnej, minister właściwy do spraw transportu, za opłatą, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 800 zł.

2. Dopuszczenia jednostkowego pojazdu udziela się na wniosek producenta, importera, właściciela pojazdu albo ich upoważnionego przedstawiciela, posiadającego siedzibę lub miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się:

1) dokument informacyjny sporządzony według wzoru określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 70zs ust. 1 pkt 1;

2) sprawozdanie z badań potwierdzające spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych w celu dopuszczenia jednostkowego pojazdu;

3) kopię dowodu uiszczenia opłaty za dopuszczenie jednostkowe pojazdu.

Art. 70zp.

1. Dopuszczenie jednostkowe pojazdu udzielone na dany pojazd przez właściwy organ państwa członkowskiego Unii Europejskiej zgodnie z procedurą uznaje minister właściwy do spraw transportu, w drodze decyzji administracyjnej, jeżeli dany pojazd spełnia odpowiednie warunki lub wymagania techniczne, które są równoważne warunkom lub wymaganiom obowiązującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Wydanie decyzji, o której mowa w ust. 1, następuje na wniosek producenta, importera lub właściciela pojazdu, za opłatą, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 800 zł.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się:

1) dokument potwierdzający dopuszczenie jednostkowe pojazdu wydane przez właściwy organ państwa członkowskiego Unii Europejskiej;

2) dokument wydany przez właściwy organ państwa członkowskiego Unii Europejskiej wskazujący przepisy techniczne, na podstawie których udzielono dopuszczenia jednostkowego pojazdu.

4. Minister właściwy do spraw transportu może zwrócić się o dodatkowe informacje o udzielonym dopuszczeniu jednostkowym pojazdu do właściwego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

5. Minister właściwy do spraw transportu, na wniosek właściwego organu pań-

stwa członkowskiego Unii Europejskiej, udostępnia temu organowi informacje o udzielonym dopuszczeniu jednostkowym pojazdu.

6. W przypadku gdy pojazd, który uzyskał dopuszczenie jednostkowe pojazdu, ma być sprzedany, zarejestrowany lub dopuszczony do ruchu na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej, minister właściwy do spraw transportu, na wniosek producenta lub właściciela pojazdu, wydaje dokument wskazujący przepisy techniczne, na podstawie których udzielono dopuszczenia jednostkowego pojazdu.

Art. 70zq.

1. Badanie potwierdzające spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych oraz równoważności zastosowanych wymagań alternatywnych dla danego pojazdu w celu dopuszczenia jednostkowego pojazdu przeprowadza jednostka uprawniona, na wniosek producenta, importera lub właściciela pojazdu.

2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się:

- 1) dokument informacyjny pojazdu według wymagań określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 70zs ust. 1 pkt 1;
- 2) kopie świadectw homologacji typu lub inne dokumenty potwierdzające spełnienie odpowiednich wymagań technicznych określonych w przepisach Unii Europejskiej lub regulaminach EKG ONZ.
3. Z przeprowadzonego badania jednostka sporządza sprawozdanie z badań potwierdzające spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych w celu dopuszczenia jednostkowego pojazdu.

Art. 70zr.

Opłaty, o których mowa w art. 70zo ust. 1 oraz art. 70zp ust. 2, stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 70zs.

1. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) zakres warunków lub wymagań technicznych obowiązujących w procedurze dopuszczenia jednostkowego pojazdu, zakres i sposób przeprowadzania badań potwierdzających spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych w celu dopuszczenia jednostkowego pojazdu oraz wzory dokumentów z tym związanych;
- 2) warunki oceny równoważności wymagań alternatywnych w procedurze dopuszczenia jednostkowego pojazdu;
- 3) wysokość opłat za udzielenie dopuszczenia jednostkowego pojazdu oraz wydanie decyzji o uznaniu dopuszczenia jednostkowego pojazdu, wydanego na dany pojazd przez właściwy organ innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister uwzględnia:

- 1) konieczność zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym i ochrony środowiska;
- 2) koszty czynności administracyjnych oraz koszty związane z udzieleniem dopuszczenia jednostkowego pojazdu.

Rozdział 1c

Dopuszczenie indywidualne WE pojazdu

Art. 70zt.

1. Spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych danego pojazdu określonych w dodatku 2 do części I do załącznika IV do dyrektywy 2007/46/WE, potwierdza się świadectwem dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu.
2. Dopuszczeniu indywidualnemu WE pojazdu podlega nowy pojazd kategorii M1 i N1, o którym mowa w dodatku 2 do części I do załącznika IV do dyrektywy 2007/46/WE, przed wprowadzeniem do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na którego typ producent lub importer nie uzyskał świadectwa homologacji typu WE pojazdu.

Art. 70zu.

1. Świadectwo dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu wydaje, w drodze decyzji administracyjnej, minister właściwy do spraw transportu, za opłatą, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 800 zł.
2. Świadectwo dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu wydaje się na wniosek producenta, importera albo właściciela pojazdu.
3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się:
 - 1) dokumenty, o których mowa w pkt 1 dodatku 2 do części I do załącznika IV do dyrektywy 2007/46/WE;
 - 2) kopię dowodu uiszczenia opłaty za dopuszczenie indywidualne WE pojazdu;
 - 3) oświadczenie o następującej treści:
„Oświadczam, że w zakresie pojazdu o numerze VIN..., złożyłem tylko jeden wniosek i tylko w jednym państwie członkowskim Unii Europejskiej”.

Art. 70zv.

1. Badanie potwierdzające spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych w celu uzyskania świadectwa dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu przeprowadza jednostka uprawniona, na wniosek producenta, importera albo właściciela pojazdu.
2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się:
 - 1) dokument informacyjny pojazdu sporządzony zgodnie z załącznikiem I do dyrektywy 2007/46/WE;
 - 2) kopie świadectw homologacji typu lub inne dokumenty potwierdzające spełnienie odpowiednich wymagań technicznych określonych w pkt 4 w dodatku 2 do części I do załącznika IV do dyrektywy 2007/46/WE.
3. Z przeprowadzonego badania jednostka sporządza sprawozdanie z badań potwierdzające spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych w celu dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu.

Art. 70zw.

Opłata, o której mowa w art. 70zu ust. 1, stanowi dochód budżetu państwa.

Art. 70zx.

1. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) wzory dokumentów związanych z wydaniem świadectwa dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu;
 - 2) wysokość opłat za wydanie świadectwa dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu.
2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister uwzględni:
 - 1) potrzebę zapewnienia zabezpieczenia dokumentów przez podrobieniem lub przerobieniem;
 - 2) koszty czynności administracyjnych oraz koszty związane z wydaniem świadectwa dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu.

Art. 70zy.

Maksymalne stawki opłat, o których mowa w art. 70h ust. 2, art. 70j ust. 4, art. 70k ust. 4, art. 70za ust. 1, art. 70ze ust. 2, art. 70zo ust. 1, art. 70zp ust. 2 i art. 70zu ust. 1 ulegają corocznie zmianie na następny rok kalendarzowy w stopniu odpowiadającym średniorocznemu wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, ogłaszanemu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 70zz.

Przepisów rozdziałów 1a–1c nie stosuje się do:

- 1) pojazdów zabytkowych lub pojazdu określonego w art. 79 ust. 4 pkt 3;
- 2) nowego pojazdu oraz nowego przedmiotu wyposażenia lub części, nie przeznaczonych do wprowadzenia do obrotu, a krótkotrwale składowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej między operacjami transportowymi – pod warunkiem okazania na żądanie właściwego organu kontroli dokumentów potwierdzających odbiorcę i miejsce docelowego odbioru nowego pojazdu oraz nowego przedmiotu wyposażenia lub części.

Rozdział 2

Warunki dopuszczenia pojazdów do ruchu

Art. 71.

1. Dokumentem stwierdzającym dopuszczenie do ruchu pojazdu samochodowego, ciągnika rolniczego, pojazdu wolnobieżnego wchodzącego w skład kolejki turystycznej, motoroweru lub przyczepy jest dowód rejestracyjny albo pozwolenie czasowe. Przepis ten nie dotyczy pojazdów, o których mowa w ust. 3.
2. Pojazdy określone w ust. 1 są dopuszczone do ruchu, jeżeli odpowiadają warunkom określonym w art. 66 oraz są zarejestrowane i zaopatrzone w zalegalizowane tablice (tablicę) rejestracyjne, a w przypadku pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli, w nalepkę kontrolną.
3. Pojazd niewymieniony w ust. 1, przyczepa motocyklowa oraz przyczepa specjalna przeznaczona do ciągnięcia przez ciągnik rolniczy lub pojazd wolnobieżny jest dopuszczony do ruchu, jeżeli odpowiada warunkom określonym w art. 66.
4. Zespół pojazdów składający się z pojazdu samochodowego o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t i przyczepy albo autobusu i przyczepy może być dopuszczony do ruchu po uzyskaniu odpowiedniej adnotacji

w dowodzie rejestracyjnym pojazdu silnikowego, dokonanej na podstawie przeprowadzonego badania technicznego. Przepis ten nie dotyczy motocykla.

4a. Przepis ust. 4 dotyczy także ciągnika rolniczego i pojazdu wolnobieżnego wchodzącego w skład kolejki turystycznej. W przypadku ciągnika rolniczego może być on dopuszczony do ruchu po uzyskaniu odpowiedniej adnotacji w dowodzie rejestracyjnym o ograniczeniu prędkości konstrukcyjnej do 25 km/h.

5. Pojazd zarejestrowany za granicą dopuszcza się do ruchu, jeżeli odpowiada wymaganym warunkom technicznym i jest zaopatrzony w tablice rejestracyjne z numerem rejestracyjnym składającym się z liter alfabetu łacińskiego i cyfr arabskich, z zastrzeżeniem art. 59 ust. 2 i 3, a kierujący pojazdem ma przy sobie dokument stwierdzający dokonanie rejestracji.

5a. W przypadku gdy z dokumentu stwierdzającego dokonanie rejestracji pojazdu, o którym mowa w ust. 5, nie wynika prawo do używania pojazdu przez kierującego, osoba ta obowiązana jest posiadać przy sobie i okazywać na żądanie organu kontroli ruchu drogowego dokument potwierdzający to prawo.

6. Pojazd sprowadzony z terytorium państwa niebędącego państwem członkowskim Unii Europejskiej, po dokonaniu zwolnienia pojazdu przez organ Służby Celnej do procedury dopuszczenia do obrotu, dopuszcza się do ruchu na okres 30 dni.

7. Właściciel pojazdu sprowadzonego z terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej jest obowiązany zarejestrować pojazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie 30 dni od dnia jego sprowadzenia.

Art. 72.

1. Rejestracji dokonuje się na podstawie:

1) dowodu własności pojazdu lub dokumentu potwierdzającego powierzenie pojazdu, o którym mowa w art. 73 ust. 5;

2) karty pojazdu, jeżeli była wydana;

3) świadectwa zgodności WE albo świadectwa zgodności wraz z oświadczeniem zawierającym dane i informacje o pojeździe niezbędne do rejestracji i ewidencji pojazdu, dopuszczenia jednostkowego pojazdu, decyzji o uznaniu dopuszczenia jednostkowego pojazdu albo świadectwa dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu – jeżeli są wymagane;

4) zaświadczenia o pozytywnym wyniku badania technicznego pojazdu, jeżeli jest wymagane albo dowodu rejestracyjnego pojazdu lub innego dokumentu wydanego przez właściwy organ państwa członkowskiego, potwierdzającego wykonanie oraz termin ważności badania technicznego;

5) dowodu rejestracyjnego, jeżeli pojazd był zarejestrowany;

6) dowodu odprawy celnej przywózowej, jeżeli pojazd został sprowadzony z terytorium państwa niebędącego państwem członkowskim Unii Europejskiej i jest rejestrowany po raz pierwszy;

6a) dokumentu potwierdzającego zapłatę akcyzy na terytorium kraju albo dokumentu potwierdzającego brak obowiązku zapłaty akcyzy na terytorium kraju albo zaświadczenia stwierdzającego zwolnienie od akcyzy, w rozumieniu przepisów o podatku akcyzowym, jeżeli samochód osobowy lub pojazd rodzaju „samochodowy inny”, podrodzaj „czterokołowiec” (kategoria homologacyjna L7e) lub podrodzaj „czterokołowiec lekki” (kategoria homologacyjna L6e) został

sprowadzony z terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej i jest rejestrowany po raz pierwszy;

7) (uchylony);

8) zaświadczenia wydanego przez właściwy organ potwierdzający:

a) uiszczenie podatku od towarów i usług od pojazdów sprowadzanych z państw członkowskich Unii Europejskiej lub

b) brak obowiązku, o którym mowa w lit. a

– jeżeli sprowadzany pojazd jest rejestrowany po raz pierwszy, z zastrzeżeniem ust. 1a;

9) dowodu wpłaty, o którym mowa w art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, lub oświadczenia o podleganiu obowiązkowi zapewniania sieci zbierania pojazdów, o którym mowa w art. 11 ust. 4 tej ustawy, albo faktury zawierającej takie oświadczenie, jeżeli pojazd jest rejestrowany po raz pierwszy.

1a. W przypadku gdy sprowadzany pojazd jest przedmiotem dostawy dokonanej przez podatnika podatku od towarów i usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed dokonaniem pierwszej rejestracji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zaświadczenie:

1) o którym mowa w ust. 1 pkt 8 lit. a, może być zastąpione fakturą z wyszczególnioną kwotą podatku od towarów i usług potwierdzającą dokonanie tej dostawy przez tego podatnika,

2) o którym mowa w ust. 1 pkt 8 lit. b, może być zastąpione fakturą dokumentującą czynności, których podstawą opodatkowania jest marża, potwierdzającą dokonanie tej dostawy przez tego podatnika

– pod warunkiem że odprzedaż pojazdów stanowi przedmiot działalności tego podatnika.

1b. W przypadku nabycia samochodu osobowego lub pojazdu, o których mowa w ust. 1 pkt 6a, od wyspecjalizowanego salonu sprzedaży w rozumieniu przepisów o podatku akcyzowym, dokument potwierdzający zapłatę akcyzy na terytorium kraju może być zastąpiony oświadczeniem wyspecjalizowanego salonu sprzedaży, że posiada oryginał lub kopię dokumentu potwierdzającego zapłatę akcyzy na terytorium kraju od tego samochodu osobowego lub pojazdu.

2. Wymagania ust. 1 nie dotyczą:

1) pojazdu, który był już zarejestrowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – w zakresie ust. 1 pkt 3;

2) pojazdu zakupionego po przypadku na rzecz Skarbu Państwa lub na rzecz jednostki samorządu terytorialnego – w zakresie ust. 1 pkt 2 i 5;

3) pojazdu zakupionego od Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Celnej lub Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej – w zakresie ust. 1 pkt 5;

4) (uchylony);

5) pojazdu wycofanego czasowo z ruchu – w zakresie ust. 1 pkt 5; w tym przypadku zamiast dowodu rejestracyjnego wymaga się przedstawienia decyzji o czasowym wycofaniu pojazdu z ruchu;

6) pojazdu innego niż określony w art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r.

o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji – w zakresie ust. 1 pkt 9;
7) pojazdu wyrejestrowanego, o którym mowa w art. 79 ust. 4 pkt 3 – w przypadku powtórnej rejestracji – w zakresie ust. 1 pkt 5;
8) pojazdu, o którym mowa w art. 81 ust. 4 pkt 3 lit. a – w zakresie ust. 1 pkt 4.
2a. W przypadku pojazdu sprowadzanego z terytorium państwa niebędącego państwem członkowskim zamiast dowodu rejestracyjnego, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, dopuszcza się przedstawienie innego dokumentu stwierdzającego rejestrację pojazdu, wydanego przez organ właściwy do rejestracji pojazdów w tym państwie.
2b. W przypadku pojazdu zabytkowego, zamiast dowodu rejestracyjnego, dopuszcza się przedstawienie oświadczenia właściciela pojazdu, złożonego pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, że nie posiada dowodu rejestracyjnego.
3. Dodatkowo wymaga się dokumentu potwierdzającego spełnienie wymagań, o których mowa w art. 2 pkt 39 – w stosunku do pojazdów zabytkowych.
3a. Świadectwo zgodności WE lub świadectwo zgodności traci ważność po upływie terminu określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 70zm ust. 1 pkt 10 i nie może być uznane za dokument, o którym mowa w ust. 1 pkt 3.
4. W przypadku zagubienia dowodu rejestracyjnego lub karty pojazdu, zamiast tych dokumentów należy przedstawić zaświadczenie wystawione przez organ rejestrujący właściwy ze względu na miejsce ostatniej rejestracji, potwierdzające dane zawarte w zagubionym dokumencie, niezbędne do rejestracji.

Art. 73.

1. Rejestracji pojazdu dokonuje, na wniosek właściciela, starosta właściwy ze względu na miejsce jego zamieszkania (siedzibę), wydając dowód rejestracyjny i zalegalizowane tablice (tablicę) rejestracyjne oraz nalepkę kontrolną, jeżeli jest wymagana, z zastrzeżeniem ust. 2–5.
2. Rejestracji pojazdu, którego właścicielem jest przedsiębiorstwo wielozakładowe lub inny podmiot, w skład którego wchodzi wydzielone jednostki organizacyjne, może dokonać starosta właściwy ze względu na siedzibę zakładu lub jednostki, na wniosek kierownika zakładu lub wydzielonej jednostki organizacyjnej upoważnionego przez właściciela.
2a. Rejestracji pojazdów należących do członków obcych sił zbrojnych, personelu cywilnego i członków rodzin, oraz pojazdów ich wykonawców kontraktowych, przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie umów międzynarodowych, na wniosek władz wojskowych tych sił zbrojnych, dokonuje starosta właściwy ze względu na miejsce pobytu tych osób na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2b. Rejestracji pojazdów należących do obcych sił zbrojnych przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie umów międzynarodowych, dokonuje właściwy organ Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Organ ten wydaje dowód rejestracyjny i zalegalizowane tablice rejestracyjne oraz nalepkę kontrolną, chyba że dla danego pojazdu tablice (tablica) rejestracyjne lub nalepka kontrolna nie są wymagane, a numer rejestracyjny umieszcza się bezpośrednio na pojeździe.

3. Rejestracji pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Biura Ochrony Rządu, Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, kontroli skarbowej i Służby Celnej dokonują właściwe organy tych jednostek. Organy te wydają dowód rejestracyjny i zalegalizowane tablice (tablicę) rejestracyjne oraz nalepkę kontrolną, chyba że dla danego pojazdu tablice (tablica) rejestracyjne lub nalepka kontrolna nie są wymagane, a numer rejestracyjny umieszcza się bezpośrednio na pojeździe.

3a. Producent blankietów dowodów rejestracyjnych, pozwoleń czasowych, nalepek kontrolnych i innych dokumentów wymaganych do rejestracji pojazdów, a także starostowie przekazują odpłatnie wojewodzie mazowieckiemu odpowiednio: blankiety dowodów rejestracyjnych, pozwoleń czasowych, nalepek kontrolnych i innych dokumentów wymaganych do rejestracji pojazdów, a także zalegalizowane tablice rejestracyjne niezbędne do rejestracji, o której mowa w art. 76 ust.

4. Informacje dotyczące przekazanych blankietów dowodów rejestracyjnych, pozwoleń czasowych, nalepek kontrolnych i innych dokumentów wymaganych do rejestracji oraz tablic rejestracyjnych podlegają ochronie zgodnie z przepisami o ochronie informacji niejawnych o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne”.

4. Rejestracji pojazdu należącego do przedstawicielstwa dyplomatycznego, urzędu konsularnego i misji specjalnej państw obcych lub organizacji międzynarodowej, a także ich personelu korzystającego z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych lub konsularnych na mocy ustaw, umów bądź powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych lub na zasadzie wzajemności, dokonuje wojewoda mazowiecki na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych.

5. W razie powierzenia pojazdu przez zagraniczną osobę fizyczną lub prawną podmiotowi polskiemu, pojazd ten jest rejestrowany przez określony w ust. 1 organ właściwy ze względu na miejsce zamieszkania (siedzibę) podmiotu polskiego.

Art. 74.

1. Czasowej rejestracji pojazdu dokonuje, w przypadkach określonych w ust. 2, starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania (siedzibę) właściciela pojazdu, wydając pozwolenie czasowe i zalegalizowane tablice (tablicę) rejestracyjne.

2. Czasowej rejestracji dokonuje się:

1) z urzędu – po złożeniu wniosku o rejestrację pojazdu;

2) na wniosek właściciela pojazdu – w celu umożliwienia:

a) wywozu pojazdu za granicę,

b) przejazdu pojazdu z miejsca jego zakupu lub odbioru na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

c) przejazdu pojazdu związanego z koniecznością dokonania jego badania technicznego lub naprawy;

3) na wniosek jednostki uprawnionej lub jednostki badawczej producenta pojazdu, przedmiotu wyposażenia lub części – w celu umożliwienia

odpowiednich badań;

2a. Czasowej rejestracji, o której mowa w ust. 2 pkt 1, można dokonać, pomimo braku dołączonych do wniosku o rejestrację dokumentów, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 6, 6a i 8. Dokumenty te powinny zostać złożone przed wydaniem dowodu rejestracyjnego.

2b. Czasowej rejestracji pojazdu dokonuje się warunkowo, jeżeli właściciel pojazdu złoży oświadczenie, że w okresie od tej rejestracji do wydania dowodu rejestracyjnego nie nastąpi zmiana w zakresie własności pojazdu.

3. Czasowej rejestracji dokonuje się na okres nieprzekraczający 30 dni, z zastrzeżeniem ust. 4. Termin ten może być jednorazowo przedłużony o 14 dni w celu wyjaśnienia spraw związanych z rejestracją pojazdu.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, rejestracji dokonuje się na okres wynikający z wniosku, nie dłuższy jednak niż 6 miesięcy.

5. Po upływie terminu czasowej rejestracji pozwolenie czasowe i tablice rejestracyjne zwraca się do organu, który je wydał, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2 lit. a.

Art. 75.

1. Jeżeli używanie pojazdu uzależnione jest od szczególnych warunków określonych przepisami, starosta wpisuje w dowodzie rejestracyjnym lub pozwoleniu czasowym odpowiednie zastrzeżenie.

2. Dowód rejestracyjny, pozwolenie czasowe, zalegalizowane tablice (tablica) rejestracyjne i nalepka kontrolna są wydawane za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej. Opłatę oraz opłatę ewidencyjną pobiera organ dokonujący rejestracji.

3. Zabrania się rejestracji pojazdu złożonego poza wytwórnią, z wyjątkiem pojazdu marki „SAM” oraz pojazdu zabytkowego.

Art. 75a.

1. Produkcja tablic rejestracyjnych jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, z późn. zm.) i wymaga wpisu do rejestru przedsiębiorców produkujących tablice rejestracyjne, zwanego dalej „rejestrem”.

2. Działalność, o której mowa w ust. 1, może wykonywać przedsiębiorca, który spełnia następujące warunki:

1) posiada możliwości techniczne gwarantujące wykonywanie tablic rejestracyjnych lub materiałów służących do ich produkcji zgodnie z warunkami technicznymi; warunek ten nie dotyczy przedsiębiorców sprowadzających z zagranicy materiały służące do wyrobu tablic rejestracyjnych;

2) posiada certyfikat na zgodność tablic rejestracyjnych lub materiałów służących do ich produkcji z warunkami technicznymi;

3) nie jest podmiotem, w stosunku do którego wszczęto postępowanie upadłościowe lub likwidacyjne;

4) nie zalega z uiszczeniem podatków, opłat lub składek na ubezpieczenie społeczne;

5) nie został prawomocnie skazany za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub przestępstwo przeciwko dokumentom – dotyczy

osoby fizycznej lub członków organów osoby prawnej.

3. Za przedsiębiorcę produkującego tablice rejestracyjne, o którym mowa w ust. 2, uważa się jednostkę:

- 1) produkującą tablice rejestracyjne z wytłoczonymi numerami rejestracyjnymi;
- 2) produkującą tablice rejestracyjne bez wytłoczonych numerów rejestracyjnych;
- 3) tłoczącą numery rejestracyjne;
- 4) produkującą lub sprowadzającą z zagranicy materiały mające szczególne znaczenie do produkcji tablic rejestracyjnych;
- 5) przetwarzającą materiały mające szczególne znaczenie do produkcji tablic rejestracyjnych.

4. Tablice rejestracyjne są produkowane wyłącznie na zamówienie:

- 1) organu właściwego w sprawach rejestracji pojazdów – z wytłoczonymi numerami rejestracyjnymi;
- 2) przedsiębiorcy, o którym mowa w ust. 3 pkt 3 – bez wytłoczonych numerów rejestracyjnych.

5. Materiały, o których mowa w ust. 3 pkt 4 i 5, są przetwarzane, produkowane lub sprowadzane z zagranicy na zamówienie przedsiębiorcy, o którym mowa w ust. 2.

6. Przedsiębiorca, o którym mowa w ust. 2, prowadzi ewidencje:

- 1) materiałów do produkcji tablic rejestracyjnych, o których mowa w ust. 3 pkt 4 i 5;
- 2) wyprodukowanych tablic rejestracyjnych;
- 3) sprzedanych tablic rejestracyjnych.

Art. 75aa.

1. Organem właściwym do prowadzenia rejestru jest marszałek województwa właściwy ze względu na siedzibę przedsiębiorcy.
2. Rejestr może być prowadzony w systemie teleinformatycznym.

Art. 75ab.

1. Wpisu do rejestru dokonuje się na podstawie wniosku przedsiębiorcy, zawierającego następujące dane:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz jego siedzibę i adres albo adres zamieszkania;
- 2) numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym albo w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej;
- 3) numer identyfikacji podatkowej (NIP);
- 4) adres siedziby oraz adresy jednostek, w których będzie wykonywana działalność, o której mowa w art. 75a ust. 1;
- 5) podpis przedsiębiorcy oraz oznaczenie daty i miejsca złożenia wniosku.

2. Wraz z wnioskiem przedsiębiorca składa:

- 1) certyfikat, o którym mowa w art. 75a ust. 2 pkt 2;
- 2) zaświadczenie albo oświadczenie o niekaralności za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub przestępstwo przeciwko dokumentom:
 - a) przedsiębiorcy, jeżeli jest on osobą fizyczną,
 - b) osób – członków władz organów osoby prawnej lub nieposiadającej osobowości prawnej jednostki organizacyjnej oraz
- 3) oświadczenie następującej treści:

„Oświadczam, że:

- 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru są kompletne i zgodne z prawdą;
- 2) znane mi są i spełniam szczególne warunki wykonywania działalności, o której mowa w art. 75a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym;
- 3) posiadam aktualny dokument określający status jednostki będącej osobą prawną lub nieposiadającą osobowości prawnej jednostką organizacyjną albo dokument stwierdzający tożsamość w przypadku osoby fizycznej."
3. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.". Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.
4. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, powinno również zawierać:
 - 1) firmę przedsiębiorcy oraz jego siedzibę i adres albo adres zamieszkania;
 - 2) oznaczenie miejsca i datę złożenia oświadczenia;
 - 3) podpis osoby uprawnionej do reprezentowania przedsiębiorcy, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji.

Art. 75ac.

1. Wpisowi do rejestru podlegają dane określone w art. 75ab ust. 1 pkt 1–4 oraz informacje o certyfikacie, o którym mowa w art. 75a ust. 2 pkt 2.
2. Wpisem do rejestru jest również wykreślenie albo zmiana wpisu.
3. Wydając zaświadczenie o dokonaniu wpisu do rejestru, właściwy marszałek województwa określa w nim zakres prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności w zakresie produkcji tablic rejestracyjnych, zgodnie z art. 75a ust. 3.

Art. 75ad.

Rażącym naruszeniem warunków wykonywania działalności w zakresie produkcji tablic rejestracyjnych jest naruszenie warunków, o których mowa w art. 75a ust. 2 pkt 2, 3 i 5 oraz ust. 4 i 5, oraz określonych w przepisach dotyczących warunków oraz sposobu produkcji i dystrybucji tablic rejestracyjnych.

Art. 75b.

Organ właściwy w sprawach rejestracji legalizuje tablice rejestracyjne, umieszczając na nich znak legalizacyjny.

Art. 75c.

Minister właściwy do spraw transportu, uwzględniając konieczność prawidłowego zabezpieczenia obrotu tablicami rejestracyjnymi oraz materiałami mającymi szczególne znaczenie do produkcji tablic rejestracyjnych, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) warunki produkcji i szczegółowy sposób dystrybucji tablic rejestracyjnych i znaków legalizacyjnych oraz prowadzenia ewidencji, o których mowa w art. 75a ust. 6;
- 2) tryb legalizacji tablic rejestracyjnych, warunki techniczne oraz wzór znaku le-

galizacyjnego, o którym mowa w art. 75b;

3) materiały mające szczególne znaczenie do produkcji tablic rejestracyjnych.

Art. 75d.

Minister właściwy do spraw transportu dokona wyboru producenta blankietów dowodów rejestracyjnych, pozwoleń czasowych, znaków legalizacyjnych, nalepek kontrolnych oraz kart pojazdów na zasadach określonych przepisami o zamówieniach publicznych.

Art. 76.

1. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

1) w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz Ministrem Obrony Narodowej:

a) warunki i tryb rejestracji pojazdów, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, oraz wzory dowodu rejestracyjnego, pozwolenia czasowego, nalepki kontrolnej, tablic rejestracyjnych oraz innych tablic, cech identyfikacyjnych i oznaczeń, w które zaopatruje się pojazd, a także ich opis,

b) warunki dystrybucji blankietów dowodów rejestracyjnych, pozwoleń czasowych i nalepek kontrolnych;

2) wysokość opłat za wydanie dowodu rejestracyjnego, pozwolenia czasowego i tablic (tablicy) rejestracyjnych;

3) szczegółowe czynności organów w sprawach związanych z dopuszczeniem pojazdu do ruchu oraz wzory dokumentów w tych sprawach.

2. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu oraz ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb rejestracji oraz wzory dowodu rejestracyjnego i tablic rejestracyjnych pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz pojazdów należących do obcych sił zbrojnych przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie umów międzynarodowych, o których mowa w art. 73 ust. 2b, a także jednostki organizacyjne właściwe w tych sprawach.

2a. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu oraz ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb rejestracji oraz wzory dowodu rejestracyjnego i tablic rejestracyjnych pojazdów Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Służby Wywiadu Wojskowego, a także jednostki organizacyjne właściwe w tych sprawach.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, ministrem właściwym do spraw finansów publicznych oraz Ministrem Obrony Narodowej oraz po zasięgnięciu opinii Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb rejestracji oraz wzory dowodu rejestracyjnego i tablic rejestracyjnych pojazdów Biura Ochrony Rządu, Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, kontroli skarbowej i Służby Celnej, a także jednostki organizacyjne właściwe w tych sprawach.

4. Prezes Rady Ministrów, uwzględniając wymagania wynikające z obowiązku

ochrony informacji niejawnych określi, w drodze zarządzenia niepodlegającego ogłoszeniu:

- 1) warunki i tryb rejestracji pojazdów resortu spraw wewnętrznych, obrony narodowej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego i kontroli skarbowej, wykorzystywanych do prowadzenia czynności operacyjno-rozpoznawczych;
- 2) szczególnie tryb i warunki przekazywania blankietów dowodów rejestracyjnych, pozwoleń czasowych, nalepek kontrolnych i innych dokumentów wymaganych do rejestracji oraz tablic rejestracyjnych, o których mowa w art. 73 ust. 3a;
- 3) szczególne wymagania w zakresie personalizacji tych blankietów.

5. W rozporządzeniach, o których mowa w ust. 1–3, należy uwzględnić w szczególności:

- 1) konieczność przeciwdziałania dopuszczeniu do ruchu pojazdów pochodzących z kradzieży;
- 2) prawidłowe zabezpieczenie dokumentów związanych z rejestracją, tablicami rejestracyjnymi i innymi oznaczeniami;
- 3) koszty działania administracji publicznej w sprawach rejestracji pojazdów;
- 4) sposób wykorzystania pojazdów, o których mowa w ust. 2–3, przy wykonywaniu zadań określonych w przepisach dotyczących Biura Ochrony Rządu, Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, kontroli skarbowej i Służby Celnej.

Art. 77.

1. Producent lub importer nowych pojazdów jest obowiązany wydać kartę pojazdu dla każdego pojazdu samochodowego wprowadzonego do obrotu handlowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Karta pojazdu jest przekazywana właścicielowi pojazdu.

3. Kartę pojazdu dla pojazdu samochodowego, innego niż określony w ust. 1, wydaje, za opłatą i po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, właściwy w sprawach rejestracji starosta przy pierwszej rejestracji pojazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem pojazdów zabytkowych i pojazdów, o których mowa w art. 73 ust. 2a, 2b i 4.

4. Minister właściwy do spraw transportu:

- 1) w porozumieniu z ministrami właściwym do spraw wewnętrznych oraz Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb wydawania kart pojazdów oraz wzór karty pojazdu, a także jej opis;
- 2) określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat za kartę pojazdu;
- 3) określi, w drodze rozporządzenia, dokumenty stanowiące podstawę wpisu danych do karty pojazdu oraz czynności jednostek zajmujących się dystrybucją, przechowywaniem i wydawaniem kart pojazdów;
- 4) określi, w drodze rozporządzenia, warunki dystrybucji kart pojazdów.

5. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 4, należy uwzględnić znaczenie tych dokumentów dla rejestracji pojazdu oraz wysokość kosztów związanych z drukiem i dystrybucją kart pojazdów.

Art. 78.

1. W razie przeniesienia na inną osobę własności pojazdu zarejestrowanego, dotychczasowy właściciel przekazuje nowemu właścicielowi dowód rejestracyjny i kartę pojazdu, jeżeli była wydana.

1a. W razie przeniesienia na inną osobę własności pojazdu czasowo wycofanego z ruchu dotychczasowy właściciel przekazuje nowemu właścicielowi decyzję o czasowym wycofaniu pojazdu i kartę pojazdu, jeżeli była wydana.

2. Właściciel pojazdu zarejestrowanego jest obowiązany zawiadomić w terminie nieprzekraczającym 30 dni starostę o:

1) nabyciu lub zbyciu pojazdu;

2) zmianie stanu faktycznego wymagającej zmiany danych zamieszczonych w dowodzie rejestracyjnym.

3. Zdarzenia, o których mowa w ust. 2, są dokumentowane w karcie pojazdu; odpowiednich wpisów dokonuje starosta.

4. Właściciel lub posiadacz pojazdu jest obowiązany wskazać na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, chyba że pojazd został użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, czemu nie mógł zapobiec.

5. W przypadku, gdy właścicielem lub posiadaczem pojazdu jest:

- 1) osoba prawna,
- 2) jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, której odrębne przepisy przyznają zdolność prawną,
- 3) jednostka samorządu terytorialnego,
- 4) spółka kapitałowa w organizacji,
- 5) podmiot w stanie likwidacji,
- 6) przedsiębiorca niebędący osobą fizyczną,
- 7) zagraniczna jednostka organizacyjna

– do udzielenia informacji, o której mowa w ust. 4, obowiązana jest osoba wyznaczona przez organ uprawniony do reprezentowania tego podmiotu na zewnątrz, a w przypadku niewyznaczenia takiej osoby – osoby wchodzące w skład tego organu zgodnie z żądaniem organu, o którym mowa w ust. 4, oraz sposobem reprezentacji podmiotu.

Art. 78a.

1. Czasowego wycofania pojazdu z ruchu dokonuje, na wniosek właściciela pojazdu lub podmiotu, któremu powierzono pojazd w trybie przepisu art. 73 ust. 5, starosta właściwy ze względu na miejsce ostatniej rejestracji pojazdu, wydając decyzję o czasowym wycofaniu pojazdu z ruchu.

2. Wycofaniu czasowemu, na wniosek podmiotów, o których mowa w ust. 1, podlegają zarejestrowane:

- 1) samochody ciężarowe i przyczepy o dopuszczalnej masie całkowitej od 3,5 t;
- 2) ciągniki samochodowe;
- 3) pojazdy specjalne;
- 4) autobusy.

3. Decyzję o czasowym wycofaniu pojazdu z ruchu wydaje za opłatą organ, o którym mowa w ust. 1, po złożeniu przez właściciela pojazdu lub podmiot, któ-

remu powierzono pojazd w trybie przepisu art. 73 ust. 5, do depozytu w tym organie dowodu rejestracyjnego i tablic rejestracyjnych.

4. Pojazd może być czasowo wycofany z ruchu na okres od 2 do 24 miesięcy. Okres ten może być przedłużony, jednak łączny okres wycofania pojazdu z ruchu nie może przekraczać 48 miesięcy, licząc od dnia wydania decyzji o jego czasowym wycofaniu z ruchu.

5. Właściciel pojazdu lub podmiot, któremu powierzono pojazd w trybie przepisu art. 73 ust. 5, jest obowiązany zapewnić wycofanemu z ruchu pojazdowi postój poza drogą publiczną, strefą zamieszkania i strefą ruchu. Przepis art. 46 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

6. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, tryb i warunki czasowego wycofania pojazdów z ruchu, wysokość opłat w zależności od okresu wycofania z ruchu, w wysokości nie wyższej niż 150 zł, oraz wzory dokumentów stosowanych w tym zakresie, mając na względzie konieczność przeciwdziałania używaniu pojazdów czasowo wycofanych z ruchu oraz koszty ponoszone przez organy administracji publicznej.

Art. 79.

1. Pojazd podlega wyrejestrowaniu przez organ właściwy ze względu na miejsce ostatniej rejestracji pojazdu, na wniosek jego właściciela, w przypadku:

1) przekazania pojazdu do przedsiębiorcy prowadzącego stację demontażu lub przedsiębiorcy prowadzącego punkt zbierania pojazdów, na podstawie zaświadczenia o demontażu pojazdu, o którym mowa w ust. 2 bądź w art. 24 ust. 1 pkt 2 lub art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, albo równoważnego dokumentu wydanego w innym państwie;

2) kradzieży pojazdu, jeżeli jego właściciel złożył stosowne oświadczenie pod odpowiedzialnością karną za fałszywe zeznania;

3) wywozu pojazdu z kraju, jeżeli pojazd został zarejestrowany za granicą lub zbyty za granicę;

4) zniszczenia (kasacji) pojazdu za granicą;

5) udokumentowanej trwałej i zupełnej utraty posiadania pojazdu bez zmiany w zakresie prawa własności;

6) przekazania niekompletnego pojazdu do przedsiębiorcy prowadzącego stację demontażu lub przedsiębiorcy prowadzącego punkt zbierania pojazdów, na podstawie zaświadczenia o przyjęciu niekompletnego pojazdu, o którym mowa w art. 25 ust. 1 lub art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, albo równoważnego dokumentu wydanego w innym państwie;

7) wycofania pojazdu z obrotu, o którym mowa w art. 70g ust. 5.

2. W przypadku przekazania przedsiębiorcy prowadzącemu stację demontażu lub przedsiębiorcy prowadzącemu punkt zbierania pojazdów pojazdu innego niż określony w art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, w celu jego wyrejestrowania, przedsiębiorca wydaje zaświadczenie o demontażu tego pojazdu, odpowiadające wymogom określonym dla zaświadczenia, o którym mowa w art. 24 ust. 1 pkt 2 lub art. 33 ust. 3 tej ustawy.

3. W przypadku nieprzedłożenia przez właściciela pojazdu zaświadczenia o demontażu pojazdu, o którym mowa w ust. 2 bądź w art. 24 ust. 1 pkt 2 lub art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, lub zaświadczenia o przyjęciu niekompletnego pojazdu, o którym mowa w art. 25 ust. 1 lub art. 33 ust. 3 tej ustawy, albo równoważnego dokumentu wydanego w innym państwie, organ rejestrujący, po upływie 30 dni od dnia otrzymania zaświadczenia od przedsiębiorcy prowadzącego stację demontażu, dokonuje wyrejestrowania pojazdu z urzędu.

4. Pojazd wyrejestrowany nie podlega powtórnej rejestracji, z wyjątkiem pojazdu:

- 1) odzyskanego po kradzieży;
- 2) zabytkowego;
- 3) mającego co najmniej 25 lat uznanego przez rzeczoznawcę samochodowego za unikatowy lub mający szczególne znaczenie dla udokumentowania historii motoryzacji;
- 4) ciągnika i przyczepy rolniczej;
- 5) wywiezionego z kraju lub zbytego za granicą, o którym mowa w ust. 1 pkt 3.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, warunkiem wyrejestrowania pojazdu jest wniesienie przez właściciela pojazdu opłaty na rzecz gminy na realizację zadań związanych z utrzymaniem czystości i porządku w gminach. Przepisu nie stosuje się do pojazdów Policji i jednostek ochrony przeciwpożarowej.

6. Minister właściwy do spraw administracji publicznej, uwzględniając w szczególności koszty ponoszone przez gminy związane z usuwaniem negatywnych skutków utraty pojazdu oraz kosztów związanych z usuwaniem wraków, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłaty, o której mowa w ust. 5.

Art. 79a.

1. Rzeczoznawcą samochodowym jest osoba, która:

- 1) (uchylony);
- 2) posiada wyższe wykształcenie;
- 3) posiada 5-letnią wymaganą praktykę zawodową w dziedzinie związanej z motoryzacją;
- 4) posiada prawo jazdy kategorii A, B oraz C1 lub C;
- 5) nie była karana wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne;
- 6) posiada certyfikat w zakresie rzeczoznawstwa samochodowego wydany przez jednostkę akredytowaną w polskim systemie akredytacji;
- 7) została wpisana na listę rzeczoznawców samochodowych.

2. Minister właściwy do spraw transportu wpisuje na listę rzeczoznawców samochodowych osobę, która spełnia wymagania określone w ust. 1 pkt 2–6, i potwierdza wpis, wydając zaświadczenie.

3. Wpis dokonywany jest za opłatą, na okres wynikający z terminu ważności certyfikatu, o którym mowa w ust. 1 pkt 6.

4. Na liście rzeczoznawców samochodowych umieszcza się imię i nazwisko rzeczoznawcy oraz jego numer identyfikacyjny.

5. Lista rzeczoznawców jest ogólnie dostępna.

6. Minister właściwy do spraw transportu prowadzi ewidencję i listę rzeczoznawców samochodowych.

7. Minister właściwy do spraw transportu skreśla rzeczoznawcę z listy rzeczoznawców samochodowych:

- 1) po upływie terminu, o którym mowa w ust. 3;
- 2) niespełniającego wymagań, o których mowa w ust. 1 pkt 2–6;
- 3) w razie śmierci rzeczoznawcy.

8. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłaty za wpis na listę rzeczoznawców samochodowych oraz wzory dokumentów z tym związanych, w szczególności zaświadczenia potwierdzającego wpis.

Art.79b.

W przypadku gdy zmiana stanu faktycznego w zakresie adresu właściciela lub posiadacza pojazdu, wymagająca wydania nowego dowodu rejestracyjnego pojazdu, spowodowana została zmianami administracyjnymi, rada powiatu może, w drodze uchwały, zmniejszyć opłatę lub zwolnić od jej uiszczenia osoby obowiązane do ubiegania się o wydanie tego dokumentu.

Art. 80.

Zadania i kompetencje określone w art. 73 ust. 1 i 2, art. 74 ust. 1, art. 75, art. 77 ust. 3 i art. 78 ust. 3 nie mogą być powierzone w drodze porozumienia gminie. Przepis ten nie dotyczy powiatu warszawskiego.

Rozdział 2a

Centralna ewidencja pojazdów

Art. 80a.

1. Tworzy się centralną ewidencję pojazdów, zwaną dalej „ewidencją”.
2. W ewidencji gromadzi się dane i informacje o pojazdach zarejestrowanych oraz o ich właścicielach lub niektórych posiadaczach.
3. W ewidencji wyodrębnia się zbiór danych i informacji o pojazdach, o których mowa w art. 73 ust. 3. Wytwarzanie, przechowywanie, przetwarzanie lub przekazywanie danych i informacji o tych pojazdach odbywa się z zachowaniem wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych.
4. Ewidencję prowadzi minister właściwy do spraw wewnętrznych w systemie teleinformatycznym. W rozumieniu niniejszej ustawy minister ten jest administratorem danych i informacji zgromadzonych w ewidencji.

Art. 80b.

1. W ewidencji gromadzi się:
 - 1) dane o pojeździe:
 - a) markę, typ, model, wariant i wersję,
 - b) rodzaj,
 - c) numer rejestracyjny,
 - d) numer identyfikacyjny VIN lub numer nadwozia (podwozia),
 - e) (uchylona),
 - f) rok produkcji,
 - g) datę pierwszej rejestracji,

- h) termin badania technicznego,
 - i) zastrzeżenia, o których mowa w art. 75 ust. 1,
 - j) informację o dodatkowym badaniu technicznym, o którym mowa w art. 81 ust. 8 pkt 4, przeprowadzonym po naprawie wynikającej ze zdarzenia powodującego odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia określonego w grupie 3 działu II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej;
- 2) serię i numer dowodu rejestracyjnego albo pozwolenia czasowego oraz datę ich wydania;
 - 3) serię i numer karty pojazdu, jeżeli została wydana;
 - 4) nazwę organu, który dokonał rejestracji pojazdu;
 - 5) dane o właścicielu pojazdu oraz o posiadaczu, o którym mowa w art. 73 ust. 5:
 - a) imię i nazwisko (nazwę lub firmę),
 - b) adres zamieszkania (siedziby),
 - c) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL),
 - d) numer identyfikacyjny REGON;
 - 6) informacje o:
 - a) nadaniu i wybiciu numeru nadwozia (podwozia),
 - b) kradzieży pojazdu oraz jego odnalezieniu,
 - c) utracie dowodu rejestracyjnego i tablic rejestracyjnych, pozwolenia czasowego i tablic tymczasowych oraz karty pojazdu, a także ich odnalezieniu,
 - d) zatrzymaniu dowodu rejestracyjnego albo pozwolenia czasowego,
 - e) (uchylona);
 - 7) informacje o zawartej umowie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu, określające:
 - a) imię i nazwisko (nazwę lub firmę) ubezpieczonego i jego adres zamieszkania (siedziby),
 - b) nazwę zakładu ubezpieczeń, który zawarł umowę,
 - c) nazwę, serię i numer dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy,
 - d) datę zawarcia umowy,
 - e) okres odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń,
 - f) datę rozwiązania umowy.
- 1a. W ewidencji gromadzi się także dane i informacje wymagane do dopuszczenia pojazdu do ruchu oraz informacje o wydawanych dokumentach i oznaczeniach pojazdu:
- 1) dane o pojeździe podlegającym rejestracji:
 - a) przeznaczenie,
 - b) pojemność i moc silnika,
 - c) dopuszczalna masa całkowita,
 - d) dopuszczalna ładowność,
 - e) liczba osi,
 - f) największy dopuszczalny nacisk osi,
 - g) dopuszczalna masa całkowita ciągniętej przyczepy,
 - h) liczba miejsc,
 - i) data pierwszej rejestracji za granicą,
 - j) poprzedni numer rejestracyjny i nazwa organu, który dokonał rejestracji,

- k) podrodzaj,
 - l) rodzaje paliwa,
 - m) średnie zużycie paliwa,
 - n) maksymalna masa całkowita,
 - o) masa własna,
 - p) wartości uśrednione emisji CO₂ dla każdego wymienionego w lit. l rodzaju paliwa,
 - r) rodzaj zawieszenia,
 - s) wyposażenie i rodzaj urządzenia radarowego bliskiego zasięgu,
 - t) nazwę producenta,
 - u) rozstaw osi,
 - v) rozstaw kół (wartość maksymalna, średnia i minimalna);
- 2) informacje o:
- a) dowodzie rejestracyjnym – seria, numer oraz data wydania wtórnika,
 - b) pozwoleniu czasowym – data ważności, data przedłużenia ważności, cel wydania, seria, numer oraz data wydania wtórnika,
 - c) karcie pojazdu – seria, numer oraz data wydania wtórnika,
 - d) nalepce kontrolnej – data wydania wtórnika,
 - e) znakach legalizacyjnych – seria, numer oraz data wydania wtórnika,
 - f) nalepce na tablice tymczasowe – data wydania wtórnika,
 - g) wyrejestrowaniu pojazdu – data i przyczyna wyrejestrowania,
 - h) zbyciu pojazdu – dane nowego właściciela pojazdu,
 - i) czasowym wycofaniu pojazdu z ruchu i jego ponownym dopuszczeniu do ruchu po tym wycofaniu,
 - j) wydanym zaświadczeniu o demontażu pojazdu, o którym mowa w art. 79 ust. 2 bądź w art. 24 ust. 1 pkt 2 lub art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, lub zaświadczeniu o przyjęciu niekompletnego pojazdu, o którym mowa w art. 79 ust. 2 bądź w art. 25 ust. 1 lub art. 33 ust. 3 tej ustawy – data wydania i dane przedsiębiorcy prowadzącego stację demontażu;
- 3) inne dane i informacje stanowiące treść adnotacji urzędowych zamieszczanych w dokumentach pojazdu zgodnie z ustawą oraz z odrębnymi przepisami;
- 4) identyfikator osoby dokonującej w bazie danych zamieszczenia lub zmiany danych i informacji.
- 1b. Informacje, o których mowa:
- 1) w ust. 1a pkt 1 lit. m i p – gromadzi się wyłącznie dla samochodów osobowych rejestrowanych po raz pierwszy;
 - 2) w ust. 1a pkt 1 lit. r – gromadzi się wyłącznie dla samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej od 3,5 t oraz przyczep i naczep, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7,0 t, rejestrowanych po raz pierwszy;
 - 3) w ust. 1a pkt 1 lit. s – gromadzi się dla pojazdów samochodowych rejestrowanych po raz pierwszy;
 - 4) w ust. 1a pkt 1 lit. u i lit. v – gromadzi się wyłącznie dla samochodów osobowych rejestrowanych po raz pierwszy na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, których nie rejestrowano wcześniej poza terytorium państwa

członkowskiego Unii Europejskiej lub które zostały zarejestrowane po raz pierwszy poza terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej w okresie krótszym niż trzy miesiące przed rejestracją na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

2. Dane lub informacje, o których mowa w ust. 1 i ust. 1a, przekazuje do ewidencji:

1) wymienione w ust. 1 pkt 1–5 – organ właściwy w sprawach rejestracji pojazdów, niezwłocznie po zarejestrowaniu pojazdu, oraz – w przypadkach, o których mowa w pkt 1 lit. h i lit. j – także stacja kontroli pojazdów, która wykonała badanie techniczne pojazdu, niezwłocznie po jego wykonaniu;

2) wymienione w ust. 1 pkt 6:

a) w lit. a – organ właściwy w sprawach rejestracji pojazdów, niezwłocznie po dokonaniu zmiany danych w dowodzie rejestracyjnym,

b) w lit. b – właściwa jednostka organizacyjna Policji, niezwłocznie po wystąpieniu tych zdarzeń,

c) w lit. c – organ właściwy w sprawach rejestracji pojazdów, niezwłocznie po dokonaniu informacji o wystąpieniu tych zdarzeń,

d) w lit. d – właściwa jednostka organizacyjna Policji, Inspekcji Transportu Drogowego lub Żandarmerii Wojskowej albo stacja kontroli pojazdów, niezwłocznie po dokonaniu tych czynności;

3) wymienione w ust. 1 pkt 7 – ośrodek informacji określony przepisami ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152, z późn. zm.), niezwłocznie po ich zaewidencjonowaniu;

4) wymienione w ust. 1a – organ właściwy w sprawach rejestracji pojazdów, niezwłocznie po ich uzyskaniu.

3. Z ewidencji nie usuwa się danych lub informacji o:

1) właścicielu lub posiadaczowi pojazdu – w przypadku ich zmiany;

2) pojeździe, który został wyrejestrowany.

4. Administrator danych przetwarzający dane osobowe na potrzeby ewidencji jest zwolniony z obowiązku informacyjnego określonego w art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.).

Art. 80c.

1. Dane lub informacje zgromadzone w ewidencji udostępnia się, o ile są one niezbędne do realizacji ich ustawowych zadań, następującym podmiotom, z zastrzeżeniem ust. 2:

1) Policji;

1a) Inspekcji Transportu Drogowego;

2) Żandarmerii Wojskowej;

3) Straży Granicznej;

4) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu;

4a) Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu,

5) Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego;

6) sądom;

7) prokuraturze;

- 8) organom kontroli skarbowej, organom celnym i wywiadowi skarbowemu;
- 9) Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu;
- 9a) Polskiemu Biuru Ubezpieczycieli Komunikacyjnych;
- 9b) Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych – w celu umożliwienia zabezpieczenia ustawowym prawem zastawu należności z tytułu składek, do których poboru Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest zobowiązany;
- 10) organom właściwym w sprawach rejestracji pojazdów;
- 10a) strażom gminnym (miejskim);
- 11) Szeffowi Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych;
- 12) komornikom sądowym;
- 13) administracyjnym organom egzekucyjnym oraz organom podatkowym;
- 14) wojskowym komendantom uzupełnień;
- 15) ministrowi właściwemu do spraw środowiska;
- 16) ministrowi właściwemu do spraw transportu;
- 17) ministrowi właściwemu do spraw łączności;
- 18) Prezesowi Głównego Urzędu Statystycznego.

2. Dane lub informacje o pojazdach, o których mowa w art. 73 ust. 3, udostępnia się wyłącznie podmiotom określonym w ust. 1 pkt 1–8.

3. Dane lub informacje zgromadzone w ewidencji udostępnia się także na wniosek właściciela lub posiadacza pojazdu wymienionego w art. 73 ust. 5, których one dotyczą.

3a. Każdy może uzyskać, nieodpłatnie, potwierdzenie lub zaprzeczenie zgodności danych zawartych w dowodzie rejestracyjnym lub pozwoleniu czasowym z danymi zgromadzonymi w ewidencji, za pośrednictwem ePUAP, o której mowa w art. 19a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565, z późn. zm.).

3b. Potwierdzeniu lub zaprzeczeniu, o którym mowa w ust. 3a, podlegają następujące dane:

- 1) marka pojazdu;
- 2) seria i numer dowodu rejestracyjnego albo pozwolenia czasowego;
- 3) dane określone w art. 80b ust. 1 pkt 1 lit. c, d, g i pkt 5 lit. a i odpowiednio lit. c albo lit. d.

3c. W celu uzyskania potwierdzenia lub zaprzeczenia, o którym mowa w ust. 3a, jest wymagane podanie wszystkich danych wskazanych w ust. 3b.

3d. Potwierdzenie lub zaprzeczenie, o którym mowa w ust. 3a, może otrzymać osoba, której tożsamość została ustalona w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może udostępnić dane lub informacje zgromadzone w ewidencji innym podmiotom niż wymienione w ust. 1–3, w tym osobom fizycznym, osobom prawnym lub jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej, jeżeli wykażą swój uzasadniony interes.

5. Dane lub informacje zgromadzone w ewidencji są przekazywane do ponownego wykorzystywania w celach komercyjnych i niekomercyjnych, w sposób wykluczający możliwość identyfikacji osób lub pojazdów, z zachowaniem przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr

112, poz. 1198, z późn. zm.), jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

6. Dane lub informacje zebrane w ewidencji udostępnia się, z zastrzeżeniem ust.

7, na pisemny, uzasadniony wniosek zainteresowanego podmiotu.

6a. Dane lub informacje zgromadzone w ewidencji mogą być udostępniane podmiotom zagranicznym w celu wypełnienia postanowień ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych, a także wykonania aktu prawa stanowionego przez organizację międzynarodową, której Rzeczpospolita Polska jest członkiem. Tryb i sposób udostępniania danych określają ratyfikowane przez Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowe, akty prawa stanowionego przez organizację międzynarodową, której Rzeczpospolita Polska jest członkiem lub porozumienia zawarte pomiędzy właściwymi ministrami państw członkowskich Unii Europejskiej.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może wyrazić zgodę, w drodze decyzji, na udostępnienie danych lub informacji zgromadzonych w ewidencji podmiotom, o których mowa w ust. 1, albo ich jednostkom organizacyjnym, za pomocą urządzeń teletransmisji danych, bez konieczności składania pisemnego wniosku, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

1) posiadają urządzenia umożliwiające odnotowanie w systemie, kto, kiedy, w jakim celu oraz jakie dane lub informacje uzyskał;

2) posiadają zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych lub informacji niezgodnie z celem ich uzyskania;

3) jest to uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywanych zadań albo prowadzonej działalności.

8. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, kierując się potrzebami ujednolicenia wniosków oraz usprawnienia procesu udostępniania danych z centralnej ewidencji pojazdów, określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku, o którym mowa w ust. 3 i 6.

Art. 80d.

1. Udostępnienie danych lub informacji zgromadzonych w ewidencji następuje:

1) dla podmiotów, o których mowa w art. 80c ust. 1–3 i ust. 6a – nieodpłatnie;

2) dla podmiotów, o których mowa w art. 80c ust. 4 i 5 – odpłatnie.

2. Tworzy się Fundusz – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców, zwany dalej „Funduszem”, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

3. Fundusz jest państwowym funduszem celowym.

3a. Organy i podmioty obowiązane do pobrania i przekazania lub uiszczenia opłaty ewidencyjnej mają obowiązek, w terminie, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie ust. 7:

1) przekazywać należne kwoty na rachunek Funduszu;

2) sporządzać i przysyłać ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych miesięczne sprawozdania z pobranych i przekazanych lub uiszczonych opłat ewidencyjnych.

3b. Od nieterminowo przekazanych lub uiszczonych opłat pobiera się odsetki za zwłokę, w wysokości odsetek należnych za nieterminowe regulowanie zobowiązań podatkowych.

3c. Do należności z tytułu opłat ewidencyjnych oraz odsetek za zwłokę stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja

podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749 i 1101), z tym że uprawnienia organów podatkowych przysługują ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

4. Przychodami Funduszu są:

1) opłaty pobrane za udostępnienie danych lub informacji z centralnej ewidencji pojazdów i centralnej ewidencji kierowców;

2) opłata ewidencyjna, o której mowa w art. 75 ust. 2, art. 77 ust. 3, art. 82 ust. 2 i art. 150 ust. 1;

2a) opłata ewidencyjna, o której mowa w art. 8 ust. 4 i 5;

3) opłata ewidencyjna, o której mowa w art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych;

4) opłata ewidencyjna, o której mowa w art. 10 ust. 1, art. 13 ust. 6, art. 14 ust. 1, art. 15 ust. 5, art. 16 ust. 1 i 5, art. 18 ust. 2, art. 28 ust. 8 i 9, art. 31 ust. 3, art. 33 ust. 2 pkt 1, art. 38 ust. 2 pkt 1, art. 58 ust. 2 pkt 1, art. 77 ust. 2 pkt 1, art. 85 ust. 8, art. 87 ust. 3 pkt 1, art. 97 ust. 3, art. 101 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 pkt 3, art. 102 ust. 2, art. 103 ust. 3, art. 109 ust. 1, 3 i 4, art. 110, art. 115 ust. 6, art. 117 ust. 3 pkt 1 i art. 124 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, a także w art. 39g ust. 9 pkt 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 125, poz. 874, z późn. zm.);

4a) opłata ewidencyjna, o której mowa w art. 25 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 227, poz. 1367 i Nr 244, poz. 1454);

5) odsetki za zwłokę pobierane z tytułu nieterminowo przekazywanych lub uiszczanych opłat ewidencyjnych;

6) odsetki od wolnych środków przekazanych w zarządzenie zgodnie z przepisami o finansach publicznych;

7) inne przychody.

4a. Ściągnięcie należności z tytułu należnych opłat ewidencyjnych i odsetek, o których mowa w ust. 3b, następuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2012 r. poz. 1015) – w zakresie egzekucji obowiązków o charakterze pieniężnym.

5. Wydatki Funduszu są przeznaczone na finansowanie wydatków związanych z utworzeniem, rozwojem i funkcjonowaniem centralnej ewidencji pojazdów, centralnej ewidencji kierowców oraz centralnej ewidencji posiadaczy kart parkingowych.

6. Wysokość każdej opłaty ewidencyjnej, o której mowa w art. 75 ust. 2, art. 77 ust. 3, art. 82 ust. 2 i art. 150 ust. 1 ustawy oraz w art. 10 ust. 1, art. 13 ust. 6, art. 14 ust. 1, art. 15 ust. 5, art. 16 ust. 1 i 5, art. 18 ust. 2, art. 28 ust. 8 i 9, art. 31 ust. 3, art. 33 ust. 2 pkt 1, art. 38 ust. 2 pkt 1, art. 58 ust. 2 pkt 1, art. 77 ust. 2 pkt 1, art. 85 ust. 8, art. 87 ust. 3 pkt 1, art. 97 ust. 3, art. 101 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 pkt 3, art. 102 ust. 2, art. 103 ust. 3, art. 109 ust. 1, 3 i 4, art. 110, art. 115 ust. 6, art. 117 ust. 3 pkt 1 i art. 124 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, a także w art. 39g ust. 9 pkt 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym i w art. 25 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych, nie może przekroczyć równowartości w złotych 2 euro a w przypadku opłaty, o której mowa w art. 8 ust. 4 i 5 ustawy, równowartości w złotych 50 eurocentów, ustalonej przy zastosowaniu

kursu średniego ustalonego przez Narodowy Bank Polski w dniu ogłoszenia rozporządzenia, o którym mowa w ust. 7.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego oraz ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wysokość opłaty ewidencyjnej, o której mowa w art. 8 ust. 4 i 5, art. 75 ust. 2, art. 77 ust. 3, art. 82 ust. 2 i art. 150 ust. 1 ustawy oraz w art. 10 ust. 1, art. 13 ust. 6, art. 14 ust. 1, art. 15 ust. 5, art. 16 ust. 1 i 5, art. 18 ust. 2, art. 28 ust. 8 i 9, art. 31 ust. 3, art. 33 ust. 2 pkt 1, art. 38 ust. 2 pkt 1, art. 58 ust. 2 pkt 1, art. 77 ust. 2 pkt 1, art. 85 ust. 8, art. 87 ust. 3 pkt 1, art. 97 ust. 3, art. 101 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 pkt 3, art. 102 ust. 2, art. 103 ust. 3, art. 109 ust. 1, 3 i 4, art. 110, art. 115 ust. 6, art. 117 ust. 3 pkt 1 i art. 124 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, a także w art. 39g ust. 9 pkt 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym i w art. 25 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych, oraz sposób jej wnoszenia;
- 2) tryb i zasady pobierania, ewidencjonowania, przekazywania i rozliczania opłaty ewidencyjnej przez organy i podmioty zobowiązane do jej pobierania;
- 3) wzór miesięcznego sprawozdania zawierającego kwoty opłat ewidencyjnych pobranych i przekazanych lub uiszczonych na rachunek Funduszu.

8. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 7, należy uwzględnić w szczególności:

- 1) przypadki uiszczania opłaty ewidencyjnej;
- 2) zróżnicowaną wysokość opłaty w zależności od rodzaju czynności, której dokonanie jest uzależnione od jej uiszczenia;
- 3) koszty związane z funkcjonowaniem centralnej ewidencji pojazdów i centralnej ewidencji kierowców;
- 4) terminy przekazywania i rozliczania opłaty ewidencyjnej oraz przekazywania miesięcznego sprawozdania z opłat ewidencyjnych pobranych i przekazanych lub uiszczonych przez organy i podmioty zobowiązane do jej pobierania.

Art. 80e.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej, ministrem właściwym do spraw transportu oraz ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób prowadzenia ewidencji;
- 2) warunki i sposób współdziałania podmiotów, które przekazują dane lub informacje do ewidencji;
- 3) rodzaj danych lub informacji zgromadzonych w ewidencji, które mogą być udostępnione poszczególnym podmiotom, o których mowa w art. 80c ust. 1 i 3–5;
- 4) wysokość opłat za udostępnienie danych lub informacji zgromadzonych w ewidencji oraz warunki i sposób ich wnoszenia.

W rozporządzeniu należy określić w szczególności:

- organizację systemu teleinformatycznego, w którym prowadzona jest ewidencja,
- nieprzekraczalne terminy przekazywania danych lub informacji do ewidencji

oraz sposób ich przekazywania,

– zakres danych lub informacji udostępnianych poszczególnym podmiotom,
– zróżnicowaną wysokość opłat w zależności od zakresu udostępnianych danych lub informacji oraz konieczności przetwarzania danych lub informacji, o których mowa w art. 80c ust. 5.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej oraz Ministrem Obrony Narodowej, po zasięgnięciu opinii Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu i Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego, a także Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Szefa Służby Wywiadu Wojskowego, określi, w drodze zarządzenia, sposób wyodrębnienia w ewidencji zbioru danych i informacji o pojazdach, o których mowa w art. 73 ust. 3.

Rozdział 2b

(uchylony).

Rozdział 3

Badania techniczne pojazdów

Art. 81.

1. Właściciel pojazdu samochodowego, ciągnika rolniczego, pojazdu wolnobieżnego wchodzącego w skład kolejki turystycznej, motoroweru lub przyczepy jest obowiązany przedstawiać go do badania technicznego.

2. Badania techniczne dzieli się na badania okresowe, badania dodatkowe oraz badania co do zgodności z warunkami technicznymi.

3. Okresowe badanie techniczne po raz pierwszy jest przeprowadzane przed pierwszą rejestracją pojazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Badaniu, o którym mowa w ust. 3, nie podlega:

1) nowy pojazd, dla którego wydano świadectwo zgodności WE, świadectwo zgodności, dopuszczenie jednostkowe pojazdu, decyzję o uznaniu dopuszczenia jednostkowego pojazdu albo świadectwo dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu;

2) zarejestrowany pojazd:

a) na którego typ wydano świadectwo homologacji typu WE pojazdu – w okresie od dnia pierwszej rejestracji za granicą do dnia terminu okresowego badania technicznego, ustalonego na podstawie ust. 5, lub

b) w którego dowodzie rejestracyjnym lub innym dokumencie wydanym przez właściwy organ państwa członkowskiego przedstawionym do rejestracji, zawarta jest informacja o wykonanym badaniu technicznym i jego terminie ważności

– z wyjątkiem taksówki, pojazdu uprzywilejowanego lub pojazdu odpowiednio przystosowanego lub wyposażonego zgodnie z przepisami o przewozie towarów niebezpiecznych, pojazdu z zamontowanym urządzeniem technicznym podlegającym dozorowi technicznemu oraz pojazdu przystosowanego konstrukcyjnie do ruchu lewostronnego.

5. Okresowe badanie techniczne pojazdu przeprowadza się corocznie, z zastrzeżeniem ust. 6–10.

6. Okresowe badanie techniczne samochodu osobowego, samochodu ciężarowe-

go o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t, motocykla lub przyczepy o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t przeprowadza się przed upływem 3 lat od dnia pierwszej rejestracji, następnie przed upływem 5 lat od dnia pierwszej rejestracji i nie później niż 2 lata od dnia przeprowadzenia poprzedniego badania technicznego, a następnie przed upływem kolejnego roku od dnia przeprowadzenia badania. Nie dotyczy to pojazdu przewożącego towary niebezpieczne, taksówki, pojazdu samochodowego konstrukcyjnie przeznaczonego do przewozu osób w liczbie od 5 do 9, wykorzystywanego do zarobkowego transportu drogowego osób, pojazdu marki „SAM”, pojazdu zasilanego gazem, pojazdu uprzywilejowanego oraz pojazdu używanego do nauki jazdy lub egzaminu państwowego, które podlegają corocznym badaniom technicznym.

7. Okresowe badanie techniczne ciągnika rolniczego, przyczepy rolniczej oraz motoroweru przeprowadza się przed upływem 3 lat od dnia pierwszej rejestracji, a następnie przed upływem każdego kolejnych 2 lat od dnia przeprowadzenia badania.

8. Przepisy ust. 6 i 7 dotyczą również pojazdów, o których mowa w ust. 6 i 7, zarejestrowanych po raz pierwszy za granicą. W tym przypadku za dzień pierwszej rejestracji, o której mowa w ust. 6 i 7, przyjmuje się dzień pierwszej rejestracji za granicą.

9. Okresowe badanie techniczne autobusu przeprowadza się przed upływem roku od dnia pierwszej rejestracji i następnie co 6 miesięcy.

10. Przyczepa lekka i pojazd zabytkowy nie podlegają okresowym badaniom technicznym. W przypadku pojazdu zabytkowego, wykorzystywanego do zarobkowego transportu drogowego podlega on corocznym badaniom technicznym.

11. Niezależnie od badań, o których mowa w ust. 3–5, dodatkowemu badaniu technicznemu podlega pojazd:

1) skierowany przez organ kontroli ruchu drogowego:

a) w razie uzasadnionego przypuszczenia, że zagraża bezpieczeństwu ruchu lub narusza wymagania ochrony środowiska,

b) który uczestniczył w wypadku drogowym, w którym zostały uszkodzone zasadnicze elementy nośne konstrukcji nadwozia, podwozia lub ramy, z zastrzeżeniem pkt 5, lub noszący ślady uszkodzeń albo którego stan techniczny wskazuje na naruszenie elementów nośnych konstrukcji pojazdu, mogące stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu drogowego;

2) skierowany przez starostę albo na wniosek posiadacza pojazdu:

a) w celu identyfikacji lub ustalenia danych niezbędnych do jego rejestracji,

b) jeżeli z dokumentów wymaganych do jego rejestracji wynika, że uczestniczył on w wypadku drogowym, lub narusza wymagania ochrony środowiska;

3) w którym dokonano zmian konstrukcyjnych lub wymiany elementów powodujących zmianę danych w dowodzie rejestracyjnym, z zastrzeżeniem art. 66 ust. 4 pkt 5 i 6, z wyłączeniem montażu instalacji do zasilania gazem;

4) który ma być używany jako taksówka, pojazd uprzywilejowany, pojazd do nauki jazdy, pojazd do przeprowadzania egzaminu państwowego lub pojazd odpowiednio przystosowany lub wyposażony zgodnie z przepisami o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych;

5) w którym została dokonana naprawa wynikająca ze zdarzenia powodującego

odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia określonego w grupach 3 i 10 działu II załącznika do ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 2010 r. Nr 11, poz. 66, z późn. zm.) w zakresie elementów układu nośnego, hamulcowego lub kierowniczego mających wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego;

6) w którym w czasie badania technicznego stwierdzono ślady uszkodzeń lub naruszenie elementów nośnych konstrukcji pojazdu, mogących stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu drogowego;

7) dla którego określono wymagania techniczne w przepisach o podatku od towarów i usług, w przepisach o podatku dochodowym od osób fizycznych lub w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych;

8) autobus, którego dopuszczalna prędkość na autostradzie i drodze ekspresowej wynosi 100 km/h, co do zgodności z dodatkowymi warunkami technicznymi;

9) dla którego określono dodatkowe wymagania techniczne w międzynarodowych porozumieniach dotyczących międzynarodowego transportu drogowego.

11a. Badaniu co do zgodności z warunkami technicznymi podlega pojazd zabytkowy przed pierwszą rejestracją na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

12. Badanie techniczne pojazdu z zamontowanym urządzeniem technicznym podlegającym dozorowi technicznemu może być przeprowadzone po przedstawieniu dokumentu wydanego przez właściwy organ dozoru technicznego, stwierdzającego sprawność urządzenia technicznego.

13. W razie powstania trudności w ustaleniu parametrów pojazdu, badanie techniczne może być przeprowadzone po przedstawieniu opinii rzeczoznawcy samochodowego, o którym mowa w art. 79a.

14. Termin ważności badania technicznego pojazdu, o którym mowa w ust. 4 pkt 3 lit. b, uznaje się, o ile nie jest dłuższy niż termin ważności badania technicznego ustalany na podstawie ust. 5–10.

15. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, zakres i sposób przeprowadzenia badań technicznych oraz wzory dokumentów stosowanych przy tych badaniach, uwzględniając w szczególności zakres warunków technicznych pojazdów podlegających badaniu.

16. Minister właściwy do spraw transportu, uwzględniając konieczność zapewnienia bezpiecznego korzystania z pojazdów zabytkowych oraz zakres warunków technicznych tych pojazdów podlegających badaniu, określi, w drodze rozporządzenia, zakres i sposób przeprowadzania badań zgodności tych pojazdów z warunkami technicznymi, wzory dokumentów związanych z tymi badaniami.

Art. 82.

1. Organ dokonujący rejestracji pojazdu wpisuje do dowodu rejestracyjnego termin badania technicznego pojazdu.

2. Jeżeli pojazd jest zarejestrowany, kolejny termin badania technicznego wpisuje do dowodu rejestracyjnego uprawniony diagnosta po stwierdzeniu pozytywnego wyniku badania i po uiszczeniu przez właściciela pojazdu opłaty ewidencyjnej.

Art. 83.

1. Badanie techniczne jest przeprowadzane na koszt właściciela lub posiadacza pojazdu, w:

1) podstawowej stacji kontroli pojazdów – w zakresie:

a) okresowego badania technicznego pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t, z zastrzeżeniem lit. c,

b) dodatkowych badań technicznych w odniesieniu do pojazdów, o których mowa w lit. a, z zastrzeżeniem ust. 1a,

c) badań technicznych przyczep przeznaczonych do łączenia z pojazdami określonymi w lit. a, o ile stacja spełnia wymagania, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 84a ust. 1 pkt 1 ustawy w zakresie długości stanowiska kontrolnego;

2) okręgowej stacji kontroli pojazdów – w zakresie:

a) okresowego badania technicznego wszystkich pojazdów,

b) dodatkowych badań technicznych w odniesieniu do pojazdów, o których mowa w lit. a,

c) badań co do zgodności z warunkami technicznymi pojazdów zabytkowych.

1a. Badanie techniczne w zakresie badań co do zgodności z warunkami technicznymi autobusu, którego dopuszczalna prędkość na autostradzie i drodze ekspresowej wynosi 100 km/h, pojazdu przeznaczonego do przewozu towarów niebezpiecznych, pojazdu zabytkowego, pojazdu marki „SAM”, pojazdu, w którym dokonano zmian konstrukcyjnych lub wymiany elementów powodujących zmianę danych w dowodzie rejestracyjnym oraz pojazdu, dla którego określono wymagania techniczne w przepisach ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych lub ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, a także dla którego określono dodatkowe wymagania w międzynarodowych porozumieniach dotyczących międzynarodowego transportu drogowego jest przeprowadzane wyłącznie w okręgowej stacji kontroli pojazdów.

2. Działalność gospodarcza w zakresie prowadzenia stacji kontroli pojazdów jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej i wymaga uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących stację kontroli pojazdów.

3. Stację kontroli pojazdów może prowadzić przedsiębiorca, który:

1) posiada siedzibę lub miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

2) nie jest przedsiębiorcą, w stosunku do którego otwarto likwidację lub ogłoszono upadłość;

3) nie był prawomocnie skazany za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub przestępstwo przeciwko dokumentom – dotyczy osoby fizycznej lub członków organów osoby prawnej;

4) posiada wyposażenie kontrolno-pomiarowe oraz warunki lokalowe gwarantujące wykonywanie odpowiedniego zakresu badań technicznych pojazdów zgodnie ze szczegółowymi warunkami przeprowadzania tych badań;

5) posiada poświadczenie zgodności wyposażenia i warunków lokalowych

z wymaganiami odpowiednio do zakresu przeprowadzanych badań wpisanego do rejestru przedsiębiorców prowadzących stację kontroli pojazdów;

6) zatrudnia uprawnionych diagnostów.

4. Poświadczenie, o którym mowa w ust. 3 pkt 5, wydaje za opłatą, w drodze decyzji, Dyrektor Transportowego Dozoru Technicznego, po dokonaniu sprawdzenia stacji kontroli pojazdów. Poświadczenie zachowuje ważność do czasu zmiany stanu faktycznego, dla którego zostało wydane, nie dłużej niż przez 5 lat od daty jego wydania.

Art. 83a.

1. Organem właściwym do prowadzenia rejestru przedsiębiorców prowadzących stację kontroli pojazdów jest starosta właściwy ze względu na miejsce wykonywania działalności objętej wpisem.

2. W przypadku gdy przedsiębiorca wykonuje działalność gospodarczą, o której mowa w art. 83 ust. 2, w jednostkach organizacyjnych położonych na obszarze różnych powiatów, jest on obowiązany uzyskać wpis w odrębnych właściwych rejestrach na każdą z tych jednostek.

3. Wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących stację kontroli pojazdów jest dokonywany na wniosek przedsiębiorcy zawierający następujące dane:

- 1) firmę przedsiębiorcy;
- 2) numer w rejestrze przedsiębiorców albo ewidencji działalności gospodarczej oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP);
- 3) adres zamieszkania albo siedziby przedsiębiorcy;
- 4) adres stacji kontroli pojazdów przedsiębiorcy;
- 5) zakres badań;
- 6) imiona i nazwiska zatrudnionych diagnostów wraz numerami ich uprawnień.

4. Wraz z wnioskiem przedsiębiorca składa oświadczenie następującej treści:

„Oświadczam, że:

- 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących stację kontroli pojazdów są kompletne i zgodne z prawdą;
- 2) znane mi są i spełniam warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia stacji kontroli pojazdów, określone w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.”.

5. Oświadczenie powinno również zawierać:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz jego miejsce zamieszkania albo siedzibę i adres;
- 2) oznaczenie miejsca i datę złożenia oświadczenia;
- 3) podpis osoby uprawnionej do reprezentowania przedsiębiorcy, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji.

6. W rejestrze przedsiębiorców prowadzących stację kontroli pojazdów umieszcza się dane przedsiębiorcy, o których mowa w ust. 3, z wyjątkiem adresu zamieszkania, jeżeli jest on inny niż adres siedziby.

7. Starosta może wyrazić zgodę na umieszczanie nadanych cech identyfikacyjnych pojazdu przez stację kontroli pojazdów.

Art. 83b.

1. Nadzór nad stacjami kontroli pojazdów sprawuje starosta.

2. W ramach wykonywanego nadzoru starosta:

1) co najmniej raz w roku przeprowadza kontrolę stacji kontroli pojazdów w zakresie:

- a) zgodności stacji z wymaganiami, o których mowa w art. 83 ust. 3,
- b) prawidłowości wykonywania badań technicznych pojazdów,
- c) prawidłowości prowadzenia wymaganej dokumentacji;

2) wydaje zalecenia pokontrolne i wyznacza termin usunięcia naruszeń warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia stacji kontroli pojazdów;

3) wydaje decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę stacji kontroli pojazdów, skreślając przedsiębiorcę z rejestru działalności regulowanej, jeżeli przedsiębiorca:

- a) złożył oświadczenie, o którym mowa w art. 83a ust. 4, niezgodne ze stanem faktycznym,
- b) nie usunął naruszeń warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia stacji kontroli pojazdów w wyznaczonym przez starostę terminie,
- c) rażąco naruszył warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia stacji kontroli pojazdów.

3. Starosta może powierzyć, w drodze porozumienia, czynności kontrolne Dyrektorowi Transportowego Dozoru Technicznego.

4. (uchylony).

Art. 83c.

Do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

Art. 84.

1. Badanie techniczne pojazdów wykonuje zatrudniony w stacji kontroli pojazdów uprawniony diagnosta.

2. Starosta wydaje uprawnienie do wykonywania badań technicznych, jeżeli osoba ubiegająca się o jego wydanie posiada wymagane wykształcenie techniczne i praktykę, odbyła wymagane szkolenie oraz zdała z wynikiem pozytywnym egzamin kwalifikacyjny.

2a. Egzamin, o którym mowa w ust. 2, przeprowadza za opłatą komisja powołana przez Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego.

2b. Przez wymagane wykształcenie techniczne i praktykę, o których mowa w ust. 2, rozumie się:

1) wyższe wykształcenie w obszarze nauk technicznych o specjalności samochodowej i udokumentowane 6 miesięcy praktyki w stacji kontroli pojazdów lub w zakładzie (warsztacie) naprawy pojazdów na stanowisku kontroli lub naprawy pojazdów albo

2) średnie wykształcenie techniczne o specjalności samochodowej i udokumentowany rok praktyki w stacji kontroli pojazdów lub w zakładzie (warsztacie) naprawy pojazdów na stanowisku kontroli lub naprawy pojazdów, albo

3) wyższe wykształcenie w obszarze nauk technicznych o specjalności innej niż samochodowa i udokumentowany rok praktyki w stacji kontroli pojazdów lub w zakładzie (warsztacie) naprawy pojazdów na stanowisku kontroli lub naprawy pojazdów, albo

4) średnie wykształcenie techniczne o specjalności innej niż samochodowa i udokumentowane 2 lata praktyki w stacji kontroli pojazdów lub w zakładzie (warsztacie) naprawy pojazdów na stanowisku kontroli lub naprawy pojazdów.

2c. Z obowiązku odbycia szkolenia, o którym mowa w ust. 2, jest zwolniona osoba ubiegająca się o wydanie uprawnienia do wykonywania badań technicznych, która ukończyła studia wyższe na kierunku studiów w obszarze nauk technicznych obejmującym wiedzę i umiejętności w zakresie diagnostyki samochodowej.

2d. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 2c, następuje na podstawie dołączonych do wniosku dokumentów poświadczających ukończenie studiów wyższych.

2e. Do okresu praktyki, o którym mowa w ust. 2b pkt 1 i 3, wlicza się praktykę objętą programem kształcenia na studiach, pod warunkiem że praktyka jest odbywana na podstawie umowy zawartej między uczelnią a stacją kontroli pojazdów lub podmiotem, o którym mowa w art. 86 ust. 1.

3. Starosta cofa diagnoście uprawnienie do wykonywania badań technicznych, jeżeli w wyniku przeprowadzonej kontroli, o której mowa w art. 83 ust. 6*, stwierdzono:

[* Obecnie art. 83 ust. 6 obowiązuje w brzmieniu ustalonym przez art. 22 pkt 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1808).]

1) przeprowadzenie przez diagnostę badania technicznego niezgodnie z określonym zakresem i sposobem wykonania;

2) wydanie przez diagnostę zaświadczenia albo dokonanie wpisu do dowodu rejestracyjnego pojazdu niezgodnie ze stanem faktycznym lub przepisami.

4. W przypadku cofnięcia diagnoście uprawnienia do wykonywania badań technicznych, ponowne uprawnienie nie może być wydane wcześniej niż po upływie 5 lat od dnia, w którym decyzja o cofnięciu stała się ostateczna.

Art. 84a.

1. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowe wymagania w stosunku do stacji kontroli pojazdów przeprowadzających badania techniczne w określonym zakresie;

1a) wzór wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących stację kontroli pojazdów oraz wzór zaświadczenia potwierdzającego wpis przedsiębiorcy do tego rejestru;

2) szczegółowe wymagania w stosunku do diagnostów, program szkolenia diagnostów, zasady przeprowadzania egzaminu, o którym mowa w art. 84 ust. 2, i wysokość opłaty za egzamin oraz wzory dokumentów związanych z uzyskaniem uprawnień do wykonywania badań technicznych;

3) wysokość opłat za:

a) wydanie poświadczania, o którym mowa w art. 83 ust. 3 pkt 5,

b) przeprowadzenie badań technicznych.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw transportu uwzględni w szczególności warunki techniczne pojazdów podlegających badaniu, konieczność zapewnienia odpowiednich kwalifikacji diagnostów wykonujących badanie oraz koszty wykonywania badań.

Art. 85.

1. Tramwaj i trolejbus podlegają odrębnym badaniom technicznym.
2. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, zakres, warunki, terminy i sposób przeprowadzania badań technicznych tramwajów i trolejbusów oraz jednostki wykonujące te badania, uwzględniając w szczególności:
 - 1) warunki techniczne pojazdów podlegających badaniu;
 - 2) proces zużycia podstawowych części i elementów wyposażenia tych pojazdów mających bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo ruchu;
 - 3) odpowiednie wyposażenie jednostek wykonujących te badania.

Art. 86.

1. Do pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Biura Ochrony Rządu, Straży Granicznej i Służby Celnej, których dotyczą warunki i tryb rejestracji określone w art. 73 ust. 3 oraz w art. 76 ust. 4 pkt 1 oraz pojazdów należących do obcych sił zbrojnych przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie umów międzynarodowych, o których mowa w art. 73 ust. 2b, a także do pojazdów Państwowej Straży Pożarnej, mają zastosowanie przepisy art. 83 ust. 1, z wyłączeniem wymogu posiadania zezwolenia starosty, o którym mowa w art. 83 ust. 1 pkt 1 lit. b.
2. Badania techniczne pojazdów służb, o których mowa w ust. 1, są przeprowadzane:
 - 1) przez upoważnione komórki organizacyjne lub stacje kontroli pojazdów prowadzone przez służby, o których mowa w ust. 1, z wyłączeniem obcych sił zbrojnych przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) w stacjach kontroli pojazdów prowadzących działalność, o której mowa w art. 83 ust. 2.
3. Upoważnione do przeprowadzania badań technicznych komórki organizacyjne lub stacje kontroli, o których mowa w ust. 2 pkt 1, posiadają uprawnienia stacji kontroli pojazdów wyłącznie w odniesieniu do pojazdów służb, o których mowa w ust. 1.
4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, minister właściwy do spraw finansów publicznych oraz Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu oraz po zasięgnięciu opinii Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Szefa Biura Ochrony Rządu i Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego, a także Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Szefa Służby Wywiadu Wojskowego, uwzględniając specyfikę wynikającą z przeznaczenia pojazdów służb, o których mowa w ust. 1, określają, w drodze rozporządzenia:
 - 1) jednostki organizacyjne sprawujące nadzór nad komórkami organizacyjnymi

i stacjami kontroli pojazdów przeprowadzającymi badania techniczne pojazdów oraz wydające upoważnienia do przeprowadzania badań technicznych, wzory dokumentów związanych z uzyskaniem upoważnień do wykonywania badań oraz wzór upoważnienia do ich przeprowadzania;

2) wymagania w stosunku do komórek organizacyjnych i stacji kontroli pojazdów upoważnionych do przeprowadzania badań technicznych pojazdów;

3) wzory dokumentów stosowanych przy badaniach technicznych pojazdów;

4) warunki i terminy przeprowadzania badań technicznych pojazdów;

5) okoliczności dopuszczające przeprowadzanie badań technicznych pojazdów, w stacjach kontroli pojazdów prowadzących działalność, o której mowa w art. 83 ust. 2, nieposiadających upoważnienia do badań technicznych pojazdów służb;

6) zasady i warunki współpracy przy wykonywaniu badań technicznych pojazdów innej służby niż właściwa dla komórki organizacyjnej przeprowadzającej badanie.

Art. 86a.

(uchylony).

Dział IV

Bezpieczeństwo ruchu drogowego

Rozdział 1

(uchylony).

Rozdział 1a

Centralna ewidencja kierowców

Art. 100a.

1. Tworzy się centralną ewidencję kierowców, zwaną dalej „ewidencją”.

2. W ewidencji gromadzi się dane o osobach posiadających lub którym cofnięto uprawnienia do kierowania pojazdami silnikowymi lub tramwajami, zwane dalej „uprawnieniami”.

3. W ewidencji gromadzi się także dane o osobach nieposiadających uprawnień, w stosunku do których orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów.

4. Ewidencję prowadzi minister właściwy do spraw wewnętrznych w systemie teleinformatycznym. W rozumieniu niniejszej ustawy minister ten jest administratorem danych zgromadzonych w ewidencji.

Art. 100b.

1. W ewidencji gromadzi się dane o osobach nią objętych:

1) imię i nazwisko;

1a) datę i miejsce urodzenia;

2) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL);

3) adres zamieszkania;

- 4) rodzaj oraz zakres uzyskanego uprawnienia;
- 5) datę uzyskania pierwszego uprawnienia, a w przypadku jego cofnięcia – także datę ponownego uzyskania uprawnienia;
- 6) datę ważności uprawnienia;
- 7) numer dokumentu stwierdzającego uprawnienie;
- 8) ograniczenia dotyczące uprawnienia;
- 8a) spełnianie wymagań dotyczących uprawnień;
- 9) nazwę organu, który wydał dokument stwierdzający uprawnienie;
- 10) dotyczące:
 - a) zatrzymania dokumentu stwierdzającego uprawnienie oraz jego zwrócenia,
 - b) cofnięcia uprawnienia oraz jego przywrócenia,
 - c) utraty dokumentu stwierdzającego uprawnienie oraz jego odnalezienia,
 - d) zastosowania środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów;
- 11) zakres i numer zaświadczenia ADR, o którym mowa w przepisach o przewozie towarów niebezpiecznych, a także okres, na jaki zostało ono wydane;
- 12) zakres, numer i datę wydania świadectwa kwalifikacji zawodowej potwierdzającego uzyskanie kwalifikacji wstępnej, o którym mowa w art. 39c ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym;
- 13) zakres, numer i datę wydania świadectwa kwalifikacji zawodowej potwierdzającego ukończenie szkolenia okresowego, o którym mowa w art. 39e ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym;
- 14) (uchylony)

2. Dane, o których mowa w ust. 1, przekazują do ewidencji:

1) wymienione w pkt 1–9 i 14 – organ właściwy w sprawach wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, niezwłocznie po wydaniu dokumentu stwierdzającego uprawnienie;

2) wymienione w pkt 10:

a) w lit. a – odpowiednio do swoich kompetencji: właściwa jednostka organizacyjna Policji, Inspekcji Transportu Drogowego lub Żandarmerii Wojskowej, organ właściwy w sprawach wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, prokurator, sąd, kolegium do spraw wykroczeń lub inny organ uprawniony do orzekania w sprawach o wykroczenia w trybie dyscyplinarnym*, niezwłocznie po dokonaniu tych czynności,

[* Obecnie właściwy sąd.]

b) w lit. b – organ właściwy w sprawach wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, niezwłocznie po podjęciu decyzji o dokonaniu tych czynności,

c) w lit. c – organ właściwy w sprawach wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, niezwłocznie po uzyskaniu informacji o wystąpieniu tych zdarzeń,

d) w lit. d – sąd, kolegium do spraw wykroczeń lub inny organ uprawniony do orzekania w sprawach o wykroczenia w trybie dyscyplinarnym**, niezwłocznie po uprawomocnieniu się orzeczenia;

[** Obecnie właściwy sąd.]

- 3) wymienione w pkt 11 – odpowiednio marszałek województwa lub Szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, zgodnie z przepisami o przewozie towarów niebezpiecznych;
 - 4) wymienione w pkt 12 – wojewoda lub dyrektor Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej;
 - 5) wymienione w pkt 13 – kierownik ośrodka szkolenia, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym.
3. Dane, o których mowa w ust. 1 pkt 10 lit. d, zgromadzone w ewidencji, podlegają usunięciu z tej ewidencji, jeżeli skazanie, na podstawie którego orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów, uległo zatarciu. Informacje o zatarciu przekazuje do ewidencji Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego.
4. Administrator danych przetwarzający dane osobowe na potrzeby ewidencji jest zwolniony z obowiązku informacyjnego określonego w art. 25 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 80b ust. 4.

Art. 100c.

1. Dane zgromadzone w ewidencji udostępnia się, o ile są one niezbędne do realizacji ich ustawowych zadań, następującym podmiotom:

- 1) Policji;
- 1a) Inspekcji Transportu Drogowego;
- 2) Żandarmerii Wojskowej;
- 2a) Szefowi Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych;
- 3) Straży Granicznej;
- 4) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu;
- 4a) Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu;
- 5) Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego;
- 6) sądom;
- 7) prokuraturze;
- 8) starostom;
- 8a) strażom gminnym (miejskim);
- 9) Szefowi Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych;
- 10) organom kontroli skarbowej, organom celnym, wywiadowi skarbowemu i komórkom, o których mowa w art. 11g ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214, z późn. zm.);
- 11) wojskowym komendantom uzupełnień;
- 12) podmiotowi wydającemu karty, o którym mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o systemie tachografów cyfrowych (Dz. U. Nr 180, poz. 1494, z późn. zm.);
- 13) ministrowi właściwemu do spraw transportu w celu umożliwienia organom i służbom uprawnionym do korzystania z systemu Tachonet wymianę danych z organami i uprawnionymi służbami w innych państwach, w których funkcjonuje system tachografu cyfrowego;

2. Dane zgromadzone w ewidencji udostępnia się także na wniosek osoby, której one dotyczą.

2a. Każdy może uzyskać, nieodpłatnie, potwierdzenie lub zaprzeczenie zgodności danych zawartych w dokumencie stwierdzającym uprawnienie do kierowania pojazdami z danymi zgromadzonymi w ewidencji, za pośrednictwem ePUAP,

o której mowa w art. 19a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

2b. Potwierdzeniu lub zaprzeczeniu, o którym mowa w ust. 2a, podlegają dane określone w art. 100b ust. 1 pkt 1 i 2 oraz pkt 4–7. Art. 80c ust. 3c i 3d stosuje się odpowiednio.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może udostępnić, w formie zaświadczenia, dane zgromadzone w ewidencji innym podmiotom niż wymienione w ust. 1 i 2, w tym osobom fizycznym, osobom prawnym lub jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej, jeżeli wykażą swój uzasadniony interes.

4. Dane zgromadzone w ewidencji udostępnia się, z zastrzeżeniem ust. 5, na piśmie, umotywowany wniosek zainteresowanego podmiotu.

4a. Dane zgromadzone w ewidencji mogą być udostępniane podmiotom zagranicznym w celu wypełnienia postanowień ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych, a także wykonywania aktu prawa stanowionego przez organizację międzynarodową, której Rzeczpospolita Polska jest członkiem. Tryb i sposób udostępniania danych określają ratyfikowane przez Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowe, akty prawa stanowionego przez organizację międzynarodową, której Rzeczpospolita Polska jest członkiem lub porozumienia zawarte pomiędzy właściwymi ministrami państw członkowskich Unii Europejskiej.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może wyrazić zgodę, w drodze decyzji, na udostępnienie danych zgromadzonych w ewidencji podmiotom, o których mowa w ust. 1, albo ich jednostkom organizacyjnym, za pomocą urządzeń teletransmisji danych, bez konieczności składania pisemnego wniosku, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) posiadają urządzenia umożliwiające odnotowanie w systemie, kto, kiedy, w jakim celu oraz jakie dane uzyskał;
- 2) posiadają zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania;
- 3) jest to uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywanych zadań albo prowadzonej działalności.

Art. 100d.

1. Udostępnienie danych zgromadzonych w ewidencji następuje:

- 1) dla podmiotów, o których mowa w art. 100c ust. 1, 2 i ust. 4a – nieodpłatnie;
 - 2) dla podmiotów, o których mowa w art. 100c ust. 3 – odpłatnie.
2. (uchylony).

Art. 100e.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej, ministrem właściwym do spraw transportu oraz ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób prowadzenia ewidencji;
- 2) warunki i sposób współdziałania podmiotów, które przekazują dane do ewidencji;

- 3) rodzaj danych zgromadzonych w ewidencji, które mogą być udostępnione poszczególnym podmiotom, o których mowa w art. 100c ust. 1–3;
 - 4) wysokość opłat za udostępnienie danych zgromadzonych w ewidencji oraz warunki i sposób ich wnoszenia.
2. W rozporządzeniu należy uwzględnić w szczególności:
- 1) organizację systemu teleinformatycznego, w którym prowadzona jest ewidencja;
 - 2) nieprzekraczalne terminy przekazywania danych do ewidencji oraz sposób ich przekazywania;
 - 3) zakres danych udostępnianych poszczególnym podmiotom;
 - 4) zróżnicowaną wysokość opłat w zależności od zakresu udostępnianych danych.

Rozdział 2
(uchylony).

Art. 101 -103
(uchylone).

Art. 103a.
(uchylony).

Art. 104.- 110
(uchylone).

Art. 110a.
(uchylony).

Art. 111. – 113.
(uchylone).

Art. 114.

1. Kontrolnemu sprawdzeniu kwalifikacji podlega:

- 1) osoba posiadająca uprawnienie do kierowania pojazdem, skierowana decyzją starosty:
 - a) (uchylona),
 - b) na wniosek komendanta wojewódzkiego Policji, w razie przekroczenia 24 punktów otrzymanych na podstawie art. 130 ust. 1;
- 2) -4) (uchylone).

Art. 115.
(uchylony).

Rozdział 2a
(uchylony).

Rozdział 2b
(uchylony).

Rozdział 3

Wojewódzki ośrodek ruchu drogowego

Art. 116.

1. Sejmik województwa tworzy, po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, wojewódzkie ośrodki ruchu drogowego na obszarze województwa.
2. Ośrodek jest samorządową wojewódzką osobą prawną.
3. Zarząd województwa sprawuje nadzór nad ośrodkiem.

Art. 117.

1. Do zadań ośrodka należy:
 - 1) współpraca z wojewódzką radą bezpieczeństwa ruchu drogowego;
 - 2) współpraca ze starostami przy sprawowaniu nadzoru nad szkoleniem;
 - 3) organizowanie egzaminów państwowych sprawdzających kwalifikacje osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami oraz kierujących pojazdami;
 - 3a) organizowanie egzaminów sprawdzających kwalifikacje osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami w zakresie określonym umową międzynarodową, której stroną jest Rzeczpospolita Polska;
 - 4) prowadzenie kursów kwalifikacyjnych;
 - 5) prowadzenie 3-dniowych warsztatów doskonalenia zawodowego dla egzaminatorów;
 - 6) prowadzenie kursów:
 - a) doskonalących dla nauczycieli prowadzących zajęcia szkolne dla uczniów ubiegających się o kartę rowerową,
 - b) doszkalających w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego,
 - c) reedukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego,
 - d) reedukacyjnych w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii;
 - 7) organizowanie zajęć dla uczniów ubiegających się o kartę rowerową;
 - 8) przekazywanie marszałkowi województwa oraz starostom informacji w zakresie statystyki zdawalności dla poszczególnych ośrodków szkolenia i instruktorów;
 - 9) inna niż wymieniona w pkt 4–8 działalność oświatowa w zakresie ruchu i transportu drogowego.
2. Ośrodek może wykonywać inne zadania z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego.
3. Ośrodek może wykonywać działalność gospodarczą, której wyniki będą przeznaczane na działalność, o której mowa w ust. 1 i 2.

Art. 118.

1. Działalnością ośrodka kieruje dyrektor.
2. Dyrektor jest powoływany i odwoływany przez zarząd województwa.
3. Zarząd województwa ustala wynagrodzenie dyrektora.

Art. 119.

1. Ośrodek prowadzi samodzielną gospodarkę finansową na zasadach określonych w niniejszej ustawie.
2. Przychodami ośrodka są:

- 1) wpływy z wykonywania zadań, o których mowa w art. 117 ust. 1;
 - 2) wpływy z wykonywania innych zadań z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego;
 - 3) wpływy z działalności, o której mowa w art. 117 ust. 3.
3. Ośrodek ponosi koszty z tytułu:
- 1) bieżącego utrzymania ośrodka;
 - 2) wykonywania zadań, o których mowa w art. 117 ust. 1;
 - 3) inwestycji związanych z działalnością ośrodka, o której mowa w art. 117;
 - 4) działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na obszarze województwa, w szczególności na popularyzację zasad ruchu drogowego i podnoszenie kultury jazdy kierowców, na które ośrodek przeznaczają pozostałe wolne środki, niewykorzystane z tytułów, o których mowa w pkt 1–3.
4. (uchylony).
5. Ośrodek może zaciągać kredyty, za zgodą zarządu województwa, na zasadach ogólnych.
6. Składniki majątkowe nabyte w ramach pierwszego wyposażenia ośrodka tworzą jego fundusz założycielski.
7. Ośrodek prowadzi odrębnie ewidencję przychodów i kosztów związanych z prowadzeniem szkolenia lub egzaminowaniem jako działalnością oświatową i odrębnie dla każdej innej działalności.

Art. 120.

1. Sejmik województwa nadaje ośrodkowi statut.
2. Statut ośrodka określa w szczególności jego organizację i warunki tworzenia oddziałów terenowych.

Art. 121.

Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw budżetu, spraw instytucji finansowych oraz spraw finansów publicznych – szczegółowe warunki gospodarki finansowej ośrodka oraz szczegółowe warunki ewidencji przychodów i kosztów, o których mowa w art. 119 ust. 7;
- 2) w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy – warunki wynagradzania egzaminatorów.

Rozdział 4 (uchylony).

Dział V **Kontrola ruchu drogowego**

Rozdział 1 **Uprawnienia Policji i innych organów**

Art. 129.

1. Czuwanie nad bezpieczeństwem i porządkiem ruchu na drogach, kierowanie ruchem i jego kontrolowanie należą do zadań Policji.
2. Policjant, w związku z wykonywaniem czynności określonych w ust. 1, jest

uprawniony do:

- 1) legitymowania uczestnika ruchu i wydawania mu wiążących poleceń co do sposobu korzystania z drogi lub używania pojazdu;
- 2) sprawdzania dokumentów wymaganych w związku z kierowaniem pojazdem i jego używaniem, zezwolenia, o którym mowa w art. 106 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, a także dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu lub dowodu opłacenia składki za to ubezpieczenie;
- 2a) żądania okazania dokumentu potwierdzającego prawo do używania pojazdu, o którym mowa w art. 71 ust. 5, jeżeli pojazd ten nie jest zarejestrowany na nazwisko osoby nim kierującej;
- 2b) sprawdzania zezwolenia, o którym mowa w art. 64 ust. 1 pkt 1, lub wypisu z tego zezwolenia;
- 3) żądania poddania się przez kierującego pojazdem lub przez inną osobę, w stosunku do której zachodzi uzasadnione podejrzenie, że mogła kierować pojazdem, badaniu w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu;
- 4) sprawdzania stanu technicznego, wyposażenia, ładunku, wymiarów, masy lub nacisku osi pojazdu znajdującego się na drodze;
- 5) sprawdzania zapisów urządzenia rejestrującego samoczynnie prędkość jazdy, czas jazdy i czas postoju, obowiązkowe przerwy i czas odpoczynku;
- 6) zatrzymania, w przypadkach przewidzianych w ustawie, dokumentów stwierdzających uprawnienie do kierowania pojazdem lub jego używania oraz karty kierowcy w przypadkach przewidzianych w art. 14 ust. 4 lit. c rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym (Dz. Urz. WE L 370 z 31.12.1985, str. 8 oraz Dz. Urz. WE L 274 z 09.10.1998, str. 1) zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 2135/98 z dnia 24 września 1998 r. zmieniającym rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 w sprawie urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym oraz dyrektywę nr 88/599/EWG dotyczącą stosowania rozporządzeń Rady (EWG) nr 3820/85 i Rady (EWG) nr 3821/85 (Dz. Urz. WE L 274 z 09.10.1998, str. 1);
- 7) wydawania poleceń:
 - a) osobie, która spowodowała przeszkodę utrudniającą ruch drogowy lub zagrażającą jego bezpieczeństwu, albo osobie odpowiedzialnej za utrzymanie drogi,
 - b) kontrolowanemu uczestnikowi ruchu – co do sposobu jego zachowania;
- 8) uniemożliwienia:
 - a) kierowania pojazdem osobie znajdującej się w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu,
 - b) korzystania z pojazdu, którego stan techniczny, ładunek, masa lub nacisk osi zagrażają bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu, powodują uszkodzenie drogi albo naruszają wymagania ochrony środowiska,
 - c) korzystania z pojazdu zarejestrowanego w kraju niebędącym państwem członkowskim, jeżeli kierujący nim nie okazał dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu lub dowodu opłacenia składki za to ubezpieczenie,

- d) kierowania pojazdem przez osobę nieposiadającą wymaganych dokumentów uprawniających do kierowania lub używania pojazdu;
- 9) używania przyrządów kontrolno-pomiarowych, a w szczególności do badania pojazdu, określania jego masy, nacisku osi lub prędkości, stwierdzania naruszenia wymagań ochrony środowiska oraz do stwierdzania stanu trzeźwości kierującego;
- 9a) używania urządzeń rejestrujących;
- 10) usuwania lub przemieszczania pojazdu w przypadkach, o których mowa w art. 130a ust. 1–3;
- 11) kontroli przewozu drogowego towarów niebezpiecznych oraz wymagań związanych z tym przewozem;
- 12) używania urządzeń nagłaśniających, sygnalizacyjnych lub świetlnych, służących do wydawania wiążących poleceń uczestnikowi ruchu;
- 13) występowania w uzasadnionym przypadku z wnioskiem o ocenę stanu zdrowia kierującego pojazdem;
- 13a) występowania do starosty z wnioskiem o skierowanie kierowcy lub osoby posiadającej pozwolenie na kierowanie tramwajem na egzamin sprawdzający kwalifikacje, jeżeli istnieją uzasadnione i poważne zastrzeżenia co do kwalifikacji tej osoby;
- 14) pilotowania pojazdów, z wyłączeniem pojazdów nienormatywnych pilotowanych zgodnie z art. 64 ust. 1 pkt 3.

3. Przepisów ust. 2 pkt 3, 4 i 6 nie stosuje się do szefów i cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych i misji specjalnych państw obcych oraz organizacji międzynarodowych, korzystających z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych lub konsularnych na mocy ustaw, umów bądź powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych lub na zasadzie wzajemności, oraz do innych osób korzystających z tych przywilejów i immunitetów.

4. Kontrola ruchu drogowego w stosunku do kierujących pojazdami Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz w stosunku do żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową kierujących innymi pojazdami, pilotowanie pojazdów, a także kierowanie ruchem drogowym w związku z pilotowaniem pojazdów wojskowych należy do Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organów porządkowych. W tym zakresie Żandarmerii Wojskowej i wojskowym organom porządkowym przysługują uprawnienia policjantów określone w ust. 2.

4a. Kontrolę ruchu drogowego mogą przeprowadzać także funkcjonariusze Straży Granicznej lub organów celnych, którym przysługują uprawnienia, o których mowa w ust. 2 pkt 1–5 i 7–12 oraz w art. 130a ust. 4 pkt 1.

4b. Dodatkowo funkcjonariusze odmawiają prawa wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pojazdu, jeżeli:

- 1) pojazd kierowany jest przez osobę znajdującą się w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu, jeżeli nie ma możliwości zabezpieczenia pojazdu w inny sposób;
- 2) pojazd kierowany jest przez osobę nieposiadającą przy sobie wymaganych dokumentów uprawniających do kierowania pojazdem lub używania pojazdu, dokumentu stwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu lub stwierdzającego opłacenie

składki tego ubezpieczenia;

3) stan techniczny pojazdu zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego, powoduje uszkodzenie drogi przez pojazd albo narusza wymagania ochrony środowiska;

4) kierujący pojazdem nienormatywnym nie posiada wymaganego zezwolenia albo wypisu z tego zezwolenia.

5. (uchylony).

Art. 129a.

1. Kontrola ruchu drogowego w odniesieniu do kierującego pojazdem:

1) który wykonuje przewóz drogowy w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym,

2) w stosunku do którego zachodzi uzasadnione podejrzenie, że kieruje pojazdem w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu,

3) który naruszył przepisy ruchu drogowego, w przypadku zarejestrowania tego naruszenia przy użyciu:

a) przyrządów kontrolno-pomiarowych,

b) przenośnych albo zainstalowanych w pojeździe albo na statku powietrznym urządzeń rejestrujących,

4) który rażąco naruszył przepisy ruchu drogowego lub spowodował zagrożenie jego bezpieczeństwa,

5) który wykonuje przewóz drogowy w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych.

– należy również do Inspekcji Transportu Drogowego.

2. W ramach wykonywania kontroli ruchu drogowego w zakresie, o którym mowa w ust. 1, inspektorom Inspekcji Transportu Drogowego przysługują uprawnienia określone w art. 129 ust. 1 i 2, w tym również wobec właściciela lub posiadacza pojazdu.

Art. 129b.

1. Kontrola ruchu drogowego w gminach lub miastach, które utworzyły straż gminną (miejską) może być wykonywana przez strażników gminnych (miejskich).

2. Strażnicy gminni (miejscy) są uprawnieni do wykonywania kontroli ruchu drogowego wobec:

1) kierującego pojazdem:

a) niestosującego się do zakazu ruchu w obu kierunkach, określonego odpowiednim znakiem drogowym,

b) naruszającego przepisy ruchu drogowego, w przypadku ujawnienia i zarejestrowania czynu przy użyciu urządzenia rejestrującego;

2) uczestnika ruchu naruszającego przepisy o:

a) zatrzymaniu lub postoju pojazdów,

b) ruchu motorowerów, rowerów, wózków rowerowych, pojazdów zaprzęgowych oraz o jeździe wierzchem lub pędzeniu zwierząt,

c) ruchu pieszych.

3. W ramach wykonywania kontroli ruchu drogowego w zakresie, o którym mowa w ust. 2, strażnicy gminni (miejscy) są upoważnieni do:

- 1) zatrzymania pojazdu lub jadącego wierzchem, z wyłączeniem pojazdów kierowanych przez osoby, o których mowa w ust. 2 pkt 1 lit. b;
 - 2) sprawdzania dokumentów wymaganych w związku z kierowaniem pojazdem i jego używaniem;
 - 3) używania urządzeń rejestrujących, z tym że w przypadku używania urządzenia zainstalowanego w pojeździe w czasie pracy urządzenia pojazd nie może znajdować się w ruchu;
 - 4) legitymowania uczestnika ruchu i wydawania mu wiążących poleceń, co do sposobu korzystania z drogi lub używania pojazdu;
 - 5) wydawania poleceń:
 - a) osobie, która spowodowała przeszkodę utrudniającą ruch drogowy lub zagrażającą jego bezpieczeństwu,
 - b) kontrolowanemu uczestnikowi ruchu – co do sposobu jego zachowania;
 - 6) sprawdzenia wykonania obowiązków określonych w art. 78 ust. 2;
 - 7) żądania od właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie.
4. Strażnicy gminni (miejscy) mogą dokonywać na drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich oraz drogach krajowych w obszarze zabudowanym, z wyłączeniem autostrad i dróg ekspresowych, czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego z użyciem przenośnych albo zainstalowanych w pojeździe urządzeń rejestrujących w oznakowanym miejscu i określonym czasie, uzgodnionymi z właściwym miejscowo komendantem powiatowym (miejskim) lub Komendantem Stołecznym Policji.

Art. 129c.

1. Kontrola ruchu drogowego na terenach lasów lub parków narodowych może być wykonywana przez strażników leśnych lub funkcjonariuszy Straży Parku.
2. Strażnicy leśni i funkcjonariusze Straży Parku są uprawnieni do kontroli kierujących pojazdami niestosujących się do przepisów lub znaków drogowych obowiązujących na terenach lasów lub parków narodowych, dotyczących zakazu wjazdu, zatrzymywania się lub postoju pojazdów.
3. W ramach wykonywania kontroli ruchu drogowego w zakresie, o którym mowa w ust. 2, strażnicy leśni i funkcjonariusze Straży Parku są upoważnieni do:
 - 1) zatrzymania pojazdu;
 - 2) legitymowania uczestnika ruchu drogowego;
 - 3) wydawania poleceń, co do sposobu zachowania się na drodze.

Art. 129d.

1. Osoby działające w imieniu zarządcy drogi mogą wykonywać, w obecności funkcjonariusza Policji lub inspektora Inspekcji Transportu Drogowego, kontrolę ruchu drogowego w stosunku do pojazdów:
 - 1) w zakresie przestrzegania przepisów o wymiarach, masie lub nacisku osi;
 - 2) powodujących uszkodzenie lub niszczenie drogi;
 - 3) zanieczyszczających lub zaśmiecających drogę.
2. W ramach wykonywania kontroli ruchu drogowego w zakresie, o którym mowa w ust. 1, osoby działające w imieniu zarządcy drogi są upoważnione do:

- 1) zatrzymania pojazdu;
 - 2) legitymowania uczestnika ruchu drogowego i wydawania mu poleceń, co do sposobu korzystania z drogi lub pojazdu;
 - 3) sprawdzenia dokumentów wymaganych w związku z użytkowaniem pojazdu;
 - 4) sprawdzenia stanu technicznego, wyposażenia, ładunku, wymiarów oraz masy lub nacisku osi pojazdu znajdującego się na drodze;
 - 5) używania przyrządów kontrolnych lub pomiarowych służących w szczególności do badania pojazdu, określania jego wymiarów, masy lub nacisku osi oraz stwierdzenia naruszenia wymagań ochrony środowiska;
 - 6) uniemożliwienia jazdy pojazdem przekraczającym dopuszczalną masę lub nacisk osi albo uszkodzającym lub niszczącym drogę.
3. W celu dokonania sprawdzenia masy lub nacisku osi pojazdu osoby działające w imieniu zarządcy drogi, mające prawo jazdy odpowiedniej kategorii, mogą kierować tym pojazdem.
4. Przepisów ust. 1–3 nie stosuje się do osób działających w imieniu Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad.

Art. 129e.

1. Kontrola ruchu drogowego wykonywana przez strażników gminnych (miejskich), strażników leśnych, funkcjonariuszy Straży Parku oraz pracowników zarządów dróg odbywa się na podstawie upoważnienia do wykonywania kontroli ruchu drogowego wydanego przez właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Policji.
2. Art. 129 ust. 3 stosuje się odpowiednio do kontroli ruchu drogowego wykonywanej przez osoby, o których mowa w ust. 1.

Art. 129f.

Strażnicy straży gminnych (miejskich), strażnicy leśni oraz funkcjonariusze Straży Parku w związku z wykonywaniem czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego są obowiązani do czasu przybycia Policji uniemożliwić kierowanie pojazdem osobie, co do której istnieje uzasadnione podejrzenie, że znajduje się ona w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu.

Art. 129g.

1. Ujawnianie za pomocą stacjonarnych urządzeń rejestrujących zainstalowanych w pasie drogowym dróg publicznych następujących naruszeń przepisów ruchu drogowego:
 - a) przekraczania dopuszczalnej prędkości,
 - b) niestosowania się do sygnałów świetlnych– z zastrzeżeniem art. 129b ust. 3 pkt 3, należy do Inspekcji Transportu Drogowego.
2. Wykonując zadania, o których mowa w ust. 1, Inspekcja Transportu Drogowego:
 - 1) rejestruje obrazy naruszeń przepisów ruchu drogowego i przetwarza do celów określonych w niniejszej ustawie obraz pojazdu, którym naruszono przepisy ruchu drogowego, oraz wizerunek kierującego pojazdem, jeżeli został on zarejestrowany oraz dane obejmujące:
 - a) numer rejestracyjny pojazdu, którym naruszono przepisy,

- b) datę, czas oraz określenie miejsca popełnienia naruszenia,
 - c) rodzaj naruszenia,
 - d) dane właściciela lub posiadacza pojazdu lub kierującego pojazdem,
 - e) numer identyfikacyjny urządzenia rejestrującego;
- 2) w postępowaniach w sprawach o wykroczenia, o których mowa w ust. 1, prowadzi czynności wyjaśniające, kieruje do sądu wnioski o ukaranie, oskarża przed sądem oraz wnosi środki odwoławcze – w trybie i zakresie określonych w ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, z późn. zm.);
- 3) wnioskuje do zarządców dróg publicznych, z wyłączeniem dróg zarządzanych przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, o instalację lub usunięcie urządzenia rejestrującego albo obudowy na to urządzenie, z zastrzeżeniem iż w sprawach dotyczących urządzeń rejestrujących naruszenia przepisów ruchu drogowego o dopuszczalnej prędkości wniosek wymaga uprzedniego zasięgnięcia opinii właściwego komendanta wojewódzkiego Policji;
- 4) dokonuje zakupu i naprawy oraz wykonuje czynności wynikające z bieżącej eksploatacji i obsługi urządzeń rejestrujących oraz obudów na te urządzenia, w tym czynności obejmujące import danych zarejestrowanych przez te urządzenia oraz montaż urządzeń w zainstalowanych obudowach w przypadku urządzeń zainstalowanych przez Inspekcję Transportu Drogowego lub zarządcę drogi działającego na wniosek, o którym mowa w pkt 3, a także w przypadku obudów urządzeń rejestrujących należących do Policji.
3. Zadania Inspekcji Transportu Drogowego, o których mowa w ust. 1, wykonuje Główny Inspektor Transportu Drogowego przy pomocy Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego oraz jego delegatur terenowych.
4. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, sposób, tryb oraz warunki techniczne gromadzenia, przetwarzania, udostępniania i usuwania przez Głównego Inspektora Transportu Drogowego utrwalonych obrazów i danych, uwzględniając dokumentację i zakres czynności niezbędnych do przeprowadzenia postępowania w sprawach o wykroczenia, o których mowa w ust. 1, oraz konieczność ochrony zarejestrowanych danych przed nieuprawnioną ingerencją i ujawnieniem.
5. Minister właściwy do spraw transportu, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych i Ministrem Sprawiedliwości, uwzględniając zakres niezbędnych danych oraz konieczność zapewnienia jednolitości dokumentów, określi, w drodze rozporządzenia, wzory dokumentów stosowanych przez Głównego Inspektora Transportu Drogowego w postępowaniu, o którym mowa w ust. 2 pkt 2.

Art. 129h.

1. W zakresie, o którym mowa w art. 129g ust. 1, rejestracji podlegają w szczególności:
- 1) obraz naruszenia, w tym obraz pojazdu, którym kierujący naruszył przepisy ruchu drogowego, wraz z numerem rejestracyjnym pojazdu;
 - 2) data oraz czas popełnienia naruszenia;
 - 3) numer identyfikacyjny urządzenia rejestrującego;

– a w przypadku przekroczenia przez kierującego pojazdem dopuszczalnej prędkości rejestrowane są również:

- 4) prędkość, z jaką poruszał się pojazd;
- 5) prędkość dopuszczalna w miejscu i czasie popełnienia naruszenia.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Inspekcja Transportu Drogowego może ujawniać naruszenia przepisów ruchu drogowego w zakresie, o którym mowa w art. 129g ust. 1 lit. a, również za pomocą urządzeń rejestrujących, które ujawniają naruszenia przepisów ruchu drogowego na określonym odcinku drogi. W takim przypadku urządzenia te rejestrują w szczególności:

- 1) obraz pojazdu, którym kierujący naruszył przepisy ruchu drogowego, wraz z numerem rejestracyjnym pojazdu;
- 2) datę, czas oraz określenie odcinka drogi, na którym popełnione zostało naruszenie;
- 3) średnią prędkość, z jaką poruszał się pojazd na odcinku drogi, na którym popełnione zostało naruszenie;
- 4) prędkość dopuszczalną na odcinku drogi, na którym popełnione zostało naruszenie, w czasie jego popełnienia;
- 5) numer identyfikacyjny urządzenia rejestrującego.

3. Główny Inspektor Transportu Drogowego ustala wpisanego do dowodu rejestracyjnego właściciela lub posiadacza pojazdu, którym dokonano naruszenia przepisów ruchu drogowego, na podstawie danych i informacji:

- 1) określonych w ust. 1 i 2;
- 2) z centralnej ewidencji pojazdów i centralnej ewidencji kierowców udostępnianych za pomocą systemu teleinformatycznego;
- 3) uzyskanych w związku z prowadzonym postępowaniem, w szczególności od polskich i zagranicznych organów rejestrujących pojazd.

4. Główny Inspektor Transportu Drogowego, przetwarzając dane osobowe w zakresie, o którym mowa w ust. 3, jest zwolniony z obowiązku informacyjnego określonego w art. 25 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 80b ust. 4.

5. Minister właściwy do spraw transportu, mając na względzie przyczynę i lokalizację wypadków drogowych, przeciwdziałanie tym wypadkom oraz wdrażanie kierujących pojazdami do przestrzegania przepisów ruchu drogowego, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) warunki lokalizacji w pasie drogowym dróg publicznych stacjonarnych urządzeń rejestrujących oraz obudów na te urządzenia, z uwzględnieniem zasady, że instalowana i używana jest obudowa wraz z urządzeniem rejestrującym;
- 2) sposób oznakowania stacjonarnych urządzeń rejestrujących oraz obudów na te urządzenia, z uwzględnieniem oddziaływania prewencyjnego poprzez zapewnienie odpowiedniej widoczności;
- 3) sposób dokonywania pomiarów przez urządzenia rejestrujące, z uwzględnieniem progów prędkości dostosowanych do obowiązującego na drodze ograniczenia prędkości, oraz przetwarzania przez te urządzenia zarejestrowanych danych, a także biorąc pod uwagę możliwość błędu kierowcy do 10 km/h włącznie w utrzymaniu dopuszczalnej prędkości;
- 4) szczegółowe warunki wykonywania przez strażników gminnych (miejskich)

czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego, o których mowa w art. 129b ust. 4, w tym obowiązku oznakowania miejsc prowadzenia kontroli.

Art. 129i.

1. Badanie w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu przeprowadza się przy użyciu urządzeń elektronicznych dokonujących pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli stan osoby podlegającej badaniu uniemożliwia jego przeprowadzenie urządzeniem elektronicznym lub osoba ta odmawia poddania się takiemu badaniu. W takim przypadku ustalenie zawartości w organizmie alkoholu następuje na podstawie badania krwi lub moczu.
3. Badanie w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu może być przeprowadzone również w razie braku zgody kierującego, o czym należy go uprzedzić.
4. Warunki oraz sposób przeprowadzania badań, o których mowa w ust. 1 i 2, określa ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm.).

Art. 129j.

1. Badanie w celu ustalenia w organizmie obecności środka działającego podobnie do alkoholu przeprowadza się przy użyciu metod niewymagających badania laboratoryjnego.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli stan osoby podlegającej badaniu uniemożliwia jego przeprowadzenie metodą niewymagającą badania laboratoryjnego albo osoba ta odmawia poddania się takiemu badaniu. W takim przypadku ustalenie w organizmie obecności środka działającego podobnie do alkoholu następuje na podstawie badania krwi lub moczu.
3. Dopuszcza się badanie krwi lub moczu jako następstwo badania przeprowadzonego metodą, o której mowa w ust. 1, albo jeżeli nie ma możliwości wykorzystania tej metody.
4. Badanie w celu ustalenia obecności w organizmie środka działającego podobnie do alkoholu, w sposób określony w ust. 2 i 3, może być przeprowadzone również w razie braku zgody osoby podlegającej badaniu, o czym należy ją uprzedzić.
5. Minister właściwy do spraw zdrowia, uwzględniając skutki oddziaływania na organizm kierowcy środków działających podobnie do alkoholu, określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) wykaz tych środków;
 - 2) warunki i sposób przeprowadzania badań na ich obecność w organizmie.

Art. 129k.

1. W razie uczestniczenia w wypadku drogowym, w którym jest zabity lub ranny, kierujący pojazdem jest poddawany badaniu na zawartość w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu.
2. Badaniu, o którym mowa w ust. 1, można poddać także inną osobę, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że mogła kierować pojazdem uczestniczącym w wypadku drogowym, w którym jest zabity lub ranny.
3. Osoby, o których mowa w ust. 1 i 2, mają prawo żądać od organu kontroli ruchu drogowego przeprowadzenia badania krwi lub moczu w celu ustalenia za-

wartości w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu.

Art. 130.

1. Policja prowadzi ewidencję kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego. Określonemu naruszeniu przypisuje się odpowiednią liczbę punktów w skali od 0 do 10 i wpisuje się do tej ewidencji.

1a. W ewidencji policja wpisuje także naruszenia przepisów ruchu drogowego, którym nie przypisano wartości punktowej.

2. Punkty za naruszenie przepisów ruchu drogowego wpisane do ewidencji usuwa się po upływie 1 roku od dnia naruszenia, chyba że przed upływem tego okresu kierowca dopuścił się naruszeń, za które na podstawie prawomocnych rozstrzygnięć przypisana liczba punktów przekroczyłaby 24 punkty lub w przypadku kierowców, o których mowa w art. 140 ust. 1 pkt 3 – 20 punktów.

3. Kierowca wpisany do ewidencji, o której mowa w ust. 1, może na własny koszt uczestniczyć w szkoleniu, którego odbycie spowoduje zmniejszenie liczby punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego. Nie dotyczy to kierowcy w okresie 1 roku od dnia wydania po raz pierwszy prawa jazdy.

3a. Przepisy ust. 1–3 stosuje się do osób posiadających pozwolenie do kierowania tramwajem.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu oraz Ministrem Sprawiedliwości, mając na uwadze dyscyplinowanie i wdrażanie kierujących pojazdami do przestrzegania przepisów ustawy oraz zapobieganie wielokrotnemu naruszaniu przepisów ruchu drogowego, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób punktowania i liczbę punktów odpowiadających naruszeniu przepisów ruchu drogowego;
- 2) warunki i sposób prowadzenia ewidencji, o której mowa w ust. 1, oraz tryb występowania z wnioskami o kontrolne sprawdzenie kwalifikacji;
- 3) program szkolenia i jednostki upoważnione do prowadzenia szkolenia, o którym mowa w ust. 3;
- 4) liczbę punktów odejmowanych z tytułu odbytego szkolenia;
- 5) podmioty uprawnione do uzyskiwania informacji zawartych w ewidencji, o której mowa w ust. 1.

Art. 130a.

1. Pojazd jest usuwany z drogi na koszt właściciela w przypadku:

- 1) pozostawienia pojazdu w miejscu, gdzie jest to zabronione i utrudnia ruch lub w inny sposób zagraża bezpieczeństwu;
- 2) nieokazania przez kierującego dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu lub dowodu opłacenia składki za to ubezpieczenie, jeżeli pojazd ten jest zarejestrowany w kraju, o którym mowa w art. 129 ust. 2 pkt 8 lit. c;
- 3) przekroczenia wymiarów, dopuszczalnej masy całkowitej lub nacisku osi określonych w przepisach ruchu drogowego, chyba że istnieje możliwość skierowania pojazdu na pobliską drogę, na której dopuszczalny jest ruch takiego pojazdu;
- 4) pozostawienia pojazdu nieoznakowanego kartą parkingową, w miejscu prze-

znaczonym dla pojazdu kierowanego przez osoby wymienione w art. 8 ust. 1 i 2;
5) pozostawienia pojazdu w miejscu obowiązywania znaku wskazującego, że zaparkowany pojazd zostanie usunięty na koszt właściciela.

1a. Pojazd jest usuwany z drogi na koszt wykonującego przejazd drogowy w przypadku, o którym mowa w art. 140a ust. 2 pkt 2.

2. Pojazd może być usunięty z drogi na koszt właściciela, jeżeli nie ma możliwości zabezpieczenia go w inny sposób, w przypadku gdy:

1) kierowała nim osoba:

a) znajdująca się w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu,

b) nieposiadająca przy sobie dokumentów uprawniających do kierowania lub używania pojazdu;

2) jego stan techniczny zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego, powoduje uszkodzenie drogi albo narusza wymagania ochrony środowiska.

2a. Od usunięcia pojazdu odstępuje się, jeżeli przed wydaniem dyspozycji usunięcia pojazdu lub w trakcie usuwania pojazdu ustaną przyczyny jego usunięcia. Jeżeli wydanie dyspozycji usunięcia pojazdu w przypadkach, o których mowa w ust. 1–2, spowodowało powstanie kosztów, do ich pokrycia jest obowiązany właściciel pojazdu. Przepis ust. 10i stosuje się odpowiednio.

3. Pojazd może być przemieszczony lub usunięty z drogi, jeżeli utrudnia prowadzenie akcji ratowniczej.

4. Dyspozycję przemieszczenia lub usunięcia pojazdu z drogi wydaje:

1) policjant – w sytuacjach, o których mowa w ust. 1–3;

2) strażnik gminny (miejski) – w sytuacjach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 4 i 5;

3) osoba dowodząca akcją ratowniczą – w sytuacji, o której mowa w ust. 3.

5. (utracił moc).

5a. (uchylony).

5b. (uchylony).

5c. Pojazd usunięty z drogi, w przypadkach określonych w ust. 1–2, umieszcza się na wyznaczonym przez starostę parkingu strzeżonym do czasu uiszczenia opłaty za jego usunięcie i parkowanie.

5d. (uchylony).

5e. (uchylony).

5f. Usuwanie pojazdów oraz prowadzenie parkingu strzeżonego dla pojazdów usuniętych w przypadkach, o których mowa w ust. 1–2, należy do zadań własnych powiatu. Starosta realizuje te zadania przy pomocy powiatowych jednostek organizacyjnych lub powierza ich wykonywanie zgodnie z przepisami o zamówieniach publicznych.

6. Rada powiatu, biorąc pod uwagę konieczność sprawnej realizacji zadań, o których mowa w ust. 1–2, oraz koszty usuwania i przechowywania pojazdów na obszarze danego powiatu, ustala corocznie, w drodze uchwały, wysokość opłat, o których mowa w ust. 5c, oraz wysokość kosztów, o których mowa w ust. 2a. Wysokość kosztów, o których mowa w ust. 2a, nie może być wyższa niż maksymalna kwota opłat za usunięcie pojazdu, o których mowa w ust. 6a.

6a. Ustala się maksymalną wysokość stawek kwotowych opłat, o których mowa

w ust. 5c:

- a) rower lub motorower – za usunięcie – 100 zł; za każdą dobę przechowywania – 15 zł,
- b) motocykl – za usunięcie – 200 zł; za każdą dobę przechowywania – 22 zł,
- c) pojazd o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 t – za usunięcie – 440 zł; za każdą dobę przechowywania – 33 zł,
- d) pojazd o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 t do 7,5 t – za usunięcie – 550 zł; za każdą dobę przechowywania – 45 zł,
- e) pojazd o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 7,5 t do 16 t – za usunięcie – 780 zł; za każdą dobę przechowywania – 65 zł,
- f) pojazd o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 16 t – za usunięcie – 1150 zł; za każdą dobę przechowywania – 120 zł,
- g) pojazd przewożący materiały niebezpieczne – za usunięcie – 1400 zł; za każdą dobę przechowywania – 180 zł.

6b. Maksymalne stawki opłat określone w ust. 6a, obowiązujące w danym roku kalendarzowym ulegają corocznie zmianie na następny rok kalendarzowy w stopniu odpowiadającym wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie pierwszego półroczu roku, w którym stawki ulegają zmianie, w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego.

6c. Na każdy rok kalendarzowy minister właściwy do spraw finansów publicznych ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” maksymalne stawki opłat, o których mowa w ust. 6a, z uwzględnieniem zasady określonej w ust. 6b, zaokrąglając je w górę do pełnych złotych.

6d. Wskaźnik cen, o którym mowa w ust. 6b, ustala się na podstawie komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie 20 dni od dnia jego ogłoszenia.

6e. Opłaty, o których mowa w ust. 6, stanowią dochód własny powiatu.

7. Wydanie pojazdu następuje po okazaniu dowodu uiszczenia opłaty, o której mowa w ust. 5c, a w przypadku, o którym mowa w ust. 1a, również dowodu uiszczenia kaucji.

8. Pojazd może być unieruchomiony przez zastosowanie urządzenia do blokowania kół w przypadku pozostawienia go w miejscu, gdzie jest to zabronione, lecz nieutrudniającego ruchu lub niezagrażającego bezpieczeństwu.

9. Pojazd unieruchamia Policja lub straż gminna (miejska).

10. Starosta w stosunku do pojazdu usuniętego z drogi, w przypadkach określonych w ust. 1 lub 2, występuje do sądu z wnioskiem o orzeczenie jego przepadku na rzecz powiatu, jeżeli prawidłowo powiadomiony właściciel lub osoba uprawniona nie odebrała pojazdu w terminie 3 miesięcy od dnia jego usunięcia. Powiadomienie zawiera pouczenie o skutkach nieodebrania pojazdu.

10a. Starosta występuje z wnioskiem, o którym mowa w ust. 10, nie wcześniej niż przed upływem 30 dni od dnia powiadomienia.

10b. Jeżeli pojazd usunięty w przypadkach określonych w ust. 1 lub 2 nie jest zarejestrowany w żadnym z państw członkowskich Unii Europejskiej, przekazuje się go właściwemu miejscowo naczelnikowi urzędu celnego w celu uregulowania jego sytuacji zgodnie z przepisami prawa celnego.

10c. Przepisu ust. 10 nie stosuje się, gdy okoliczności wskazują, że nieo-

debranie pojazdu nastąpiło z przyczyn niezależnych od właściciela lub osoby uprawnionej.

10d. Przepis ust. 10 stosuje się odpowiednio, gdy w terminie 4 miesięcy od dnia usunięcia pojazdu nie został ustalony jego właściciel lub osoba uprawniona do jego odbioru, mimo że w jej poszukiwaniu dołożono należytej staranności.

10e. W sprawach o przepadek pojazdu sąd stwierdza, czy zostały spełnione wszystkie przesłanki niezbędne do orzeczenia przepadku, w szczególności, czy usunięcie pojazdu było zasadne i czy w poszukiwaniu osoby uprawnionej do jego odbioru, dołożono należytej staranności oraz czy orzeczenie przepadku nie będzie sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

10f. Do wykonania orzeczenia sądu o przepadku pojazdu jest obowiązany starosta. Wykonanie orzeczenia następuje w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy.

10g. Jednostka prowadząca parking strzeżony, w przypadku nieodebrania pojazdu z parkingu w terminie określonym w ust. 10, powiadamia o tym fakcie właściwego miejscowo starostę oraz podmiot, który wydał dyspozycję usunięcia pojazdu nie później niż trzeciego dnia od dnia upływu tego terminu.

10h. Koszty związane z usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem pojazdu powstałe od momentu wydania dyspozycji jego usunięcia do zakończenia postępowania ponosi osoba będąca właścicielem tego pojazdu w dniu wydania dyspozycji usunięcia pojazdu, z zastrzeżeniem ust. 10d i 10i. Decyzję o zapłacie tych kosztów wydaje starosta.

10i. Jeżeli w chwili usunięcia pojazd znajdował się we władaniu osoby dysponującej nim na podstawie innego niż własność tytułu prawnego, osoba ta jest zobowiązana solidarnie do pokrycia kosztów, o których mowa w ust. 10h.

10j. Termin płatności należności ustalonych decyzją, o której mowa w ust. 10h wynosi 30 dni od dnia, w którym decyzja ta stała się ostateczna. Odsetki ustawowe nalicza się od dnia następującego po upływie terminu płatności. Należności te wraz z odsetkami podlegają egzekucji w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

10k. Decyzji, o której mowa w ust. 10h, nie wydaje się, jeżeli od uprawomocnienia się orzeczenia sądu o przepadku pojazdu upłynęło 5 lat.

10l. Egzekucji, o której mowa w ust. 10j, nie wszczyna się, a wszczętą umarza, jeżeli od dnia doręczenia ostatecznej decyzji, o której mowa w ust. 10h, upłynęło 5 lat.

11. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, kierując się zasadą zagwarantowania ochrony prawa własności oraz potrzebą zapewnienia porządku na drogach publicznych i bezpieczeństwa ruchu drogowego, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb oraz warunki współdziałania z Policją i innymi podmiotami uprawnionymi do podejmowania decyzji o usunięciu pojazdu jednostek usuwających pojazdy lub prowadzących strzeżone parkingi;
- 2) tryb i warunki wydawania pojazdu z parkingu;
- 3) (utracił moc).

Art. 130b.

1. Z każdego wypadku drogowego, w którym jest zabity, mającego miejsce w transeuropejskiej sieci drogowej, o której mowa w art. 4 pkt 26 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, Policja jest obowiązana sporządzić sprawozdanie.

2. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) możliwie dokładne określenie miejsca wypadku;
- 2) zdjęcia lub schemat miejsca wypadku;
- 3) datę i godzinę wypadku;
- 4) szczegółowy opis miejsca i okoliczności wypadku: rodzaj terenu, rodzaj drogi, rodzaj skrzyżowania, w tym informacje dotyczące sygnalizacji, liczby pasów ruchu, oznakowania poziomego drogi, oświetlenia, warunków pogodowych, ograniczenia prędkości, przeszkód na poboczu drogi;
- 5) informację o skutkach wypadku: liczbę zabitych i rannych w wypadku;
- 6) charakterystykę uczestników wypadku: wiek, płeć, obywatelstwo, poziom alkoholu lub środka odurzającego w organizmie, stosowanie lub niestosowanie wyposażenia ochronnego;
- 7) dane dotyczące pojazdów uczestniczących w wypadku: rodzaj, wiek, wyposażenie ochronne oraz datę ostatniego badania technicznego;
- 8) informacje dotyczące rodzaju i przebiegu wypadku, z uwzględnieniem manewrów pojazdu i kierującego;
- 9) o ile jest to możliwe informacje dotyczące czasu przybycia służb ratowniczych oraz przyjęcia zgłoszenia.

3. Sprawozdania, o których mowa w ust. 1, Policja przekazuje do Sekretariatu Krajowej Rady, o którym mowa w art. 140f, w terminie do 31 marca każdego roku, za rok poprzedni.

Art. 131.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, uwzględniając potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa i porządku podczas wykonywania kontroli ruchu drogowego oraz sprawnego jej przebiegu, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) organizację, szczegółowe warunki i sposób wykonywania kontroli ruchu drogowego;
- 2) wymagany sposób zachowania się kontrolowanego uczestnika ruchu;
- 3) szczegółowe warunki wykonywania kontroli ruchu drogowego przez osoby, o których mowa w art. 129e;
- 4) szczegółowe warunki udzielania upoważnień do wykonywania kontroli ruchu drogowego oraz wzór upoważnienia.

2. Minister Obrony Narodowej, uwzględniając potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa i porządku w czasie wykonywania kontroli drogowej oraz sprawnego wykonywania czynności w tym zakresie, w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw transportu oraz spraw wewnętrznych, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) organizację, warunki i sposób wykonywania czynności, o których mowa w art. 129 ust. 4;
- 2) warunki i tryb współdziałania Żandarmerii Wojskowej z Policją w sprawach, o których mowa w art. 130 ust. 1.

Rozdział 2

Zatrzymywanie i zwracanie dowodów rejestracyjnych

Art. 132.

1. Policjant zatrzyma dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe) w razie:
 - 1) stwierdzenia lub uzasadnionego przypuszczenia, że pojazd:
 - a) zagraża bezpieczeństwu w szczególności po wypadku drogowym, w którym zostały uszkodzone zasadnicze elementy nośne konstrukcji nadwozia, podwozia lub ramy,
 - b) zagraża porządkowi ruchu,
 - c) narusza wymagania ochrony środowiska;
 - 2) stwierdzenia, że pojazd nie został poddany badaniu technicznemu w wyznaczonym terminie lub termin badania nie został wyznaczony prawidłowo;
 - 3) stwierdzenia zniszczenia dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) w stopniu powodującym jego nieczytelność;
 - 4) uzasadnionego podejrzenia podrobienia lub przerobienia dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego);
 - 5) stwierdzenia, że badanie techniczne zostało dokonane przez jednostkę do tego nieupoważnioną;
 - 6) nieokazania przez kierującego dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu lub dowodu opłacenia składki za to ubezpieczenie, jeżeli pojazd ten jest zarejestrowany w kraju, o którym mowa w art. 129 ust. 2 pkt 8 lit. c;
 - 7) uzasadnionego przypuszczenia, że dane w nim zawarte nie odpowiadają stanowi faktycznemu.
2. W razie zatrzymania dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego), policjant wydaje kierowcy pokwitowanie. Może on zezwolić na używanie pojazdu przez czas nieprzekraczający 7 dni, określając warunki tego używania w pokwitowaniu. Zezwolenie nie może być wydane w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a i c oraz w pkt 6.
3. Zatrzymany dokument, z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 1 pkt 4, 6 i 7, odpowiedni organ Policji przesyła niezwłocznie organowi, który go wydał, z zastrzeżeniem ust. 5.
- 3a. Odpowiednie organy Policji zawiadomią właściwego dyrektora izby skarbowej o fakcie zatrzymania dowodu rejestracyjnego w przypadku powzięcia uzasadnionego przypuszczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 7, w sytuacji, gdy dotyczy to spełnienia przez pojazd wymagań technicznych określonych w przepisach ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług.
4. W przypadkach określonych w ust. 1 pkt 1, 3 i 4 dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe) zatrzyma również jednostka upoważniona do przeprowadzania badań technicznych. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.
5. Zatrzymany dokument pojazdu zarejestrowanego za granicą, z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 1 pkt 4 i 6, pozostawia się w jednostce Policji przez okres 7 dni. Po upływie tego terminu dokument przekazywany jest przedstawicielstwu państwa, w którym pojazd jest zarejestrowany.
6. Zwrot zatrzymanego dokumentu następuje niezwłocznie po ustaniu przyczyny uzasadniającej jego zatrzymanie, z zastrzeżeniem art. 133.

Art. 133.

1. W przypadku określonym w art. 132 ust. 1 pkt 6 odpowiedni organ Policji zwraca zatrzymany dokument po przedstawieniu dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu lub dowodu opłacenia składki za to ubezpieczenie.

2. Jeżeli z przedstawionego dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu wynika, że przed zatrzymaniem dowodu rejestracyjnego umowa ta nie była zawarta, warunkiem zwrotu zatrzymanego dokumentu jest dodatkowo wniesienie opłaty za niespełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia określonej w odrębnych przepisach.

Art. 134.

W stosunku do pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych pojazdów kierowanych przez żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową uprawnienia i obowiązki policjantów określone w art. 132 ust. 1–3 i art. 133 ust. 1 wykonują również żołnierze Żandarmerii Wojskowej.

Art. 134a.

W stosunku do pojazdów wykonujących przewóz drogowy w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, a także w przypadku kontroli, o której mowa w art. 129a ust. 1 pkt 2–4, uprawnienia i obowiązki policjantów oraz organów Policji określone w art. 132 ust. 1–3, 5 i 6 oraz w art. 133 wykonują również odpowiednio inspektorzy Inspekcji Transportu Drogowego oraz organy tej inspekcji.

Rozdział 3

Zatrzymywanie praw jazdy i pozwoleń

oraz

cofanie i przywracanie uprawnień do kierowania pojazdami

Art. 135.

1. Policjant:

1) zatrzyma prawo jazdy za pokwitowaniem w razie:

- a) uzasadnionego podejrzenia, że kierujący znajduje się w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu,
- b) stwierdzenia zniszczenia prawa jazdy w stopniu powodującym jego nieczytelność,
- c) podejrzenia podrobienia lub przerobienia prawa jazdy,
- d) gdy upłynął termin ważności prawa jazdy,
- e) gdy wobec kierującego pojazdem wydane zostało postanowienie lub decyzja o zatrzymaniu prawa jazdy,
- f) gdy wobec kierującego pojazdem orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów lub wydano decyzję o cofnięciu prawa jazdy,
- g) przekroczenia przez kierującego pojazdem liczby 24 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego,
- h) przekroczenia przez kierującego pojazdem, w okresie 1 roku od dnia wydania

po raz pierwszy prawa jazdy, liczby 20 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego;

2) może zatrzymać prawo jazdy za pokwitowaniem w razie uzasadnionego podejrzenia, że kierowca popełnił przestępstwo lub wykroczenie, za które może być orzeczony zakaz prowadzenia pojazdów.

2. Pokwitowanie zatrzymania prawa jazdy z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b–d oraz w pkt 2, uprawnia do kierowania pojazdem w ciągu 7 dni.

Art. 136.

1. Zatrzymane prawo jazdy, z wyjątkiem przypadku określonego w art. 135 ust. 1 pkt 1 lit. c, Policja przekazuje niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni, według właściwości, sądowi uprawnionemu do rozpoznania sprawy o wykroczenie, prokuratorowi lub staroście.

2. W razie przeprowadzenia badania krwi lub moczu dla oceny trzeźwości lub zawartości środka działającego podobnie do alkoholu, prawo jazdy przekazuje się wraz z wynikiem tego badania. Jeżeli jednak wynik tego badania nie został uzyskany w ciągu 30 dni od dnia zatrzymania prawa jazdy, należy niezwłocznie zwrócić je właścicielowi.

Art. 137.

1. Postanowienie o zatrzymaniu prawa jazdy, w przypadkach określonych w art. 135 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz pkt 2, wydaje w terminie 14 dni od dnia otrzymania prawa jazdy:

1) prokurator – w toku postępowania przygotowawczego, a sąd – po przekazaniu sprawy do sądu;

2) w sprawie o wykroczenie – sąd właściwy do rozpoznania sprawy.

2. O wydaniu postanowienia o zatrzymaniu prawa jazdy zawiadamia się właściwego starostę.

3. Na postanowienie o zatrzymaniu prawa jazdy służy zażalenie.

Art. 138.

(uchylony).

Art. 139.

1. Przepisy art. 135–137 stosuje się odpowiednio do pozwolenia na kierowanie tramwajem.

2. Przepisu art. 135 nie stosuje się do szefów i cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych państw obcych oraz misji specjalnych i organizacji międzynarodowych korzystających z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych lub konsularnych na mocy ustaw, umów bądź powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych lub na zasadzie wzajemności, a także do innych osób korzystających z tych przywilejów i immunitetów.

3. W stosunku do żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową oraz innych osób kierujących pojazdami Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej uprawnienia i obowiązki policjantów określone w art. 135 ust. 1 i art. 136 ust. 1 wykonują również żołnierze Żandarmerii Wojskowej.

4. W przypadku kontroli, o której mowa w art. 129a ust. 1, uprawnienia

i obowiązki policjantów określone w art. 135 ust. 1 i art. 136 ust. 1 wykonują w stosunku do kierujących pojazdami również inspektorzy Inspekcji Transportu Drogowego.

Art. 140.

1. Decyzję o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdem silnikowym wydaje starosta w razie:

- 1) (uchylony);
 - 1a) (uchylony);
 - 2) (uchylony);
 - 3) przekroczenia, w okresie 1 roku od dnia wydania po raz pierwszy prawa jazdy, liczby 20 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego; decyzja o cofnięciu uprawnienia wydawana jest na wniosek komendanta wojewódzkiego Policji;
 - 4) niepoddania się:
 - a) sprawdzeniu kwalifikacji w trybie określonym w art. 114 ust. 1 pkt 1,
 - b) (uchylona),
 - c) (uchylona).
- 2.- 5. (uchylone).

Art. 140a.

(uchylony).

Rozdział 4

Kary pieniężne za przejazd pojazdów nienormatywnych bez zezwolenia lub niezgodnie z warunkami określonymi w zezwoleniu

Art. 140aa.

1. Za przejazd po drogach publicznych pojazdów nienormatywnych bez zezwolenia, o którym mowa w art. 64 ust. 1 pkt 1, lub niezgodnie z warunkami określonymi dla tego zezwolenia nakłada się karę pieniężną, w drodze decyzji administracyjnej.

2. Decyzję administracyjną o nałożeniu kary pieniężnej wydaje właściwy ze względu na miejsce przeprowadzanej kontroli organ Policji, Inspekcji Transportu Drogowego, Straży Granicznej, Służby Celnej lub zarządca drogi.

3. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1, nakłada się na:

- 1) podmiot wykonujący przejazd;
- 2) podmiot wykonujący inne czynności związane z przewozem drogowym, a w szczególności na organizatora transportu, nadawcę, odbiorcę, załadowcę lub spedytora, jeżeli okoliczności lub dowody wskazują, że podmiot ten miał wpływ lub godził się na powstanie naruszenia określonego w ust. 1.

4. Nie wszczyna się postępowania w sprawie nałożenia kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1, wobec podmiotu wykonującego przejazd, a postępowanie wszczęte w tej sprawie umarza się, jeżeli:

- 1) okoliczności sprawy i dowody wskazują, że podmiot, o którym mowa w ust. 3 pkt 1:
 - a) dochował należytej staranności w realizacji czynności związanych

z przejazdem,

b) nie miał wpływu na powstanie naruszenia, lub

2) rzeczywista masa całkowita pojazdu nienormatywnego nie przekracza dopuszczalnej wielkości lub wielkości określonej w zezwoleniu, o którym mowa w art. 64 ust. 1 pkt 1, a przekroczenie dotyczy wyłącznie nacisku osi pojazdu w przypadku przewozu ładunków sypkich oraz drewna.

5. Nie wszczyna się postępowania w sprawie nałożenia kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1, wobec podmiotu wykonującego przejazd oraz inne czynności związane z przejazdem drogowym pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

6. W przypadku stwierdzenia przejazdu po drogach publicznych pojazdów nienormatywnych należących do Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej bez zezwolenia lub niezgodnie z warunkami określonymi dla tego zezwolenia organ kontroli, o którym mowa w ust. 2, powiadamia właściwy terytorialnie ze względu na miejsce przeprowadzenia kontroli organ Żandarmerii Wojskowej.

7. Organ Żandarmerii Wojskowej, o którym mowa w ust. 6, występuje do dowódcy jednostki wojskowej organizującej przejazd drogowy lub do jego przełożonego z wnioskiem o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, na zasadach określonych w ustawie z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. Nr 190, poz. 1474).

Art. 140ab.

1. Karę pieniężną, o której mowa w art. 140aa ust. 1, ustala się w wysokości:

1) 1500 zł – za brak zezwolenia kategorii I i II;

2) 5000 zł – za brak zezwolenia kategorii III–VI;

3) za brak zezwolenia kategorii VII:

a) 500 zł – gdy nacisk jednej lub wielu osi, rzeczywista masa całkowita lub wymiary pojazdu przekraczają dopuszczalne wartości nie więcej niż o 10%,

b) 2000 zł – gdy nacisk jednej lub wielu osi, rzeczywista masa całkowita lub wymiary pojazdu przekraczają dopuszczalne wartości o więcej niż 10% i nie więcej niż 20%,

c) 15 000 zł – w pozostałych przypadkach;

4) 5000 zł – za przejazd pojazdu nienormatywnego przez most lub wiadukt bez potwierdzonego zawiadomienia zarządcy drogi, o którym mowa w art. 64c ust. 9;

5) 3000 zł – za przejazd pojazdu nienormatywnego przez most lub wiadukt niezgodnie z warunkami określonymi przez zarządcę drogi, o którym mowa w art. 64c ust. 9;

6) 6000 zł – za przejazd pojazdu nienormatywnego przez most lub wiadukt przy zgłoszonym przez zarządcę drogi sprzeciwie, o którym mowa w art. 64c ust. 10;

7) 2000 zł – za niedotrzymanie warunków przejazdu określonych dla zezwolenia kategorii VII lub podanych w tym dokumencie.

2. W przypadku naruszeń zakazu, o którym mowa w art. 64 ust. 2, za przejazd pojazdem nienormatywnym nakłada się karę jak za przejazd bez zezwolenia.

Art. 140ac.

1. Od decyzji o wymierzeniu kary pieniężnej, o której mowa w art. 140aa ust. 1, przysługuje odwołanie do organu nadrzędnego w stosunku do organu, który tę

karę wymierzył, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji.

2. Decyzja ostateczna podlega wykonaniu po upływie 30 dni od jej doręczenia, chyba że wstrzymano jej wykonanie. Organ kontroli, który wydał decyzję ostateczną, z urzędu wstrzymuje jej wykonanie, w drodze postanowienia, na które nie przysługuje zażalenie, w razie wniesienia skargi do sądu administracyjnego.

3. Karę pieniężną uiszcza się w formie przekazu na wskazany w decyzji rachunek bankowy. Koszty związane z jej przekazaniem pokrywa obowiązany podmiot.

4. Kara pieniężna, o której mowa w ust. 2, podlega przymusowemu ściągnięciu w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

5. Obowiązek uiszczenia kary pieniężnej, o której mowa w ust. 2, przedawnia się z upływem 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym kara powinna zostać uiszczona.

Art. 140ad.

1. W przypadku gdy podczas kontroli zostanie stwierdzone naruszenie, o którym mowa w art. 140aa ust. 1, przez zagraniczny podmiot mający siedzibę w państwie, z którym Rzeczpospolita Polska nie jest związana umową o wzajemnej egzekucji kar pieniężnych, osoba przeprowadzająca kontrolę pobiera kaucję w wysokości odpowiadającej przewidywanej karze pieniężnej.

2. Kaucję pobiera się:

1) podczas kontroli na drodze – w formie gotówkowej, za pokwitowaniem na druku ściśłego zarachowania, lub za pomocą karty płatniczej;

2) w terminie późniejszym – w formie przelewu na wyodrębniony rachunek bankowy organu prowadzącego postępowanie administracyjne w sprawie o nałożenie kary, przy czym koszty przelewu ponosi obowiązany podmiot.

3. Kaucja przechowywana jest na nieoprocentowanym rachunku bankowym, o którym mowa w ust. 2 pkt 2. Koszty związane z uiszczeniem kaucji w formie przelewu na rachunek bankowy lub za pomocą karty płatniczej – związane z autoryzacją transakcji i przekazem środków na właściwy rachunek bankowy – pokrywa obowiązany podmiot.

4. Kaucję przekazuje się:

1) na rachunek bankowy określony w decyzji o nałożeniu kary, w terminie, o którym mowa w art. 140 ac ust. 2, albo

2) na rachunek bankowy podmiotu, który ją wpłacił, w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji lub orzeczenia uchylającego decyzję o nałożeniu kary pieniężnej.

5. W przypadku gdy wysokość nałożonej kary jest mniejsza od wysokości pobranej kaucji, do powstałej różnicy stosuje się odpowiednio przepis ust. 4 pkt 2.

6. Odpowiedzialność za szkody spowodowane ruchem pojazdów nienormatywnych ponosi wykonujący przejazd pojazdem nienormatywnym.

Art. 140ae.

1. Kary pieniężne, o których mowa w art. 140aa ust. 1, są przekazywane odpowiednio do budżetów jednostek samorządu terytorialnego lub na wyodrębniony rachunek bankowy Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

2. Środki z tytułu kar gromadzone na wyodrębnionym rachunku bankowym Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad są przekazywane w terminie pierwszych 2 dni roboczych po upływie tygodnia, w którym wpłynęły, na rachunek Krajowego Funduszu Drogowego, z przeznaczeniem na budowę lub przebudowę dróg krajowych, drogowych obiektów inżynierskich i przepraw promowych oraz na zakup urządzeń do ważenia pojazdów.
3. Urzędy celne i wojewódzkie inspektoraty transportu drogowego otrzymują prowizję od pobranych kar pieniężnych w wysokości 12% nałożonej kary.
4. Prowizja, o której mowa w ust. 3, stanowi dochód budżetu państwa.
5. Od kar pieniężnych urzędy celne i wojewódzkie inspektoraty transportu drogowego odliczają prowizję, a pozostałą część kary, w terminie 4 dni po upływie każdego kolejnych 10 dni miesiąca, przekazują odpowiednio do podmiotów wymienionych w ust. 1.

Dział Va

Działania na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego

Art. 140b.

1. Tworzy się Krajową Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, zwaną dalej „Krajową Radą”.
2. Krajowa Rada działa przy ministrze właściwym do spraw transportu jako międzyresortowy organ pomocniczy Rady Ministrów w sprawach bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Art.140c.

1. Krajowa Rada określa kierunki i koordynuje działania administracji rządowej w sprawach bezpieczeństwa ruchu drogowego.
2. Do zadań Krajowej Rady w zakresie poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego należy w szczególności:
 - 1) proponowanie kierunków polityki państwa;
 - 2) opracowywanie programów poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w oparciu o propozycje przedstawiane przez właściwych ministrów i ocena ich realizacji;
 - 3) inicjowanie badań naukowych;
 - 4) inicjowanie i opiniowanie projektów aktów prawnych oraz umów międzynarodowych;
 - 5) inicjowanie kształcenia kadr administracji publicznej;
 - 6) inicjowanie współpracy zagranicznej;
 - 7) współpraca z właściwymi organizacjami społecznymi i instytucjami pozarządowymi;
 - 8) inicjowanie działalności edukacyjno-informacyjnej;
 - 9) analizowanie i ocena podejmowanych działań;
 - 10) ustalanie, co najmniej raz na trzy lata, średniego kosztu społeczno-ekonomicznego wypadku drogowego, w którym jest zabity, oraz średniego kosztu społeczno-ekonomicznego wypadku drogowego, w którym osoba doznała obrażeń ciała w rozumieniu art. 156 § 1 albo art. 157 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), powstałego

w transeuropejskiej sieci drogowej.

3. Przy ustalaniu średniego kosztu społeczno-ekonomicznego wypadków drogowych, o których mowa w ust. 2 pkt 10, uwzględnia się:

- 1) utratę produktywności zabitych i rannych w wypadkach drogowych;
- 2) koszty leczenia i rehabilitacji poszkodowanych w wypadkach drogowych;
- 3) koszty administracyjne wypadków drogowych;
- 4) straty materialne powstałe w wyniku wypadków drogowych.

Art. 140d.

W skład Krajowej Rady wchodzi:

- 1) Przewodniczący – minister właściwy do spraw transportu;
- 2) zastępcy Przewodniczącego:
 - a) sekretarz lub podsekretarz stanu w ministerstwie właściwym do spraw wewnętrznych,
 - b) sekretarz lub podsekretarz stanu w ministerstwie właściwym do spraw transportu;
- 3) sekretarz Krajowej Rady wskazany przez ministra właściwego do spraw transportu;
- 4) członkowie Krajowej Rady wskazani przez: Prezesa Rady Ministrów spośród wojewodów, Ministra Obrony Narodowej, Ministra Sprawiedliwości oraz ministrów właściwych do spraw: administracji publicznej, budżetu, finansów publicznych, gospodarki, budownictwa, lokalnego planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, oświaty i wychowania, środowiska, transportu, wewnętrznych, pracy oraz Komendanta Głównego Policji, Komendanta Głównego Straży Pożarnej, Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad.

Art. 140e.

1. Przewodniczący Krajowej Rady kieruje jej pracami i reprezentuje ją na zewnątrz.
2. Przewodniczący Krajowej Rady otrzymuje od ministrów i innych organów, których przedstawiciele są członkami Krajowej Rady:
 - 1) sprawozdania i informacje dotyczące realizacji zadań określonych w programach bezpieczeństwa ruchu drogowego;
 - 2) informacje dotyczące stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego, w szczególności informacje umożliwiające ustalanie średniego kosztu społeczno-ekonomicznego wypadków, o których mowa w art. 140c ust. 2 pkt 10.
3. Przewodniczący Krajowej Rady składa Radzie Ministrów corocznie, do końca marca, sprawozdanie dotyczące stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz działań realizowanych w tym zakresie.
4. Prezes Rady Ministrów składa Sejmowi, Senatowi i Prezydentowi corocznie, do końca kwietnia, sprawozdanie dotyczące stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz działań realizowanych w tym zakresie.

Art. 140f.

1. Krajowa Rada wykonuje swoje zadania przy pomocy Sekretariatu Krajowej Rady.
2. Sekretariat Krajowej Rady działa jako wewnętrzna jednostka organizacyjna ministra właściwego do spraw transportu.
3. Szczegółową organizację i tryb prac Krajowej Rady określa regulamin przyjęty w drodze uchwały na pierwszym posiedzeniu Krajowej Rady.

Art. 140g.

1. Tworzy się Wojewódzką Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, zwaną dalej „Wojewódzką Radą”.
2. Wojewódzka Rada działa przy marszałku województwa jako wojewódzki zespół koordynacyjny w sprawach bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Art. 140h.

1. Wojewódzka Rada koordynuje i określa kierunki działań administracji publicznej w sprawach bezpieczeństwa ruchu drogowego.
2. Do zadań Wojewódzkiej Rady w zakresie, o którym mowa w ust. 1, należy w szczególności:
 - 1) opracowywanie regionalnych programów poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego;
 - 2) opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego;
 - 3) zatwierdzanie planu wydatków wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego w części przeznaczonych na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego;
 - 4) inicjowanie kształcenia kadr administracji publicznej i szkolenie w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego;
 - 5) inicjowanie współpracy międzywojewódzkiej;
 - 6) współpraca z właściwymi organizacjami społecznymi i instytucjami pozarządowymi;
 - 7) inicjowanie działalności edukacyjno-informacyjnej;
 - 8) analizowanie i ocena podejmowanych działań.
3. Szczegółową organizację i tryb pracy Wojewódzkiej Rady określa regulamin przyjęty przez radę w drodze uchwały.

Art. 140i.

W skład Wojewódzkiej Rady wchodzi:

- 1) przewodniczący – marszałek województwa;
- 2) zastępcy przewodniczącego:
 - a) wojewoda,
 - b) wojewódzki komendant Policji;
- 3) sekretarz – wskazany przez marszałka województwa;
- 4) członkowie Wojewódzkiej Rady:
 - a) wojewódzki inspektor transportu drogowego,
 - b) dyrektor właściwego terenowo oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad,
 - c) przedstawiciel wojewody,
 - d) przedstawiciel wojewódzkiego sztabu wojskowego,
 - e) przedstawiciel kuratora oświaty,
 - f) przedstawiciel zarządu województwa,
 - g) przedstawiciel zarządów powiatu,
 - h) przedstawiciel wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast,
 - i) przedstawiciel komendanta wojewódzkiego Policji,
 - j) przedstawiciel komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej,
 - k) przedstawiciel zarządu dróg wojewódzkich,
 - l) przedstawiciel wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego,

m) przedstawiciel zarządów dróg powiatowych,
n) osoby wskazane przez marszałka województwa w szczególności reprezentujące działające na terenie województwa organizacje pozarządowe, których celem statutowym jest problematyka bezpieczeństwa ruchu drogowego, przy czym marszałek województwa może wskazać nie więcej niż 12 osób.

Art. 140j.

1. Przewodniczący Wojewódzkiej Rady kieruje jej pracami i reprezentuje ją na zewnątrz.
2. Przewodniczący Wojewódzkiej Rady otrzymuje od organów, których przedstawiciele są członkami Wojewódzkiej Rady:
 - 1) sprawozdania i informacje dotyczące realizacji zadań określonych w programach bezpieczeństwa ruchu drogowego;
 - 2) informacje dotyczące stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego.
3. Przewodniczący Wojewódzkiej Rady składa Przewodniczącemu Krajowej Rady co roku, do końca stycznia, sprawozdanie dotyczące stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie województwa oraz działań realizowanych w tym zakresie.

Art. 140k.

Obsługę Wojewódzkiej Rady zapewnia wyznaczony przez marszałka województwa wojewódzki ośrodek ruchu drogowego.

Art. 140l.

W pracach Krajowej Rady i Wojewódzkiej Rady mogą brać udział z głosem doradczym:

- 1) przedstawiciele organizacji pozarządowych, których statutowy zakres działalności obejmuje zagadnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- 2) pracownicy naukowcy wyższych uczelni lub jednostek badawczo-rozwojowych;
- 3) niezależni eksperci.

Dział Vb Kary pieniężne

Art. 140m.

1. Kto:
 - 1) wbrew przepisowi art. 70g ust. 1 wprowadził do obrotu nowy pojazd bez wymaganego odpowiedniego świadectwa homologacji typu lub innego równoważnego dokumentu, o których mowa w art. 70j ust. 1, art. 70k ust. 1, art. 70o ust. 1, art. 70zo ust. 1, art. 70zp ust. 1 albo art. 70zu ust. 1,
 - 2) wbrew przepisowi art. 70g ust. 5 ponownie wprowadził do obrotu pojazdy wycofane z obrotu,
 - 3) wbrew przepisowi art. 70g ust. 6 wprowadził do obrotu nowy przedmiot wyposażenia lub część,
 - 4) wbrew przepisowi art. 70g ust. 8 ponownie wprowadził do obrotu przedmiot wyposażenia lub część wycofane z obrotu– podlega karze pieniężnej w wysokości nie większej niż 25% wartości sprzedaży wynikającej z wprowadzenia do obrotu tego pojazdu, przedmiotu wyposażenia lub części.

2. Kto wbrew obowiązкови nie wykonuje decyzji, o których mowa w art. 70g ust. 4 lub ust. 10, podlega karze pieniężnej w wysokości nie większej niż 50% wartości sprzedaży wynikającej z wprowadzenia do obrotu tego pojazdu, przedmiotu wyposażenia lub części.

Art. 140n.

1. Kary pieniężne, w sprawach określonych w art. 140m, nakładane są w drodze decyzji administracyjnej.

2. Kary pieniężne, o których mowa w art. 140m:

1) za wprowadzenie do obrotu albo niewycofanie z obrotu pojazdów, przedmiotów wyposażenia lub części, o których mowa w art. 70d ust. 1 i ust. 6 pkt 2 przeznaczonych dla konsumentów, nakłada właściwy organ Inspekcji Handlowej;

2) za wprowadzenie do obrotu albo niewycofanie z obrotu pojazdów, o których mowa w art. 70d ust. 1, ust. 4 i ust. 6 pkt 2, nieprzeznaczonych dla konsumentów, nakłada minister właściwy do spraw transportu.

3. Kary pieniężne, o których mowa w ust. 2, stanowią dochód budżetu państwa.

4. Ustalając wysokość kary pieniężnej uwzględnia się zakres naruszenia, powtarzalność naruszeń oraz korzyści finansowe uzyskane z tytułu naruszenia ustawy.

5. Kary pieniężne są wnoszone na odrębny rachunek bankowy budżetu państwa, w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja o nałożeniu kary pieniężnej stała się ostateczna.

6. Do kar pieniężnych, o których mowa w art. 140m, w zakresie nieuregulowanym w ustawie, stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749, 1101 i 1342).

Dział VI

Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe

Art. 141–143.

(pominięte).

Art. 144.

(uchylony).

Art. 145–148.

(pominięte).

Art. 149.

Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz Ministrem Sprawiedliwości, kierując się potrzebą zapewnienia stabilnego obrotu pojazdami samochodowymi, może określić, w drodze rozporządzenia:

1) obowiązek uzyskania karty pojazdu przez właścicieli pojazdów zarejestrowanych przed dniem, o którym mowa w art. 152 pkt 3;

2) warunki, terminy i tryb uzyskiwania karty pojazdu przez osoby, o których mowa w pkt 1, organy właściwe do ich wydania, dokumenty stosowane w tych sprawach oraz wysokość opłaty za wydanie karty pojazdu.

Art. 150.

1. Prawa jazdy i inne dokumenty uprawniające do kierowania pojazdami lub potwierdzające dodatkowe kwalifikacje i wymagania w stosunku do kierujących pojazdami, wydane na podstawie dotychczasowych przepisów, zachowują ważność do czasu ich wymiany dokonywanej na koszt osoby uprawnionej w zakresie, na jaki zostały wydane. Osoba uprawniona dokonująca wymiany jest obowiązana do uiszczenia opłaty ewidencyjnej.

2. Minister właściwy do spraw transportu, uwzględniając wszystkie wydawane przed dniem wejścia w życie ustawy dokumenty uprawniające do kierowania pojazdem oraz koszty związane z ich wymianą, określi, w drodze rozporządzenia, warunki i terminy wymiany praw jazdy i innych dokumentów uprawniających do kierowania pojazdami lub potwierdzających dodatkowe kwalifikacje kierujących pojazdami oraz wysokość opłat za ich wymianę.

Art. 151.

1. Traci moc ustawa z dnia 1 lutego 1983 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 1992 r. Nr 11, poz. 41 i Nr 26, poz. 114 oraz z 1995 r. Nr 104, poz. 515), z wyjątkiem art. 60, 69–70 i 72–82, które tracą moc z dniem 30 czerwca 1999 r.

2. (pominięty).

Art. 152.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 49 ust. 2 pkt 5, art. 80, 99 i 109 ust. 4, które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1998 r.;
- 2) art. 39 ust. 3 i art. 85, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1999 r.;
- 3) art. 74 ust. 2 pkt 2 lit. a, art. 77, 87, 88, 90–98 i 100–108, które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1999 r.

Załącznik nr 1

KATEGORIE ZEZWOLEŃ NA PRZEJAZD POJAZDU NIENORMATYWNEGO

Zezwolenie kategorii I

Pojazdy nienormatywne:

- a) o wymiarach oraz rzeczywistej masie całkowitej nie większych od dopuszczalnych,
- b) o naciskach osi nieprzekraczających wielkości przewidzianych dla dróg o dopuszczalnym nacisku pojedynczej osi napędowej do 11,5 t;

Drogi: Gminne, powiatowe, wojewódzkie wskazane w zezwoleniu.

Zezwolenie kategorii II

Pojazdy nienormatywne:

- a) o długości, wysokości oraz rzeczywistej masie całkowitej nie większych od dopuszczalnych,

- b) o naciskach osi nie większych od dopuszczalnych dla danej drogi,
 - c) o szerokości nieprzekraczającej 3,5 m;
- Drogi: Publiczne, z wyjątkiem ekspresowych i autostrad

Zezwolenie kategorii III

Pojazdy nienormatywne:

- a) o naciskach osi i rzeczywistej masie całkowitej nie większych od dopuszczalnych,
- b) o szerokości nieprzekraczającej 3,2 m,
- c) o długości nieprzekraczającej:
 - 15 m dla pojedynczego pojazdu,
 - 23 m dla zespołu pojazdów,
- d) o wysokości nieprzekraczającej 4,3 m;

Drogi: Publiczne

Zezwolenie kategorii IV

Pojazdy nienormatywne:

- a) o rzeczywistej masie całkowitej nie większej od dopuszczalnej,
- b) o szerokości nieprzekraczającej 3,4 m,
- c) o długości nieprzekraczającej:
 - 15 m dla pojedynczego pojazdu,
 - 23 m dla zespołu pojazdów,
 - 30 m dla zespołu pojazdów o skrętnych osiach,
- d) o wysokości nieprzekraczającej 4,3 m,
- e) o naciskach osi nieprzekraczających wielkości przewidzianych dla dróg o dopuszczalnym nacisku pojedynczej osi napędowej do 11,5 t;

Drogi: Krajowe

Zezwolenie kategorii V

Pojazdy nienormatywne:

- a) o naciskach osi nie większych od dopuszczalnych dla danej drogi,
- b) o szerokości nieprzekraczającej 3,4 m,
- c) o długości nieprzekraczającej:
 - 15 m dla pojedynczego pojazdu,
 - 23 m dla zespołu pojazdów,
 - 30 m dla zespołu pojazdów o skrętnych osiach,
- d) o wysokości nieprzekraczającej 4,3 m,
- e) o rzeczywistej masie całkowitej nieprzekraczającej 60 t;

Drogi: Publiczne

Zezwolenie kategorii VI

Pojazdy nienormatywne:

- a) o szerokości nieprzekraczającej:
 - 3,4 m dla drogi jednojezdniowej,
 - 4 m dla drogi dwujezdniowej klasy A, S i GP,
- b) o długości nieprzekraczającej:
 - 15 m dla pojedynczego pojazdu,
 - 23 m dla zespołu pojazdów,

- 30 m dla zespołu pojazdów o skrętnych osiach,
 - c) o wysokości nieprzekraczającej 4,3 m,
 - d) o rzeczywistej masie całkowitej nieprzekraczającej 60 t,
 - e) o naciskach osi nieprzekraczających wielkości przewidzianych dla dróg o dopuszczalnym nacisku pojedynczej osi napędowej do 11,5 t;
- Drogi: Krajowe - zgodnie z wykazem dróg, o którym mowa w art. 64c ust. 8

Zezwolenie kategorii VII

Pojazdy nienormatywne:

- a) o wymiarach oraz rzeczywistej masie całkowitej większych od wymienionych w kategoriach I–VI,
- b) o naciskach osi przekraczających wielkości przewidziane dla dróg o dopuszczalnym nacisku pojedynczej osi napędowej do 11,5 t;

Drogi: Wyznaczona trasa wskazana w zezwoleniu

Załącznik nr 2

KATEGORIE POJAZDÓW

1. Kategoria M: pojazdy samochodowe przeznaczone do przewozu osób mające co najmniej cztery koła, w tym:
 - 1) kategoria M1: pojazdy do przewozu osób, mające nie więcej niż osiem miejsc oprócz siedzenia kierowcy;
 - 2) kategoria M2: pojazdy zaprojektowane i wykonane do przewozu osób, mające więcej niż osiem miejsc oprócz siedzenia kierowcy i mające maksymalną masę całkowitą nieprzekraczającą 5 t;
 - 3) kategoria M3: pojazdy zaprojektowane i wykonane do przewozu osób, mające więcej niż osiem miejsc oprócz siedzenia kierowcy i mające maksymalną masę całkowitą przekraczającą 5 t.
2. Kategoria N: pojazdy samochodowe mające co najmniej cztery koła i zaprojektowane i wykonane do przewozu ładunków, w tym:
 - 1) kategoria N1: pojazdy zaprojektowane i wykonane do przewozu ładunków i mające maksymalną masę całkowitą nieprzekraczającą 3,5 t;
 - 2) kategoria N2: pojazdy zaprojektowane i wykonane do przewozu ładunków i mające maksymalną masę całkowitą przekraczającą 3,5 t, ale nieprzekraczającą 12 t;
 - 3) kategoria N3: pojazdy zaprojektowane i wykonane do przewozu ładunków i mające maksymalną masę całkowitą przekraczającą 12 t.
3. Kategoria O: przyczepy, w tym:
 - 1) kategoria O1: przyczepy o maksymalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 750 kg;
 - 2) kategoria O2: przyczepy o maksymalnej masie całkowitej przekraczającej 750 kg, ale nieprzekraczającej 3,5 t;
 - 3) kategoria O3: przyczepy o maksymalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t, ale nieprzekraczającej 10 t;
 - 4) kategoria O4: przyczepy o maksymalnej masie całkowitej przekraczającej 10 t.
4. Kategoria L: pojazdy dwukołowe lub trójkołowe, niektóre pojazdy czterokołowe, w tym:
 - 1) kategoria L1e – motorowery dwukołowe;
 - 2) kategoria L2e – motorowery trójkołowe;

- 3) kategoria L3e – motocykle dwukołowe bez bocznego wózka;
- 4) kategoria L4e – motocykle dwukołowe z bocznym wózkiem;
- 5) kategoria L5e – motocykle trójkołowe;
- 6) kategoria L6e – czterokołowce lekkie;
- 7) kategoria L7e – czterokołowce.

Do kategorii L nie mogą być zaliczone pojazdy:

- a) których maksymalna prędkość konstrukcyjna nie przekracza 6 km/h,
- b) przeznaczone do kierowania przez osobę pieszą,
- c) ciągniki i maszyny używane do celów rolniczych lub podobnych,
- d) rowery i wózki rowerowe.

5. Kategoria T: ciągniki rolnicze, w tym:

- 1) kategoria T1: ciągniki kołowe o maksymalnej prędkości konstrukcyjnej nieprzekraczającej 40 km/h, mające oś położoną najbliżej kierowcy, o minimalnym rozstawie kół nie mniejszym niż 1 150 mm, masę własną, w stanie gotowości do jazdy, przekraczającą 600 kg i prześwit nie większy niż 1 000 mm. W przypadku ciągników ze zmianą pozycji kierowcy (zmiana położenia siedzenia i koła kierownicy), osią położoną najbliżej kierowcy musi być oś z zamontowanymi oponami o największej średnicy;
- 2) kategoria T2: ciągniki kołowe o maksymalnej prędkości konstrukcyjnej nieprzekraczającej 40 km/h, mające minimalny rozstaw kół mniejszy niż 1 150 mm, masę własną, w stanie gotowości do jazdy, przekraczającą 600 kg i prześwit nie większy niż 600 mm. W przypadku gdy wysokość środka ciężkości ciągnika (mierzona względem podłoża) podzielona przez minimalny rozstaw kół każdej osi przekracza 0,90, maksymalna prędkość konstrukcyjna jest ograniczona do 30 km/h;
- 3) kategoria T3: ciągniki kołowe o maksymalnej prędkości konstrukcyjnej nieprzekraczającej 40 km/h i masie własnej, w stanie gotowości do jazdy, nieprzekraczającej 600 kg;
- 4) kategoria T4: ciągniki kołowe specjalnej konstrukcji o maksymalnej prędkości konstrukcyjnej nieprzekraczającej 40 km/h, w ramach której ze względu na prześwit i szerokość wyróżnia się kategorie T4.1, T4.2, oraz T4.3;
- 5) kategoria T5: ciągniki kołowe o maksymalnej prędkości konstrukcyjnej przekraczającej 40 km/h.

6. Kategoria C: Ciągniki gąsienicowe, w tym ciągniki kategorii C1, C2, C3, C4, C5

– według kryteriów podziału jak dla kategorii T. W ramach kategorii C4 wyróżnia się kategorie C4.1, C4.2, oraz C4.3 według podziału jak dla kategorii T4.1, T4.2, oraz T4.3.

7. Kategoria R: przyczepy rolnicze, w tym:

- 1) kategoria R1: przyczepy o maksymalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 1,5 t;
- 2) kategoria R2: przyczepy o maksymalnej masie całkowitej przekraczającej 1,5 t, ale nieprzekraczającej 3,5 t;
- 3) kategoria R3: przyczepy o maksymalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t, ale nieprzekraczającej 21 t;
- 4) kategoria R4: przyczepy o maksymalnej masie całkowitej przekraczającej 21 t. Każda kategoria przyczep oznaczona jest także indeksem „a” lub „b”, zależnie od jej konstrukcyjnej prędkości:
 - „a” dla przyczep o maksymalnej prędkości konstrukcyjnej mniejszej lub równej 40 km/h,
 - „b” dla przyczep o maksymalnej prędkości konstrukcyjnej większej niż 40 km/h.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI Z DNIA 6 LIPCA 2010 R. W SPRAWIE KIEROWANIA RUCHEM DROGOWYM*

(Dz. U. z 2010 r. Nr 123, poz. 840, z późn. zm.)

[* Zob. Dz. U. z 2012 r. nr 0, poz.1140.]

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa:

- 1) organizację oraz sposób dawania poleceń i sygnałów uczestnikowi ruchu lub innej osobie znajdującej się na drodze;
- 2) program i tryb prowadzenia szkolenia w zakresie dawania poleceń i sygnałów osobom, o których mowa w pkt 1;
- 3) wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia;
- 4) wysokość stawek za szkolenia oraz tryb ich pobierania i zwrotu;
- 5) katalog osób upoważnionych do wykonywania czynności, o których mowa w pkt 1;
- 6) okoliczności, szczegółowe warunki oraz sposób wykonywania czynności, o których mowa w pkt 1.

§ 2.

1. Do dawania poleceń i sygnałów uczestnikowi ruchu lub innej osobie znajdującej się na drodze upoważnia się:

- 1) osoby odpowiedzialne za utrzymanie porządku podczas przemarszu procesji, pielgrzymki, konduktu pogrzebowego lub innej zorganizowanej grupy – jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia ich bezpiecznego przemarszu;
- 2) strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 1a–5 i 8 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380 oraz z 2010 r. Nr 57, poz. 353) – podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczej;
- 3) (uchylony);
- 4) umundurowanych i odpowiednio oznakowanych pracowników nadzoru ruchu komunikacji miejskiej – podczas wykonywania czynności związanych z zapewnieniem płynności ruchu pojazdów komunikacji miejskiej, zdarzeń drogowych oraz awarii technicznych z udziałem tych pojazdów;
- 5) (uchylony);

6) członków zespołu ratownictwa medycznego – podczas akcji prowadzenia medycznych czynności ratunkowych do czasu przybycia na miejsce zdarzenia innych osób uprawnionych do dawania poleceń i sygnałów uczestnikowi ruchu lub innej osobie znajdującej się na drodze.

2. (uchylony).

§ 3.

1. Polecenia i sygnały dawane przez osoby kierujące ruchem powinny być jednoznaczne i zrozumiałe dla osób, dla których są przeznaczone.

2. Sposób dawania poleceń i sygnałów do kierowania ruchem na skrzyżowaniu przez osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 4.

1. Polecenia i sygnały, o których mowa w § 3, uprawniona osoba daje za pomocą postawy i ruchu rąk, tarczy do zatrzymywania pojazdów, a w warunkach niedostatecznej widoczności – latarki wyposażonej w światło czerwone lub światło czerwone i zielone albo tarczy do zatrzymywania pojazdów ze światłem odblaskowym lub światłem czerwonym.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy:

- 1) osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, 2 i 4 ustawy, kierujących ruchem na skrzyżowaniu i w obrębie przejazdu kolejowego; osoby te, kierując ruchem na skrzyżowaniu w warunkach niedostatecznej widoczności, mogą używać latarki wyposażonej w światło czerwone lub światło czerwone i zielone albo tarczy do zatrzymywania pojazdów ze światłem odblaskowym lub światłem czerwonym;
- 2) osoby nadzorującej bezpieczne przejście dzieci przez jezdnię w wyznaczonym miejscu.

§ 5.

Pracownik kolejowy na przejeździe kolejowym, dla zwrócenia uwagi na dawane za pomocą tarczy do zatrzymywania pojazdów lub latarki ze światłem czerwonym polecenia i sygnały, może dodatkowo używać trąbki sygnalizacyjnej lub gwizdka.

§ 6.

1. Osoba nadzorująca bezpieczne przejście dzieci przez jezdnię w wyznaczonym miejscu powinna być podczas dawania poleceń i sygnałów wyposażona w kwadratową tarczę barwy żółtej fluorescencyjnej z umieszczonym w polu ośmiokątnym znakiem barwy czerwonej z napisem „STOP”.

2. Polecenia i sygnały dla kierujących pojazdami osoba nadzorująca bezpieczne przejście dzieci przez jezdnię daje za pomocą tarczy, o której mowa w ust. 1.

3. Osoba, o której mowa w ust. 1, przed podaniem sygnału do wstrzymania ruchu pojazdów jest obowiązana:

- 1) wejść na przejście dla pieszych z uniesioną tarczą, w sposób niezmuszający kierujących do gwałtownego hamowania; płaszczyzna tarczy powinna być skierowana w stronę jadących pojazdów;
- 2) zezwolić pieszym na przejście przez jezdnię dopiero po upewnieniu się, że

pojazdy się zatrzymały;

3) zejść z przejścia dopiero po opuszczeniu jezdni przez pieszych; oznacza to zezwolenie na kontynuowanie jazdy pojazdów.

4. Szczegółową specyfikację techniczną tarczy znaku, o której mowa w ust. 1, określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 7.

1. Osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3c i 11 ustawy, powinny być podczas dawania poleceń i sygnałów w zakresie kierowania ruchem na drodze wyposażone w kamizelki barwy żółtej z elementami odblaskowymi oraz wyróżnikiem określającym formację, do której przynależą.

2. Osoby, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1, 2 i 4 oraz art. 6 ust. 1 pkt 7, 8 i 12 ustawy, powinny być podczas dawania poleceń i sygnałów w zakresie kierowania ruchem na drodze wyposażone w kamizelki barwy pomarańczowej z elementami odblaskowymi oraz wyróżnikiem określającym odpowiednio przedsiębiorcę, którego są pracownikami, lub rodzaj wykonywanych czynności na drodze albo służbę, do której przynależą.

3. (uchylony).

4. Strażak Państwowej Straży Pożarnej oraz członek ochotniczej straży pożarnej dający polecenia i sygnały w zakresie kierowania ruchem na drodze podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczej powinni być wyposażeni w ubranie specjalne zgodne w wymogami określonymi w przepisach określających strój tych formacji.

5. Członek zespołu ratownictwa medycznego dający polecenia i sygnały w zakresie kierowania ruchem na drodze podczas akcji prowadzenia medycznych czynności ratunkowych do czasu przybycia na miejsce zdarzenia innych osób uprawnionych do dawania poleceń i sygnałów uczestnikowi ruchu lub innej osobie znajdującej się na drodze powinien być wyposażony w ubranie z elementami odblaskowymi.

5a. Ratownik górski dający polecenia lub sygnały w zakresie kierowania ruchem na drodze podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczej powinien być wyposażony w ubranie z elementami odblaskowymi oraz wyróżnikiem określającym podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego, w którym jest zatrudniony, pełni służbę lub którego jest członkiem.

6. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadkach wymagających natychmiastowego działania do osób wyposażonych w strój służbowy posiadający widoczne stałe elementy odblaskowe z wyróżnikiem określającym formację.

§ 8.

1. Stawka opłaty za szkolenie, o którym mowa w art. 6 ust. 3a ustawy, powinna zostać określona jako stawka opłaty za godzinę wykładową, pomnożoną przez liczbę godzin wykładowych, określoną w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

2. Stawka opłaty za godzinę wykładową szkolenia powinna być wyznaczona w oparciu o średnie koszty zorganizowania szkolenia i wynosić nie więcej niż jedna ósma kosztów określonych w art. 6 ust. 3b ustawy.

§ 9.

Program szkolenia w zakresie kierowania ruchem drogowym określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 10.

1. Potwierdzeniem ukończenia szkolenia jest pozytywne zaliczenie testu i egzaminu praktycznego zgodnie z zakresem programu szkolenia. Dokumentem potwierdzającym posiadanie uprawnień do wykonywania niektórych czynności związanych z kierowaniem ruchem drogowym jest zaświadczenie o ukończeniu szkolenia wydane przez dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.
2. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 1, zachowuje ważność przez okres 5 lat od daty wydania.
3. Po upływie okresu, o którym mowa w ust. 2, zaświadczenie wydaje się po odbyciu ponownego szkolenia.
4. Wojewódzki ośrodek ruchu drogowego prowadzi ewidencję wydanych zaświadczeń o ukończeniu szkolenia.
5. Wzór zaświadczenia, o którym mowa w ust. 1, określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 11.

1. Opłata, o której mowa w § 8 ust. 1, dokonywana jest przez wpłatę na konto wskazane przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego albo w kasie wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego. Wpłata powinna być dokonana najpóźniej w dniu rozpoczęcia szkolenia.
2. Zwrot opłaty, o której mowa w § 8 ust. 1, dokonywany jest przez wpłatę na konto wskazane przez podmiot uprawniony do uzyskania zwrotu tej opłaty albo poprzez wypłatę w kasie wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego. Zwrot opłaty powinien zostać dokonany niezwłocznie.

§ 12.

Zaświadczenia o ukończeniu szkolenia wydane na podstawie dotychczasowych przepisów zachowują ważność na okres, na który zostały wydane.

§ 13.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 10 lipca 2010 r.

Załącznik nr 1 **Sposób dawania poleceń i sygnałów** **do kierowania ruchem na skrzyżowaniu**

§ 1.

1. Przed podjęciem czynności kierowania ruchem drogowym policjant jest obowiązany powiadomić dyżurnego stanowiska kierowania właściwej terytorialnie jednostki Policji o przystąpieniu do wykonania tych czynności. Natomiast przed podjęciem czynności kierowania ruchem drogowym przez żołnierza Żandarmerii

Wojskowej lub żołnierza wojskowego organu porządkowego obowiązany jest on osobiście lub przez przełożonego albo innego uprawnionego żołnierza powiadomić najbliższą właściwą terytorialnie jednostkę Policji.

2. Podejmując kierowanie ruchem, policjant lub żołnierz, o którym mowa w ust. 1, zwany dalej „kierującym ruchem”, powinien zająć miejsce na skrzyżowaniu zapewniające jego dobrą widoczność i bezpieczeństwo oraz sprawne i skuteczne wykonywanie czynności związanych z kierowaniem ruchem.

3. Jeżeli przez skrzyżowanie przebiegają tory tramwajowe, miejsce kierowania powinno być w miarę możliwości usytuowane poza nimi, z uwzględnieniem warunków określonych w ust. 2.

§ 2.

1. Jeżeli kierowanie ruchem podejmuje jednocześnie kilku policjantów lub żołnierzy, to jeden z nich, zwany dalej „wiodącym”, powinien zająć takie miejsce, z którego będzie miał warunki do obserwacji ruchu w całym rejonie kierowania, a jednocześnie sam będzie widoczny dla pozostałych uczestników ruchu.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, powinny dostosować zmiany kierunku ruchu do sygnałów dawanych przez wiodącego.

§ 3.

1. Kierujący ruchem powinien wejść na skrzyżowanie w taki sposób, aby być widocznym dla wszystkich uczestników ruchu, nie zakłócając ruchu pojazdów i pieszych.

2. Po wejściu na skrzyżowanie kierujący ruchem przyjmuje pozycję zgodną z odbywającym się ruchem, czyniąc to w następujący sposób:

1) pozycja podstawowa: linia barków wskazuje otwarty kierunek ruchu, ręce opuszczone wzdłuż tułowia, głowa wykonuje zwroty w lewo i w prawo, nogi w lekkim rozkroku (rys. 1a i 1b);

2) gesty upewniające uczestników ruchu o utrzymaniu kierunku i przyspieszające przejazd pojazdów wykonuje:

a) prawą ręką od wyprostowanego ramienia w kierunku nadjeżdżających pojazdów do lewego barku na wysokości twarzy, zginając rękę w łokciu i utrzymując dłoń pionowo, stroną zewnętrzną do nadjeżdżających pojazdów (rys. 2a, 2b i 2c),

b) lewą ręką od wyprostowanego ramienia w kierunku nadjeżdżających pojazdów, zginając ją za siebie tak, aby dłoń znalazła się na wysokości lewego ucha (rys. 3a, 3b i 3c).

3. W celu wykonania zmiany kierunku ruchu kierujący ruchem wybiera najdogodniejszy moment, a następnie:

1) podnosi prawą rękę przodem do góry, tak aby dłoń znalazła się powyżej głowy, a ręka była lekko zgięta w łokciu (rys. 4a, 4b i 4c); podczas podnoszenia ręki i po zakończeniu tej czynności kierujący ruchem upewnia się, czy wszyscy uczestnicy ruchu zastosowali się do sygnału zabraniającego wjazdu i wejścia na skrzyżowanie;

2) wykonuje zwrot o 90° w lewo lub w prawo z podniesioną prawą ręką do góry, po upewnieniu się, że wszyscy opuścili skrzyżowanie;

3) wyciąga poziomo obie ręce w bok na wysokość barków (rys. 5);

4) prawą ręką zgiętą w łokciu wykonuje ruch łukiem przed sobą (dłoń na wysoko-

ści twarzy) do lewego barku; jednocześnie lewą rękę zgina w łokciu i kieruje w górę za siebie na wysokość lewego ucha, po czym obie ręce opuszcza w dół wzdłuż tułowia (rys. 6).

Czynności opisane w pkt 3 i 4 wykonuje się tylko raz.

4. Otwarcia wjazdów lub wejść na skrzyżowanie można dokonać również w cyklu niesymetrycznym, jeżeli wynika to z sytuacji ruchowej, a w szczególności gdy piesi nie zdążyli opuścić jezdni.

5. W celu przyspieszenia przejazdu pojazdów należy wykonać gesty określone w ust. 2 pkt 2.

6. Kierujący ruchem w celu zwrócenia uwagi kierujących i pieszych na dawane sygnały może używać gwizdka.

§ 4.

1. Częstotliwość zmian kierunku ruchu powinna być dostosowana do natężenia ruchu na drodze oraz rodzaju i liczby nadjeżdżających pojazdów, tak aby nie dopuścić do blokowania skrzyżowania.

2. Kierujący ruchem w miarę możliwości powinien umożliwić w pierwszej kolejności przejazd pojazdowi komunikacji zbiorowej (tramwaje, autobusy, trolejbusy) oraz pojazdowi długim, ciężkim lub powolnym.

§ 5.

1. W celu zatrzymania pojazdu nadjeżdżającego z lewej strony kierujący ruchem wyciąga w bok lewą rękę zgiętą w łokciu, przedramię i dłoń skierowane w górę, dłoń zwrócona wewnętrzną stroną w kierunku zatrzymywanych pojazdów (rys. 7).

2. Zatrzymanie pojazdu nadjeżdżającego z prawej strony następuje przez podniesienie prawej ręki, tak aby ramię i przedramię tworzyły kąt zbliżony do prostego, a wewnętrzna strona dłoni była zwrócona w kierunku zatrzymywanych pojazdów; dłoń powinna znajdować się na wysokości głowy lub nieco wyżej (rys. 8).

§ 6.

1. W przypadku sprowadzania pojazdu do kierującego ruchem na linię osi skrzyżowania (na kierunku otwartym) kierujący ruchem powinien wykonać ręką ruch po łuku w płaszczyźnie pionowej, zginając rękę harmonijnie w łokciu, nadgarstku i samej dłoni (rys. 9a i 9b).

2. Innym sygnałem wyrażonym tą samą ręką (całą dłonią) może on wskazać miejsce na skrzyżowaniu do chwilowego zatrzymania pojazdu.

§ 7.

Otwierając ruch w kierunku w prawo przy ruchu zamkniętym, kierujący ruchem czyni to ruchem ręki po łuku (od prawej do lewej strony) w płaszczyźnie poziomej.

§ 8.

1. W celu przepuszczenia pojazdów jadących z lewej strony i skręcających w lewo, bez objeżdżania kierującego ruchem, kierujący ruchem wykonuje następujące czynności:

1) ustala odpowiedni moment do zatrzymania pojazdów; przyspiesza ruch tych, którzy znajdują się blisko skrzyżowania (wykonując gesty określone w § 3 ust. 2 pkt 2);

- 2) daje polecenie zatrzymania się w sposób, o którym mowa w § 6 ust. 2;
 - 3) po upewnieniu się, że kierujący pojazdami zauważyli sygnał i stosują się do niego, wyciąga prawą rękę lekko zgiętą w łokciu przed siebie (dłoni w płaszczyźnie pionowej, palce złożone) i wysuwa lewą nogę do przodu (rys. 10a i 10b);
 - 4) po uzyskaniu pewności, że pojazdy zatrzymały się, odwraca głowę w kierunku pojazdów skręcających w lewo, wyciąga lewą rękę w bok, wskazując pojazd skręcający, i łukiem w płaszczyźnie poziomej, poruszając ją w kierunku nadgarstka prawej ręki, daje polecenie opuszczenia skrzyżowania w lewo (rys. 11a i 11b).
2. Wykonując czynności, o których mowa w ust. 1, kierujący ruchem powtarza ruchy ręki tak, aby każdy skręcający w lewo widział je i przyspieszał jazdę, w miarę jak stają się one szybkie i energiczne.
3. Po skręceniu pojazdów w lewo powinno się zmienić kierunek ruchu na poprzeczny.

§ 9.

1. W celu przepuszczenia pojazdów jadących z prawej strony i skręcających w lewo, bez objeżdżania kierującego ruchem, kierujący ruchem wykonuje następujące czynności:

1) zatrzymuje pojazdy nadjeżdżające z lewej strony przez podniesienie pionowo w bok lewej ręki, zgiętej w łokciu pod kątem zbliżonym do prostego, tak aby wewnętrzna strona dłoni (palce złożone) była zwrócona do nadjeżdżających pojazdów (rys. 12);

2) prawą ręką wskazuje pierwszy pojazd skręcający w lewo z prawej strony i przenosząc ją górą za siebie na wysokości prawej części karku – zezwala na skręcenie w lewo za sobą (rys. 13a i 13b).

2. Ruchy wykonywane prawą ręką powinny być powtarzane, aby każdy skręcający w lewo widział je i przyspieszał jazdę, w miarę jak stają się one szybkie i energiczne.

§ 10.

Przepisy § 8 i 9 stosuje się odpowiednio przy dawaniu sygnałów innym kierującym w rozumieniu przepisów ustawy.

§ 11.

1. Jeżeli do skrzyżowania zbliżają się pojazdy z dwóch przeciwnych kierunków i zamierzają skręcić w lewo, kierujący ruchem powinien ocenić, z którego kierunku nadjeżdżające pojazdy będą potrzebowały więcej czasu na opuszczenie skrzyżowania, i tym pojazdom umożliwić przejazd w pierwszej kolejności. Pojazdy nadjeżdżające z drugiego kierunku mogą w tym czasie samodzielnie opuścić skrzyżowanie bądź opuścić je w momencie, gdy kierujący ruchem stoi z podniesioną ręką do góry (co oznacza mającą nastąpić zmianę dotychczas dawanych sygnałów).

2. Jeżeli warunki bezpieczeństwa i szerokość jezdni (skrzyżowania) na to pozwalają, to kierujący ruchem może przepuścić pojazdy skręcające w lewo w dwóch lub więcej rzędach.

§ 12.

1. Ruch pojazdów skręcających w lewo należy ubezpieczać przed ewentualną kolizją z pojazdami jadącymi prosto. Ubezpieczenie takie kierujący ruchem może wykonać na przemian, raz dla skręcających w lewo z jego lewej strony, drugi raz dla skręcających w lewo z jego prawej strony. Ubezpieczenie takie kierujący ruchem wykonuje tylko dla pojazdów skręcających w lewo z jednego kierunku.
2. Po rozpoczęciu ruchu pojazdów skręcających w lewo kierujący ruchem może w tym czasie dawać także inne znaki dodatkowe, w szczególności przyspieszenie ruchu pojazdów czy zezwolenie na skręcenie w prawo przy ruchu zamkniętym.
3. Po wykonaniu czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, kierujący ruchem powinien zmienić kierunek ruchu.

§ 13.

1. Jeżeli do skrzyżowania zbliża się pojazd uprzywilejowany, kierujący ruchem powinien zapewnić mu bezpieczny przejazd przez zatrzymanie całego ruchu pojazdów i pieszych. W tym celu daje kilka sygnałów gwizdkiem, z jednoczesnym podniesieniem prawej ręki do góry, dając sygnał „uwaga” (rys. 4c).
2. Kierujący ruchem w okolicznościach, o których mowa w ust. 1, może zatrzymać pomocniczo lewą ręką pieszych lub pojazdy zbliżające się z określonego kierunku.

§ 14.

Podczas kierowania ruchem kierujący ruchem może poruszać się po skrzyżowaniu, nie zmieniając jednak pozycji ciała w stosunku do obowiązującego w danym czasie kierunku ruchu.

Grafika do załącznika nr 1

1a

1b

2a

2b

2c

3a

3b

3c

4a

4b

4c

5

6

7

8

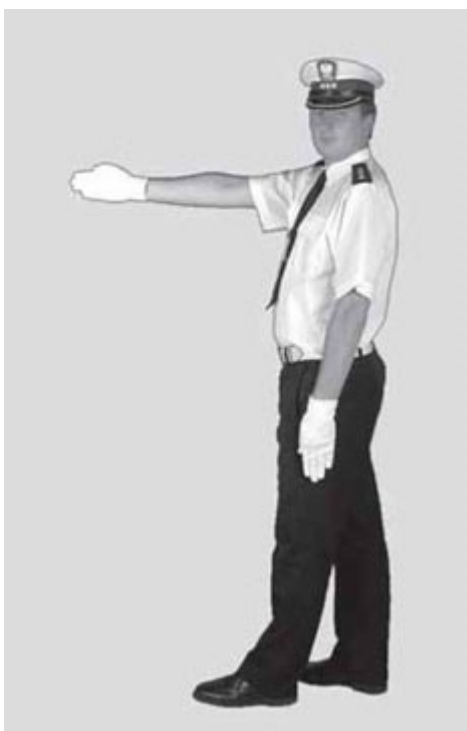
9a

9b

10a

10b

11a

11b

12

13a

13b

Załącznik nr 2

Szczegółowa specyfikacja techniczna tarczy znaku używanego przez osobę nadzorującą bezpieczne przejście dzieci przez jezdnię w wyznaczonym punkcie (wzór)

I. Ogólne warunki specyfikacji

1. Przedmiot specyfikacji

Przedmiotem szczegółowej specyfikacji technicznej są wymagania dotyczące wykonania specjalistycznej tarczy znaku używanego przez osobę nadzorującą bezpieczne przejście dzieci przez jezdnię w wyznaczonym punkcie, zwanego dalej „znakiem”.

2. Ogólne warunki dotyczące materiałów

Materiały użyte do produkcji znaku powinny charakteryzować się wysoką jakością, trwałością, odblaskowością oraz mieć odpowiednią kolorystykę, zgodnie z tabelami nr 2 i 3. Wszystkie materiały zastosowane w produkcji powinny zapewnić co najmniej 2-letni okres używalności znaku, bez wyraźnego pogorszenia walorów funkcjonalnych.

3. Warunki techniczne dotyczące materiałów

Znak powinien być pokryty lub wykonany z materiałów odblaskowych fluorescencyjnych barwy żółtej, według parametrów określonych w tabeli nr 3, charakteryzujących się bardzo dobrą widzialnością w różnych porach dnia, trudnych warunkach atmosferycznych oraz w nocy w szczególności powinny być intensywnie widoczne w światłach reflektorów samochodowych. Barwa materiału zarówno w dzień, jak i oświetlonego w nocy powinna być taka sama. Minimalny współczynnik odblaskowości znaku nie może być niższy niż określony w tabeli nr 1. Dla folii zadrukowanej dopuszcza się spełnienie wymagań zawartych w tabeli nr 1 obniżonych do 30 % podanych wartości.

4. Warunki wykonania

Znak należy wykonać na wzór znaku B-20 „STOP” (ośmiokąt wpisany w koło o średnicy 350 mm), umieszczony w polu o kształcie kwadratu o boku 500 mm (± 10 mm), wielkość i grubość liter dużych w grupie IV dla znaków małych określonych w przepisach w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania. Zarówno znak „STOP”, jak i kwadratowe pole, na którym ma być umieszczony, powinny być wykonane lub pokryte materiałem odblaskowym z minimalnym współczynnikiem odblaskowości określonym w tabeli nr 1. Barwa tła znaku „STOP” – czerwona (tabela nr 2). Barwa napisu i obwódki znaku „STOP” oraz kwadratowego pola – żółta fluorescencyjna (tabela nr 3).

Treść znaku powinna być naniesiona metodą sitodruku na podkład odblaskowy. Znak powinien być wykonany jako obustronny, o identycznych parametrach dla każdej strony. Tarcza znaku nie może mieć ostrych krawędzi i powinna cechować się niezbędną sztywnością eksploatacyjną. Tarcza znaku powinna być umieszczona na słupku o średnicy nie większej niż 30 mm, o długości 1500 mm, licząc od dolnej krawędzi tarczy znaku. Dopuszcza się wykonanie słupka z drewna, tworzy-

wa sztucznego lub lekkiego stopu metalu. Barwa słupka powinna być czerwona, szara lub biała.

Znak powinien być zgodny z Polską Normą PN EN 471 w zakresie odblaskowości i barwy materiałów. W przypadku powołań niedatowych tej normy stosuje się ostatnie wydanie powołanej publikacji normy.

II. Warunki, jakie powinny spełniać materiały do wykonania tarczy znaku

Tabela nr 1.

Minimalne wartości powierzchniowego współczynnika odblasku w cd x 1x-1 x m-2 dla materiału odblaskowego klasy drugiej

Zob. Dz. U. z 2010 r. Nr 123, poz. 840, z późn. zm.

Tabela nr 2.

Barwa materiału podłożowego

Zob. Dz. U. z 2010 r. Nr 123, poz. 840, z późn. zm.

Tabela nr 3.

Barwa materiałów o własnościach kombinowanych

Zob. Dz. U. z 2010 r. Nr 123, poz. 840, z późn. zm.

Wzór tarczy znaku

Załącznik nr 3

Program szkolenia w zakresie kierowania ruchem drogowym

Zob. Dz. U. z 2010 r. Nr 123, poz. 840, z późn. zm.

Załącznik nr 4

Wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia

Zob. Dz. U. z 2010 r. Nr 123, poz. 840, z późn. zm.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI
Z DNIA 22 CZERWCA 2011 R.
W SPRAWIE USUWANIA POJAZDÓW
POZOSTAWIONYCH BEZ TABLIC
REJESTRACYJNYCH LUB KTÓRYCH STAN
WSKAZUJE NA TO, ŻE NIE SĄ UŻYWANE**

(Dz. U. Nr 143, poz. 845, z późn. zm.)

Na podstawie art. 50a ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.2) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowy tryb oraz jednostki i warunki ich współdziałania w zakresie usuwania pojazdów bez tablic rejestracyjnych lub których stan wskazuje, że nie są używane;
- 2) tryb postępowania w zakresie przejęcia pojazdu na własność gminy.

§ 2.

W zakresie, o którym mowa w § 1 pkt 1, współdziałają:

- 1) straż gminna (miejska);
- 2) Policja;
- 3) organy gminy;
- 4) zarządca drogi;
- 5) powiatowe jednostki organizacyjne realizujące zadania polegające na usuwaniu pojazdów lub prowadzeniu parkingu strzeżonego dla pojazdów usuniętych, o których mowa w art. 130a ust. 5f ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, zwanej dalej „ustawą”, lub podmioty, którym powierzono wykonywanie tych zadań zgodnie z przepisami o zamówieniach publicznych;
- 6) inne jednostki usuwające pojazdy – jeżeli z przyczyn technicznych lub organizacyjnych nie jest możliwe usunięcie pojazdu przez jednostkę, o której mowa w pkt 5.

§ 3.

1. Usunięcie pojazdu z drogi przez podmiot, o którym mowa w § 2 pkt 1 lub 2, rozpoczyna się z chwilą wydania uprawnionej jednostce dyspozycji usunięcia pojazdu, zwanej dalej „dyspozycją”.

2. Organ gminy lub zarządca drogi, w ramach wykonywanych zadań, zgłasza potrzebę usunięcia pojazdu z drogi podmiotowi, o którym mowa w § 2 pkt 1 lub 2. Jeżeli potrzeba usunięcia jest wydana ustnie, w tym za pośrednictwem środków łączności, wymagane jest niezwłoczne potwierdzenie w formie pisemnej.
3. Dyspozycję wydaje niezwłocznie, w formie pisemnej, funkcjonariusz lub pracownik uprawnionego podmiotu, po upewnieniu się, że istnieją przesłanki do usunięcia pojazdu.
4. Dyspozycję można wydać ustnie, w tym za pośrednictwem środków łączności. W takim przypadku dyspozycja wymaga niezwłocznego potwierdzenia w formie pisemnej.
5. Pojazd umieszcza się niezwłocznie w miejscu zapewniającym właściwy dozór pojazdu.
6. Wzór dyspozycji stanowi załącznik do rozporządzenia.

§ 4.

1. Podmiot, który wydał dyspozycję, powiadamia o tym niezwłocznie:
 - 1) właściwego dla miejsca zdarzenia komendanta powiatowego (miejskiego, rejonowego) Policji, ze wskazaniem miejsca, w którym umieszczono pojazd, przesyłając mu kopię dyspozycji;
 - 2) właściwy miejscowo organ gminy, przesyłając mu kopię dyspozycji.
2. Organ gminy, po otrzymaniu kopii dyspozycji, niezwłocznie podejmuje czynności mające na celu ustalenie właściciela pojazdu. Organ ten pisemnie powiadamia właściciela pojazdu o usunięciu pojazdu oraz o skutkach nieodebrania pojazdu w terminie określonym w art. 50a ust. 2 ustawy i każdorazowej konieczności uiszczenia należności za jego usunięcie.
3. Do powiadomienia osoby, o której mowa w ust. 2, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.) o doręczeniach.

§ 5.

W przypadku nieodebrania, w terminie 6 miesięcy od dnia jego usunięcia, pojazdu usuniętego w trybie art. 50a ust. 1 ustawy, podmiot, któremu powierzono pojazd do przechowania, powiadamia o tym, nie później niż trzeciego dnia od dnia upływu tego terminu, właściwy miejscowo organ gminy oraz podmiot, który wydał dyspozycję.

§ 6.

O przejęciu pojazdu na własność gminy w przypadkach, o których mowa w art. 50a ust. 2 ustawy, wójt (burmistrz, prezydent miasta) niezwłocznie powiadamia właściciela pojazdu, jeżeli został ustalony.

§ 7.

Wzory dyspozycji wydane na podstawie dotychczasowych przepisów mogą być używane do czasu wyczerpania ich nakładu, jednak nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, pod warunkiem dokonania w ich treści stosownej korekty podstawy prawnej do wydania dyspozycji.

§ 8.

Traci moc rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 października 2007 r. w sprawie usuwania pojazdów (Dz. U. Nr 191, poz. 1377 oraz z 2008 r. Nr 100, poz. 649) w zakresie regulowanym niniejszym rozporządzeniem.

§ 9.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik nr 1

Wzór dyspozycji usunięcia pojazdu

Zob. Dz. U. Nr 143, poz. 845, z późn. zm.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI
Z DNIA 25 KWIETNIA 2012 R.
W SPRAWIE POSTĘPOWANIA Z KIEROWCAMI
NARUSZAJĄCYMI PRZEPISY RUCHU DROGOWEGO**

(Dz. U. z 2012 r. Nr 0, poz. 488.)

Na podstawie art. 130 ust. 4 i art. 140 ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób punktowania i liczbę punktów odpowiadających naruszeniu przepisów ruchu drogowego;
- 2) warunki i sposób prowadzenia ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego, zwanej dalej „ewidencją”;
- 3) tryb występowania z wnioskiem o kontrolne sprawdzenie kwalifikacji;
- 4) warunki i tryb występowania z wnioskiem o cofnięcie uprawnień do kierowania pojazdami silnikowymi;
- 5) jednostki upoważnione do prowadzenia szkolenia, którego odbycie spowoduje zmniejszenie liczby punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego, program tego szkolenia oraz liczbę punktów odejmowanych z tytułu jego odbycia;
- 6) podmioty uprawnione do uzyskiwania informacji zawartych w ewidencji.

2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie – rozumie się przez to ustawę z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym;
- 2) pozwoleniu – rozumie się przez to pozwolenie do kierowania tramwajem;
- 3) komendancie wojewódzkim Policji – rozumie się przez to również Komendanta Stołecznego Policji.

§ 2.

1. Do ewidencji wpisuje się kierowcę, który kierując pojazdem silnikowym lub motorowerem, dopuścił się naruszenia przepisów ruchu drogowego, zwanego dalej „naruszeniem”.

2. Wpisowi do ewidencji nie podlega kierowca niebędący obywatelem polskim i nieposiadający karty pobytu, chyba że dopuścił się naruszenia, za które może być orzeczony środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów.

3. Do ewidencji wpisuje się naruszenia wraz z odpowiadającą im liczbą punktów,

zgodnie z wykazem określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

4. Jeżeli kierowca jednym czynem naruszył więcej niż jeden przepis ruchu drogowego, w ewidencji uwidacznia się wszystkie naruszenia, przypisując każdemu odpowiednią liczbę punktów, z zastrzeżeniem ust. 5–9.

5. Jeżeli kierowca jednym czynem naruszył dwa lub więcej:

1) znaków określonych w załączniku nr 1 kodem od C 05 do C 11, w ewidencji wpisuje się to naruszenie, którego kod ma mniejszy znacznik liczbowy;

2) przepisów określonych w załączniku nr 1 kodem od G 01 do G 04, w ewidencji wpisuje się to naruszenie, któremu przypisano największą liczbę punktów, a jeżeli jest ona równa – naruszenie, którego kod ma mniejszy znacznik liczbowy.

6. Przepis ust. 5 pkt 2 stosuje się odpowiednio w odniesieniu do naruszeń określonych w załączniku nr 1 kodem od E 01 do E 05, jeżeli zachowanie sprawcy stanowiło jeden czyn.

7. Jeżeli w związku z wyprzedzaniem tego samego pojazdu albo kolumny rowerów, wózków rowerowych lub kolumny pieszych kierowca dopuścił się naruszeń określonych w załączniku nr 1 kodami B 02, C 11 lub F 01 do F 09, do ewidencji wpisuje się to naruszenie, któremu przypisano największą liczbę punktów. Jeżeli dwu lub więcej naruszeniom przypisano taką samą liczbę punktów, wpisuje się to naruszenie, które ma mniejszy znacznik literowy i liczbowy.

8. W razie dopuszczenia się przez kierowcę przestępstwa drogowego, określonego w załączniku nr 1 kodem A 01, naruszeniu, które stanowiło znamię przestępstwa, punktów nie przypisuje się.

9. Punkty za spowodowanie zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego, określone w załączniku nr 1 kodami A 02 lub A 06, przypisuje się wówczas, gdy przyczyną zagrożenia było naruszenie niewyszczególnione w tym załączniku albo gdy przewidziana dla niego liczba punktów jest nie większa niż 6. Jeżeli przyczyną zagrożenia było naruszenie, za które przewidziana liczba punktów wynosi więcej niż 6, przypisuje się punkty wyłącznie za to naruszenie.

§ 3.

1. Ewidencję prowadzi komendant wojewódzki Policji właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ewidencjonowanych.

2. W odniesieniu do kierowców będących obywatelami polskimi niemających miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz kierowców, o których mowa w § 2 ust. 2, ewidencję prowadzi Komendant Główny Policji.

§ 4.

1. Wpisu ostatecznego do ewidencji dokonuje się, jeżeli naruszenie zostało stwierdzone prawomocnym: wyrokiem sądu, postanowieniem sądu o warunkowym umorzeniu postępowania, mandatem karnym albo orzeczeniem organu orzekającego w sprawie o naruszenie w postępowaniu dyscyplinarnym.

2. Przed wydaniem rozstrzygnięcia, o którym mowa w ust. 1, do ewidencji wprowadza się, niezwłocznie po ujawnieniu naruszenia, wpis tymczasowy. Wpis tymczasowy zawiera informację o liczbie punktów, które zostaną ostatecznie przypisane w przypadku potwierdzenia naruszenia tym rozstrzygnięciem.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio wobec osoby podlegającej ewidencji,

która w chwili dopuszczenia się naruszenia nie ukończyła 17 lat, jeżeli czyn podlega postępowaniu przed sądem rodzinnym.

4. Wpis tymczasowy staje się wpisem ostatecznym po stwierdzeniu naruszenia rozstrzygnięciem, o którym mowa w ust. 1.

5. Organ wydający prawomocne rozstrzygnięcie, o którym mowa w ust. 1, z wyłączeniem mandatu karnego, niezwłocznie przekazuje informację do jednostki organizacyjnej Policji, która skierowała sprawę do rozpatrzenia przez ten organ. Informację sporządza się na formularzu, którego wzór jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia. Sąd może przekazać informację w formie odpisu wyroku.

6. Jeżeli sprawę do rozpatrzenia skierował podmiot inny niż Policja, informację lub odpis wyroku, o których mowa w ust. 5, przekazuje się niezwłocznie do komendanta powiatowego lub miejskiego albo komendanta rejonowego Policji, właściwego ze względu na miejsce popełnienia naruszenia.

7. Policjant, który zastosował postępowanie mandatowe lub prowadzi postępowanie w sprawie o naruszenie, niezwłocznie rejestruje nałożenie mandatu lub prowadzenie tych czynności na formularzu, którego wzór jest określony w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

8. Wpisu do ewidencji dokonuje policjant lub pracownik jednostki Policji właściwej ze względu na miejsce popełnienia naruszenia, a jeżeli nie można ustalić tego miejsca – właściwej ze względu na miejsce ujawnienia naruszenia.

9. Przepisu ust. 8 nie stosuje się, jeżeli przekazano sprawę do innej jednostki organizacyjnej Policji, w której, po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających, na sprawcę naruszenia nałożono prawomocny mandat karny. W takim przypadku wpisu do ewidencji dokonuje policjant lub pracownik tej jednostki.

10. Podmioty inne niż Policja niezwłocznie przekazują informację o nałożeniu mandatu karnego lub prowadzeniu postępowania w sprawie o naruszenie do komendanta powiatowego lub miejskiego albo komendanta rejonowego Policji, właściwego ze względu na miejsce popełnienia naruszenia. Przepis ust. 7 stosuje się odpowiednio.

11. Przepisów ust. 7 i 10 nie stosuje się do naruszeń, o których mowa w art. 129g ust. 1 ustawy, o ile informacje o nich są przekazywane przez Inspekcję Transportu Drogowego Komendantowi Głównemu Policji w sposób określony w ust. 13.

12. Jeżeli w sprawie o naruszenie podmiot inny niż Policja nałożył mandat karny zaoczny, informację o tym naruszeniu przekazuje się niezwłocznie po stwierdzeniu prawomocności tego rozstrzygnięcia.

13. Informacje, o których mowa w ust. 5, 6 i 10, mogą być przekazane na informatycznym nośniku danych lub w drodze teletransmisji, w miarę możliwości technicznych.

§ 5.

1. Organ prowadzący ewidencję usuwa z ewidencji wpis tymczasowy, o którym mowa w § 4 ust. 2, jeżeli w postępowaniu w sprawie o naruszenie prowadzonym przez właściwy organ:

1) zastosowano art. 41 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 275, z późn. zm.);

- 2) osoba, której dotyczy wpis, została uniewinniona od zarzutu popełnienia naruszenia prawomocnym orzeczeniem;
- 3) stwierdzono, że:
 - a) czynu nie popełniono albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia,
 - b) czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego,
 - c) nastąpiło przedawnienie karalności,
 - d) osoba, której dotyczył wpis, zmarła.
2. Organ prowadzący ewidencję usuwa z ewidencji wpis ostateczny, jeżeli nastąpiło zatarcie ukarania (skazania) lub osoba wpisana do ewidencji zmarła.
3. Organ wydający postanowienie o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowania powiadamia o tym fakcie jednostkę organizacyjną Policji, o której mowa w § 4 ust. 8.

§ 6.

1. Organ prowadzący ewidencję usuwa z ewidencji punkty przypisane na podstawie wpisu ostatecznego:
 - 1) jeżeli wydano decyzję o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdem silnikowym, z wyjątkiem decyzji, o której mowa w art. 140 ust. 1 pkt 1, 1a lub 4 lit. b lub c ustawy;
 - 2) w razie otrzymania informacji o pozytywnym wyniku kontrolnego sprawdzenia kwalifikacji, o którym mowa w art. 114 ust. 1:
 - a) pkt 1 lit. a ustawy, jeżeli sprawdzenie to obejmowało umiejętności praktyczne i wiedzę teoretyczną,
 - b) pkt 1 lit. b albo pkt 2 ustawy;
 - 3) jeżeli od dnia popełnienia naruszenia upłynął rok, chyba że przed upływem tego okresu kierowca dopuścił się naruszeń, za które suma punktów ostatecznych i podlegających wpisowi tymczasowemu przekroczyłaby 24 punkty, a w przypadku kierowców, o których mowa w art. 140 ust. 1 pkt 3 ustawy – 20 punktów;
 - 4) w razie odbycia szkolenia, o którym mowa w art. 130 ust. 3 ustawy, z zastrzeżeniem § 8 ust. 4–6.
2. Starosta niezwłocznie informuje komendanta wojewódzkiego Policji, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania kierowcy wpisanego do ewidencji o okolicznościach, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, na formularzach, których wzory są określone odpowiednio w załącznikach nr 4 i 5 do rozporządzenia, oraz o przywróceniu uprawnienia do kierowania pojazdem silnikowym, cofniętego na podstawie art. 140 ust. 1 pkt 2 i 4 lit. a ustawy, na formularzu, którego wzór jest określony w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

§ 7.

1. Komendant wojewódzki Policji właściwy ze względu na miejsce zamieszkania kierowcy wpisanego do ewidencji występuje do organu właściwego w sprawach wydawania prawa jazdy z wnioskiem o: 1) cofnięcie uprawnienia do kierowania pojazdem silnikowym w stosunku do kierowcy, który w ciągu roku od dnia wydania po raz pierwszy prawa jazdy przekroczył liczbę 20 punktów za naruszenia;

- 2) kontrolne sprawdzenie kwalifikacji kierowcy w zakresie wszystkich posiadanych przez niego kategorii praw jazdy w razie przekroczenia przez niego 24 punktów otrzymanych za naruszenia.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, sporządza się wyłącznie na podstawie wpisów ostatecznych, na formularzu, którego wzór jest określony w załączniku nr 7 do rozporządzenia.
3. Z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie występuje się w stosunku do osoby:
 - 1) która nie ma uprawnień do kierowania pojazdami;
 - 2) wobec której orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres przekraczający jeden rok;
 - 3) niebędącej obywatelem polskim i nieposiadającą karty pobytu;
 - 4) posiadającej prawo jazdy, o którym mowa w art. 94 ust. 1 pkt 2 ustawy, w okresie 6 miesięcy od daty rozpoczęcia stałego lub czasowego pobytu.
4. W przypadku kierowców będących obywatelami polskimi niemających miejsca stałego zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wniosek, o którym mowa w ust. 1, kieruje komendant wojewódzki Policji według właściwości wynikającej z przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.).
5. W przypadku uzyskania przez kierowcę, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nowego prawa jazdy, starosta niezwłocznie przekazuje pisemną informację o zaistnieniu tego faktu właściwemu komendantowi wojewódzkiemu Policji.

§ 8.

1. Szkolenie, o którym mowa w art. 130 ust. 3 ustawy, organizuje dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego według programu, który jest określony w załączniku nr 8 do rozporządzenia.
2. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego potwierdza odbycie szkolenia, o którym mowa w ust. 1, wydając uczestniczącemu w nim kierowcy zaświadczenie. Kopię zaświadczenia o odbyciu szkolenia przez kierowcę dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego niezwłocznie przesyła komendantowi wojewódzkiemu Policji właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania kierowcy.
3. Wzór zaświadczenia, o którym mowa w ust. 2, jest określony w załączniku nr 9 do rozporządzenia.
4. Kierowcy wpisanemu do ewidencji po przedstawieniu przez niego zaświadczenia o odbyciu szkolenia lub otrzymaniu tego zaświadczenia od dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego, właściwy dla miejsca zamieszkania ewidencjonowanego komendant wojewódzki Policji zmniejsza o 6 liczbę posiadanych punktów, odejmując je według kolejności wpisów, poczynwszy od wpisu odpowiadającego naruszeniu popełnionemu z datą najwcześniejszą, z zastrzeżeniem ust. 5 i 6.
5. Liczba punktów odjętych z tytułu odbytego szkolenia nie może być większa od liczby punktów otrzymanych za naruszenie przepisów ruchu drogowego przed jego odbyciem.
6. Odbycie szkolenia nie powoduje zmniejszenia liczby punktów otrzymanych za naruszenia przepisów ruchu drogowego wobec osoby, która przed jego rozpo-

częciem dopuściła się naruszeń, za które suma punktów ostatecznych i podlegających wpisowi tymczasowemu przekroczyła lub przekroczyłaby 24.

7. Kierowca może uczestniczyć w szkoleniu nie częściej niż raz na 6 miesięcy.

§ 9.

Osoba zainteresowana ma prawo uzyskać od Policji ustną informację lub zaświadczenie o wpisach w ewidencji, ostatecznych i tymczasowych, dotyczących punktów odpowiadających dokonany przez siebie naruszeniom. Informacji udziela się lub zaświadczenie wydaje się w każdej jednostce organizacyjnej Policji posiadającej odpowiednie możliwości techniczne.

§ 10.

1. Informacja o wpisach w ewidencji udzielana jest przez Policję:

- 1) sądom;
 - 2) prokuratorom;
 - 3) marszałkom województwa – w stosunku do osób ubiegających się lub posiadających uprawnienia egzaminatora;
 - 4) starostom – w stosunku do osób ubiegających się o uprawnienia instruktora nauki jazdy lub je posiadających;
 - 5) strażom gminnym (miejskim) – w przypadkach uzasadnionych wykonywaniem czynności sprawdzających w sprawach o naruszenie przepisów o bezpieczeństwie i porządku w ruchu drogowym;
 - 6) Żandarmerii Wojskowej;
 - 7) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
 - 8) Agencji Wywiadu;
 - 9) Służbie Wywiadu Wojskowego;
 - 10) Straży Granicznej;
 - 11) Inspekcji Transportu Drogowego;
 - 12) Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu;
 - 13) innym podmiotom, którym nadano uprawnienia oskarżyciela publicznego w sprawach o naruszenia przepisów o bezpieczeństwie i porządku w ruchu drogowym.
2. Podmiotom, o których mowa w ust. 1, informacji udziela się wyłącznie na podstawie wpisów ostatecznych.
3. Informacji, o której mowa w ust. 1, udziela właściwy miejscowo organ Policji.

§ 11.

Wzór zaświadczenia, o którym mowa w § 9, oraz wzór informacji, o której mowa w § 10 ust. 1, jest określony w załączniku nr 10 do rozporządzenia.

§ 12.

Naruszeniom popełnionym przed dniem wejścia w życie rozporządzenia przypisuje się punkty w liczbie przewidzianej w dniu ich popełnienia.

§ 13.

1. Wzory formularzy wydane na podstawie dotychczasowych przepisów mogą być używane do czasu wyczerpania ich nakładu, nie dłużej jednak niż do dnia 31

grudnia 2012 r., z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Warunkiem dalszego używania formularzy, których wzory określono w załącznikach nr 2–6, 8 i 9 do rozporządzenia, o którym mowa w § 14, jest dokonanie w ich treści niezbędnej korekty:

1) w załączniku nr 2 nie wypełnia się pola „Nazwisko rodowe matki”;

2) w załączniku nr 3:

a) w części pierwszej „Sprawca” nie wypełnia się pola „nazwisko rodowe matki”,

b) w części trzeciej „Dokument osoby” dla oznaczenia karty pobytu, niezależnie od tytułu pobytowego, używa się liczby „3”,

c) w części czwartej „Dokument uprawniający do kierowania pojazdem” nie wypełnia się pola „nr blankietu”;

3) w załącznikach nr 4–6, 8 i 9 – dostosowuje się podstawę prawną.

§ 14.

Traci moc rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego (Dz. U. Nr 236, poz. 1998, z 2003 r. Nr 35, poz. 311, z 2009 r. Nr 117, poz. 987 oraz z 2010 r. Nr 259, poz. 1773).

§ 15.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik nr 1

Wykaz naruszeń przepisów ruchu drogowego i liczba punktów odpowiadająca tym naruszeniom

Zob. Dz. U. z 2012 r. poz. 488.

Załącznik nr 2

Wzór karty informacyjnej

Zob. Dz. U. z 2012 r. poz. 488.

Załącznik nr 3

Wzór karty rejestracyjnej

Zob. Dz. U. z 2012 r. poz. 488.

Załącznik nr 4

Wzór zawiadomienia o wydaniu decyzji o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami

Zob. Dz. U. z 2012 r. poz. 488.

Załącznik nr 5
Wzór zawiadomienia o poddaniu
kontrolnemu sprawdzeniu kwalifikacji

Zob. Dz. U. z 2012 r. poz. 488.

Załącznik nr 6
Wzór zawiadomienia o wydaniu decyzji
o przywróceniu uprawnienia do kierowania pojazdami

Zob. Dz. U. z 2012 r. poz. 488.

Załącznik nr 7
Wzór wniosku o kontrolne sprawdzenie kwalifikacji
lub cofnięcie uprawnień do kierowania pojazdami

Zob. Dz. U. z 2012 r. poz. 488.

Załącznik nr 8
Program szkolenia kierowców
naruszających przepisy ruchu drogowego

Zob. Dz. U. z 2012 r. poz. 488.

Załącznik nr 9
Wzór zaświadczenia o odbyciu szkolenia
upoważniającego do zmniejszenia liczby punktów

Zob. Dz. U. z 2012 r. poz. 488.

Załącznik nr 10
Wzór zaświadczenia/informacji o wpisach
w ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego

Zob. Dz. U. z 2012 r. poz. 488.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI
Z DNIA 22 CZERWCA 2011 R.
W SPRAWIE USUWANIA POJAZDÓW, KTÓRYCH
UŻYWANIE MOŻE ZAGRAŻAĆ BEZPIECZEŃSTWU
LUB PORZĄDKOWI RUCHU DROGOWEGO
ALBO UTRUDNIAJĄCYCH PROWADZENIE
AKCJI RATOWNICZEJ**

(Dz. U. z 2011r. Nr 143, poz. 846)

Na podstawie art. 130a ust. 11 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa:

- 1) tryb oraz warunki współdziałania z Policją i innymi podmiotami uprawnionymi do podejmowania decyzji o usunięciu pojazdu jednostek usuwających pojazdy lub prowadzących strzeżone parkingi;
- 2) tryb i warunki wydawania pojazdu z parkingu.

§ 2.

1. Usunięcie pojazdu z drogi rozpoczyna się z chwilą wydania uprawnionej jednostce dyspozycji usunięcia pojazdu, zwanej dalej „dyspozycją”.
2. Dyspozycję wydaje niezwłocznie w formie pisemnej funkcjonariusz lub pracownik uprawnionego podmiotu, po upewnieniu się, że istnieją przesłanki do usunięcia pojazdu.
3. Dyspozycję można wydać ustnie, w tym za pośrednictwem środków łączności. W takim przypadku dyspozycja wymaga niezwłocznego potwierdzenia w formie pisemnej.
4. Pojazd umieszcza się na parkingu strzeżonym wyznaczonym przez starostę. W przypadku gdy starosta wyznaczył kilka parkingów, pojazd umieszcza się na parkingu położonym najbliższej miejsca, z którego pojazd został usunięty, chyba że starosta wyznaczając parking, określił inaczej.
5. Wzór dyspozycji stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 3.

1. Podmiot, który wydał dyspozycję, po usunięciu pojazdu powiadamia o tym

niezwłocznie:

- 1) właściwego dla miejsca zdarzenia komendanta powiatowego (miejskiego, rejonowego) Policji, ze wskazaniem parkingu strzeżonego, na którym umieszczono pojazd, przesyłając mu kopię dyspozycji;
 - 2) właściciela pojazdu;
 - 3) osobę, która dysponowała pojazdem na podstawie innego niż własność tytułu prawnego w chwili jego usunięcia, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 130a ust. 1 pkt 1, 4 i 5 albo ust. 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, zwanej dalej „ustawą”.
2. Powiadomienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, powinno mieć formę piśmenną; przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.) o doręczeniach stosuje się odpowiednio.
3. Wzór powiadomienia, o którym mowa w ust. 2, stanowi załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 4.

1. Podstawę do odbioru pojazdu usuniętego w trybie art. 130a ust. 1 ustawy stanowi zezwolenie wystawione przez podmiot, który wydał dyspozycję usunięcia pojazdu.
2. Zezwolenie jest drukiem ścisłego zarachowania. Wzór zezwolenia stanowi załącznik nr 3 do rozporządzenia.
3. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 2, wydaje się osobie, po okazaniu przez nią dokumentu tożsamości i dokumentu upoważniającego do używania pojazdu, a w przypadku:
 - 1) pojazdu usuniętego na podstawie art. 130a ust. 1 pkt 2 ustawy – po spełnieniu warunków wymaganych do zwrotu zatrzymanego dowodu rejestracyjnego, o których mowa w art. 133 ustawy;
 - 2) pojazdu usuniętego na podstawie art. 130a ust. 1 pkt 3 ustawy – także zezwolenia, o którym mowa w art. 64 ust. 1 ustawy.
4. Pojazd z parkingu odbiera osoba wskazana w zezwoleniu lub właściciel (posiadacz) wskazany w dowodzie rejestracyjnym (pozwoleniu czasowym) pojazdu lub w pokwitowaniu za zatrzymany dowód rejestracyjny lub pozwolenie czasowe.

§ 5.

1. Wzory dyspozycji wydane na podstawie dotychczasowych przepisów mogą być używane do czasu wyczerpania ich nakładu, jednak nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, pod warunkiem dokonania w ich treści stosownej korekty podstawy prawnej oraz umieszczenia pouczenia o konieczności uzyskania zezwolenia na odbiór pojazdu, jeżeli jest ono wymagane.
2. Wzory zezwolenia na odbiór pojazdu wydane na podstawie dotychczasowych przepisów mogą być używane do czasu wyczerpania ich nakładu, jednak nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, pod warunkiem dokonania w ich treści stosownej korekty podstawy prawnej do wydania zezwolenia.

§ 6.

Traci moc rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 października 2007 r. w sprawie usuwania pojazdów (Dz. U. Nr 191, poz. 1377 oraz z 2008 r. Nr 100, poz. 649) w zakresie regulowanym niniejszym rozporządzeniem.

§ 7.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik nr 1

Wzór dyspozycji usunięcia pojazdu

Zob. Dz. U. z 2011r. Nr 143, poz. 846.

Załącznik nr 2

Wzór powiadomienia

Zob. Dz. U. z 2011r. Nr 143, poz. 846.

Załącznik nr 3

Wzór zezwolenia na odbiór pojazdu z parkingu strzeżonego

Zob. Dz. U. z 2011r. Nr 143, poz. 846.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI Z DNIA 18 LIPCA 2008 R. W SPRAWIE KONTROLI RUCHU DROGOWEGO

(Dz. U. z 2008 r. Nr 132, poz. 841, z późn. zm.)

Na podstawie art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. Rozporządzenie określa:

- 1) organizację, szczegółowe warunki i sposób wykonywania kontroli ruchu drogowego;
- 2) wymagany sposób zachowania się kontrolowanego uczestnika ruchu drogowego;
- 3) szczegółowe warunki wykonywania kontroli ruchu drogowego przez strażników gminnych (miejskich), strażników leśnych, funkcjonariuszy Straży Parku oraz pracowników zarządów dróg;
- 4) szczegółowe warunki udzielania upoważnień do wykonywania kontroli ruchu drogowego oraz wzór upoważnienia.

2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) kontrolującym – rozumie się przez to dokonującego kontroli policjanta, inspektora Inspekcji Transportu Drogowego, funkcjonariusza Straży Granicznej, funkcjonariusza celnego, strażnika gminnego (miejskiego), strażnika leśnego, funkcjonariusza Straży Parku lub osobę działającą w imieniu zarządcy drogi;
- 2) karcie kontrolnej lub karcie kierowcy – rozumie się przez to rodzaje karty, o której mowa w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o systemie tachografów cyfrowych (Dz. U. Nr 180, poz. 1494 oraz z 2007 r. Nr 99, poz. 661).

§ 2.

1. Policjant umundurowany w warunkach dostatecznej widoczności podaje sygnały tarczą do zatrzymywania pojazdów lub ręką, a w warunkach niedostatecznej widoczności – latarką ze światłem czerwonym albo tarczą do zatrzymywania pojazdów ze światłem odblaskowym lub światłem czerwonym.

2. Policjant nieumundurowany jest uprawniony do zatrzymania kierującego pojazdem wyłącznie na obszarze zabudowanym.

3. Policjant nieumundurowany w warunkach dostatecznej widoczności podaje sygnały tarczą do zatrzymywania pojazdów, a w warunkach niedostatecznej widoczności – latarką ze światłem czerwonym albo tarczą do zatrzymywania pojazdów ze światłem odblaskowym lub światłem czerwonym.

4. Policjant jadący pojazdem samochodowym może podawać kierującemu pojazdem polecenia do określonego zachowania się za pomocą urządzeń nagłaśniają-

cych, sygnalizacyjnych lub świetlnych. 5. Policjant patrolu powietrznego polecenie do zatrzymania pojazdu podaje za pomocą urządzeń nagłaśniających lub świetlnych.

6. Polecenie do zatrzymania pojazdu podaje się z dostatecznej odległości, w sposób zapewniający jego dostrzeżenie przez kierującego pojazdem oraz bezpieczne zatrzymanie w miejscu wskazanym przez policjanta.

7. Miejsce zatrzymania pojazdu może być wyznaczone przez ustawienie znaku „stój – kontrola drogowa”.

8. Dla zwrócenia uwagi na podawane sygnały lub polecenia policjant może używać sygnałów dźwiękowych.

§ 3.

1. Pojazd powinien być zatrzymany w miejscu, w którym nie zagraża to bezpieczeństwu ruchu.

2. W celu dojazdu do miejsca, o którym mowa w ust. 1, policjant może wydać kontrolowanemu uczestnikowi ruchu polecenie jazdy za pojazdem policyjnym.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w razie konieczności zatrzymania pojazdu:

1) w wyniku prowadzonych działań pościgowych;

2) co do którego zachodzi uzasadnione podejrzenie, iż może on zagrażać bezpieczeństwu ruchu drogowego ze względu na swój stan techniczny lub zachowanie się kierującego.

4. Pojazd policyjny powinien być, w miarę możliwości, ustawiony za zatrzymanym pojazdem, jeżeli zatrzymanie nastąpiło na drodze.

5. W przypadku zatrzymania pojazdu na jezdni lub poboczu, w miejscu gdzie jest to zabronione, kierujący pojazdem policyjnym przed przystąpieniem do kontroli włącza niebieskie światło błyskowe.

§ 4.

1. Policjant, po zatrzymaniu pojazdu, podaje kierującemu stopień, imię i nazwisko oraz przyczynę zatrzymania, a ponadto:

1) policjant umundurowany okazuje legitymację służbową na żądanie kontrolowanego uczestnika ruchu;

2) policjant nieumundurowany okazuje legitymację służbową bez wezwania.

2. Legitymację służbową okazuje się w sposób umożliwiający kontrolowanemu uczestnikowi ruchu odczytanie i zanotowanie danych pozwalających na identyfikację policjanta, w szczególności dotyczących jego stopnia, imienia i nazwiska oraz nazwy organu, który wydał ten dokument.

3. Przystępując do czynności kontrolnych, policjant może wydać polecenie unieruchomienia silnika pojazdu.

4. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w razie zatrzymania pojazdu:

1) w wyniku prowadzonych działań pościgowych;

2) co do którego istnieje uzasadnione podejrzenie, że pochodzi z przestępstwa;

3) jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że znajdują się w nim osoby, które popełniły przestępstwo.

5. W przypadkach uzasadnionych względami bezpieczeństwa lub uwarunkowanych charakterem kontroli policjant może wydać kierującemu pojazdem lub pa-

sażerowi pojazdu polecenie opuszczenia pojazdu.

6. Do pojazdu policyjnego uczestnik ruchu może być wpuszczony tylko w razie konieczności:

- 1) udzielenia pomocy choremu lub rannemu;
- 2) doprowadzenia do jednostki Policji, izby wytrzeźwień lub placówki służby zdrowia;
- 3) poddania badaniu w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu, jeżeli wykonanie tej czynności w innych warunkach byłoby niemożliwe lub mogłoby zakłócić porządek;
- 4) okazania przebiegu zarejestrowanego wykroczenia;
- 5) przeprowadzenia czynności procesowych.

§ 5.

1. Policjant, zatrzymując dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem lub jego używania, wydaje pokwitowanie. Wzór pokwitowania stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia.

2. W razie uzasadnionego przypuszczenia, że pojazd zagraża bezpieczeństwu ruchu lub narusza wymagania ochrony środowiska, pokwitowanie, o którym mowa w ust. 1, stanowi jednocześnie skierowanie na dodatkowe badania techniczne.

§ 6.

1. Z przeprowadzonej kontroli drogowej stanu technicznego pojazdu lub zespołu pojazdów, którym jest wykonywany transport drogowy lub inny przewóz drogowy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 125, poz. 874, Nr 176, poz. 1238 i Nr 192, poz. 1381), kontrolujący sporządza w dwóch egzemplarzach sprawozdanie z kontroli drogowej zawierające wykaz kontrolny, zwane dalej „sprawozdaniem”, według wzoru określonego w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

2. Kontrola, o której mowa w ust. 1, obejmuje dokumentację dotyczącą stanu technicznego pojazdu, identyfikację pojazdu oraz co najmniej jeden z następujących elementów:

- 1) układ hamulcowy;
- 2) układ kierowniczy;
- 3) widoczność;
- 4) urządzenia oświetlenia i wyposażenie elektryczne;
- 5) osie, koła, opony i zawieszenie;
- 6) podwozie i elementy przymocowane do podwozia;
- 7) inne wyposażenie, w tym tachograf i ogranicznik prędkości;
- 8) uciążliwość, w tym emisja spalin oraz wycieki paliwa lub oleju.

3. Przed przeprowadzeniem kontroli poszczególnych elementów kontrolujący sprawdza dokumentację dotyczącą dopuszczenia pojazdu do ruchu drogowego oraz ostatnie sprawozdanie z kontroli drogowej, jeżeli kierujący pojazdem je posiada.

4. W przypadku gdy dokumenty, o których mowa w ust. 3, potwierdzają, że kontrola jednego lub kilku elementów określonych w ust. 2 została przeprowadzona w okresie poprzednich trzech miesięcy, elementu tego nie poddaje się ponownemu sprawdzeniu, chyba że nieprawidłowości w tym zakresie są oczywiste dla kontrolującego.

5. Kontrolujący niezwłocznie przekazuje kontrolowanemu oryginał sprawozdania, zaś jego kopia pozostaje w archiwum organu przeprowadzającego kontrolę.

§ 7.

Sposób wykonywania identyfikacji pojazdów, kontroli drogowej stanu technicznego pojazdów, a w szczególności elementów, o których mowa w § 6 ust. 2, oraz kryteria uznania ich stanu za niezadawalający określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 8.

Policjant może kierować kontrolowanym pojazdem w zakresie posiadanego uprawnienia do kierowania pojazdami, jeżeli jest to niezbędne dla:

- 1) dokonania sprawdzenia stanu technicznego pojazdu, a w szczególności skuteczności działania hamulców, albo sprawdzenia masy lub nacisku osi pojazdu;
- 2) sprowadzenia pojazdu w miejsce, w którym nie utrudnia on ruchu ani nie zagraża jego bezpieczeństwu, jeżeli pojazd został zatrzymany do kontroli w okolicznościach, o których mowa w § 3 ust. 3.

§ 9.

Sprawdzenie zapisów urządzenia rejestrującego samoczynnie prędkość jazdy, czas jazdy i czas postoju, obowiązkowe przerwy i czas odpoczynku, z zastrzeżeniem § 10, policjant potwierdza odciskiem pieczęci na odwrocie kontrolowanej, bieżącej wykresówki oraz odnotowaniem na niej godziny rozpoczęcia i zakończenia kontroli oraz dodatkowo daty i miejsca kontroli. Wzór pieczęci określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 10.

1. Zapisy zawarte w pamięciach: tachografu cyfrowego i karty kierowcy policjant sprawdza poprzez włożenie karty kontrolnej do tachografu cyfrowego, a następnie wyświetlenie i przeglądanie zapisów, ich wydruk lub pobranie przy użyciu nośnika informatycznego.

2. Potwierdzeniem sprawdzenia, o którym mowa w ust. 1, jest:

- 1) dla kontrolowanego – automatyczny zapis w pamięciach: tachografu cyfrowego i karty kierowcy informacji o:
 - a) numerze karty kontrolnej i znaku wyróżniającym Rzeczpospolitą Polską jako państwo, w którym tę kartę wydano,
 - b) dacie i godzinie dokonanej kontroli,
 - c) przeglądaniu zapisów, ich wydruku lub pobraniu;
- 2) dla kontrolującego – automatyczny zapis na karcie kontrolnej informacji o:
 - a) numerze karty kierowcy i znaku wyróżniającym państwa, w którym kartę wydano,
 - b) dacie i godzinie dokonanej kontroli,
 - c) przeglądaniu zapisów, ich wydruku lub pobraniu,
 - d) kontrolowanym okresie,
 - e) numerze rejestracyjnym pojazdu i znaku wyróżniającym państwa, w którym pojazd zarejestrowano.

3. Jeżeli policjant nie posiada karty kontrolnej, zapisy zawarte w pamięciach: tachografu cyfrowego i karty kierowcy sprawdza się przez wyświetlenie i przeglądanie zapisów oraz ich wydruk.

4. Na egzemplarzu wydruku pozostawionym kontrolowanemu policjant potwierdza sprawdzenie zapisów zawartych w pamięciach: tachografu cyfrowego i karty kierowcy, o którym mowa w ust. 3, w sposób określony w § 9.

5. Jeżeli kontrolowany nie posiada karty kierowcy albo jest ona niezdatna do użytku z powodu uszkodzenia, policjant sprawdza zapisy zawarte w pamięci tachografu cyfrowego na podstawie wydruku. Kontrolowany jest obowiązany do naniesienia, na egzemplarzu wydruku pozostającym u kontrolującego, swojego imienia i nazwiska, numeru karty kierowcy lub numeru prawa jazdy oraz złożenia podpisu.

§ 11.

1. Do inspektora Inspekcji Transportu Drogowego przeprowadzającego kontrolę ruchu drogowego w stosunku do kierujących pojazdami, którzy wykonują transport drogowy lub przewóz na potrzeby własne, przepisy § 2 ust. 1 i 4–8, § 3 ust. 1, 2, 3 pkt 2, ust. 4 i 5, § 4 ust. 1 pkt 2, ust. 2, 3, 4 pkt 2 i 3, ust. 5 i 6, § 5–8 oraz § 10 stosuje się odpowiednio.

2. Sprawdzenie zapisów urządzenia rejestrującego samoczynnie prędkość jazdy, czas jazdy i czas postoju, z zastrzeżeniem § 10, inspektor Inspekcji Transportu Drogowego potwierdza odciskiem pieczęci na odwrocie kontrolowanej, bieżącej wykresówki oraz odnotowaniem na niej godziny rozpoczęcia i zakończenia kontroli oraz dodatkowo daty i miejsca kontroli. Wzór pieczęci określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 12.

1. Kontrolę ruchu drogowego wykonuje umundurowany funkcjonariusz Straży Granicznej; przepisy § 2 ust. 1 i 4–8, § 3, § 4 ust. 1 pkt 1, ust. 2–5 i ust. 6 pkt 1–3 i 5, § 6–8 oraz § 10 stosuje się odpowiednio.

2. Sprawdzenie zapisów urządzenia rejestrującego samoczynnie prędkość jazdy, czas jazdy i czas postoju, z zastrzeżeniem § 10, funkcjonariusz Straży Granicznej potwierdza odciskiem pieczęci na odwrocie kontrolowanej, bieżącej wykresówki oraz odnotowaniem na niej godziny rozpoczęcia i zakończenia kontroli oraz dodatkowo daty i miejsca kontroli. Wzór pieczęci określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.

3. Funkcjonariusz Straży Granicznej w przypadku konieczności zatrzymania dokumentów stwierdzających uprawnienie do kierowania pojazdem lub jego używania niezwłocznie powiadamia właściwą miejscowo jednostkę Policji.

§ 13.

1. Kontrolę ruchu drogowego wykonuje umundurowany funkcjonariusz celny; przepisy § 2 ust. 1 i 4–8, § 3, § 4 ust. 1 pkt 1, ust. 2–5 i ust. 6 pkt 1–3 i 5, § 6–8 oraz § 10 stosuje się odpowiednio.

2. Sprawdzenie zapisów urządzenia rejestrującego samoczynnie prędkość jazdy, czas jazdy i czas postoju, z zastrzeżeniem § 10, funkcjonariusz celny potwierdza odciskiem pieczęci na odwrocie kontrolowanej, bieżącej wykresówki oraz odnotowaniem na niej godziny rozpoczęcia i zakończenia kontroli oraz dodatkowo daty i miejsca kontroli. Wzór pieczęci określa załącznik nr 7 do rozporządzenia.

3. Funkcjonariusz celny w przypadku konieczności zatrzymania dokumentów stwierdzających uprawnienie do kierowania pojazdem lub jego używania niezwłocznie powiadamia właściwą jednostkę Policji.

§ 14.

1. Czynności kontrolne wykonuje umundurowany strażnik gminny (miejski), strażnik leśny, funkcjonariusz Straży Parku. Osoba działająca w imieniu zarządcy drogi wykonuje te czynności, jeżeli nosi ubiór zapewniający jej łatwą rozpoznawalność.
2. Strażnik leśny, funkcjonariusz Straży Parku oraz osoba działająca w imieniu zarządcy drogi zatrzymuje pojazdy, poruszając się wyłącznie pieszo oraz z zachowaniem warunków określonych w § 2 ust. 1 i 6, § 3 ust. 1 oraz § 4 ust. 3.
- 2a. Strażnik gminny (miejski) zatrzymuje pojazdy, poruszając się pieszo lub oznakowanym pojazdem służbowym oraz z zachowaniem warunków określonych w § 2 ust. 1 i 6, § 3 ust. 1, 2, 4 i 5 oraz § 4 ust. 3 i 5.
3. (uchylony).
4. Strażnik gminny (miejski), strażnik leśny, funkcjonariusz Straży Parku oraz osoba działająca w imieniu zarządcy drogi przed przystąpieniem do czynności kontrolnych podaje imię i nazwisko oraz przyczynę przeprowadzenia tych czynności, a na żądanie kontrolowanego uczestnika ruchu okazuje legitymację służbową i upoważnienie do wykonywania kontroli ruchu drogowego. Przepis § 4 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 15.

1. Strażnik gminny (miejski), strażnik leśny, funkcjonariusz Straży Parku oraz osoba działająca w imieniu zarządcy drogi otrzymuje upoważnienie do wykonywania kontroli ruchu drogowego po ukończeniu szkolenia, którego program określa załącznik nr 8 do rozporządzenia.
2. Szkolenie organizuje przełożony osoby, która ubiega się o uzyskanie upoważnienia do wykonywania kontroli ruchu drogowego, w porozumieniu z komendantem wojewódzkim Policji.
3. Szkolenie osoby ubiegającej się o upoważnienie do wykonywania kontroli ruchu drogowego może stanowić część składową szkolenia, któremu podlega ona na podstawie przepisów regulujących funkcjonowanie, odpowiednio, straży gminnych (miejskich), straży leśnych i Straży Parku.
4. Upoważnienie do wykonywania kontroli ruchu drogowego wydaje komendant powiatowy (miejski) Policji na formularzu, którego wzór określa załącznik nr 9 do rozporządzenia.
5. Komendant powiatowy (miejski) Policji prowadzi ewidencję wydanych upoważnień do wykonywania kontroli ruchu drogowego.
6. Osoba posiadająca upoważnienie do wykonywania kontroli ruchu drogowego podlega okresowemu przeszkoleniu uzupełniającemu. Przeszkolenie to organizuje przełożony, o którym mowa w ust. 2, przed upływem 5 lat od ukończenia szkolenia lub poprzedniego przeszkolenia uzupełniającego. Program przeszkolenia uzupełniającego powinien uwzględniać zmiany wprowadzone w przepisach ruchu drogowego w zakresie objętym upoważnieniem do kontroli ruchu drogowego.

§ 16.

1. Uczestnik ruchu jest obowiązany stosować się do poleceń i sygnałów oraz wskazówek wydawanych przez kontrolującego.
2. W przypadku podania przez kontrolującego sygnału do zatrzymania pojazdu kierujący tym pojazdem jest obowiązany:
 - 1) zatrzymać pojazd;
 - 2) trzymać ręce na kierownicy i nie wysiadać z pojazdu, chyba że zażąda tego kontrolujący;

- 3) na polecenie kontrolującego:
- a) wyłączyć silnik pojazdu,
 - b) włączyć światła awaryjne.
3. Kierujący pojazdem lub pasażer pojazdu mogą wysiadać z kontrolowanego pojazdu wyłącznie za zezwoleniem kontrolującego.

§ 17.

1. Szkolenia osób upoważnionych do kontroli przeprowadzone na podstawie dotychczasowych przepisów uważa się za spełniające wymagania określone w rozporządzeniu.
2. Szkolenia rozpoczęte i niezakończone do dnia wejścia w życie rozporządzenia prowadzone są na podstawie dotychczasowych przepisów, pod warunkiem uzupełnienia programu szkoleń o zagadnienia określone w załączniku nr 8 do rozporządzenia.
3. Upoważnienia do kontroli wydane na podstawie dotychczasowych przepisów zachowują ważność przez okres nieprzekraczający 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

§ 18.

Traci moc rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego (Dz. U. z 2003 r. Nr 14, poz. 144, Nr 26, poz. 230 i Nr 230, poz. 2310).

§ 19.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 24 lipca 2008 r.

Załącznik nr 1

Wzór pokwitowania za zatrzymanie dokumentów stwierdzających uprawnienie do kierowania pojazdem lub jego używania

Zob. Dz. U. z 2008 r. Nr 132, poz. 841, z późn. zm.

Załącznik nr 2

Sprawozdanie z kontroli drogowej zawierające wykaz kontrolny

Zob. Dz. U. z 2008 r. Nr 132, poz. 841, z późn. zm.

Załącznik nr 3

Zasady przeprowadzania kontroli układu hamulcowego, emisji spalin i ogranicznika prędkości oraz warunki, jakim muszą one odpowiadać

Zob. Dz. U. z 2008 r. Nr 132, poz. 841, z późn. zm.

Załącznik nr 4

Wzory pieczęci policjanta potwierdzającej dokonanie kontroli urządzenia rejestrującego samoczynnie prędkość jazdy, czasu jazdy i czas postoju, obowiązkowe przerwy oraz czas odpoczynku

Zob. Dz. U. z 2008 r. Nr 132, poz. 841, z późn. zm.

Załącznik nr 5

Wzory pieczęci inspektora Inspekcji Transportu Drogowego potwierdzającej dokonanie kontroli urządzenia rejestrującego samoczynnie prędkość jazdy, czasu jazdy i czas postoju

Zob. Dz. U. z 2008 r. Nr 132, poz. 841, z późn. zm.

Załącznik nr 6

Wzory pieczęci funkcjonariusza Straży Granicznej potwierdzającej dokonanie kontroli urządzenia rejestrującego samoczynnie prędkość jazdy, czasu jazdy i czas postoju

Zob. Dz. U. z 2008 r. Nr 132, poz. 841, z późn. zm.

Załącznik nr 7

Wzory pieczęci funkcjonariusza celnego potwierdzającej dokonanie kontroli urządzenia rejestrującego samoczynnie prędkość jazdy, czasu jazdy i czas postoju

Zob. Dz. U. z 2008 r. Nr 132, poz. 841, z późn. zm.

Załącznik nr 8

Program szkolenia osób ubiegających się o upoważnienie do wykonywania kontroli ruchu drogowego

Zob. Dz. U. z 2008 r. Nr 132, poz. 841, z późn. zm.

Załącznik nr 9

Wzór upoważnienia do wykonywania kontroli ruchu drogowego

Zob. Dz. U. z 2008 r. Nr 132, poz. 841, z późn. zm.

USTAWA Z DNIA 6 KWIETNIA 1990 R. O POLICJI

(tj. Dz. U. 2011, nr 287, poz. 1687, Nr 217, poz. 1280, Nr 230, poz. 1371,
z 2012 r. poz. 627, 664, 908, 951, 1529, z 2013 r. poz. 628, 675,
1351, 1635, 1650, z 2014 r. poz. 24, 486, 502, 538, 616.)

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Tworzy się Policję jako umundurowaną i uzbrojoną formację służącą społeczeństwu i przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego.
- 1a. Nazwa „Policja” przysługuje wyłącznie formacji, o której mowa w ust. 1.
2. Do podstawowych zadań Policji należą:
 - 1) ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra;
 - 2) ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania;
 - 3) inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;
 - 4) wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców;
 - 5) nadzór nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi w zakresie określonym w odrębnych przepisach;
 - 6) kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych;
 - 7) współdziałanie z policjami innych państw oraz ich organizacjami międzynarodowymi, a także z organami i instytucjami Unii Europejskiej na podstawie umów i porozumień międzynarodowych oraz odrębnych przepisów;
 - 8) gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie informacji kryminalnych;
 - 9) (uchylony);
 - 10) prowadzenie bazy danych zawierającej informacje o wynikach analizy kwasu dezoksyrybonukleinowego (DNA);
 - 11) (uchylony).

3. Policja realizuje także zadania wynikające z przepisów prawa Unii Europejskiej oraz umów i porozumień międzynarodowych na zasadach i w zakresie w nich określonych.

Art. 2.

W zakresie, trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach zadania przewidziane dla Policji wykonują w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz w stosunku do żołnierzy Żandarmeria Wojskowa i wojskowe organy porządkowe.

Art. 3.

Wojewoda oraz wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub starosta sprawujący władzę administracji ogólnej oraz organy gminy, powiatu i samorządu województwa wykonują zadania w zakresie ochrony bezpieczeństwa lub porządku publicznego na zasadach określonych w ustawach.

Rozdział 2

Organizacja Policji

Art. 4.

1. Policja składa się z następujących rodzajów służb: kryminalnej, prewencyjnej oraz wspomagającej działalność Policji w zakresie organizacyjnym, logistycznym i technicznym.

2. W skład Policji wchodzi policja sądowa. Szczegółowy zakres zadań i zasady organizacji policji sądowej określa, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw sprawiedliwości.

3. W skład Policji wchodzi również:

- 1) Wyższa Szkoła Policji, ośrodki szkolenia i szkoły policyjne;
- 2) wyodrębnione oddziały prewencji i pododdziały antyterrorystyczne;
- 3) instytuty badawcze.

3a. Organizację i zakres działania Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie jako szkoły wyższej oraz tryb wyznaczania i odwoływania rektora oraz wyznaczania, wyboru i odwoływania prorektorów reguluje ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

3b. Organizację i zakres działania *jednostek badawczo-rozwojowych*, o których mowa w ust. 3 pkt 3, oraz tryb powoływania i odwoływania dyrektorów tych jednostek oraz ich zastępców reguluje *ustawa z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 159 poz. 993 oraz z 2009 r. Nr 168, poz. 1323)*.

4. Komendant Główny Policji, za zgodą ministra właściwego do spraw wewnętrznych, może powoływać, w uzasadnionych przypadkach, inne niż wymienione w ust. 1 rodzaje służb, określając ich właściwość terytorialną, organizację i zakres działania.

Art. 4a.

Pracownicy na stanowiskach administracyjnych, technicznych i gospodarczych w komendach i komisariatach Policji, z wyjątkiem stanowisk określonych przez Komendanta Głównego Policji, są zatrudniani na zasadach określonych w przepisach o pracownikach urzędów państwowych.

Art. 5.

1. Centralnym organem administracji rządowej, właściwym w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, jest Komendant Główny Policji, podległy ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.
2. Komendant Główny Policji jest przełożonym wszystkich funkcjonariuszy Policji, zwanych dalej „policjantami”.
3. Komendanta Głównego Policji powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych.
4. Zastępców Komendanta Głównego Policji, w tym I Zastępcę, powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw wewnętrznych na wniosek Komendanta Głównego Policji.
5. W razie zwolnienia stanowiska Komendanta Głównego Policji, minister właściwy do spraw wewnętrznych, do czasu powołania nowego komendanta, powierza pełnienie obowiązków Komendanta Głównego Policji, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, jednemu z jego zastępców.
6. W razie czasowej niemożności sprawowania funkcji przez Komendanta Głównego Policji, minister właściwy do spraw wewnętrznych, do czasu ustania przeszkody w sprawowaniu tej funkcji przez dotychczasowego komendanta, jednak na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, powierza pełnienie obowiązków Komendanta Głównego Policji jednemu z jego zastępców.

Art. 6.

1. Organami administracji rządowej na obszarze województwa w sprawach, o których mowa w art. 5 ust. 1, są:
 - 1) wojewoda przy pomocy komendanta wojewódzkiego Policji działającego w jego imieniu albo komendant wojewódzki Policji działający w imieniu własnym w sprawach:
 - a) wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych i czynności z zakresu ścigania wykroczeń,
 - b) wydawania indywidualnych aktów administracyjnych, jeżeli ustawy tak stanowią;
 - 2) komendant powiatowy (miejski) Policji;
 - 3) komendant komisariatu Policji.
2. Terytorialny zasięg działania organów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, odpowiada zasadniczemu podziałowi administracyjnemu Państwa, z zastrzeżeniem ust. 3–5.
3. Wyłącza się z terytorialnego zasięgu działania komendanta wojewódzkiego Policji właściwego dla województwa mazowieckiego obszar m.st. Warszawy oraz powiatów: grodzkiego, legionowskiego, mińskiego, nowodworskiego, otwockiego, piaseczyńskiego, pruszkowskiego, warszawskiego zachodniego i wołomińskiego.
 - 3a. W miastach będących siedzibą władz miasta na prawach powiatu i powiatu mającego siedzibę władz w tym mieście, można utworzyć komendę miejską Policji wykonującą zadania na obszarze tego miasta i powiatu.
 - 3b. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, tworzy

i znosi komendy miejskie Policji, o których mowa w ust. 3a, uwzględniając uwarunkowania administracyjno-geograficzne i demograficzne miasta i powiatu.

4. Komendant Stołeczny Policji wykonuje na obszarze, o którym mowa w ust. 3, zadania i kompetencje odpowiadające zadaniom i kompetencjom komendanta wojewódzkiego Policji.

4a. Na obszarze m.st. Warszawy zadania i kompetencje odpowiadające zadaniom i kompetencjom komendanta powiatowego (miejskiego) Policji wykonuje właściwy terytorialnie komendant rejonowy Policji.

4b. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określa, w drodze rozporządzenia, właściwość terytorialną komendantów rejonowych Policji, tworzy i znosi komendy rejonowe Policji oraz ustala ich nazwy. Właściwość terytorialna komendantów rejonowych Policji obejmuje obszar jednej dzielnicy lub kilku dzielnic.

5. Komenda Stołeczna Policji stanowi aparat pomocniczy Komendanta Stołecznego Policji, wykonujący swoje zadania na obszarze, o którym mowa w ust. 3.

Art. 6a.

1. W postępowaniu administracyjnym, w sprawach związanych z wykonywaniem zadań i kompetencji Policji, jeżeli ustawy nie stanowią inaczej, organem właściwym jest komendant powiatowy (miejski) Policji, a na obszarze m.st. Warszawy – komendant rejonowy Policji.

2. W postępowaniu administracyjnym w sprawach, o których mowa w ust. 1, organami wyższego stopnia są:

w stosunku do komendanta powiatowego (miejskiego) Policji – komendant wojewódzki Policji;

1a) w stosunku do komendanta rejonowego Policji – Komendant Stołeczny Policji;

2) w stosunku do komendanta wojewódzkiego Policji – Komendant Główny Policji.

Art. 6b.

1. Komendanta wojewódzkiego Policji powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw wewnętrznych na wniosek Komendanta Głównego Policji złożony po zasięgnięciu opinii wojewody.

2. Komendanta Stołecznego Policji powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw wewnętrznych na wniosek Komendanta Głównego Policji złożony po zasięgnięciu opinii wojewody oraz opinii Prezydenta m.st. Warszawy.

3. Komendant Główny Policji, na wniosek komendanta wojewódzkiego lub odpowiednio Komendanta Stołecznego Policji, powołuje i odwołuje do trzech zastępców komendanta wojewódzkiego lub Komendanta Stołecznego Policji, w tym I zastępcę.

4. Na stanowisko komendanta wojewódzkiego i Komendanta Stołecznego Policji oraz zastępców komendanta wojewódzkiego i Komendanta Stołecznego Policji powołuje się oficerów Policji, z wyjątkiem stanowisk zastępców do spraw służb wspomagających działalność Policji w zakresie organizacyjnym, logistycznym i technicznym, na które można powołać także osoby niebędące policjantami.

5. W razie zwolnienia stanowiska komendanta wojewódzkiego lub Komendanta Stołecznego Policji Komendant Główny Policji, do czasu powołania nowego komendanta, powierza pełnienie obowiązków komendanta wojewódzkiego albo

Komendanta Stołecznej Policji, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, jednemu z jego zastępców lub wyznaczonemu oficerowi.

6. W przypadku nieotrzymania opinii, o których mowa w ust. 1 lub ust. 2, minister właściwy do spraw wewnętrznych, na wniosek Komendanta Głównego Policji, może powołać komendanta wojewódzkiego albo Komendanta Stołecznej Policji po upływie 14 dni od dnia przedstawienia wniosku o wydanie opinii.

Art. 6c.

1. Komendanta powiatowego (miejskiego) Policji powołuje i odwołuje komendant wojewódzki Policji, po zasięgnięciu opinii starosty. Przepisu art. 35 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.) nie stosuje się.

2. Komendanta rejonowego Policji powołuje i odwołuje Komendant Stołeczny Policji, po zasięgnięciu opinii Prezydenta m.st. Warszawy. Przepisu art. 35 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym nie stosuje się.

3. Komendant wojewódzki Policji, na wniosek komendanta powiatowego (miejskiego) Policji, powołuje i odwołuje I zastępcę i pozostałych zastępców komendanta powiatowego (miejskiego) Policji.

4. Komendant Stołeczny Policji, na wniosek komendanta rejonowego Policji, powołuje i odwołuje I zastępcę i pozostałych zastępców komendanta rejonowego Policji.

5. Na stanowisko komendanta powiatowego (miejskiego) i komendanta rejonowego Policji oraz zastępcy komendanta powiatowego (miejskiego) i komendanta rejonowego Policji powołuje się oficerów Policji.

6. W razie zwolnienia stanowiska komendanta powiatowego (miejskiego) Policji komendant wojewódzki Policji, do czasu powołania nowego komendanta, powierza pełnienie obowiązków komendanta powiatowego (miejskiego) Policji, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, jednemu z jego zastępców lub wyznaczonemu oficerowi.

7. W razie zwolnienia stanowiska komendanta rejonowego Policji Komendant Stołeczny Policji, do czasu powołania nowego komendanta, powierza pełnienie obowiązków komendanta rejonowego Policji, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, jednemu z jego zastępców lub wyznaczonemu oficerowi.

8. W przypadku nieotrzymania opinii, o których mowa w ust. 1 lub ust. 2, komendant wojewódzki albo Komendant Stołeczny Policji może powołać odpowiednio komendanta powiatowego (miejskiego) albo komendanta rejonowego Policji po upływie 14 dni od dnia przedstawienia wniosku o wydanie opinii.

Art. 6d.

1. Komendanta komisariatu Policji powołuje i odwołuje komendant powiatowy (miejski) Policji po zasięgnięciu opinii właściwego terytorialnie wójta (burmistrza lub prezydenta miasta) lub wójtów. Opiniowanie to nie dotyczy komendanta komisariatu specjalistycznego.

2. Zastępców komendanta komisariatu Policji powołuje i odwołuje komendant powiatowy (miejski) Policji na wniosek komendanta komisariatu Policji.

3. Na stanowisko komendanta komisariatu Policji i zastępcy komendanta komisariatu Policji powołuje się oficerów lub aspirantów Policji.

4. W razie zwolnienia stanowiska komendanta komisariatu Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji, do czasu powołania nowego komendanta, powierza, po zasięgnięciu opinii wójta (burmistrza lub prezydenta miasta) lub wójtów, pełnienie obowiązków komendanta komisariatu Policji, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, jednemu z jego zastępców, a w razie braku zastępców – innemu policjantowi.

5. W razie czasowej niemożności sprawowania funkcji przez komendanta komisariatu Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji, do czasu ustania przeszkody w sprawowaniu tej funkcji przez dotychczasowego komendanta, powierza pełnienie obowiązków komendanta komisariatu Policji jednemu z jego zastępców, a w razie braku zastępców – innemu policjantowi.

6. Na obszarze m.st. Warszawy przepisy ust. 1 i 3–5 stosuje się odpowiednio do powoływania i odwoływania komendanta komisariatu Policji przez komendanta rejonowego Policji, po zasięgnięciu opinii Prezydenta m.st. Warszawy.

7. Na obszarze m.st. Warszawy przepisy ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio do powoływania zastępców komendanta komisariatu Policji przez komendanta rejonowego Policji.

8. W przypadku nieotrzymania opinii, o której mowa w ust. 1 lub 6:

1) komendant powiatowy (miejski) Policji może powołać komendanta komisariatu Policji po upływie 14 dni od dnia przedstawienia wniosku o wydanie opinii;

2) komendant rejonowy Policji może powołać komendanta komisariatu Policji po upływie 21 dni od dnia przedstawienia wniosku o wydanie opinii.

Art. 6e.

1. Odwołać ze stanowiska, o którym mowa w art. 6b ust. 1, 2 i 5, art. 6c ust. 1–4, 6 i 7 oraz art. 6d ust. 1, 2 i 6, można w każdym czasie.

2. W przypadku braku opinii, o których mowa w art. 6b ust. 1 i 2, art. 6c ust. 1 i 2 oraz art. 6d ust. 1 i 6, organ uprawniony do powołania na stanowisko komendanta może odwołać odpowiednio komendantów: wojewódzkiego i Stołecznego, powiatowego (miejskiego), rejonowego lub komendanta komisariatu Policji, po upływie 14 dni od dnia doręczenia wniosku o wydanie opinii.

3. Policjanta odwołanego ze stanowiska przenosi się do dyspozycji przełożonego policjanta uprawnionego do odwołania ze stanowiska, z zastrzeżeniem, że policjanta odwołanego ze stanowiska komendanta wojewódzkiego i Komendanta Stołecznego Policji przenosi się do dyspozycji Komendanta Głównego Policji. Policjant przez okres 6 miesięcy ma prawo do uposażenia w wysokości przysługującej przed odwołaniem.

Art. 6f.

Komendant wojewódzki Policji oraz komendant powiatowy (miejski) Policji są przełożonymi policjantów na terenie swojego działania.

Art. 6g.

Komendant Główny Policji, komendant wojewódzki Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji wykonują swoje zadania przy pomocy podległych im komend, a komendant komisariatu Policji – przy pomocy komisariatu.

Art. 6h.
(uchylony).

Art. 7.

1. Komendant Główny Policji określa:

- 1) szczegółowe zasady organizacji i zakres działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji;
- 2) metody i formy wykonywania zadań przez poszczególne służby policyjne, w zakresie nieobjętym innymi przepisami wydanymi na podstawie ustawy;
- 3) (uchylony);
- 4) (uchylony);
- 4a) programy szkoleń zawodowych policjantów;
- 4b) zakres oraz szczegółowe warunki, tryb przeprowadzania oraz zasady ocenia-
nia testu sprawności fizycznej policjantów;
- 5) szczegółowe zasady szkolenia zwier-
ząt wykorzystywanych do realizacji zadań Policji, a także normy ich wyżywienia;
- 6) szczegółowe warunki bezpieczeństwa i higieny służby, po konsultacji
z Państwową Inspekcją Pracy;
- 7) zasady etyki zawodowej policjantów, po zasięgnięciu opinii związku zawodo-
wego policjantów.

2. Komendant wojewódzki Policji określa właściwość terytorialną komisariatów Policji na terenie swojego działania.

3. Komendant Główny Policji może tworzyć i likwidować ośrodki szkolenia i szkoły policyjne.

4. Regulaminy komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji ustala właściwy dla nich komendant Policji w porozumieniu z właściwym przeło-
żonym. Regulamin komendy wojewódzkiej Policji nie stanowi części regulaminu
urzędu wojewódzkiego.

Art. 8.

1. Komendant wojewódzki Policji w porozumieniu z Komendantem Głównym
Policji tworzy, w razie potrzeby, komisariat kolejowy, wodny, lotniczy lub inny
komisariat specjalistyczny. Komendanci komisariatów specjalistycznych podlega-
ją właściwemu terytorialnie komendantowi wojewódzkiemu Policji.

2. Komendanta komisariatu specjalistycznego Policji powołuje i odwołuje ko-
mendant wojewódzki Policji.

3. (uchylony).

Art. 8a.

1. Komendant powiatowy (miejski) Policji może tworzyć rewiry dzielnicowych
oraz posterunki Policji na zasadach określonych przez Komendanta Głównego
Policji.

2. Kierownika rewiru oraz kierownika posterunku Policji mianuje i zwalnia ze
stanowiska komendant powiatowy (miejski) Policji, po zasięgnięciu opinii wójta
(burmistrza lub prezydenta miasta), chyba że do wyrażenia opinii w tej sprawie
upoważniony został organ wykonawczy jednostki pomocniczej gminy.

3. Do zadań kierownika rewiru oraz kierownika posterunku Policji należy

w szczególności:

- 1) rozpoznawanie zagrożeń i przeciwdziałanie przyczynom ich powstawania;
- 2) inicjowanie i organizowanie działań społeczności lokalnych mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz innym zjawiskom kryminogennym;
- 3) wykonywanie czynności administracyjno-porządkowych oraz innych niecierpiących zwłoki czynności związanych z zawiadomieniem o przestępstwie i zabezpieczeniem miejsca zdarzenia.

Art. 9. (uchylony).

Art. 10.

1. Komendanci Policji, z zastrzeżeniem ust. 1a, składają roczne sprawozdania ze swojej działalności, a także informacje o stanie porządku i bezpieczeństwa publicznego właściwym wojewodom, starostom, wójtom (burmistrzom lub prezydentom miast), a także radom powiatu i radom gmin. W razie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego sprawozdania i informacje składa się tym organom niezwłocznie na każde ich żądanie.

1a. Komendant Stołeczny Policji składa sprawozdanie, a także informacje, o których mowa w ust. 1, Wojewodzie Mazowieckiemu oraz, w zakresie dotyczącym działalności Policji na obszarze m.st. Warszawy, Prezydentowi m.st. Warszawy i Radzie m.st. Warszawy. Komendanci rejonowi Policji nie składają odrębnych sprawozdań.

2. W zakresie wykrywania przestępstw i ścigania ich sprawców sprawozdania i informacje, o których mowa w ust. 1, mogą być przekazywane wyłącznie sądom i prokuratorom, na ich żądanie.

3. Rada powiatu (miasta) oraz rada gminy na podstawie sprawozdań i informacji, o których mowa w ust. 1, może określić, w drodze uchwały, istotne dla wspólnoty samorządowej zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

4. Uchwała, o której mowa w ust. 3, nie może dotyczyć wykonania konkretnej czynności służbowej ani określać sposobu wykonywania zadań przez Policję.

5. Komendanci powiatowi (miejscy) Policji są obowiązani udostępniać komisji bezpieczeństwa i porządku, na żądanie jej przewodniczącego, dokumenty i informacje dotyczące pracy Policji na terenie powiatu, z wyjątkiem akt personalnych pracowników i funkcjonariuszy, materiałów operacyjno-rozpoznawczych lub dochodzeniowo-śledczych oraz akt w indywidualnych sprawach administracyjnych.

Art. 11.

1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub starosta może żądać od właściwego komendanta Policji przywrócenia stanu zgodnego z porządkiem prawnym lub podjęcia działań zapobiegających naruszeniu prawa, a także zmierzających do usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

2. Żądanie, o którym mowa w ust. 1, nie może dotyczyć czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych oraz czynności z zakresu ścigania wykroczeń. Żądanie to nie może dotyczyć wykonania konkretnej czynności służbowej ani określać sposobu wykonania zadania przez Policję.

3. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub starosta ponoszą wyłączną odpowiedzialność za treść żądania, o którym mowa w ust. 1.
4. Żądanie, o którym mowa w ust. 1, przekazane ustnie wymaga potwierdzenia na piśmie.
5. Właściwy komendant Policji niezwłocznie przedkłada sprawę komendantowi Policji wyższego stopnia, jeżeli nie jest w stanie wykonać żądania, o którym mowa w ust. 1.
6. Żądanie, o którym mowa w ust. 1, naruszające prawo jest nieważne. O nieważności żądania stwierdza wojewoda.

Art. 12.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określa, w drodze rozporządzenia:
 - 1) uzbrojenie Policji;
 - 2) umundurowanie, dystynkcje i znaki identyfikacyjne policjantów;
 - 3) zasady i sposób noszenia umundurowania oraz orderów, odznaczeń, medali i odznak;
 - 4) normy umundurowania;
 - 5) wzór i tryb nadawania sztandaru jednostkom organizacyjnym Policji;
 - 6) wzór odznak policyjnych oraz szczegółowe zasady i tryb ich nadawania policjantom.
2. Komendant Główny Policji określa zasady naliczeń etatowych w Policji.

Art. 13.

1. Koszty związane z funkcjonowaniem Policji są pokrywane z budżetu państwa.
 - 1a. *Jednostki badawczo-rozwojowe*, o których mowa w art. 4 ust. 3 pkt 3, otrzymują z budżetu państwa dotacje celowe i podmiotowe na finansowanie działalności bieżącej związanej z wykonywaniem ustawowych zadań Policji, a w szczególności:
 - 1) prowadzeniem badań naukowych i prac rozwojowych przy realizacji zadań, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 3 i 4;
 - 2) utrzymaniem, prowadzeniem i rozwojem wykrywczych baz danych, w tym bazy danych, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 10;
 - 3) utrzymaniem, prowadzeniem i rozwojem infrastruktury niezbędnej do gromadzenia i przetwarzania danych daktyloskopijnych, o których mowa w art. 428 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650) i art. 119 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 680);
 - 4) realizowaniem zadań w zakresie współpracy międzynarodowej, w tym wymiany danych daktyloskopijnych i wyników analizy kwasu dezoksyrybonukleinowego (DNA), prowadzonej na podstawie ustaw oraz obowiązujących umów i porozumień międzynarodowych;
 - 5) wykonywaniem zadań jednostki uprawnionej do zatwierdzania specyfikacji technicznej oraz do potwierdzania pozbawienia cech użytkowych broni palnej wszelkiego rodzaju, o której mowa w art. 6a ust. 1 i 4 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2004 r. Nr 52 poz. 525, z późn. zm.);
 - 6) wykonywaniem zadań Komendanta Głównego Policji w zakresie nadzoru merytorycznego nad funkcjonowaniem laboratoriów kryminalistycznych komend wojewódzkich Policji;

7) realizowaniem prawa do uposażenia i innych należności ze stosunku służbowego policjantów pełniących służbę w tych jednostkach.

2. Etaty Policji określa ustawa budżetowa.

3. Jednostki samorządu terytorialnego, państwowe jednostki organizacyjne, stowarzyszenia, fundacje, banki oraz instytucje ubezpieczeniowe mogą uczestniczyć w pokrywaniu wydatków inwestycyjnych, modernizacyjnych lub remontowych oraz kosztów utrzymania i funkcjonowania jednostek organizacyjnych Policji, a także zakupu niezbędnych dla ich potrzeb towarów i usług.

3a. (uchylony).

3b. (uchylony).

3c. (uchylony).

4. Na wniosek rady powiatu lub rady gminy liczba etatów Policji w rewirach dzielnicowych i posterunkach Policji na terenie powiatu lub gminy może ulec zwiększeniu ponad liczbę ustaloną na zasadach określonych w art. 12 ust. 2, jeżeli organy te zapewnią pokrywanie kosztów utrzymania etatów Policji przez okres co najmniej 5 lat, na warunkach określonych w porozumieniu zawartym między organem powiatu lub gminy a właściwym komendantem wojewódzkim Policji i zatwierdzonym przez Komendanta Głównego Policji.

4a. Rada powiatu lub rada gminy może przekazać, na warunkach określonych w porozumieniu zawartym między organem wykonawczym powiatu lub gminy a właściwym komendantem powiatowym (miejskim) Policji, środki finansowe stanowiące dochody własne powiatu lub gminy, dla Policji z przeznaczeniem na:

1) rekompensatę pieniężną za czas służby przekraczającą normę określoną w art. 33 ust. 2,

2) nagrodę za osiągnięcia w służbie, dla policjantów właściwych miejscowo komend powiatowych (miejskich) i komisariatów, którzy realizują zadania z zakresu służby prewencyjnej.

4b. Porozumienie, o którym mowa w ust. 4a, określa w szczególności:

1) rodzaje ustawowych zadań Policji, finansowanych na podstawie porozumienia:

a) wykonywanych w czasie przekraczającym normę określoną w art. 33 ust. 2,

b) za wykonywanie których może być przyznana nagroda za osiągnięcia w służbie;

2) wysokość oraz tryb i terminy przekazywania środków finansowych, o których mowa w ust. 4a;

3) sposób dokonywania oceny prawidłowości wykonania porozumienia.

4c. Tworzy się Fundusz Wsparcia Policji, zwany dalej „Funduszem”, składający się z funduszy: centralnego, wojewódzkich i Szkół Policji.

4d. Fundusz jest państwowym funduszem celowym.

4e. Środki finansowe uzyskane przez Policję w trybie i na warunkach określonych w ust. 3 i 4a na podstawie umów i porozumień zawartych przez: 1) Komendanta Głównego Policji – są przychodami funduszu centralnego;

2) komendantów odpowiednio wojewódzkich lub Komendanta Stołecznego Policji albo podległych im komendantów powiatowych (miejskich, rejonowych) Policji – są przychodami wojewódzkich funduszy;

3) Komendanta Wyższej Szkoły Policji oraz komendantów szkół policyjnych – są przychodami funduszu Szkół Policji.

4f. Środki Funduszu są przeznaczone na:

- 1) pokrywanie wydatków inwestycyjnych, modernizacyjnych lub remontowych oraz kosztów utrzymania i funkcjonowania jednostek organizacyjnych Policji, a także zakup niezbędnych na ich potrzeby towarów i usług;
- 2) rekompensatę pieniężną dla policjantów za czas służby przekraczający normę określoną w art. 33 ust. 2;
- 3) nagrody dla policjantów za osiągnięcia w służbie.

4g. Środkami Funduszu dysponują:

- 1) Komendant Główny Policji – w zakresie funduszu centralnego;
- 2) odpowiednio komendanci wojewódzcy lub Komendant Stołeczny Policji – w zakresie funduszy wojewódzkich;
- 3) Komendant Wyższej Szkoły Policji oraz komendanci szkół policyjnych – w zakresie funduszu Szkół Policji.

4h. Komendant Główny Policji sporządza łączny plan finansowy i łączne sprawozdanie finansowe Funduszu.

4ha. Zmiany kwot przychodów i kosztów Funduszu ujętych w planie finansowym Funduszu oraz przeniesienia wydatków pomiędzy poszczególnymi pozycjami planu dokonuje dysponent środków Funduszu.

4hb. (uchylony).

4hc. (uchylony).

4i. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady gospodarki finansowej Funduszu oraz tryb i terminy sporządzania jego planów i sprawozdań finansowych, uwzględniając postanowienia umów i porozumień oraz racjonalne gospodarowanie środkami.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki porozumienia, o którym mowa w ust. 4.

Art. 13a.

(uchylony).

Art. 13b.

Dzień 24 lipca ustanawia się Świętem Policji.

Rozdział 3

Zakres uprawnień Policji

Art. 14.

1. W granicach swych zadań Policja w celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń wykonuje czynności: operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze i administracyjno-porządkowe.
2. Policja wykonuje również czynności na polecenie sądu, prokuratora, organów administracji państwowej i samorządu terytorialnego w zakresie, w jakim obowiązek ten został określony w odrębnych ustawach.
3. Policjanci w toku wykonywania czynności służbowych mają obowiązek respektowania godności ludzkiej oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka.

4. Policja w celu realizacji ustawowych zadań może korzystać z danych o osobie, w tym również w formie zapisu elektronicznego, uzyskanych przez inne organy, służby i instytucje państwowe w wyniku wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz przetwarzać je w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 50, poz. 580 i Nr 116, poz. 1216 oraz z 2001 r. Nr 42, poz. 474, Nr 49, poz. 509 i Nr 100, poz. 1087), bez wiedzy i zgody osoby, której dane te dotyczą.

5. Administrator danych, o których mowa w ust. 4, jest obowiązany udostępnić dane osobowe, z zastrzeżeniem ust. 7, na podstawie imiennego upoważnienia Komendanta Głównego Policji, komendantów wojewódzkich Policji lub uprawnionego policjanta, okazanego przez policjanta wraz z legitymacją służbową. Fakt udostępnienia tych danych podlega ochronie na podstawie ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 11, poz. 95, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 39, poz. 462 oraz z 2001 r. Nr 22, poz. 247, Nr 27, poz. 298, Nr 56, poz. 580, Nr 110, poz. 1189, Nr 123, poz. 1353 i Nr 154, poz. 1800).

5a. Policja może, w zakresie koniecznym do wykonywania jej ustawowych zadań, korzystać z informacji kryminalnej zgromadzonej w Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych.

6. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór upoważnienia, o którym mowa w ust. 5, uwzględniając wyłącznie niezbędne dane upoważnionego policjanta oraz szczegółowe warunki wydania upoważnień w imieniu Komendanta Głównego Policji lub komendantów wojewódzkich Policji innym policjantom.

7. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres, warunki i tryb przekazywania Policji informacji o osobie, uzyskanych przez organy uprawnione do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych w czasie wykonywania tych czynności, uwzględniając wymagania wynikające z przepisów o ochronie informacji niejawnych.

Art. 15.

1. Policjanci wykonując czynności, o których mowa w art. 14, mają prawo:

- 1) legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości,
- 2) zatrzymywania osób w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw,
 - 2a) zatrzymywania osób pozbawionych wolności, które na podstawie zezwolenia właściwego organu opuściły areszt śledczy albo zakład karny i w wyznaczonym terminie nie powróciły do niego,
 - 3) zatrzymywania osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia,
 - 3a) pobierania od osób wymazu ze śluzówki policzków:
 - a) w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego,
 - b) w celu identyfikacji osób o nieustalonej tożsamości oraz osób usiłujących ukryć swoją tożsamość, jeżeli ustalenie tożsamości w inny sposób nie jest możliwe,
 - 3b) pobierania materiału biologicznego ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości,
 - 4) przeszukiwania osób i pomieszczeń w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw,
 - 4a) obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu

z pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, policyjnych izb dziecka, pokoi przejściowych oraz tymczasowych pomieszczeń przejściowych;

5) dokonywania kontroli osobistej, a także przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunku w portach i na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego, w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary,

5a) obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych, a w przypadku czynności operacyjno-rozpoznawczych i administracyjno-porządkowych podejmowanych na podstawie ustawy - także i dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom,

6) żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej; wymienione instytucje, organy i jednostki obowiązane są, w zakresie swojego działania, do udzielenia tej pomocy, w zakresie obowiązujących przepisów prawa,

7) zwracania się o niezbędną pomoc do innych jednostek gospodarczych i organizacji społecznych, jak również zwracania się w nagłych wypadkach do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy, w ramach obowiązujących przepisów prawa,

8) (uchylony)

2. Osobie zatrzymanej na podstawie ust. 1 pkt 3 przysługują uprawnienia przewidziane dla osoby zatrzymanej w Kodeksie postępowania karnego.

3. Zatrzymanie osoby może być zastosowane tylko wówczas, gdy inne środki okazały się bezcelowe lub nieskuteczne.

4. Osoba zatrzymana, o której mowa w ust. 1 pkt 3, może być okazywana, fotografowana lub daktyloskopowana tylko wtedy, gdy jej tożsamości nie można ustalić w inny sposób.

5. Osobę zatrzymaną należy niezwłocznie poddać - w razie uzasadnionej potrzeby - badaniu lekarskiemu lub udzielić jej pierwszej pomocy medycznej.

6. Czynności wymienione w ust. 1 powinny być wykonywane w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, wobec której zostają podjęte.

7. Na sposób prowadzenia czynności, o których mowa w ust. 1, przysługuje zażalenie do miejscowo właściwego prokuratora.

7a. Osoba zatrzymana może zostać umieszczona w pomieszczeniu jednostki organizacyjnej Policji lub pomieszczeniu jednostki organizacyjnej Straży Granicznej przeznaczonym dla osób zatrzymanych.

7b. Pomieszczenia dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoje przejściowe oraz tymczasowe pomieszczenia przejściowe mogą tworzyć i znosić komendanci wojewódzcy Policji oraz Komendant Stołeczny Policji.

8. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób postępowania przy wykonywaniu uprawnień, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2a, 3, 3a lit. b), 3b i 5-7, oraz wzory dokumentów stosowanych w tych sprawach, mając na względzie zapewnienie skuteczności działań podejmowanych przez Policję oraz poszanowanie praw osób, wobec których działania te są podejmowane.

8a. (uchylony)

8b. (uchylony)

9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania badań lekarskich, o których mowa w ust. 5, uwzględniając przypadki uzasadniające potrzebę niezwłocznego udzielenia osobie zatrzymanej pierwszej pomocy medycznej lub potrzebę poddania jej niezbędnym badaniom lekarskim, czas i organizację tych badań oraz sposób ich dokumentowania.

10. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

1) warunki, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia w jednostkach organizacyjnych Policji dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, zakres prowadzonej dokumentacji oraz wzory dokumentów wchodzących w jej skład,

2) warunki, jakim powinny odpowiadać pokoje przejściowe w jednostkach organizacyjnych Policji, w których można umieścić osoby zatrzymane lub doprowadzone na czas wykonania czynności służbowych, oczekiwania na przewóz do pomieszczenia dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia albo do policyjnej izby dziecka lub doprowadzenie do jednostki penitencjarnej,

3) warunki, jakim powinny odpowiadać tymczasowe pomieszczenia przejściowe, które mogą być tworzone poza jednostkami organizacyjnymi Policji, w których można umieścić osoby zatrzymane lub doprowadzone w związku z naruszeniem porządku prawnego, na czas niezbędny do podjęcia decyzji co do dalszego zakresu i charakteru realizowanych wobec tych osób czynności służbowych,

4) warunki, jakim powinny odpowiadać policyjne izby dziecka,

5) regulamin pobytu osób w pomieszczeniach, pokojach i izbach, o których mowa w ust. 1 pkt 4a, uwzględniając ich lokalizację, wyposażenie, warunki techniczne pomieszczeń i niezbędne części składowe,

6) sposób przechowywania i niszczenia zapisów obrazu z pomieszczeń, pokoi i izb, o których mowa w ust. 1 pkt 4a, oraz udostępniania ich uprawnionym podmiotom oraz warunki właściwego zabezpieczenia utrwalonego obrazu przed utratą, zniekształceniem lub nieuprawnionym ujawnieniem

– kierując się potrzebą zapewnienia skuteczności działań podejmowanych przez Policję oraz potrzebą zapewnienia poszanowania praw osób, wobec których działania te są podejmowane.

11. Zgromadzone zapisy obrazu z pomieszczeń, izb i pokoi, o których mowa w ust. 1 pkt 4a, niezawierające dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego albo postępowania w sprawach o wykroczenia, postępowania dyscyplinarnego lub mogących być wykorzystanymi w postępowaniu w ramach czynności wyjaśniających albo dowodów mających znaczenie dla toczących się takich postępowań, Policja przechowuje przez okres co najmniej 30 dni, nie dłużej jednak niż 60 dni od dnia zarejestrowania, a następnie je niszczy.

Art. 15a.

Funkcjonariusz Policji ma prawo zatrzymania sprawców przemocy w rodzinie stwarzających bezpośrednio zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego w trybie określonym w art. 15.

Art. 16.

1. W przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 1–6 i 8–14 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. 628), policjanci mogą użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1–13 i 17–20 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2, 3 i pkt 4 lit. a i b oraz w art. 47 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, policjanci mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Art. 16a.

Wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka, w przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 1–3, 8 i 10–14 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, policjanci mogą użyć środka przymusu bezpośredniego, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a i b, pkt 3, 4, 6, 7, pkt 12 lit. a i pkt 13 tej ustawy.

Art. 17.

(uchylony).

Art. 18.

1. W razie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego, zwłaszcza poprzez sprowadzenie:

- 1) niebezpieczeństwa powszechnego dla życia, zdrowia lub wolności obywateli,
- 2) bezpośredniego zagrożenia dla mienia w znacznych rozmiarach,
- 3) bezpośredniego zagrożenia obiektów lub urządzeń, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 4,
- 4) zagrożenia przestępstwem o charakterze terrorystycznym bądź jego dokonania w stosunku do obiektów mających szczególne znaczenie dla bezpieczeństwa lub obronności państwa, bądź mogącym skutkować niebezpieczeństwem dla życia ludzkiego

– jeżeli użycie oddziałów i pododdziałów Policji okaże się niewystarczające, do pomocy oddziałom i pododdziałom Policji mogą być użyte oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, zwane dalej „Siłami Zbrojnymi”.

2. (uchylony)

3. Użycie Sił Zbrojnych, w przypadkach o których mowa w ust. 1, następuje na podstawie postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wydanego na wniosek Prezesa Rady Ministrów.

4. Pomoc, o której mowa w ust. 1, może być udzielona również w formie prowadzonego samodzielnie przez oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych przeciwdziałania zagrożeniu bądź dokonaniu przestępstwa, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, w przypadku gdy oddziały i pododdziały Policji nie dysponują możliwościami skutecznego przeciwdziałania tym zagrożeniom.

5. W przypadkach niecierpiących zwłoki decyzję o udzieleniu pomocy, o której mowa w ust. 1 i 4, podejmuje Minister Obrony Narodowej, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych, określający zakres i formę pomocy, zawiadamiając o niej niezwłocznie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesa Rady Ministrów.

6. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej niezwłocznie wydaje postanowienie o zatwierdzeniu lub uchyleniu decyzji, o której mowa w ust. 5.

7. Żołnierzom oddziałów i pododdziałów Sił Zbrojnych kierowanych do pomocy oddziałom i pododdziałom Policji przysługują w zakresie niezbędnym do wykonywania ich zadań, wobec wszystkich osób, uprawnienia policjantów określone w art. 15 i art. 16. Korzystanie z tych uprawnień następuje na zasadach i w trybie określonych dla policjantów.

8. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowe warunki i sposób użycia oddziałów i pododdziałów Policji i Sił Zbrojnych;

2) sposób koordynowania działań podejmowanych przez Policję i Siły Zbrojne w formie określonej w ust. 1 i 4;

3) tryb wymiany informacji i sposób logistycznego wsparcia działań Policji prowadzonych z pomocą oddziałów i pododdziałów Sił Zbrojnych.

9. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 8, powinno uwzględniać:

1) stopień zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego, w tym przestępstwem o charakterze terrorystycznym, oraz przewidywany rozwój sytuacji;

2) zachowanie ciągłości dowodzenia, w tym oddziałami Sił Zbrojnych;

3) ochronę wymienianych informacji oraz zakres wsparcia logistycznego Policji.

Art. 18a.

1. W razie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego i porządku publicznego, jeżeli siły Policji są niewystarczające do wykonania ich zadań w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych uzgodniony z Ministrem Obrony Narodowej, może zarządzić użycie żołnierzy Żandarmerii Wojskowej do udzielenia pomocy Policji.

2. W wypadku, o którym mowa w ust. 1, żołnierzom Żandarmerii Wojskowej przysługują, w zakresie niezbędnym do wykonania ich zadań, wobec wszystkich osób, uprawnienia policjantów określone w art. 15 i art. 16. Korzystanie z tych uprawnień następuje na zasadach i w trybie określonych dla policjantów.

Art. 18b.

1. W razie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub porządku publicznego, jeżeli użycie Policji okaże się niewystarczające, minister właściwy do spraw wewnętrznych może zarządzić użycie funkcjonariuszy Straży Granicznej do udzielenia pomocy Policji.

2. Pomoc, o której mowa w ust. 1, może zostać udzielona przez funkcjonariuszy Straży Granicznej również w formie samodzielnych działań.

3. Funkcjonariuszom Straży Granicznej skierowanym do wykonywania zadań służbowych polegających na udzielaniu pomocy Policji przysługują, w zakresie

niezbędnym do wykonywania zadań, uprawnienia policjantów określone w art. 15 ust. 1 pkt 1–3 i 4–5a oraz art. 16, z wyjątkiem uprawnienia do używania lub wykorzystywania wodnych środków obezwładniających. Korzystanie z tych uprawnień następuje na zasadach i w trybie określonych dla policjantów.

Art. 18c.

1. W przypadkach, o których mowa w art. 18 ust. 1, Komendant Główny Policji lub komendant wojewódzki Policji może zarządzić zastosowanie przez Policję urządzeń uniemożliwiających telekomunikację na określonym obszarze, przez czas niezbędny do wyeliminowania zagrożenia lub jego skutków, z uwzględnieniem konieczności minimalizacji skutków braku możliwości korzystania z usług telekomunikacyjnych.

2. O zastosowaniu urządzeń, o których mowa w ust. 1, Komendant Główny Policji lub komendant wojewódzki Policji niezwłocznie informuje Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Art. 19.

1. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych, podejmowanych przez Policję w celu zapobieżenia, wykrycia, ustalenia sprawców, a także uzyskania i utrwalenia dowodów ściganych z oskarżenia publicznego, umyślnych przestępstw:

- 1) przeciwko życiu, określonych w art. 148–150 Kodeksu karnego,
- 2) określonych w art. 134, art. 135 § 1, art. 136 § 1, art. 156 § 1 i 3, art. 163 § 1 i 3, art. 164 § 1, art. 165 § 1 i 3, art. 166, art. 167, art. 173 § 1 i 3, art. 189, art. 189a, art. 211a, art. 223, art. 228 § 1 i 3–5, art. 229 § 1 i 3–5, art. 230 § 1, art. 230a § 1, art. 231 § 2, art. 232, art. 245, art. 246, art. 252 § 1–3, art. 258, art. 269, art. 280–282, art. 285 § 1, art. 286 § 1, art. 296 § 1–3, art. 296a § 1, 2 i 4, art. 299 § 1–6 oraz art. 310 § 1, 2 i 4 Kodeksu karnego,
- 2a) określonych w art. 46 ust. 1, 2 i 4, art. 47 oraz art. 48 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857, z późn. zm.),
- 3) przeciwko obrotowi gospodarczemu, określonych w art. 297–306 Kodeksu karnego, powodujących szkodę majątkową lub skierowanych przeciwko mieniu, jeżeli wysokość szkody lub wartość mienia przekracza pięćdziesięciokrotną wysokość najniższego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie odrębnych przepisów,
- 3a) przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, gdy pokrzywdzonym jest małoletni albo gdy treści pornograficzne, o których mowa w art. 202 Kodeksu karnego, obejmują udział małoletniego,
- 4) skarbowych, jeżeli wartość przedmiotu czynu lub uszczuplenie należności publicznoprawnej przekraczają pięćdziesięciokrotną wysokość najniższego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie odrębnych przepisów,
- 4a) skarbowych, o których mowa w art. 107 § 1 Kodeksu karnego skarbowego,
- 5) nielegalnego wytwarzania, posiadania lub obrotu bronią, amunicją, materiałami wybuchowymi, środkami odurzającymi lub substancjami psychotropowymi albo ich prekursorami oraz materiałami jądrowymi i promieniotwórczymi,
- 6) określonych w art. 8 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 554, z późn. zm.),

7) określonych w art. 43–46 ustawy z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. Nr 169, poz. 1411, z 2009 r. Nr 141, poz. 1149, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654),

8) ściganych na mocy umów i porozumień międzynarodowych, gdy inne środki okazały się bezskuteczne albo będą nieprzydatne, sąd okręgowy może, w drodze postanowienia, zarządzić kontrolę operacyjną, na pisemny wniosek Komendanta Głównego Policji, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, albo na pisemny wniosek komendanta wojewódzkiego Policji, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody prokuratora okręgowego właściwego ze względu na siedzibę składającego wniosek organu Policji.

1a. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, przedstawia się wraz z materiałami uzasadniającymi potrzebę zastosowania kontroli operacyjnej.

2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, wydaje sąd okręgowy właściwy miejscowo ze względu na siedzibę składającego wniosek organu Policji.

3. W przypadkach niecierpiących zwłoki, jeżeli mogłoby to spowodować utratę informacji lub zatarcie albo zniszczenie dowodów przestępstwa, Komendant Główny Policji lub komendant wojewódzki Policji może zarządzić, po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego prokuratora, o którym mowa w ust. 1, kontrolę operacyjną, zwracając się jednocześnie do właściwego miejscowo sądu okręgowego z wnioskiem o wydanie postanowienia w tej sprawie. W razie nieudzielenia przez sąd zgody w terminie 5 dni od dnia zarządzenia kontroli operacyjnej, organ zarządzający wstrzymuje kontrolę operacyjną oraz dokonuje protokolarnego, komisyjnego zniszczenia materiałów zgromadzonych podczas jej stosowania.

4. (uchylony).

5. W przypadku potrzeby zarządzenia kontroli operacyjnej wobec osoby podejrzanej lub oskarżonego, we wniosku organu Policji, o którym mowa w ust. 1, o zarządzenie kontroli operacyjnej zamieszcza się informację o toczącym się wobec tej osoby postępowaniu.

6. Kontrola operacyjna prowadzona jest niejawnie i polega na:

1) kontrolowaniu treści korespondencji;

2) kontrolowaniu zawartości przesyłek;

3) stosowaniu środków technicznych umożliwiających uzyskiwanie w sposób niejawnie informacji i dowodów oraz ich utrwalanie, a w szczególności treści rozmów telefonicznych i innych informacji przekazywanych za pomocą sieci telekomunikacyjnych.

7. Wniosek organu Policji, o którym mowa w ust. 1, o zarządzenie przez sąd okręgowy kontroli operacyjnej powinien zawierać w szczególności:

1) numer sprawy i jej kryptonim, jeżeli został jej nadany;

2) opis przestępstwa z podaniem, w miarę możliwości, jego kwalifikacji prawnej;

3) okoliczności uzasadniające potrzebę zastosowania kontroli operacyjnej, w tym stwierdzonej bezskuteczności lub nieprzydatności innych środków;

4) dane osoby lub inne dane, pozwalające na jednoznaczne określenie podmiotu lub przedmiotu, wobec którego stosowana będzie kontrola operacyjna, ze wskazaniem miejsca lub sposobu jej stosowania;

5) cel, czas i rodzaj prowadzonej kontroli operacyjnej, o której mowa w ust. 6.

8. Kontrolę operacyjną zarządza się na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Sąd okręgowy może, na pisemny wniosek Komendanta Głównego Policji lub komendanta wojewódzkiego Policji, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego prokuratora, o którym mowa w ust. 1, na okres nie dłuższy niż kolejne 3 miesiące, wydać postanowienie o jednorazowym przedłużeniu kontroli operacyjnej, jeżeli nie ustały przyczyny tej kontroli.

9. W uzasadnionych przypadkach, gdy podczas stosowania kontroli operacyjnej pojawią się nowe okoliczności istotne dla zapobieżenia lub wykrycia przestępstwa albo ustalenia sprawców i uzyskania dowodów przestępstwa, sąd okręgowy, na pisemny wniosek Komendanta Głównego Policji, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, może wydać postanowienie o kontroli operacyjnej przez czas oznaczony również po upływie okresów, o których mowa w ust. 8.

10. Do wniosków, o których mowa w ust. 3, 8 i 9, stosuje się odpowiednio ust. 1a i 7. Sąd przed wydaniem postanowienia, o którym mowa w ust. 1, 3, 8 i 9, zapoznaje się z materiałami uzasadniającymi wniosek, w szczególności zgromadzonymi podczas stosowania kontroli operacyjnej zarządzanej w tej sprawie.

11. Wnioski, o których mowa w ust. 1, 3–5, 8 i 9, sąd okręgowy rozpoznaje jednoosobowo, przy czym czynności sądu związane z rozpoznawaniem tych wniosków powinny być realizowane w warunkach przewidzianych dla przekazywania, przechowywania i udostępniania informacji niejawnych oraz z odpowiednim zastosowaniem przepisów wydanych na podstawie art. 181 § 2 Kodeksu postępowania karnego. W posiedzeniu sądu może wziąć udział wyłącznie prokurator i przedstawiciel organu Policji wnoszącego o zarządzanie kontroli operacyjnej.

12. Podmioty wykonujące działalność telekomunikacyjną oraz podmioty świadczące usługi pocztowe są obowiązane do zapewnienia na własny koszt warunków technicznych i organizacyjnych umożliwiających prowadzenie przez Policję kontroli operacyjnej.

13. Kontrola operacyjna powinna być zakończona niezwłocznie po ustaniu przyczyn jej zarządzania, najpóźniej jednak z upływem okresu, na który została wprowadzona.

14. Organ policji, o którym mowa w ust. 1, informuje właściwego prokuratora o wynikach kontroli operacyjnej po jej zakończeniu, a na jego żądanie również o przebiegu tej kontroli.

15. W przypadku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego Komendant Główny Policji lub komendant wojewódzki Policji przekazuje prokuratorowi, o którym mowa w ust. 1, wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania kontroli operacyjnej. W postępowaniu przed sądem, w odniesieniu do tych materiałów, stosuje się odpowiednio art. 393 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania karnego.

15a. Wykorzystanie dowodu uzyskanego podczas stosowania kontroli operacyjnej jest dopuszczalne wyłącznie w postępowaniu karnym w sprawie o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, w stosunku do którego jest dopuszczalne stosowanie takiej kontroli przez jakikolwiek uprawniony podmiot.

15b. Prokurator, o którym mowa w ust. 1, podejmuje decyzję o zakresie

i sposobie wykorzystania przekazanych materiałów. Art. 238 § 3–5 oraz art. 239 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

15c. Jeżeli w wyniku stosowania kontroli operacyjnej uzyskano dowód popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, w stosunku do którego można zarządzić kontrolę operacyjną, popełnionego przez osobę, wobec której była stosowana kontrola operacyjna, innego niż objęte zarządzeniem kontroli operacyjnej, albo popełnionego przez inną osobę, o zgodzie na jego wykorzystanie w postępowaniu karnym orzeka postanowieniem sąd, który zarządził kontrolę operacyjną albo wyraził na nią zgodę w trybie określonym w ust. 3, na wniosek prokuratora, o którym mowa w ust. 1.

15d. Wniosek, o którym mowa w ust. 15c, prokurator kieruje do sądu nie później niż w ciągu miesiąca od dnia otrzymania materiałów zgromadzonych podczas stosowania kontroli operacyjnej, przekazanych mu przez organ Policji niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 2 miesięcy od dnia zakończenia tej kontroli.

15e. Sąd wydaje postanowienie, o którym mowa w ust. 15c, w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku przez prokuratora.

16. Osobie, wobec której kontrola operacyjna była stosowana, nie udostępnia się materiałów zgromadzonych podczas trwania tej kontroli. Przepis nie narusza uprawnień wynikających z art. 321 Kodeksu postępowania karnego.

17. Zgromadzone podczas stosowania kontroli operacyjnej materiały niezawierające dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub dowodów mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego podlegają niezwłocznemu, protokolarnemu i komisyjnemu zniszczeniu. Zniszczenie materiałów zarządza organ Policji, który wnioskował o zarządzenie kontroli operacyjnej.

17a. O wydaniu i wykonaniu zarządzenia dotyczącego zniszczenia materiałów, o których mowa w ust. 17, organ Policji jest obowiązany do niezwłocznego poinformowania prokuratora, o którym mowa w ust. 1.

18. (uchylony).

19. (uchylony).

20. Na postanowienia sądu w przedmiocie kontroli operacyjnej, o których mowa w ust. 1, 3, 8 i 9, przysługuje zażalenie organowi Policji, który złożył wniosek o wydanie tego postanowienia. Do zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

21. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz ministrem właściwym do spraw łączności, określi, w drodze rozporządzenia, sposób dokumentowania kontroli operacyjnej oraz przechowywania i przekazywania wniosków i zarządzeń, a także przechowywania, przekazywania oraz przetwarzania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas stosowania tej kontroli, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów oraz wzory stosowanych druków i rejestrów.

22. Minister właściwy do spraw wewnętrznych przedstawia corocznie Sejmowi i Senatowi informację o działalności określonej w ust. 1–21, w tym informacje i dane, o których mowa w art. 20 ust. 3. Informacja powinna być przedstawiona Sejmowi i Senatowi do dnia 30 czerwca roku następnego po roku nią objętym.

Art. 19a.

1. W sprawach o przestępstwa określone w art. 19 ust. 1 czynności operacyjno-rozpoznawcze zmierzające do sprawdzenia uzyskanych wcześniej wiarygodnych informacji o przestępstwie oraz ustalenia sprawców i uzyskania dowodów przestępstwa mogą polegać na dokonaniu w sposób niejawni nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przepadkowi, albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także przyjęciu lub wręczeniu korzyści majątkowej.

2. Czynności operacyjno-rozpoznawcze, o których mowa w ust. 1, mogą polegać także na złożeniu propozycji nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przepadkowi, albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej.

3. Komendant Główny Policji lub komendant wojewódzki Policji może zarządzić, na czas określony, czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, po uzyskaniu pisemnej zgody prokuratora okręgowego właściwego ze względu na siedzibę organu Policji składającego wniosek, którego na bieżąco informuje o wynikach przeprowadzonych czynności. Prokurator może zarządzić zaniechanie czynności w każdym czasie.

3a. Przed wydaniem pisemnej zgody prokurator zapoznaje się z materiałami uzasadniającymi przeprowadzenie czynności, o których mowa w ust. 1 i 2.

4. Czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, zarządza się na czas nie dłuższy niż 3 miesiące. Komendant Główny Policji lub komendant wojewódzki Policji może, po uzyskaniu pisemnej zgody prokuratora, o którym mowa w ust. 3, jednorazowo przedłużyć stosowanie czynności na czas nie dłuższy niż kolejne 3 miesiące, jeżeli nie ustały przyczyny ich zarządzenia. Przepis ust. 3a stosuje się odpowiednio.

5. W uzasadnionych przypadkach, gdy podczas stosowania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, pojawią się nowe okoliczności istotne dla sprawdzenia uzyskanych wcześniej wiarygodnych informacji o przestępstwie oraz ustalenia sprawców i uzyskania dowodów przestępstwa, Komendant Główny Policji lub komendant wojewódzki Policji może, po uzyskaniu pisemnej zgody prokuratora, o którym mowa w ust. 3, zarządzić kontynuowanie czynności przez czas oznaczony również po upływie okresów, o których mowa w ust. 4. Przepis ust. 3a stosuje się odpowiednio.

6. Czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą być niejawnie rejestrowane za pomocą urządzeń służących do rejestracji obrazu lub dźwięku. 7. W przypadku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego Komendant Główny Policji lub komendant wojewódzki Policji przekazuje prokuratorowi okręgowemu, o którym mowa w ust. 3, wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2. W postępowaniu przed sądem, w odniesieniu do tych materiałów, stosuje się odpowiednio art. 393 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania karnego.

8. Zgromadzone podczas stosowania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, materiały niezawierające dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub dowodów mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego

podlegają niezwłocznemu, protokolarnemu i komisijnemu zniszczeniu. Zniszczenie materiałów zarządza organ Policji, który wnioskuje o zarządzenie czynności.

8a. O wydaniu i wykonaniu zarządzenia dotyczącego zniszczenia materiałów, o których mowa w ust. 8, organ Policji jest obowiązany do niezwłocznego poinformowania prokuratora, o którym mowa w ust. 3.

9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, a także przekazywania, przetwarzania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas stosowania tych czynności, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów oraz wzory stosowanych druków i rejestrów.

Art. 19b.

1. W celu udokumentowania przestępstw, o których mowa w art. 19 ust. 1, albo ustalenia tożsamości osób uczestniczących w tych przestępstwach lub przejęcia przedmiotów przestępstwa Komendant Główny Policji lub komendant wojewódzki Policji może zarządzić niejawne nadzorowanie wytwarzania, przemieszczania, przechowywania i obrotu przedmiotami przestępstwa, jeżeli nie stworzy to zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego.

2. O zarządzeniu, o którym mowa w ust. 1, zawiadamia się niezwłocznie prokuratora okręgowego, właściwego ze względu na siedzibę zarządzającego dokonanie czynności organu Policji. Prokurator może nakazać zaniechanie czynności w każdym czasie.

3. Organ Policji, o którym mowa w ust. 1, bieżąco informuje prokuratora okręgowego o wynikach przeprowadzonych czynności.

4. Stosownie do zarządzenia, o którym mowa w ust. 1, organy i instytucje publiczne oraz przedsiębiorcy są obowiązani dopuścić do dalszego przewozu przesyłki zawierające przedmioty przestępstwa w stanie nienaruszonym lub po ich usunięciu albo zastąpieniu w całości lub w części.

5. W przypadku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego Komendant Główny Policji lub komendant wojewódzki Policji przekazuje prokuratorowi, o którym mowa w ust. 2, wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania czynności, o których mowa w ust. 1. W postępowaniu przed sądem, w odniesieniu do tych materiałów, stosuje się odpowiednio art. 393 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania karnego.

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów oraz wzory stosowanych druków i rejestrów.

Art. 20.

1. Policja, z zachowaniem ograniczeń wynikających z art. 19, może uzyskiwać informacje, w tym także niejawnie, gromadzić je, sprawdzać oraz przetwarzać.

2. (uchylony).

2a. Policja może pobierać, uzyskiwać, gromadzić, przetwarzać i wykorzystywać w celu realizacji zadań ustawowych informacje, w tym dane osobowe, o następujących osobach, także bez ich wiedzy i zgody:

- 1) osobach podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego;
- 2) nieletnich dopuszczających się czynów zabronionych przez ustawę jako przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego;
- 3) osobach o nieustalonej tożsamości lub usiłujących ukryć swoją tożsamość;
- 4) osobach stwarzających zagrożenie, o których mowa w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób;
- 5) osobach poszukiwanych.

2aa. Policja, w celu realizacji zadań ustawowych, może pobierać, uzyskiwać, gromadzić, przetwarzać, sprawdzać i wykorzystywać informacje, w tym dane osobowe, uzyskane lub przetwarzane przez organy innych państw oraz przez Międzynarodową Organizację Policji Kryminalnych – INTERPOL.

2ab. Policja może przekazywać informacje, w tym dane osobowe, służące zapobieganiu lub zwalczaniu przestępczości organom innych państw lub Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnych – INTERPOL, o których mowa w ust. 2aa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 16 września 2011 r. o wymianie informacji z organami ścigania państw członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 230, poz. 1371), w prawie Unii Europejskiej i w postanowieniach umów międzynarodowych.

2b. Informacje, o których mowa w ust. 1, 2a, 2aa i 2ab, dotyczą osób, o których mowa w ust. 2a i mogą obejmować:

- 1) dane osobowe, o których mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, z tym że dane dotyczące kodu genetycznego obejmują informacje wyłącznie o niekodującej części DNA;
- 2) odciski linii papilarnych;
- 3) zdjęcia, szkice i opisy wizerunku;
- 4) cechy i znaki szczególne, pseudonimy;
- 5) informacje o: a) miejscu zamieszkania lub pobytu, b) wykształceniu, zawodzie, miejscu i stanowisku pracy oraz sytuacji materialnej i stanie majątku, c) dokumentach i przedmiotach, którymi sprawca się posługuje, d) sposobie działania sprawcy, jego środowisku i kontaktach, e) sposobie zachowania się sprawcy wobec osób pokrzywdzonych.

2c. Informacji, o których mowa w ust. 2a, nie pobiera się, w przypadku gdy nie mają one przydatności wykrywczej, dowodowej lub identyfikacyjnej w prowadzonym postępowaniu.

3. Jeżeli jest to konieczne dla skutecznego zapobieżenia przestępstwom określonym w art. 19 ust. 1 lub ich wykrycia albo ustalenia sprawców i uzyskania dowodów, Policja może korzystać z informacji dotyczących umów ubezpieczenia, a w szczególności z przetwarzanych przez zakłady ubezpieczeń danych podmiotów, w tym osób, które zawarły umowę ubezpieczenia, a także przetwarzanych

przez banki informacji stanowiących tajemnicę bankową.

4. Informacje i dane, o których mowa w ust. 3, oraz informacje związane z przekazywaniem tych informacji i danych podlegają ochronie przewidzianej w przepisach o ochronie informacji niejawnych i mogą być udostępniane jedynie policjantom prowadzącym czynności w danej sprawie i ich przełożonym, uprawnionym do sprawowania nadzoru nad prowadzonymi przez nich w tej sprawie czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi. Akta zawierające te informacje i dane udostępnia się ponadto wyłącznie sądom i prokuratorom, jeżeli następuje to w celu ścigania karnego.

5. Informacje i dane, o których mowa w ust. 3, udostępnia się na podstawie postanowienia wydanego na pisemny wniosek Komendanta Głównego Policji albo komendanta wojewódzkiego Policji przez sąd okręgowy właściwy miejscowo ze względu na siedzibę wnioskującego organu.

6. Wniosek, o którym mowa w ust. 5, powinien zawierać:

- 1) numer sprawy i jej kryptonim, jeżeli został ustalony;
- 2) opis przestępstwa z podaniem, w miarę możliwości, jego kwalifikacji prawnej;
- 3) okoliczności uzasadniające potrzebę udostępnienia informacji i danych;
- 4) wskazanie podmiotu, którego informacje i dane dotyczą;
- 5) podmiot zobowiązany do udostępnienia informacji i danych;
- 6) rodzaj i zakres informacji i danych.

7. Po rozpatrzeniu wniosku sąd, w drodze postanowienia, wyraża zgodę na udostępnienie informacji i danych wskazanego podmiotu, określając ich rodzaj i zakres, podmiot zobowiązany do ich udostępnienia oraz organ Policji uprawniony do zwrócenia się o przekazanie informacji i danych albo odmawia udzielenia zgody na udostępnienie informacji i danych. Przepis art. 19 ust. 11 stosuje się odpowiednio.

8. Na postanowienie sądu, o którym mowa w ust. 7, przysługuje zażalenie organowi Policji, wnioskującemu o wydanie postanowienia.

9. Uprawniony przez sąd organ Policji pisemnie informuje podmiot zobowiązany do udostępnienia informacji i danych o rodzaju i zakresie informacji i danych, które mają być udostępnione, podmiocie, którego informacje i dane dotyczą, oraz o osobie policjanta upoważnionego do ich odbioru.

10. W terminie do 90 dni od dnia przekazania informacji i danych, o których mowa w ust. 3, Policja, z zastrzeżeniem ust. 11 i 12, informuje podmiot, o którym mowa w ust. 6 pkt 4, o postanowieniu sądu wyrażającym zgodę na udostępnienie informacji i danych.

11. Sąd, który wydał postanowienie o udostępnieniu informacji i danych, na wniosek Komendanta Głównego Policji, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, może zawiesić, w drodze postanowienia, na czas oznaczony, z możliwością dalszego przedłużania, obowiązek, o którym mowa w ust. 10, jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że poinformowanie podmiotu, o którym mowa w ust. 6 pkt 4, może zaszkodzić wynikom podjętych czynności operacyjno-rozpoznawczych. Przepis art. 19 ust. 11 stosuje się odpowiednio.

12. Jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 10 lub 11, zostało wszczęte postępowanie przygotowawcze, podmiot wskazany w ust. 6 pkt 4 jest powiadamiany o postanowieniu sądu o udostępnieniu informacji i danych przez prokuratora lub, na jego polecenie, przez Policję przed zamknięciem postępowania przygoto-

wawczego albo niezwłocznie po jego umorzeniu.

13. Jeżeli informacje i dane, o których mowa w ust. 3, nie dostarczyły podstaw do wszczęcia postępowania przygotowawczego, organ wnioskujący o wydanie postanowienia pisemnie zawiadamia o tym podmiot, który informacje i dane przekazał.

14. Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkody wyrządzone naruszeniem przepisów ust. 4 na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

15. Policja w celu zapobieżenia lub wykrycia przestępstw oraz identyfikacji osób może uzyskiwać, gromadzić i przetwarzać informacje, w tym również dane osobowe ze zbiorów prowadzonych na podstawie odrębnych przepisów przez organy władzy publicznej, a w szczególności z Krajowego Rejestru Karnego oraz rejestru PESEL, w tym również ze zbiorów, w których przetwarza się informacje, obejmujące dane osobowe, uzyskane w wyniku wykonywania przez te organy czynności operacyjno-rozpoznawczych. Administratorzy danych gromadzonych w tych rejestrach są obowiązani do nieodpłatnego ich udostępniania.

16. Organy władzy publicznej prowadzące rejestry, o których mowa w ust. 15, mogą, w drodze decyzji, wyrazić zgodę na udostępnianie za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych informacji zgromadzonych w rejestrach jednostkom organizacyjnym Policji, bez konieczności składania pisemnych wniosków, jeżeli jednostki te:

- 1) posiadają urządzenia umożliwiające odnotowanie w systemie, kto, kiedy, w jakim celu oraz jakie dane uzyskał;
- 2) posiadają zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania;
- 3) jest to uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywania zadań albo prowadzonej działalności.

16a. Dane osobowe, o których mowa w ust. 2a, 2aa, 2ab i ust. 15, z wyjątkiem danych osobowych, o których mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, Policja może przetwarzać:

- 1) w innym celu niż ten, w którym dane te zostały pobrane, uzyskane, przekazane, udostępnione lub zgromadzone – jeżeli jest to niezbędne do realizacji zadań ustawowych Policji;
- 2) w celach historycznych, statystycznych lub innych naukowych – jeżeli dane te zostały zmodyfikowane w sposób uniemożliwiający przyporządkowanie numeru identyfikacyjnego albo określonych cech fizycznych, fizjologicznych, umysłowych, ekonomicznych, kulturowych lub społecznych określonej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej albo przyporządkowanie takie wymagałoby niewspółmiernych kosztów, czasu lub działań.

17. Dane osobowe zebrane w celu wykrycia przestępstwa przechowuje się przez okres niezbędny do realizacji ustawowych zadań Policji. Organy Policji dokonują weryfikacji tych danych po zakończeniu sprawy, w ramach której dane te zostały wprowadzone do zbioru, a ponadto nie rzadziej niż co 10 lat od dnia uzyskania lub pobrania informacji, usuwając zbędne dane.

17a. Dane osobowe uznane za zbędne można przekształcić w sposób uniemożliwiający przyporządkowanie poszczególnych informacji osobistych lub rzeczowych do określonej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej albo w taki sposób, iż przyporządkowanie takie wymagałoby niewspółmiernych kosztów, czasu lub działań.

17b. Dane osobowe, o których mowa w ust. 17, usuwa się, jeżeli organ Policji powziął wiarygodną informację, że:

- 1) czynu stanowiącego podstawę wprowadzenia informacji do zbioru nie popełniono albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia;
- 2) zdarzenie lub okoliczność, w związku z którymi wprowadzono informacje do zbioru, nie ma znamion czynu zabronionego;
- 3) osoba, której dane dotyczą, została uniewinniona prawomocnym wyrokiem sądu.

18. Dane osobowe ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, partyjną lub związkową oraz dane o stanie zdrowia, nałogach lub życiu seksualnym osób podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego, które nie zostały skazane za te przestępstwa, podlegają komisijnemu i protokolarnemu zniszczeniu niezwłocznie po uprawomocnieniu się stosownego orzeczenia.

19. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb gromadzenia, sposoby przetwarzania informacji, w tym danych osobowych, o których mowa w ust. 2a, 2aa i 2ab, w zbiorach danych, rodzaje służb policyjnych uprawnionych do korzystania z tych zbiorów, wzory dokumentów obowiązujących przy przetwarzaniu danych oraz sposób oceny danych pod kątem ich przydatności w prowadzonych postępowaniach, uwzględniając potrzebę ochrony danych przed nieuprawnionym dostępem i przesłanki zaniechania zbierania określonych rodzajów informacji, a w przypadku informacji, o których mowa w ust. 2aa i 2ab, uwzględniając konieczność dostosowania się do wymogów określonych przez organy innych państw lub przez Międzynarodową Organizację Policji Kryminalnych – INTERPOL wskazane w ust. 2aa w związku z pobieraniem lub uzyskiwaniem tych informacji.

Art. 20a.

1. W związku z wykonywaniem zadań wymienionych w art. 1 ust. 2 Policja zapewnia ochronę form i metod realizacji zadań, informacji oraz własnych obiektów i danych identyfikujących policjantów.

2. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych policjanci mogą posługiwać się dokumentami, które uniemożliwiają ustalenie danych identyfikujących policjanta oraz środków, którymi posługuje się przy wykonywaniu zadań służbowych.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach przepis ust. 2 może mieć zastosowanie do osób, o których mowa w art. 22 ust. 1.

3a. Nie popełnia przestępstwa:

- 1) kto poleca sporządzenie lub kieruje sporządzeniem dokumentów, o których mowa w ust. 2 i 3;
- 2) kto sporządza dokumenty, o których mowa w ust. 2 i 3;
- 3) kto udziela pomocy w sporządzeniu dokumentów, o których mowa w ust. 2 i 3;
- 4) policjant lub osoba wymieniona w ust. 3, jeżeli dokumentami, o których mowa w ust. 2 i 3, posługują się przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych.

3b. Organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego obowiązane są do udzielania Policji, w granicach swojej właściwości, niezbędnej pomocy w zakresie wydawania i zabezpieczania dokumentów, o których mowa w ust. 2 i 3.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb wydawania, posługiwania się, a także przechowywania

dokumentów, o których mowa w ust. 2 i 3, uwzględniając rodzaje dokumentów i cel, w jakim są wydawane, organy i osoby uprawnione do wydawania, posługiwania się i przechowywania dokumentów, czas, na jaki wydawane są dokumenty, czynności zapewniające ochronę dokumentów oraz ich sposób przechowywania i ewidencji.

Art. 20b.

Udzielenie informacji o szczegółowych formach, zasadach i organizacji czynności operacyjno-rozpoznawczych, a także o prowadzonych czynnościach oraz o stosowanych środkach i metodach ich realizacji może nastąpić wyłącznie w przypadku, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego w związku z wykonywaniem tych czynności. W takim przypadku udzielenie informacji następuje w trybie określonym w art. 9 ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o niektórych uprawnieniach pracowników urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz funkcjonariuszy i pracowników urzędów nadzorowanych przez tego ministra (Dz. U. Nr 106, poz. 491, z późn. zm.).

Art. 20c.

1. W celu zapobiegania lub wykrywania przestępstw Policja może mieć udostępniane dane, o których mowa w art. 180c i 180d ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800, z późn. zm.), zwane dalej „danymi telekomunikacyjnymi”, oraz może je przetwarzać.

2. Podmiot prowadzący działalność telekomunikacyjną udostępnia nieodpłatnie dane telekomunikacyjne:

- 1) policjantowi wskazanemu w pisemnym wniosku Komendanta Głównego Policji lub komendanta wojewódzkiego Policji albo osoby przez nich upoważnionej;
- 2) na ustne żądanie policjanta posiadającego pisemne upoważnienie osób, o których mowa w pkt 1;
- 3) za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej policjantowi posiadającemu pisemne upoważnienie osób, o których mowa w pkt 1.

2a. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, udostępnianie danych telekomunikacyjnych odbywa się bez udziału pracowników podmiotu prowadzącego działalność telekomunikacyjną lub przy niezbędnym ich udziale, jeżeli możliwość taka jest przewidziana w porozumieniu zawartym pomiędzy Komendantem Głównym Policji a tym podmiotem.

3. (uchylony).

4. (uchylony).

5. Udostępnienie Policji danych telekomunikacyjnych może nastąpić za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej jeżeli:

- 1) wykorzystywane sieci telekomunikacyjne zapewniają:
 - a) możliwość ustalenia osoby uzyskującej dane, ich rodzaju oraz czasu, w którym zostały uzyskane,
 - b) zabezpieczenie techniczne i organizacyjne uniemożliwiające osobie nieuprawnionej dostęp do danych;
- 2) jest to uzasadnione specyfiką lub zakresem zadań wykonywanych przez jed-

nostki organizacyjne Policji albo prowadzonych przez nie czynności.

6. Materiały uzyskane w wyniku czynności podjętych na podstawie ust. 2, które zawierają informacje mające znaczenie dla postępowania karnego, Policja przekazuje właściwemu miejscowo i rzeczowo prokuratorowi.

7. Materiały uzyskane w wyniku czynności podjętych na podstawie ust. 2, które nie zawierają informacji mających znaczenie dla postępowania karnego, podlegają niezwłocznemu komisijnemu i protokolarnemu zniszczeniu.

8. (uchylony).

Art. 20d.

1. Dane dotyczące osób korzystających z usług pocztowych oraz dane dotyczące faktu i okoliczności świadczenia lub korzystania z tych usług mogą być ujawnione Policji i przez nią przetwarzane wyłącznie w celu zapobiegania lub wykrywania przestępstw oraz ich sprawców.

2. Ujawnianie danych, o których mowa w ust. 1, następuje na:

- 1) pisemny wniosek Komendanta Głównego Policji lub Komendanta Wojewódzkiego;
- 2) żądanie policjanta posiadającego pisemne upoważnienie osób, o których mowa w pkt 1.

3. Podmioty uprawnione do świadczenia usług pocztowych, na podstawie ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. poz. 1529) są obowiązane do udostępniania danych, określonych w ust. 1, policjantom wskazanym we wniosku organu Policji.

Art. 20e.

1. System Wspomagania Dowodzenia Policji, zwany dalej „SWD Policji”, stanowi system teleinformatyczny wspierający wykonywanie zadań ustawowych przez jednostki organizacyjne Policji, jak również przyjmowanie zgłoszeń alarmowych z centrów powiadamiania ratunkowego, o których mowa w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o systemie powiadamiania ratunkowego (Dz. U. poz. 1635).

2. Komendant Główny Policji zapewnia utrzymanie, rozbudowę oraz modyfikację SWD Policji.

3. Utrzymanie, rozbudowa i modyfikacje SWD Policji są finansowane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, parametry funkcjonalne SWD Policji, sposób jego funkcjonowania w sytuacjach awaryjnych oraz sposób utrzymania, mając na uwadze potrzebę zapewnienia optymalnego poziomu współpracy między systemem teleinformatycznym systemu powiadamiania ratunkowego i SWD Policji.

Art. 21.

1. Udzielanie informacji o osobie, uzyskanych w czasie wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz w trybie, o którym mowa w art. 14 ust. 4, dozwolone jest wyłącznie na żądanie sądu lub prokuratora, a wykorzystanie tych informacji może nastąpić tylko w celu ścigania karnego.

2. Zakaz określony w ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli ustawa nakłada obowiązek lub umożliwia udzielenie takich informacji określonemu organowi albo obowiązek taki wynika z umów lub porozumień międzynarodowych, a także w przypadkach, gdy zatajenie takiej informacji prowadziłoby do zagrożenia życia

lub zdrowia innych osób.

3. (uchylony).

4. (uchylony).

Art. 21a.

1. Komendant Główny Policji prowadzi bazę danych zawierającą informacje o wynikach analizy kwasu dezoksyrybonukleinowego (DNA), zwaną dalej „bazą danych DNA”, i jest jej administratorem w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych.

2. W bazie danych DNA gromadzi się i przetwarza:

1) informacje, o których mowa w ust. 1, w odniesieniu do:

- a) osób wymienionych w art. 74 i 192a Kodeksu postępowania karnego,
- b) osób o nieustalonej tożsamości oraz osób usiłujących ukryć swoją tożsamość,
- c) zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości,
- d) śladów nieznanymi sprawców przestępstw,
- e) osób stwarzających zagrożenie, o których mowa w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób;

2) dane dotyczące osób, o których mowa w pkt 1 lit. a i e, obejmujące:

- a) imiona, nazwiska lub pseudonimy,
- b) imiona i nazwiska rodowe rodziców tych osób,
- c) datę i miejsce urodzenia,
- d) oznaczenie i cechy identyfikacyjne dokumentu tożsamości,
- e) adres zamieszkania,
- f) numer ewidencyjny PESEL,
- g) obywatelstwo i płeć.

3. Łącznie z bazą danych DNA prowadzi się zbiory próbek pobranych od osoby albo ze zwłok ludzkich, w celu przeprowadzenia analizy kwasu dezoksyrybonukleinowego (DNA), w postaci wymazów ze śluzówki policzków, krwi, cebulek włosów lub wydzielin, a w odniesieniu do zwłok ludzkich materiał biologiczny w postaci próbki z tkanek, zwane dalej „próbkami biologicznymi”.

4. Komendant Główny Policji dokonuje weryfikacji danych zgromadzonych w bazie danych DNA, stosując odpowiednio przepis art. 20 ust. 17.

Art. 21b.

Informacje, o których mowa w art. 21a ust. 1, wprowadza się do bazy danych DNA na podstawie zarządzenia:

1) organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze lub sądu – w przypadku analizy kwasu dezoksyrybonukleinowego (DNA) przeprowadzonej w związku z postępowaniem karnym, postępowaniem w sprawach nieletnich lub postępowaniem określonym w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób;

2) właściwego miejscowo organu Policji – w przypadku osób o nieustalonej tożsamości, osób usiłujących ukryć swoją tożsamość oraz zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości.

Art. 21c.

Informacji zgromadzonych w bazie danych DNA udziela się bezpłatnie organom prowadzącym postępowanie karne oraz organom Policji prowadzącym czynności identyfikacyjne.

Art. 21d.

1. Próbkę biologiczną i informacje dotyczące wyników analizy kwasu dezoksyrybonukleinowego (DNA) są przechowywane w bazie danych DNA przez okres 20 lat i wykorzystywane w celu zwalczania przestępstw oraz w celach identyfikacji osób i zwłok.

2. Próbkę biologiczną i informacje dotyczące wyników analizy kwasu dezoksyrybonukleinowego (DNA) podejrzanych, oskarżonych lub skazanych w związku z popełnieniem zbrodni lub występków określonych w rozdziałach XVI –XX, XXV i XXXV Kodeksu karnego, osób określonych w art. 94 § 1 Kodeksu karnego, a także osób stwarzających zagrożenie, o których mowa w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób, mogą być przechowywane w bazie danych DNA przez okres do 35 lat.

Art. 21e.

Usunięcia informacji, o których mowa w art. 21a ust. 1, z bazy danych DNA oraz zniszczenia próbek biologicznych dokonuje komisja powołana przez Komendanta Głównego Policji sporządzając z tych czynności protokół, w stosunku do osób:

- 1) które zostały uniewinnione lub wobec których umorzono postępowanie karne – niezwłocznie po uprawomocnieniu się stosownego orzeczenia;
- 2) wobec których postępowanie karne warunkowo umorzono – po upływie 6 miesięcy od dnia zakończenia okresu próby wyznaczonego przez sąd;
- 3) wobec których postępowanie umorzono na podstawie przepisów o świadczeniu koronnym – po upływie roku od dnia uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu;
- 4) o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 3a lit. b oraz zwłok ludzkich, których tożsamość została ustalona.

Art. 21f.

1. SWD Policji uzyskuje nieodpłatnie, za pośrednictwem centralnego punktu systemu powiadamiania ratunkowego, o którym mowa w art. 78 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, informacje dotyczące lokalizacji zakończenia sieci, z którego zostało wykonane połączenie do numeru alarmowego 112 albo innego numeru alarmowego, oraz dane dotyczące abonenta, o których mowa w art. 78 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne.

2. SWD Policji uzyskuje nieodpłatnie dostęp do danych przestrzennych i związanych z nimi usług, udostępnianych za pośrednictwem systemu, o którym mowa w art. 40 ust. 3e ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2010 r. Nr 193, poz. 1287, z późn. zm.).

Art. 21g.

1. Policja może przetwarzać dane uzyskane w związku z obsługą zgłoszenia alarmowego, o której mowa w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o systemie powiadamiania ratunkowego, w tym dane osoby zgłaszającej i innych osób, których zgłoszenie dotyczy.
2. Komendant Główny Policji jest administratorem danych przetwarzanych w SWD Policji w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych.
3. Komendant Główny Policji może upoważnić kierowników jednostek organizacyjnych Policji do udzielania i cofania, w jego imieniu, upoważnień do przetwarzania danych osobowych w SWD Policji dla osób uczestniczących w przetwarzaniu tych danych.
4. Kierownik jednostki organizacyjnej Policji, o którym mowa w ust. 3, tworzy i aktualizuje ewidencję osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych w SWD Policji.
5. W odniesieniu do danych, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się obowiązku określonego w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych.

Art. 22.

1. Policja przy wykonywaniu swych zadań może korzystać z pomocy osób niebędących policjantami. Zabronione jest ujawnianie danych o osobie udzielającej pomocy Policji, w zakresie czynności operacyjno-rozpoznawczych.
 - 1a. Ujawnienie danych o osobie, o której mowa w ust. 1, może nastąpić jedynie w przypadkach i trybie określonych w art. 9 ustawy, o której mowa w art. 20b.
 - 1b. Dane o osobie, o której mowa w ust. 1, mogą być ujawnione na żądanie prokuratora, także w razie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez tę osobę przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego w związku z wykonywaniem czynności operacyjno-rozpoznawczych; ujawnienie tych danych następuje w trybie określonym w art. 9 ustawy, o której mowa w art. 20b.
2. Za udzielenie pomocy, o której mowa w ust. 1, osobom niebędącym policjantami może być przyznane wynagrodzenie.
 - 2a. Koszty podejmowanych przez Policję czynności operacyjno-rozpoznawczych, w zakresie których ze względu na ochronę, o której mowa w art. 20a ust. 1–3, nie mogą być stosowane przepisy o finansach publicznych i rachunkowości, a także wynagrodzenia osób wymienionych w ust. 1, pokrywane są z tworzonego na ten cel funduszu operacyjnego.
3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze zarządzenia, zasady tworzenia i gospodarowania funduszem operacyjnym.
4. Jeżeli w czasie korzystania i w związku z korzystaniem przez Policję z pomocy osób, o których mowa w ust. 1, osoby te utraciły życie lub poniosły uszczerbek na zdrowiu albo szkodę w mieniu, odszkodowanie przysługuje na zasadach i w trybie określonych w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Rozdział 3a

Bandera i znaki rozpoznawcze

Zob. t.j. Dz. U. 2011, nr 287, poz. 1687 z późn. zm.

Rozdział 4

(uchylony)

Rozdział 5

Służba w Policji

Zob. t. j. Dz. U. 2011, nr 287, poz. 1687 z późn. zm.

Rozdział 6

Korpusy i stopnie policyjne

Zob. t. j. Dz. U. 2011, nr 287, poz. 1687 z późn. zm.

Rozdział 7

Obowiązki i prawa policjanta

Zob. t. j. Dz. U. 2011, nr 287, poz. 1687 z późn. zm.

Rozdział 8

Mieszkania funkcjonariuszy Policji

Zob. t. j. Dz. U. 2011, nr 287, poz. 1687 z późn. zm.

Rozdział 9

Uposażenie i inne świadczenia pieniężne policjantów

Zob. t. j. Dz. U. 2011, nr 287, poz. 1687 z późn. zm.

Rozdział 10

Odpowiedzialność dyscyplinarna i karna policjantów

Zob. t. j. Dz. U. 2011, nr 287, poz. 1687 z późn. zm.

Rozdział 10a

Kontyngenty policyjne wydzielone do realizacji zadań poza granicami państwa

Zob. t. j. Dz. U. 2011, nr 287, poz. 1687 z późn. zm.

Rozdział 10b

Realizacja wspólnych działań na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej

Zob. t. j. Dz. U. 2011, nr 287, poz. 1687 z późn. zm.

Rozdział 10c

Punkty kontaktowe wymiany informacji z państwami członkowskimi Unii Europejskiej oraz krajowe biuro do spraw odzyskiwania mienia

Zob. t. j. Dz. U. 2011, nr 287, poz. 1687 z późn. zm.

Rozdział 11

Przepisy przejściowe i końcowe

Zob. t. j. Dz. U. 2011, nr 287, poz. 1687 z późn. zm.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW Z DNIA 26 LIPCA 2005 R. W SPRAWIE SPOSOBU POSTĘPOWANIA PRZY WYKONYWANIU NIEKTÓRYCH UPRAWNIENÍ POLICJANTÓW

(Dz. U. 2005, nr 141, poz. 1186)

Na podstawie art. 15 ust. 8 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1 Przepisy ogólne

§ 1.

Rozporządzenie określa sposób postępowania oraz wzory dokumentów stosowanych przy wykonywaniu przez policjantów uprawnień określonych w art. 15 ust. 1 pkt 1, 2a, 3, 3a lit. b, pkt 3b, 5, 5a, 6 i 7 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, zwanej dalej „ustawą”:

- 1) legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości;
- 2) zatrzymywania osób:
 - a) pozbawionych wolności, które na podstawie zezwolenia właściwego organu opuściły areszt śledczy albo zakład karny i w wyznaczonym terminie nie powróciły do niego,
 - b) stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia;
- 3) pobierania od osób wymazu ze słuzówki policzków w celu identyfikacji osób o nieustalonej tożsamości oraz osób usiłujących ukryć swoją tożsamość, jeżeli ustalenie tożsamości w inny sposób nie jest możliwe;
- 4) pobierania materiału biologicznego ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości;
- 5) dokonywania kontroli osobistej, a także przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunku w portach i na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego, w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary;
- 6) obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych, a w przypadku czynności operacyjno-rozpoznawczych i administracyjno-porządkowych podejmowanych na podstawie ustawy - także i dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom;
- 7) żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej, a także zwracania się o niezbędną pomoc do innych jednostek gospodarczych i organizacji społecznych, w zakresie obowiązujących przepisów prawa;

8) zwracania się w nagłych wypadkach do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy, w ramach obowiązujących przepisów prawa.

§ 2.

1. Policjant, który przystępuje do czynności służbowych związanych z wykonywaniem uprawnień określonych w § 1 pkt 1-3, 5, 7 i 8, jest obowiązany podać swój stopień, imię i nazwisko w sposób umożliwiający odnotowanie tych danych, a także podstawę prawną i przyczynę podjęcia czynności służbowej.

2. Policjant nieumundurowany przy wykonywaniu uprawnień, o których mowa w ust. 1, innych niż określone w art. 61 ustawy, okazuje ponadto legitymację służbową, a na żądanie osoby, wobec której podjęto wykonywanie tych uprawnień, umożliwia odnotowanie danych w niej zawartych.

3. Po zakończeniu wykonywania czynności służbowych, o których mowa w § 1 pkt 1-3 i 5, policjant ustnie informuje osobę, wobec której czynności te podjęto, o prawie złożenia zażalenia do właściwego miejscowo prokuratora na sposób przeprowadzenia tych czynności.

§ 3.

1. Policjant zwraca się pisemnie lub ustnie do osób posiadających wiedzę specjalistyczną o udzielenie pomocy w wykonaniu czynności służbowych, o których mowa w § 1 pkt 3-5 i 6, jeżeli jest to konieczne dla zapewnienia prawidłowego rezultatu tych czynności.

2. Jeżeli przedmioty ujawnione w wyniku czynności służbowych, o których mowa w § 1, stwarzają niebezpieczeństwo dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, policjant jest obowiązany, w granicach dostępnych środków, niezwłocznie podjąć czynności ochronne, a w szczególności zabezpieczyć miejsce zagrożone przed dostępem osób postronnych oraz powiadomić dyżurnego właściwej miejscowo jednostki organizacyjnej Policji o konieczności zarządzenia działań usuwających to niebezpieczeństwo.

Rozdział 2 **Legitymowanie osób**

§ 4.

Policjant ustala tożsamość osoby legitymowanej na podstawie:

- 1) dowodu osobistego;
- 2) paszportu;
- 3) zagranicznego dokumentu tożsamości;
- 4) innego niebudzącego wątpliwości dokumentu zaopatrzonego w fotografię i oznaczonego numerem lub serią;
- 5) oświadczenia innej osoby, której tożsamość została ustalona na podstawie dokumentów, o których mowa w pkt 1-4.

§ 5.

1. W przypadku legitymowania osoby znajdującej się w pojeździe, policjant może, ze względów bezpieczeństwa, żądać opuszczenia pojazdu przez tę osobę oraz inne osoby znajdujące się w pojeździe.

2. W przypadku następującego bezpośrednio po sobie legitymowania z tej samej przyczyny kolejnych osób znajdujących się w pobliżu, policjant umundurowany jednokrotnie wykonuje czynności określone w § 2 ust. 1 i 3, łącznie wobec wszystkich tych osób.

§ 6.

Policjant może odstąpić od legitymowania osoby, która jest mu znana osobiście.

§ 7.

Policjant dokumentuje legitymowanie osoby w notatniku służbowym lub na odpowiednim nośniku technicznym albo w notatce służbowej, określając datę, czas, miejsce i przyczynę legitymowania oraz następujące dane osoby legitymowanej:

- 1) imię (imiona) i nazwisko oraz adres zamieszkania lub pobytu;
- 2) numer PESEL, a w przypadku braku informacji o numerze PESEL: datę i miejsce urodzenia oraz imiona rodziców i nazwisko rodowe;
- 3) rodzaj i cechy identyfikacyjne dokumentu, na podstawie którego ustalono tożsamość osoby legitymowanej.

Rozdział 3 Zatrzymywanie osób

§ 8.

1. Policjant przy zatrzymywaniu osoby jest obowiązany podjąć wobec niej kolejno następujące czynności:

- 1) określone w § 2 ust. 1;
- 2) sprawdzić, czy osoba zatrzymywana posiada przy sobie broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi;
- 3) odebrać broń i przedmioty, o których mowa w pkt 2;
- 4) wylegitymować osobę zatrzymywaną;
- 5) poinformować osobę zatrzymywaną o zatrzymaniu oraz uprzedzić o obowiązku podporządkowania się wydawanym poleceniom, a także o możliwości użycia środków przymusu bezpośredniego w przypadku niepodporządkowania się wydanym poleceniom;
- 6) doprowadzić osobę zatrzymaną do jednostki organizacyjnej Policji.

2. W przypadku zatrzymywania osoby, co do której z posiadanych informacji lub okoliczności faktycznych wynika, że może posiadać broń palną lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi, policjant, przystępując do zatrzymania, poprzedza je okrzykiem "Policja", a następnie w kolejności:

- 1) sprawdza, czy osoba zatrzymywana posiada przy sobie broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi;

- 2) odbiera broń i przedmioty, o których mowa w pkt 1
- 3) wykonuje czynności określone w § 2 ust. 1;
- 4) informuje osobę zatrzymywaną o zatrzymaniu oraz uprzedza o obowiązku podporządkowania się wydawanym poleceniom, a także o możliwości użycia środków przymusu bezpośredniego w przypadku niepodporządkowania się wydanym poleceniom;
- 5) doprowadza osobę zatrzymaną do jednostki organizacyjnej Policji.

§ 9.

1. Policjant jest obowiązany udzielić, w granicach dostępnych środków, pierwszej pomocy medycznej osobie zatrzymanej, która ma widoczne obrażenia ciała lub utraciła przytomność.
2. Osobie zatrzymanej należy zapewnić badanie lekarskie w przypadku:
 - 1) wymienionym w ust. 1;
 - 2) żądania przez osobę zatrzymaną niezwłocznego zbadania przez lekarza;
 - 3) oświadczenia osoby zatrzymanej, że cierpi ona na schorzenia wymagające stałego lub okresowego leczenia, którego przerwanie zagrażałoby życiu lub zdrowiu;
 - 4) gdy z posiadanych przez Policję informacji lub z okoliczności zatrzymania wynika, że osoba zatrzymana jest chora zakaźnie;
 - 5) zatrzymania kobiety ciężarnej.

§ 10.

1. Po doprowadzeniu osoby zatrzymanej do jednostki organizacyjnej Policji policjant wykonuje kolejno następujące czynności:
 - 1) poucza osobę zatrzymaną z powodu stworzenia w sposób oczywisty bezpośredniego zagrożenia życia, zdrowia ludzkiego lub mienia o prawie do:
 - a) wniesienia, w terminie 7 dni, zażalenia na zatrzymanie do sądu rejonowego właściwego dla miejsca zatrzymania,
 - b) wypowiedzenia się co do przyczyn zatrzymania,
 - c) zawiadomienia o zatrzymaniu wskazanej osoby najbliższej oraz pracodawcy, uczelni lub szkoły,
 - d) nawiązania w dostępnej formie kontaktu z adwokatem, a także bezpośrednio z nim rozmowy w obecności policjanta,
 - e) nawiązania w dostępnej formie kontaktu z właściwym urzędem konsularnym lub przedstawicielstwem dyplomatycznym, jeżeli osoba zatrzymana jest cudzoziemcem;
 - 2) wysłuchuje osoby zatrzymanej na okoliczność zatrzymania;
 - 3) sporządza protokół zatrzymania osoby;
 - 4) doręcza osobie zatrzymanej kopię protokołu zatrzymania, za potwierdzeniem odbioru;
 - 5) podejmuje czynności mające na celu realizację praw, o których mowa w pkt 1, jeżeli tego żądała osoba zatrzymana;
 - 6) powiadamia o zatrzymaniu miejscowo właściwego prokuratora,
 - 7) powiadamia dowódcę jednostki wojskowej, w razie powzięcia wiadomości, że osoba zatrzymana jest żołnierzem.
2. Czynności wymienionych w ust. 1 pkt 1 i 5 nie wykonuje się w odniesieniu do osób zatrzymanych pozbawionych wolności, które na podstawie zezwolenia właściwego organu opuściły areszt śledczy albo zakład karny i w wyznaczonym ter-

minie nie powrócili do niego.

3. Jeżeli zachowanie osoby zatrzymanej wskazuje na to, że jest ona pod wpływem alkoholu lub innego podobnie działającego środka albo z innych powodów ma zakłóconą świadomość, czynności określone w ust. 1 pkt 1 i 4 wykonuje się po ustaniu przyczyn zakłócających świadomość osoby zatrzymanej.

4. Wzór protokołu zatrzymania osoby określa załącznik nr 1 do rozporządzenia

§ 11.

Zażalenie na zatrzymanie wniesione przez osobę zatrzymaną niezwłocznie przekazuje się właściwemu ze względu na miejsce zatrzymania sądowi rejonowemu, wraz z kopią protokołu zatrzymania oraz materiałami uzasadniającymi zatrzymanie.

§ 12.

Osobę zatrzymaną umieszcza się w pomieszczeniu jednostki organizacyjnej Policji przeznaczonym dla osób zatrzymanych, z tym że osobę, o której mowa w § 1 pkt 2 lit. a, jedynie na czas trwania przeszkody uniemożliwiającej doprowadzenie do aresztu śledczego lub zakładu karnego, stosownie do art. 253 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.).

Rozdział 4

Pobieranie od osób wymazu ze śluzówki policzków oraz pobieranie materiału biologicznego ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości

§ 13.

1. Wymaz ze śluzówki policzków od osób lub materiał biologiczny ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości pobiera się przy użyciu przeznaczonych specjalnie do tych celów pakietów kryminalistycznych, oznakowanych indywidualnym kodem kreskowym.

2. Z pobrania od osób wymazu ze śluzówki policzków policjant sporządza protokół według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do rozporządzenia. W przypadku zastosowania środków przymusu bezpośredniego wobec osoby w celu pobrania wymazu ze śluzówki policzków, fakt ten odnotowuje się w protokole pobrania wymazu.

3. Z pobrania materiału biologicznego ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości policjant sporządza protokół według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do rozporządzenia.

4. Wymaz ze śluzówki policzków pobrany od osób lub materiał biologiczny pobrany ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości umieszcza się w pojemniku oznaczonym tym samym kodem kreskowym, jakim został oznaczony pakiet kryminalistyczny użyty do pobrania.

5. Protokoły, o których mowa w ust. 2 i 3, oznacza się tym samym kodem kreskowym, jakim został oznaczony pakiet kryminalistyczny użyty do pobrania.

§ 14.

Pobrania wymazu ze śluzówki policzków od osób dokonuje policjant przeszkolony w tym zakresie albo, na pisemny lub ustny wniosek policjanta, uprawniony pracownik służby zdrowia albo instytucji naukowej lub specjalistycznej powołanej do przeprowadzania badań genetycznych.

§ 15.

1. Policjant prowadzący czynności służbowe w sprawie identyfikacji zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości jest obowiązany podjąć czynności zmierzające do pobrania ze zwłok materiału biologicznego w postaci próbek z tkanek.

2. Próbkę z tkanek ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości pobiera w obecności policjanta uprawniony pracownik służby zdrowia albo instytucji naukowej lub specjalistycznej powołanej do przeprowadzenia badań genetycznych.

3. W przypadkach niecierpiących zwłoki policjant może pobrać ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości próbkę z tkanek w postaci włosów z cebulkami oraz częścią dokerzeniową o długości co najmniej 1 cm, jeżeli został przeszkolony w tym zakresie

Rozdział 5

Kontrola osobista, przeglądanie zawartości bagaży i sprawdzanie ładunków w portach i na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego

§ 16.

1. Policjant przy przeprowadzaniu kontroli osobistej wykonuje kolejno następujące czynności:

- 1) określone w § 2 ust. 1 lub 2;
- 2) sprawdza zawartość odzieży osoby kontrolowanej i przedmioty, które znajdują się na jej ciele, nie odsłaniając przykrytej odzieżą powierzchni ciała;
- 3) sprawdza zawartość podręcznego bagażu oraz innych przedmiotów, które posiada przy sobie osoba kontrolowana;
- 4) odbiera osobie kontrolowanej posiadaną broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi;
- 5) legitymuje osobę kontrolowaną.

2. Kontrolę osobistą powinien przeprowadzać policjant:

- 1) tej samej płci, co osoba kontrolowana;
- 2) w miejscu niedostępnym w czasie wykonywania kontroli dla osób postronnych.

3. Jeżeli kontrola osobista musi być przeprowadzona niezwłocznie, w szczególności ze względu na okoliczności mogące stanowić zagrożenie dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, może jej dokonać policjant płci odmiennej, także bez zachowania warunku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, ze szczególnym uwzględnieniem art. 15 ust. 6 ustawy.

4. Osoba poddana kontroli osobistej może przybrać do tej czynności osobę przez siebie wskazaną. Policjant jest obowiązany dopuścić osobę wskazaną do udziału w czynności, chyba że jej obecność utrudniałaby lub uniemożliwiałaby przeprowadzenie czynności.

5. Policjant może przybrać do obecności przy kontroli osobistej osobę trzecią, jeżeli uzna to za konieczne dla uzyskania celu kontroli.

§ 17.

1. Policjant przegląda zawartość bagaży lub sprawdza ładunek znajdujący się

w portach, na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, wodnego i powietrznego w obecności posiadacza bagaży lub ładunku albo przedstawiciela przewoźnika, spedytora lub agenta morskiego.

2. Policjant przegląda zawartość bagaży lub sprawdza ładunek przyjęty do przewozu wyłącznie w obecności przedstawiciela przewoźnika, spedytora lub agenta morskiego.

3. W przypadku braku możliwości zapewnienia natychmiastowej obecności osób, o których mowa w ust. 1 i 2, policjant może przejrzeć zawartość bagaży lub sprawdzić ładunek bez ich obecności, jeżeli z posiadanych informacji wynika, że zwłoka może spowodować zagrożenie dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, lub gdy istnieje uzasadniona obawa zniszczenia bądź utracenia rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie albo podlegających zajęciu w postępowaniu karnym.

§ 18.

1. Policjant dokumentuje czynności służbowe, o których mowa w § 16 i 17, w notatniku służbowym, określając datę, czas, miejsce i przyczynę ich przeprowadzenia oraz dane dotyczące osób objętych czynnościami i w nich uczestniczących, a także rodzaj i wynik czynności.

2. Na żądanie osoby poddanej kontroli osobistej albo przedstawiciela właściciela, przewoźnika, spedytora lub agenta morskiego policjant sporządza protokół z przeprowadzonych czynności, którego wzór określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

Rozdział 6

Obserwowanie i rejestrowanie obrazu i dźwięku zdarzeń w miejscach publicznych

§ 19.

Policjant podczas czynności służbowych wykonuje uprawnienie do obserwowania i rejestrowania obrazu lub dźwięku zdarzeń, planowo lub doraźnie oraz w sposób:

- 1) bezpośredni - w przypadku obecności policjantów w miejscu prowadzenia obserwacji i rejestracji obrazu lub dźwięku zdarzeń;
- 2) zdalny - przy użyciu urządzeń teleinformatycznych przekazujących obraz lub dźwięk zdarzeń na odległość;
- 3) jawny lub przy użyciu metod uniemożliwiających osobom nieupoważnionym ustalenie faktu prowadzenia obserwacji i rejestracji.

§ 20.

Policjant dokumentuje czynności służbowe, o których mowa w § 19, stosownie do okoliczności i wyników obserwacji oraz dyspozycji podmiotu decydującego o podjęciu obserwacji, w notatniku służbowym, notatce służbowej, notatce urzędowej, komunikacie, meldunku lub na odpowiednim nośniku technicznym, określając miejsce i czas ich rozpoczęcia i zakończenia oraz rodzaj użytych środków technicznych.

Rozdział 7

Żądanie niezbędnej pomocy oraz zwracanie się o niezbędną lub doraźną pomoc

§ 21.

1. Policjant zwraca się o niezbędną pomoc od instytucji państwowych, organów administracji publicznej oraz jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej, zgłaszając żądanie udzielenia pomocy do osób pełniących funkcje tych organów albo kierowników tych instytucji lub jednostek gospodarczych albo innych osób upoważnionych do podejmowania decyzji koniecznych do udzielenia żądanej pomocy lub w danym czasie dysponujących możliwościami jej udzielenia.
2. Żądanie, o którym mowa w ust. 1, jest doręczane lub przekazywane drogą elektroniczną przez właściwy organ Policji lub policjanta działającego z upoważnienia tego organu.
3. Żądanie, o którym mowa w ust. 2, powinno zawierać powołanie podstawy prawnej żądania, określenie rodzaju i zakresu niezbędnej pomocy, wskazanie policjanta korzystającego z pomocy oraz pouczenie o odpowiedzialności karnej funkcjonariusza publicznego w razie niedopełnienia obowiązku udzielenia pomocy.

§ 22.

1. Żądanie, o którym mowa w § 21, może być zgłoszone ustnie przez każdego policjanta potrzebującego niezbędnej pomocy:
 - 1) w sytuacjach niecierpiących zwłoki, a zwłaszcza w przypadku wykonywania przez policjanta czynności służbowych w celu ratowania życia, zdrowia lub wolności człowieka albo ochrony mienia oraz w trakcie pościgu za sprawcą czynu zabronionego pod groźbą kary;
 - 2) jeżeli policjant wykonuje czynności służbowe na pisemne polecenie sądu, prokuratora lub organu administracji publicznej.
2. Policjant zgłaszający ustne żądanie udzielenia niezbędnej pomocy powiadamia osobę, do której zgłasza żądanie, o działaniu w sytuacji niecierpiącej zwłoki albo na polecenie sądu, prokuratora lub organu administracji publicznej oraz przekazuje tej osobie informacje określone w § 21 ust. 3.
3. Żądanie zgłoszone ustnie potwierdza się niezwłocznie w sposób określony w § 21 ust. 2.

§ 23.

1. Policjant, zwracając się o udzielenie niezbędnej pomocy do jednostek gospodarczych innych niż wymienione w § 21 ust. 1 lub do organizacji społecznych, kieruje wystąpienie do osób pełniących funkcje kierowników lub członków zarządu w tych jednostkach lub organizacjach albo do innych osób upoważnionych do podejmowania decyzji koniecznych do udzielenia pomocy lub w danym czasie dysponujących możliwościami jej udzielenia.
2. W zakresie formy zwracania się o pomoc, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy § 21 ust. 2 i § 22.

§ 24.

W nagłych wypadkach policjant zwraca się ustnie do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy, powiadamiając tę osobę o nagłym wypadku oraz przekazując jej informacje, o których mowa w § 21 ust. 3.

§ 25.

1. W przypadku wykonywania niejawnych czynności służbowych policjant uprzedza każdą osobę udzielającą pomocy w ramach tych czynności o obowiązku zachowania w tajemnicy faktu udzielenia pomocy i wszelkich szczegółów z tym związanych oraz o odpowiedzialności karnej w razie nieuprawnionego ujawnienia informacji stanowiących tajemnicę państwową lub służbową, pobierając na tę okoliczność pisemne oświadczenie sporządzone własnoręcznie przez osobę udzielającą pomocy, jeżeli pozwalają na to okoliczności wykonywania czynności służbowych. O konieczności złożenia takiego oświadczenia policjant uprzedza przed skorzystaniem z pomocy tej osoby.

2. O wystąpieniu okoliczności uniemożliwiających pobranie oświadczenia, o którym mowa w ust. 1, policjant informuje swojego bezpośredniego przełożonego raportem, wskazującym osobę udzielającą pomocy oraz zakres informacji, jakie zostały tej osobie udostępnione.

§ 26.

Po zakończeniu czynności służbowych policjant składa bezpośredniemu przełożonemu szczegółowy raport zawierający informację o wystąpieniu z żądaniem lub zwróceniu się o udzielenie pomocy.

§ 27.

1. Policjant jest obowiązany sporządzić pisemne pokwitowanie na użyzione w ramach pomocy rzeczy lub dokumenty.

2. Pokwitowanie powinno zawierać:

- 1) stopień, imię i nazwisko policjanta oraz jego numer identyfikacyjny, a także określenie jednostki organizacyjnej Policji, w której pełni on służbę;
- 2) miejsce, datę i godzinę przejęcia rzeczy lub dokumentu;
- 3) imię i nazwisko lub nazwę oraz adres właściciela (posiadacza) rzeczy lub dokumentu;
- 4) opis rzeczy lub dokumentu z uwzględnieniem ewentualnych uszkodzeń, a w odniesieniu do pojazdu - z podaniem marki, typu, modelu, numeru rejestracyjnego, ilości paliwa w zbiorniku oraz przebiegu według wskazań liczników zainstalowanych w pojeździe;
- 5) pouczenie o prawie do odszkodowania z tytułu uszkodzenia lub zniszczenia rzeczy lub dokumentu;
- 6) określenie miejsca i, w miarę możliwości, terminu zwrotu rzeczy lub dokumentu;
- 7) podpisy policjanta oraz właściciela (posiadacza) rzeczy lub dokumentu albo innej osoby upoważnionej do dysponowania rzeczą lub dokumentem.

3. Pokwitowanie, o którym mowa w ust. 1, sporządza się w 2 egzemplarzach: przeznaczonych dla właściciela (posiadacza) użytej rzeczy lub dokumentu oraz do akt sprawy, w ramach której nastąpiło udzielenie pomocy.

4. W przypadkach uzasadnionych koniecznością niezwłocznego działania, w szczególności w celu ratowania życia, zdrowia ludzkiego lub mienia albo prowadzenia pościgu za sprawcą czynu zabronionego pod groźbą kary, policjant

może odstąpić od wydania pisemnego pokwitowania i ustnie poinformować właściciela (posiadacza) rzeczy lub dokumentu o danych określonych w ust. 2 pkt 1, 5 i 6.

5. Jeżeli w pokwitowaniu nie określono terminu zwrotu rzeczy lub dokumentu oraz w sytuacji, o której mowa w ust. 4, policjant jest obowiązany zwrócić rzecz lub dokument niezwłocznie po wykonaniu czynności służbowych albo po ustaniu potrzeby dalszego korzystania z rzeczy lub dokumentu.

§ 28.

1. Zwrot rzeczy lub dokumentu odbywa się protokolarnie w terminie i miejscu uzgodnionym z właścicielem (posiadaczem).

2. Protokół zwrotu rzeczy lub dokumentu powinien zawierać:

1) stopień, imię i nazwisko policjanta dokonującego zwrotu oraz określenie jednostki organizacyjnej Policji, w której pełni on służbę;

2) miejsce, datę i godzinę zwrotu rzeczy lub dokumentu;

3) imię i nazwisko lub nazwę oraz adres właściciela (posiadacza) albo osoby upoważnionej do odbioru rzeczy lub dokumentu;

4) opis stanu rzeczy lub dokumentu przed i po użyciu przez policjanta, ze wskazaniem ewentualnych uszkodzeń powstałych w trakcie użycia, a w odniesieniu do pojazdu - z podaniem marki, typu, modelu, numeru rejestracyjnego, szacunkowej ilości paliwa oraz przebiegu według wskazań liczników zainstalowanych w pojeździe;

5) oświadczenie osoby, o której mowa w pkt 3, o stanie odbieranej rzeczy lub dokumentu;

6) podpisy policjanta dokonującego zwrotu rzeczy lub dokumentu oraz osoby, o której mowa w pkt 3.

3. W razie zgłoszenia przez osobę, o której mowa w ust. 2 pkt 3, zastrzeżeń co do określonych w protokole danych dotyczących stopnia uszkodzenia albo zużycia rzeczy lub dokumentu, jednostka organizacyjna Policji dokonująca zwrotu, o ile nie uwzględniono tych zastrzeżeń, powołuje rzeczoznawcę w celu ich rozpatrzenia.

Rozdział 8

Przepisy końcowe

§ 29.

Formularze protokołów według wzorów określonych w dotychczasowych przepisach mogą być stosowane przez okres 5 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

§ 30.

Tracą moc:

1) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2005 r. w sprawie sposobu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień Policji oraz wzorów dokumentów stosowanych w tych sprawach (Dz. U. Nr 25, poz. 204);

2) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 1996 r. w sprawie szczegółowego trybu korzystania przez policjantów z pomocy instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego, jednostek gospodarczych i organizacji społecznych oraz osób (Dz. U. Nr 107, poz. 501).

§ 31.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

**ZARZĄDZENIE NR 496
KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI
Z DNIA 25 MAJA 2004 R.
W SPRAWIE BADAŃ NA ZAWARTOŚĆ
W ORGANIZMIE ALKOHOLU
LUB ŚRODKA DZIAŁAJĄCEGO
PODOBNIEM DO ALKOHOLU**

(Dz. Urz. KGP z 2004 r. Nr 9, poz. 40, z późn. zm.)

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. Zarządzenie określa metody i formy wykonywania przez policjanta zadań w zakresie przeprowadzania przez policjantów badań na zawartość w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu.
2. Przepisy zarządzenia nie naruszają przepisów o sposobie pełnienia służby na drogach przez policjantów.

§ 2.

1. W celu ustalenia zawartości alkoholu w organizmie przez pomiar zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu, zwanego dalej „ pomiarem”, stosuje się następujące urządzenia elektroniczne, znajdujące się na wyposażeniu jednostek organizacyjnych Policji:
 - 1) działające na podstawie pomiaru spektrofotometrycznego w podczerwieni;
 - 2) działające na zasadzie elektrodowego utleniania alkoholu;
 - 3) wyposażone w detektor półprzewodnikowy – zwane dalej „urządzeniami elektronicznymi”.
2. W uzasadnionych przypadkach badanie stanu trzeźwości może być przeprowadzone zalegalizowanym urządzeniem elektronicznym, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lub 2, nieznajdującym się na wyposażeniu jednostki Policji.

§ 3.

1. W przypadku dokonania pierwszego pomiaru urządzeniem, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 i uzyskania wyniku ponad 0,00 mg/dm³, należy niezwłocznie dokonać drugiego pomiaru.
2. W przypadku dokonania pierwszego pomiaru urządzeniem, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 2 i uzyskania wyniku ponad 0,00 mg/dm³, należy dokonać drugiego pomiaru po upływie 15 minut.
3. W przypadku uzyskania w pomiarach, o których mowa w ust. 2, wyników:

w pierwszym pomiarze – równego lub większego od 0,1 mg/dm³, a w drugim – 0,00 mg/dm³, należy niezwłocznie dokonać trzeciego pomiaru tym samym urządzeniem. Gdy wynik trzeciego pomiaru wyniesie 0,00 mg/dm³, nie zachodzi uzasadnione podejrzenie, że kierujący znajduje się w stanie po użyciu alkoholu.

4. W przypadku uzyskania w pierwszym pomiarze, o którym mowa w ust. 2, wyniku równego lub większego od 0,1 mg/dm³, a w drugim – wyniku ponad 0,00 mg/dm³, ale poniżej 0,1 mg/dm³, należy niezwłocznie dokonać trzeciego pomiaru tym samym urządzeniem. Gdy wynik trzeciego pomiaru wyniesie 0,00 mg/dm³ lub powyżej 0,00 mg/dm³ zachodzi uzasadnione podejrzenie, że badany w chwili kierowania pojazdem znajdował się w stanie po użyciu alkoholu.

5. Wynik badania, o którym mowa w ust. 2 należy zweryfikować badaniem urządzeniem, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 1, jeżeli:

- 1) zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa przez badanego;
- 2) badany żąda takiego badania.

6. Urządzenie, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 3 może być stosowane, również bez ustnika jeśli ma taką funkcję, wyłącznie do wstępnej analizy ilościowo-orientacyjnej. Jeżeli w przeprowadzonym za jego pomocą pomiarze uzyskano wynik ponad 0,00 mg/dm³, należy przeprowadzić badanie urządzeniem, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 lub 2.

7. Ustalenie zawartości alkoholu w organizmie uczestnika wypadku drogowego, w którym jest zabity lub ranny może być dokonane wyłącznie urządzeniem, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 lub 2.

§ 4.

Badania urządzeniami elektronicznymi nie należy przeprowadzać przed upływem 15 minut od chwili zakończenia spożywania alkoholu lub palenia tytoniu przez badanego.

§ 5.

1. Badanie stanu trzeźwości, bez względu na jego wynik, policjant wpisuje bezpośrednio po jego wykonaniu do rejestru badań prowadzonego indywidualnie dla każdego urządzenia.

2. Przy działaniach wzmożonych, realizowanych na podstawie odrębnego planu, których głównym celem jest skontrolowanie maksymalnej liczby kierujących, do rejestru wpisuje się wyłącznie wyniki badania stwierdzającego, że osoba badana znajduje się co najmniej w stanie po użyciu alkoholu, oraz liczbę pozostałych badań.

3. W razie gdy badanie urządzeniem elektronicznym zostało przeprowadzone poza jednostką Policji i stwierdzono, że osoba badana znajduje się co najmniej w stanie po użyciu alkoholu, policjant niezwłocznie informuje o tym drogą radiową lub telefonicznie dyżurnego jednostki Policji, który dokonuje wpisu do książki wydarzeń.

4. Wzór rejestru badań urządzeniem elektronicznym określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 6.

1. Z przebiegu badania urządzeniem elektronicznym policjant sporządza protokół, jeżeli:

- 1) kierujący pojazdem uczestniczył w wypadku drogowym, w którym jest zabity lub ranny;
- 2) istnieje podejrzenie popełnienia przestępstwa przez badanego;
- 3) uzyskany wynik wskazuje, że badana osoba znajduje się co najmniej w stanie po użyciu alkoholu;

- 4) wynik nie wskazuje, że badana osoba znajduje się co najmniej w stanie po użyciu alkoholu, ale w danej sprawie będzie prowadzone dalsze postępowanie;
 - 5) żąda tego osoba badana – o czym należy ją pouczyć.
2. Wynik każdego pomiaru wskazywany przez urządzenie elektroniczne policjant wpisuje do protokołu z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, zaznaczając wyraźnie typ użytego urządzenia i jednostkę pomiarową, w jakiej jest wyskalowane.
 3. W protokole, o którym mowa w ust. 1, należy wpisać objawy i okoliczności uzasadniające przeprowadzenie badania.
 4. Wzór protokołu badania urządzeniem elektronicznym określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 7.

Nie dokonuje się pomiarów urządzeniem elektronicznym bez ustnika, z zastrzeżeniem § 3 ust. 6. W przypadku użycia do badania ustnika podlega on wymianie przed przeprowadzeniem pomiaru. Opakowanie ustnika należy otwierać w obecności osoby badanej.

§ 8.

Pobrania próby krwi do badań na zawartość alkoholu należy dokonać, jeżeli:

- 1) badany, pomimo przeprowadzenia badania urządzeniami elektronicznymi, żąda pobrania krwi;
- 2) stan badanego, zwłaszcza wynikający z upojenia alkoholowego, choroby układu oddechowego lub innych przyczyn, uniemożliwia przeprowadzenie badania urządzeniem elektronicznym;
- 3) istnieją przeciwwskazania do użycia urządzenia elektronicznego wynikające ze stanu zdrowia badanego;
- 4) badany odmawia poddania się badaniu stanu trzeźwości urządzeniami elektronicznymi.

§ 9.

1. Badania urządzeniem, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 lub 2, dokonuje się, jeżeli:

- 1) osoba podejrzewana o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia,
- 2) kierujący pojazdem lub inna osoba, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że mogła kierować pojazdem, uczestniczy w wypadku drogowym, w którym jest zabity lub ranny – oddaliła się z miejsca zdarzenia przed badaniem jej stanu trzeźwości, a następnie została zatrzymana lub sama zgłosiła się do jednostki Policji.

2. Po uzyskaniu, w badaniu o którym mowa w ust. 1, wyniku ponad 0,00 mg/dm³, należy niezwłocznie dokonać pomiaru urządzeniem, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 1. Następnie w odstępie wynoszącym 0,5 godziny należy dokonać co najmniej jednego pomiaru tym samym urządzeniem.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli pierwszy pomiar wykazał wynik 0,00 mg/dm³, albo od chwili zdarzenia do zatrzymania lub zgłoszenia się upłynął taki okres czasu, że badanie zawartości alkoholu w organizmie jest bezzasadne.

4. Przepisy ust. 1–3 stosuje się odpowiednio do osoby, która nie oddaliła się z miejsca zdarzenia, ale zachodzi podejrzenie spożycia przez nią alkoholu po zdarzeniu.

§ 10.

Jeżeli w wyniku obserwacji zachowania kierującego pojazdem zachodzi podejrzenie

nie, że znajduje się on w stanie po użyciu środków działających podobnie do alkoholu, a jego badanie urządzeniem elektronicznym nie wykazało co najmniej stanu po użyciu alkoholu, kierującego należy poddać testom psychofizycznym, polegającym m.in. na sprawdzeniu reakcji źrenic, próbie „palec – nos” lub „palec – palec”. W przypadku utwierdzenia się policjanta w podejrzeniu kierującego należy poddać badaniu śliny.

§ 11.

Badania krwi lub moczu w celu ustalenia w organizmie obecności środka działającego podobnie do alkoholu przeprowadza się:

- 1) w razie uczestniczenia kierującego pojazdem w wypadku drogowym, w którym jest zabity;
- 2) na żądanie osoby, która była poddana badaniu śliny;
- 3) jeżeli stan badanego uniemożliwia przeprowadzenie badania śliny;
- 4) jeżeli badany odmawia poddania się badaniu stanu trzeźwości urządzeniami elektronicznymi;
- 5) w razie braku możliwości poddania kierującego pojazdem badaniom, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz § 10, a jednocześnie w wyniku obserwacji jego zachowania zachodzi uzasadnione podejrzenie, że znajduje się on w stanie po użyciu środków działających podobnie do alkoholu.

§ 12.

Przepisy § 2–11 stosuje się odpowiednio do osoby, co do której zachodzi uzasadnione podejrzenie, że kierowała pojazdem.

§ 13.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów zarządzenia sprawuje dyrektor biura Komendy Głównej Policji właściwy do spraw ruchu drogowego.

§ 14.

Traci moc zarządzenie nr 16/96 Komendanta Głównego Policji z dnia 4 kwietnia 1996 r. w sprawie przeprowadzania przez policjantów badań na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu zmienione zarządzeniem nr 3/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 lutego 1997 r.

§ 15.

Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia podpisania.

Załącznik nr 1

Rejestr badań przeprowadzonych urządzeniami elektronicznymi do badania na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu

Zob. Dz. Urz. KGP z 2004 r. Nr 9, poz. 40, z późn. zm

Załącznik nr 2

Protokół z przebiegu badania stanu trzeźwości urządzeniem elektronicznym

Zob. Dz. Urz. KGP z 2004 r. Nr 9, poz. 40, z późn. zm.

**ZARZĄDZENIE NR 497
KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI
Z DNIA 25 MAJA 2004 R.
W SPRAWIE PEŁNIENIA SŁUŻBY PRZEZ
POLICJANTÓW WYKORZYSTUJĄCYCH
PRZYRZĄDY KONTROLNO-POMIAROWE
SŁUŻĄCE DO REJESTRACJI ZACHOWAŃ
UCZESTNIKÓW RUCHU DROGOWEGO**

(Dz. Urz. KGP z 2004 r. Nr 9, poz. 41, z późn. zm.)

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58 z późn. zm.1) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. Zarządzenie określa metody i formy:

- 1) pełnienia oraz dokumentowania przebiegu służby przez policjantów wykorzystujących pojazd służbowy wyposażony w przyrząd kontrolno-pomiarowy służący do rejestracji zachowań uczestników ruchu drogowego oraz do pomiaru prędkości, zwany dalej „wideorejestratorem”;
- 2) dokumentowania pracy przyrządu samoczynnie ujawniającego i rejestrującego niektóre wykroczenia drogowe, zwanego dalej „fotorejestratorem”.

2. Przepisy zarządzenia nie naruszają przepisów o sposobie pełnienia służby na drogach przez policjantów.

§ 2.

1. Wideorejestrator może być zainstalowany na oznakowanym lub nieoznakowanym pojeździe służbowym.

2. Pojazd, o którym mowa w ust. 1, powinien być wyposażony w sygnały ostrzegawcze:

- 1) dźwiękowy o zmiennym tonie;
- 2) świetlny błyskowy barwy niebieskiej, o konstrukcji umożliwiającej jego łatwe umieszczenie i zdejmowanie z dachu pojazdu.

§ 3.

1. Patrol obowiązany jest do rejestrowania całego przebiegu służby od chwili wyjazdu w przydzielony rejon służbowy do chwili powrotu do jednostki Policji. Rejestracja obejmuje zapis obrazu i dźwięku.

2. Przerwa w rejestracji przebiegu służby jest dopuszczalna wyłącznie w razie:

- 1) wykorzystywania przerw w służbie;
- 2) wymiany nośnika informacji;
- 3) konieczności okazania osobie kontrolowanej zarejestrowanego wykroczenia;

4) wykonywania czynności na miejscu zdarzeń drogowych, jeżeli nie ma konieczności ich rejestrowania.

3. W przypadkach, o których mowa w § 3 ust. 2 pkt 1, 2 i 4, załoga patrolu obowiązana jest odnotować w notatnikach służbowych przyczynę przerwy w rejestracji przebiegu służby oraz dokładny czas jej trwania i powiadomić o tym dyżurnego właściwej jednostki Policji.

§ 4.

1. Dowódca patrolu jest obowiązany do prowadzenia ewidencji pracy wideorejestratora według wzoru określonego w załączniku nr 1 do zarządzenia oraz do sporządzenia po zakończeniu służby informacji według wzoru określonego w załączniku nr 2 do zarządzenia.

2. Kierownik komórki właściwej do spraw ruchu drogowego komendy powiatowej lub miejskiej Policji, posiadającej na wyposażeniu pojazd z wideorejestratorem, jest obowiązany przekazywać, do 10 dnia każdego miesiąca, naczelnikowi wydziału właściwemu w sprawach ruchu drogowego komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji informację dotyczącą wykorzystania wideorejestratora za miesiąc poprzedni, z zastrzeżeniem ust. 4. Wzór informacji określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

2a. Naczelnik wydziału właściwego do spraw ruchu drogowego komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji jest obowiązany raz w roku, w terminie do dnia 31 stycznia przekazać do dyrektora biura Komendy Głównej Policji właściwego do spraw ruchu drogowego, zbiorczą informację dotyczącą wykorzystania wideorejestratorów za miniony rok. Wzór informacji określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

3. Naczelnik wydziału właściwego do spraw ruchu drogowego komendy wojewódzkiej Policji sprawuje nadzór nad sposobem pełnienia oraz dokumentowaniem przebiegu służby przy użyciu wideorejestratora na terenie województwa.

4. Naczelnik Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Stołecznej Policji jest odpowiedzialny za opracowywanie informacji, o której mowa w ust. 2. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio.

§ 5.

1. Po ujawnieniu faktu popełnienia wykroczenia lub przestępstwa patrol jest obowiązany niezwłocznie podjąć czynności zmierzające do zatrzymania jego sprawcy.

2. Pojazd policyjny powinien być ustawiony za pojazdem zatrzymanym w sposób umożliwiający rejestrację przebiegu czynności kontrolnych.

§ 6.

Dowódca patrolu po zakończeniu służby jest obowiązany:

1) przekazać materiał zarejestrowany przez wideorejestrator kierownikowi komórki właściwej do spraw ruchu drogowego jednostki Policji, w której policjant pełni służbę, a w razie jego nieobecności policjantowi dokonującemu rozliczenia ze służby;

2) zgłosić fakt zarejestrowania materiałów, które mogą być przydatne w działalności profilaktyczno- szkoleniowej prowadzonej przez Policję.

§ 7.

1. Kierownik, o którym mowa w § 6 pkt 1:

- 1) prowadzi rejestr przechowywanych materiałów oraz zobowiązany jest do ich przechowywania przez okres nie krótszy niż 30 dni;
 - 2) wyznacza osobę odpowiedzialną za przeglądanie materiałów, o których mowa w § 6 pkt 2, oraz kopiowanie ich fragmentów, przekazywanych następnie do właściwej miejscowo komendy wojewódzkiej (Stożecznej) Policji;
2. Dopuszcza się niestosowanie przepisu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli wykroczenie zarejestrowano urządzeniem cyfrowym, a na sprawcę wykroczenia nałożono mandat karny albo zastosowano wobec niego środek określony w art. 41 kodeksu wykroczeń.

§ 8.

Kierownik jednostki organizacyjnej Policji zapewnia odpowiednią liczbę:

- 1) kaset magnetowidowych lub innych nośników informacji w ilości niezbędnej do dokumentowania pracy patroli;
- 2) urządzeń umożliwiających przeglądanie zarejestrowanych materiałów i ich kopiowanie.

§ 9.

1. Po upływie okresu, o którym mowa w § 7 pkt 1, zarejestrowane materiały podlegają skasowaniu, a nośniki są przekazywane do ponownego wykorzystania przez patrole.
2. W przypadku, gdy zarejestrowane materiały stanowią dowód w sprawie, czas ich przechowywania trwa do ustania przyczyn, dla których je zabezpieczono. Decyzję o ich skasowaniu podejmuje kierownik komórki właściwej do spraw ruchu drogowego.
- 2a. W przypadku określonym w § 7 ust. 2 skasowanie zarejestrowanego materiału może nastąpić po zapoznaniu się z przebiegiem służby przez osobę, o której mowa w § 7 ust. 1 pkt 2.
3. Wzór rejestru materiałów, o których mowa w ust. 2 oraz w § 7 pkt 1, określa załącznik nr 4 do zarządzenia.

§ 10.

Fotorejestrator jest przyrządem, który może być stosowany w formie statycznej lub przenośnej.

§ 11.

1. Do dokumentowania pracy fotorejestratora oraz zarejestrowanych wykroczeń wykorzystuje się książkę pracy przyrządu kontrolno-pomiarowego, o której mowa w § 4 ust. 1.
2. W przypadku stosowania fotorejestratora przez dwie lub więcej jednostki Policji, każda z tych jednostek prowadzi odrębną książkę pracy przyrządu.
3. W książce pracy, o której mowa w ust. 2, umieszcza się adnotacje dotyczące konserwacji lub naprawy fotorejestratora oraz jego przekazania do użytkowania innej jednostce Policji.

§ 12.

W jednostce Policji stosującej fotorejestrator prowadzi się rejestr ujawnionych

wykroczeń, który powinien zawierać informacje dotyczące w szczególności: numeru zdjęcia, daty, godziny i miejsca rejestracji wykroczenia, numeru rejestracyjnego pojazdu, osoby odpowiedzialnej za przetworzenie obrazu, jednostki, której przekazano sprawę do realizacji, daty zakończenia sprawy oraz sposobu jej rozstrzygnięcia, w tym odpowiednio: numeru i wysokości mandatu karnego, numeru rejestru spraw o wykroczenia lub innego zakończenia.

§ 13.

1. Kierownik komórki właściwej do spraw ruchu drogowego komendy powiatowej lub miejskiej Policji, posiadającej na wyposażeniu fotorejestrator, jest obowiązany przekazywać do 10 dnia każdego miesiąca naczelnikowi wydziału właściwemu w sprawach ruchu drogowego komendy wojewódzkiej (Stożecznej) Policji informację dotyczącą wykorzystania fotorejestratora za miesiąc poprzedni, z zastrzeżeniem ust. 3. Wzór informacji określa załącznik nr 5 do zarządzenia.

1a. Naczelnik wydziału właściwego do spraw ruchu drogowego komendy wojewódzkiej (Stożecznej) Policji jest obowiązany raz w roku, w terminie do dnia 31 stycznia przekazać do dyrektora biura Komendy Głównej Policji właściwego do spraw ruchu drogowego, zbiorczą informację dotyczącą wykorzystania fotorejestratorów za miniony rok. Wzór informacji określa załącznik nr 5 do zarządzenia.

2. Naczelnik wydziału właściwego do spraw ruchu drogowego komendy wojewódzkiej Policji sprawuje nadzór nad sposobem pełnienia oraz dokumentowaniem przebiegu służby przy użyciu fotorejestratorów na terenie województwa.

3. Naczelnik Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Stożecznej Policji jest odpowiedzialny za opracowywanie informacji, o której mowa w ust. 1. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 14.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów zarządzenia sprawuje dyrektor biura Komendy Głównej Policji właściwy do spraw ruchu drogowego.

§ 15.

Traci moc zarządzenie nr 2/2001 Komendanta Głównego Policji z dnia 4 stycznia 2001 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie kontroli ruchu drogowego z wykorzystaniem pojazdów wyposażonych w urządzenia służące do rejestracji zachowań uczestników ruchu drogowego (Dz. Urz. Nr 3, poz. 26).

§ 16.

Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia podpisania.

Załącznik nr 1

Wzór ewidencji pracy wideorejestratora/fotorejestratora

Zob. Dz. Urz. KGP z 2004 r. Nr 9, poz. 41, z późn. zm.

Załącznik nr 2

**Informacja dotycząca wykorzystania pojazdu służbowego
marki....., nr rej.....
wyposażonego w wideorejestrator typu.....,
za dzień..... 20.... r.**

Zob. Dz. Urz. KGP z 2004 r. Nr 9, poz. 41, z późn. zm.

Załącznik nr 3

Informacja

**dotycząca wykorzystania pojazdu służbowego
wyposażonego w wideorejestrator**

Zob. Dz. Urz. KGP z 2004 r. Nr 9, poz. 41, z późn. zm.

Załącznik nr 4

**Rejestr materiałów wideo przechowywanych
oraz zabezpieczonych do celów dowodowych
KMP/KPP w.....**

Samochód marki....., nr rej.....

Zob. Dz. Urz. KGP z 2004 r. Nr 9, poz. 41, z późn. zm.

Załącznik nr 5

**Informacja dotycząca wykorzystania fotorejestratora/
fotorejestratorów* za miesiąc/rok***

Zob. Dz. Urz. KGP z 2004 r. Nr 9, poz. 41, z późn. zm.

**ZARZĄDZENIE NR 609
KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI
Z DNIA 25 CZERWCA 2007 R.
W SPRAWIE SPOSOBU PEŁNIENIA SŁUŻBY
NA DROGACH PRZEZ POLICJANTÓW**

(Dz. Urz. KGP z 2007 r. Nr 13, poz. 100, z późn. zm.)

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 227 i Nr 57, poz. 390) zarządza się, co następuje:

**Rozdział 1
Przepisy ogólne**

§ 1.

Zarządzenie określa metody i formy wykonywania przez policjanta zadań w zakresie czuwania nad bezpieczeństwem i porządkiem ruchu na drogach i jego kontrolowania, zwanych dalej „kontrolą ruchu drogowego”, a w szczególności organizację służby na drogach i sposób jej pełnienia przez policjantów, z uwzględnieniem współdziałania z innymi rodzajami służb Policji i podmiotami pozapolicyjnymi w zakresie działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i zwalczania przestępczości na drogach.

§ 2.

1. Zadania Policji w zakresie kontroli ruchu drogowego wykonuje policjant pełniący służbę w komórce właściwej do spraw ruchu drogowego, posiadający przeszkolenie w tym zakresie, zwany dalej „policjantem ruchu drogowego”.
2. Policjant, inny niż wymieniony w ust. 1, może wykonywać zadania w zakresie kontroli ruchu drogowego na polecenie kierownika jednostki organizacyjnej Policji lub dyżurnego jednostki.

§ 3.

1. Policjant ruchu drogowego może być skierowany do wykonywania innych zadań niż kontrola ruchu drogowego w przypadku zaistnienia zdarzenia wymagającego niezwłocznego podjęcia czynności służbowych.
2. Decyzję o skierowaniu policjanta, o którym mowa w ust. 1, podejmuje kierownik jednostki organizacyjnej Policji, upoważniona przez niego osoba lub dyżurny jednostki.

§ 4.

Zadania wymagające wiedzy specjalistycznej w zakresie:

- 1) kierowania ruchem drogowym, z wyłączeniem czynności podejmowanych na miejscu zdarzeń drogowych oraz przy zabezpieczeniu imprez na drogach;

- 2) kontroli stanu technicznego pojazdów silnikowych;
- 3) wykonywania czynności na miejscu wypadków drogowych;
- 4) kontroli przewozu towarów niebezpiecznych;
- 5) kontroli zapisów urządzeń samoczynnie rejestrujących prędkość jazdy, czas jazdy i postoju (tachografów); wykonuje wyłącznie policjant ruchu drogowego, mający odpowiednie przeszkolenie zawodowe, z zastrzeżeniem § 25 ust. 2.

Rozdział 2

Organizacja służby na drogach

§ 5.

Organizację i koordynację służby pełnionej na wybranych drogach krajowych, zwaną dalej „centralną koordynacją służby”, określa dyrektor biura Komendy Głównej Policji właściwy do spraw ruchu drogowego po zasięgnięciu opinii właściwego komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji.

§ 6.

1. Organizację służby pełnionej na drogach nieobjętych centralną koordynacją, określa komendant wojewódzki (Stołeczny) Policji po zasięgnięciu opinii właściwych komendantów powiatowych lub miejskich Policji.

2. Określając organizację pełnienia służby należy uwzględnić warunki współdziałania sąsiadujących ze sobą komend powiatowych lub miejskich Policji, a w szczególności:

- 1) wzajemne przekazywanie informacji o danych radiowych i dyslokacji patroli (posterunków) wykonujących zadania na odcinkach dróg usytuowanych w bezpośrednim sąsiedztwie granicy powiatu;
- 2) prowadzenie przez policjantów działań na terenie sąsiedniego powiatu;
- 3) podejmowanie wspólnych działań kontrolnych wzajemnie skoordynowanych.

§ 7.

1. Dyslokację służby ustala kierownik komórki właściwej do spraw ruchu drogowego jednostki organizacyjnej Policji, w szczególności na podstawie:

- 1) analizy stanu bezpieczeństwa i porządku na drogach oraz zagrożenia przestępczością;
- 2) natężenia i struktury ruchu na poszczególnych odcinkach dróg i skrzyżowaniach;
- 3) harmonogramu pełnienia służby centralnie skoordynowanej;
- 4) planów wykorzystania dróg w sposób szczególny;
- 5) potwierdzonych uwag i wniosków zgłoszonych przez obywateli, organy i instytucje oraz policjantów;
- 6) planów działań wojewódzkich i powiatowych oraz innych doraźnych zadań.

2. Poza elementami wymienionymi w ust. 1, w planowaniu dyslokacji służby oraz precyzowaniu zadań i sposobu jej pełnienia należy uwzględnić: porę roku i doby, dzień tygodnia, warunki atmosferyczne, przewidywane zagrożenia, informacje przekazane przez inne służby.

§ 8.

1. Do służby na drodze należy kierować patrole co najmniej dwuosobowe,

z zastrzeżeniem ust. 4 i 5.

2. Patrol, o którym mowa w ust. 1, może składać się z co najmniej: jednego policjanta ruchu drogowego i funkcjonariusza innej służby.

3. W ramach służby centralnie koordynowanej oraz służby pełnionej na autostradzie dopuszcza się patrol złożony z co najmniej jednego policjanta ruchu drogowego oraz funkcjonariusza innej służby uprawnionego do kontroli ruchu drogowego.

4. Dopuszcza się pełnienie służby przez patrol jednoosobowy, w tym również na posterunku oraz przy likwidacji skutków zdarzeń drogowych wyłącznie od świtu do zmierzchu w obszarze zabudowanym.

5. W przypadku realizacji zadań w związku z wykorzystaniem dróg w sposób szczególny, policjant może pełnić służbę w patrolu albo na posterunku jednoosobowo poza obszarem zabudowanym od świtu do zmierzchu.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 i 3, dowódcą patrolu jest policjant ruchu drogowego.

§ 9.

Kierownik komórki właściwej do spraw ruchu drogowego lub wyznaczona przez niego osoba sporządza zestawienie planowanych służb podległych mu policjantów, zwane dalej „grafikiem pełnienia służby”.

§ 10.

Policjant kierujący pojazdem służbowym przed rozpoczęciem służby ma obowiązek sprawdzić wyposażenie pojazdu, jego stan techniczny oraz działanie środków łączności. O stwierdzonych usterkach, których nie można natychmiast usunąć, względnie brakach w wyposażeniu pojazdu, melduje prowadzącemu odprawę do służby.

§ 11.

1. Odprawę do służby przeprowadza przełożony policjanta lub inny wyznaczony policjant.

2. Odprawa, o której mowa w ust. 1, powinna uwzględniać w szczególności:

- 1) sprawdzenie gotowości do pełnienia służby;
- 2) przekazanie informacji o aktualnym stanie bezpieczeństwa i porządku w rejonie pełnienia służby oraz ważniejszych wydarzeniach na terenie podległym danej jednostce Policji istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym;
- 3) poinformowanie o dyslokacji służby, składzie patrolu oraz wskazanie dowódcy patrolu;
- 4) postawienie zadań doraźnych;
- 5) określenie formy pełnienia służby i zalecanego sposobu realizacji zadań;
- 6) sprawdzenie znajomości zadań i obowiązków na posterunku lub trasie;
- 7) określenie czasu rozpoczęcia przerw w służbie;
- 8) pouczenie o zasadach bezpieczeństwa w czasie pełnienia służby.

3. Przebieg odprawy oraz informacje związane z organizacją służby, w tym treść przekazanych zadań doraźnych i sposób ich realizacji, dokumentuje się bezpośrednio w policyjnych systemach informatycznych lub w innej formie elektronicznej z zachowaniem czytelności i kompletności informacji. W przypadku braku takiej możliwości, informacje dotyczące przebiegu odprawy do służby dokumentuje się w książce odpraw lub protokole z odprawy.

§ 12.

1. W przypadku niewykorzystania w czasie wyznaczonym na odprawie do służby przerwy, jej wykorzystanie policjant uzgadnia z dyżurnym jednostki Policji, odnotowując to w notatniku służbowym.
2. Policjant, za zgodą dyżurnego jednostki, na czas przerwy może opuścić rejon, trasę lub posterunek.
3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się w przypadku służby pełnionej na autostradzie i trasie objętej centralną koordynacją.
4. Policjant w czasie przerwy prowadzi stały nasłuch radiowy lub telefoniczny.

§ 13.

1. Decyzję o użyciu motocykli w służbie przy temperaturze powietrza poniżej 5° C lub w razie występowania innych niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, podejmuje kierownik komórki organizacyjnej służby ruchu drogowego lub upoważniony przez niego policjant.
2. Do służby na motocyklach kieruje się policjantów, którzy nie ukończyli 40 lat, oraz policjantów, którzy ukończyli 40 rok życia i wyrazili pisemną zgodę na pełnienie służby w tej formie.

Rozdział 3

Sposób pełnienia służby na drogach przez policjantów

§ 14.

1. Służba policjanta pełniona na drodze polega na sprawowaniu nadzoru nad bezpieczeństwem, porządkiem oraz płynnością ruchu na trasie, w rejonie lub posterunku.
2. W ramach zadań, o których mowa w ust. 1, policjant jest obowiązany również zapobiegać przestępstwom i wykroczeniom innym niż przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w ruchu na drogach.

§ 15.

1. Policjant, pełniąc służbę na drodze, jest obowiązany:
 - 1) reagować na przestępstwa i wykroczenia, stosując prawem przewidziane środki;
 - 2) wykonywać czynności wstępne na miejscu zdarzenia drogowego stosownie do posiadanych środków i możliwości oraz zgłaszać dyżurnemu jednostki Policji potrzebę skorzystania z pomocy innych służb;
 - 3) podejmować działania zmierzające do przywrócenia zakłóconej płynności ruchu;
 - 4) w uzasadnionych przypadkach udzielać niezbędnej pomocy uczestnikom ruchu, a o podjętych działaniach powiadomić dyżurnego jednostki Policji;
 - 5) w miarę możliwości okazać, na żądanie osoby kontrolowanej, nagranie lub wynik pomiaru;
 - 6) utrzymywać stałą łączność radiową lub telefoniczną z dyżurnym jednostki organizacyjnej Policji, niezwłocznie meldować o objęciu służby na trasie lub posterunku, a także o istotnych wydarzeniach zaistniałych podczas pełnienia służby;
 - 7) zbierać i zgłaszać przełożonemu uwagi i propozycje w zakresie niezbędnych przedsięwzięć zmierzających do usprawnienia, poprawy bezpieczeństwa i porządku ruchu, w tym dotyczących infrastruktury drogowej;

- 8) posiadać przy sobie potwierdzoną kopię świadectwa legalizacji przyrządów kontrolno- - pomiarowych, używanych w służbie i okazać ją na prośbę osoby kontrolowanej;
 - 9) używać umundurowania z elementami odblaskowymi bez względu na porę dnia i roku;
 - 10) stosować w patrolu wieloosobowym jednolite umundurowanie.
2. Na hasło „policjant wzywa pomocy”, policjant w uzgodnieniu z dyżurnym, udaje się do miejsca zagrożenia. Hasło „policjant wzywa pomocy”, może być użyte tylko w sytuacji, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie policjanta.

§ 16.

1. Policjantowi pełniącemu służbę na drodze zabrania się:
 - 1) wykonywania czynności niezwiązanych ze służbą, a w szczególności wykorzystywania pojazdu służbowego do celów prywatnych;
 - 2) przebywania w radiowozie w czasie pełnienia służby statycznej, z wyjątkiem:
 - a) prowadzenia korespondencji radiowej,
 - b) sporządzania dokumentacji w związku z wykonywanymi zadaniami,
 - c) przerwy w służbie,
 - d) niekorzystnych warunków atmosferycznych,
 - e) realizacji zadań związanych z pilotażem,
 - f) dokonywania badania na zawartość alkoholu w organizmie lub innych środków działających podobnie do alkoholu, a także niezbędnej obsługi urządzeń samorejestrujących wykroczenia;
 - 3) opuszczania trasy lub posterunku, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w ust. 2;
 - 4) wsiadania do kontrolowanego pojazdu w przypadkach niezwiązanych z kontrolą stanu technicznego, wyposażenia pojazdu, przewożonego ładunku lub z niezbędnym kierowaniem tym pojazdem.
2. Policjant może opuścić trasę, rejon lub posterunek:
 - 1) w razie konieczności:
 - a) udzielenia pomocy chorym lub rannym,
 - b) doprowadzenia sprawcy wykroczenia lub przestępstwa do jednostki Policji, izby wytrzeźwień lub placówki służby zdrowia,
 - c) poddania osoby badaniu w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu lub innego środka działającego podobnie do alkoholu;
 - 2) w celu wykonywania poza kontrolowaną trasą czynności służbowych w rejonie lub na miejscu:
 - a) zdarzenia drogowego lub innego zdarzenia, w którym są zabici lub ranni,
 - b) przestępstwa,
 - c) poważnego zagrożenia bezpieczeństwa publicznego;
 - 3) w razie podjęcia pościgu;
 - 4) w razie nagłych zdarzeń losowych dotyczących patrolu, w szczególności choroby policjanta lub awarii pojazdu;
 - 5) w innych uzasadnionych przypadkach na polecenie lub za zgodą przełożonego, przekazaną przez dyżurnego jednostki Policji, a także na polecenie dyżurnego jednostki Policji.

§ 17.

Ze względu na natężenie ruchu oraz zagrożenie jego bezpieczeństwa i porządku,

policjanci pełnią służbę na drogach w sposób:

- 1) stały – codziennie na drogach, na których wzmożony ruch i wynikające z tego zagrożenie występuje systematycznie przez znaczną część doby;
- 2) okresowy – w określonych terminach, stosownie do potrzeb;
- 3) doraźny – w krótkim okresie stosownie do potrzeb, natężenia ruchu i zagrożenia jego bezpieczeństwa.

§ 18.

1. W zależności od potrzeb, policjant sprawuje nadzór nad bezpieczeństwem, porządkiem ruchu drogowego, w sposób:

- 1) dynamiczny, polegający na patrolowaniu trasy pojazdem służbowym z prędkością zapewniającą obserwację ruchu drogowego lub pieszo;
- 2) statyczny, polegający na wykonywaniu czynności na posterunku lub podczas kierowania ruchem;
- 3) dynamiczno-stacyjny, polegający na przemiennym wykonywaniu czynności, o których mowa w pkt 1 i 2.

2. Podczas pełnienia służby w sposób statyczny radiowóz powinien być ustawiony w miejscu bezpiecznym i widocznym dla uczestników ruchu.

3. W warunkach niedostatecznej widoczności w radiowozie oznakowanym powinien być włączony świetlny napis „POLICJA”.

§ 19.

1. W razie niezatrzymania się pojazdu do kontroli policjant natychmiast przekazuje dyżurnemu jednostki informacje o pojeździe i znajdujących się w nim osobach oraz, w miarę możliwości, podejmuje pościg.

2. Przed podjęciem kontroli poza obszarem zabudowanym w okresie od zmierzchu do świtu policjant jest obowiązany każdorazowo przekazać drogą radiową dyżurnemu jednostki Policji informację o zamiarze kontroli, podając numer rejestracyjny pojazdu, jego markę, miejsce kontroli i inne istotne okoliczności, a zameldować po jej zakończeniu.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się w razie prowadzenia planowanych działań kontrolno-blokadowych lub konieczności zatrzymania pojazdu w wyniku prowadzonych działań pościgowych, o rozpoczęciu których dyżurny został powiadomiony wcześniej.

§ 20.

Policjant asystujący przy czynnościach kontrolnych obowiązany jest do ubezpieczenia policjanta, który je wykonuje.

§ 21.

1. Policjant może na prośbę pasażerów pojazdu zezwolić na jego opuszczenie, jeżeli ma pewność, że przebieg kontroli nie zostanie zakłócony.

2. Patrol poza obszarem zabudowanym może zatrzymać do kontroli tylko jeden pojazd z wyjątkiem sytuacji, gdy kierujący innym pojazdem dopuszcza się popełnienia przestępstwa lub wykroczenia.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się podczas wzmożonych działań realizowanych na podstawie odrębnego planu, których głównym celem jest skontrolowanie maksymalnej liczby kierujących pojazdami i pojazdów.

§ 22.

1. Statycznej kontroli prędkości pojazdów przy użyciu ręcznych przyrządów pomiarowych należy dokonywać przemiennie z patrołowaniem trasy.
2. Czas i miejsce kontroli prędkości musi wynikać z nałożonych zadań w wyznaczonym punkcie pomiarowym.
3. Czas i miejsce kontroli może zmienić dyżurny jednostki Policji na uzasadniony wniosek policjanta w trakcie służby, np. w związku z warunkami panującymi na drodze.

§ 23.

1. O fakcie ujawnienia kierującego, który jest w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu, policjant zawiadamia dyżurnego jednostki Policji, który udziela mu wszechstronnej pomocy zwłaszcza, gdy nie jest możliwe przekazanie pojazdu innej osobie.
2. Usunięcie pojazdu z drogi policjant realizuje za pośrednictwem dyżurnego jednostki Policji.
3. W przypadku, gdy kierujący, o którym mowa w ust. 1, przewozi osoby lub ładunek, które muszą być dostarczone do miejsca przeznaczenia w określonym czasie (np. artykuły łatwo psujące się lub zwierzęta), policjant powinien o tym fakcie niezwłocznie zawiadomić dyżurnego jednostki Policji w celu uzgodnienia dalszego trybu postępowania.

§ 24.

1. Doprowadzając kierującego wraz z pojazdem, pasażerami lub ładunkiem do jednostki Policji, policjant powinien w każdym przypadku:
 - 1) zabezpieczyć dokumenty uprawniające do kierowania pojazdem, dokumenty pojazdu i ładunku, a w razie potrzeby także dokumenty pasażerów;
 - 2) określić kierującemu kierunek, prędkość i sposób jazdy;
 - 3) jechać za pojazdem w bezpiecznej odległości.
2. Dyżurny jednostki Policji lub inny wyznaczony przez kierownika jednostki policjant, każdorazowo potwierdza w notatniku służbowym policjanta lub na kopii notatki służbowej: przekazanie osób, pojazdów, zabezpieczonych przedmiotów oraz dokumentów sporządzonych w związku z podjętymi czynnościami, a także dokumentów stwierdzających uprawnienie do kierowania pojazdem lub jego używania.

Rozdział 4

Czynności wykonywane przez policjantów na miejscu zdarzenia drogowego

§ 25.

1. Czynności na miejscu zdarzenia drogowego wykonują policjanci ruchu drogowego pełniący służbę w komórce obsługi zdarzeń drogowych, zwanej dalej w skrócie „OZD” lub inni policjanci ruchu drogowego wyposażeni w sprzęt specjalistyczny.
2. Czynności, o których mowa w ust. 1, mogą wykonywać również policjanci grupy dochodzeniowo-śledczej, a w przypadku zdarzenia, w którym nie ma osoby zabitej lub rannej, w uzasadnionych okolicznościach na polecenie dyżurnego jednostki Policji – inni policjanci.

3. Policjant wykonujący czynności na miejscu zdarzenia drogowego, jest obowiązany do włączenia w pojeździe służbowym niebieskich świateł błyskowych.
4. Policjant ruchu drogowego posiadający na wyposażeniu urządzenia techniczne służące do zabezpieczania miejsca zdarzenia drogowego, jest obowiązany do ich stosowania przy wykonywaniu czynności na miejscu zdarzenia.
5. Przepisów ust. 3 i 4 nie stosuje się, jeżeli pojazdy uczestniczące w zdarzeniu znajdują się poza jezdnią, a wykonywane czynności nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa dla policjanta i innych uczestników ruchu drogowego.

Rozdział 5

Dokumentowanie przebiegu służby policjanta

§ 26.

1. Policjant pełniący służbę w komórkach ruchu drogowego na drodze dokumentuje przebieg własnej służby w notatniku służbowym. Dopuszcza się stosowanie notatnika służbowego w formacie A-4.
2. Policjant sporządzone w czasie służby karty rejestracyjne Mrd-5 oraz karty zdarzeń drogowych Mrd-2 przekazuje po jej zakończeniu osobie rozliczającej służbę.

§ 27.

1. Każdorazowo po zakończeniu służby efekty pracy policjanta wpisuje się do karty statystycznej czynności policjanta ruchu drogowego lub wprowadza do ewidencji komputerowej.
2. Kierownik komórki ruchu drogowego lub wyznaczona przez niego osoba sprawuje nadzór nad realizacją ust. 1.
3. Wzór karty statystycznej czynności policjanta ruchu drogowego określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 28.

1. Kierownik komórki właściwej do spraw ruchu drogowego lub wyznaczona przez niego osoba rozlicza policjanta ze służby oraz kwituje odbiór przekazanych dokumentów, potwierdzając ten fakt własnoręcznym podpisem w notatniku służbowym policjanta.
2. Jeżeli rozliczenie ze służby nie może być dokonane przez osoby, o których mowa w ust. 1, dyżurny jednostki Policji, za zgodą kierownika jednostki Policji, potwierdza w notatniku służbowym policjanta fakt zakończenia służby oraz odbiór wszelkich przekazanych przez policjanta dokumentów.

§ 29.

1. Policjant używający w trakcie pełnienia służby przyrządu kontrolno-pomiarowego do określenia prędkości jazdy pojazdu wypełnia na bieżąco zarejestrowaną książkę pracy tego przyrządu, zgodnie z treścią kolumn. Czas i miejsce rozpoczęcia pracy oraz swoje dane osobowe policjant wpisuje przed przystąpieniem do pracy z przyrządem.
2. Wzór książki pracy przyrządu kontrolno-pomiarowego określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

Rozdział 6

Przepisy końcowe

§ 30.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów zarządzenia sprawuje dyrektor biura Komendy Głównej Policji właściwy do spraw ruchu drogowego.

§ 31.

Policjant na miejscu zdarzenia drogowego postępuje zgodnie z wytycznymi Komendanta Głównego Policji w przedmiotowej sprawie.

§ 32.

1. Przebieg służby policjant dokumentuje w notatniku służbowym zgodnie z wytycznymi Komendanta Głównego Policji w przedmiotowej sprawie.
2. W przypadku prowadzenia działań mających na celu sprawdzenie wyłącznie stanu trzeźwości jak największej liczby kierujących, prowadzonych na podstawie odrębnego planu zatwierdzonego przez kierownika jednostki organizacyjnej Policji, jeżeli wynik przeprowadzonego badania jest negatywny, dopuszcza się odstępnie od dokumentowania faktu przeprowadzenia kontroli w sposób określony w wytycznych, o których mowa w ust. 1.

§ 33.

Kierownik jednostki organizacyjnej Policji w terminie 15 dni od dnia wejścia w życie zarządzenia zapozna z jego przepisami podległych mu policjantów.

§ 34.

Traci moc zarządzenie nr 495 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 maja 2004 r. w sprawie pełnienia służby na drogach przez policjantów (Dz. Urz. KGP Nr 9, poz. 39).

§ 35.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2007 r.

Załącznik nr 1

Statystyczna karta czynności policjanta ruchu drogowego

Zob. Dz. Urz. KGP z 2007 r. Nr 13, poz. 100, z późn. zm.

Załącznik nr 2

Książka pracy przyrzędu kontrolno-pomiarowego

Zob. Dz. Urz. KGP z 2007 r. Nr 13, poz. 100, z późn. zm.

**ZARZĄDZENIE NR 25/93
KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI
Z DNIA 5 CZERWCA 1993 R.
W SPRAWIE SPOSOBU UŻYWANIA
GWIZDKA SYGNAŁOWEGO PRZEZ POLICJANTÓW**

Na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 149, zm. z 1991 r. Nr 94, poz. 422 i Nr 107, poz. 461, z 1992 r. Nr 54, poz. 254) oraz w związku z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 października 1991 r. w sprawie umundurowania policjantów (Dz. U. Nr 102, poz. 445, zm. z 1992 r. Nr 46, poz. 208), § 30 rozporządzenia Ministrów Transportu i Gospodarki Morskiej oraz Spraw Wewnętrznych z dnia 11 stycznia 1993 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (Dz. U. Nr 32, poz. 145) i § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 grudnia 1983 r. w sprawie organizacji i zasad wykonywania kontroli ruchu drogowego (Dz. U. Nr 75, poz. 341) zarządza się, co następuje:

§ 1

Wprowadza się do stosowania w jednostkach Policji „Instrukcję o sposobie używania gwizdka sygnałowego przez policjantów”, stanowiącą załącznik do zarządzenia.

§ 2

Wycofuje się z użytku służbowego zarządzenie Nr 63/56 Komendanta Głównego Milicji Obywatelskiej z dnia 10 grudnia 1956 r. w sprawie używania gwizdka sygnałowego przez funkcjonariuszy MO (częściowo uchylone zarządzeniami Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie przepisów ubiorczych funkcjonariuszy MO: Nr 75/69 z dnia 30 października 1969 r. i Nr 55/74 z dnia 30 lipca 1974 r.), które utraciło moc obowiązującą.

**Załącznik
do Zarządzenia Nr 25/93
Komendanta Głównego Policji
z dnia 5 czerwca 1993 r.**

**Instrukcja o sposobie używania gwizdka
sygnałowego przez policjantów**

Gwizdka sygnałowego używa się w celu:

- a) uzyskania pomocy innego policjanta,
- b) zwrócenia uwagi na podawane przez policjanta sygnały lub polecenia oraz w celu ostrzeżenia uczestników ruchu drogowego o grożącym niebezpieczeń-

stwie lub sygnalizacji między policjantami,

c) sprawnego przeprowadzenia akcji operacyjnych lub prewencyjnych, gdy nie-
możliwe jest posługiwanie się innymi znakami umownymi.

Ustala się następujące rodzaje sygnałów:

a) sygnał długi trwający powyżej 3 sekund – „ratunkowy”, „żądanie pomocy”,

b) sygnał krótki trwający 1 sekundę i powtarzany – „uwaga”, „ostrzeżenie”,
„sygnał porządkowy”.

Komendanci jednostek Policji mogą – na okres akcji operacyjnych lub prewencyj-
nych – ustalać inne rodzaje i znaczenie sygnałów.

Na sygnał „żądanie pomocy”, o którym mowa w ust. 2 lit. a, wszyscy policjanci
zobowiązani są do natychmiastowego udania się na miejsce, z którego sygnał
pochodzi i udzielenia pomocy policjantowi, który jej wzywał.

Komendanci jednostek Policji przeszkolą podległych policjantów w zakresie spo-
sobu użytkowania gwizdka sygnałowego.

Policjanci noszą gwizdek sygnałowy w kieszeni kurtki, spodni lub płaszcza, nieza-
leżnie od użytkowanego zestawu ubiorczego.

**WYTYCZNE NR 2 KOMENDANTA GŁÓWNEGO
Z DNIA 17 LUTEGO 2014 R.
W SPRAWIE UZGADNIANIA PRZEZ POLICJANTÓW
MIEJSCA I CZASU KONTROLI RUCHU
DROGOWEGO Z UŻYCIEM PRZENOŚNYCH
ALBO ZAINSTALOWANYCH W POJEŹDZIE
URZĄDZEŃ REJESTRUJĄCYCH, PROWADZONEJ
PRZEZ STRAŻE GMINNE (MIEJSKIE)
NA PODSTAWIE ART. 129B UST. 4 USTAWY Z DNIA
20 CZERWCA 1997 R. – PRAWO O RUCHU
DROGOWYM (DZ. U. Z 2012 R. POZ. 1137, ZE ZM.).**

(Dz. Urz. KGP z 2014, poz. 13)

Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, ze zm.) postanawia się, co następuje:

§ 1.

Ilekróć w wytycznych jest mowa o:

- 1) komendancie Policji – należy przez to rozumieć właściwego miejscowo komendanta powiatowego (miejskiego) lub Komendanta Stołecznego Policji;
- 2) komendancie straży – należy przez to rozumieć właściwego miejscowo komendanta straży gminnej lub miejskiej;
- 3) urządzeniu rejestrującym – należy przez to rozumieć przenośne albo zainstalowane w pojeździe urządzenie ujawniające i zapisujące za pomocą technik utrwalania obrazów naruszenia przepisów ruchu drogowego przez kierujących pojazdami;
- 4) miejscu wykorzystania urządzenia rejestrującego – należy przez to rozumieć odcinek drogi oznakowany w sposób określony odrębnymi przepisami o znakach i sygnałach drogowych, na którym może być prowadzona kontrola ruchu drogowego przy użyciu urządzenia rejestrującego.

§ 2.

1. Czas i miejsce wykorzystania urządzenia rejestrującego komendant Policji uzgadnia w sposób zapewniający otrzymywanie od straży gminnej lub miejskiej bieżących informacji o miejscu i czasie każdorazowego używania urządzenia rejestrującego. W ramach uzgodnienia wskazuje się okres, na jaki zostało ono przyjęte.
2. Uzgodnienie czasu i miejsca wykorzystania urządzenia rejestrującego oraz zmiana w tym zakresie może nastąpić w formie pisemnej lub za pośrednictwem

środków komunikacji elektronicznej. Dokonując uzgodnień lub zmian w uzgodnieniach, zaleca się wykorzystanie formularza protokołu, którego wzór określa załącznik do wytycznych.

§ 3.

Komendant Policji podczas uzgadniania czasu i miejsca wykorzystania urządzenia rejestrującego uwzględnia wyniki prowadzonej analizy stanu bezpieczeństwa na drogach, a w szczególności:

- 1) miejsca zdarzeń drogowych spowodowanych niedostosowaniem prędkości pojazdów do warunków ruchu lub przekroczeniem dopuszczalnej prędkości obowiązującej na danym odcinku drogi;
- 2) miejsca rozpoznanych zagrożeń w ruchu drogowym związanych z nadmierną prędkością pojazdów oraz z porą roku, doby i dniami tygodnia (np. dni targowe);
- 3) lokalizację miejsc i obiektów o podwyższonym ryzyku wystąpienia zagrożeń dla ruchu pieszego;
- 4) lokalizację miejsc i obiektów szczególnie uczęszczanych przez dzieci, a przede wszystkim boisk i placów zabaw oraz szkół i przedszkoli;
- 5) dyslokację policyjnych patroli ruchu drogowego;
- 6) planowane imprezy masowe i inne zgromadzenia na drogach powodujące utrudnienia w ruchu drogowym lub wymagające korzystania z dróg w sposób szczególny;
- 7) planowane uroczystości religijne odbywające się z wykorzystaniem drogi;
- 8) optymalny dla efektywnego wykorzystania czas pracy urządzeń rejestrujących;
- 9) lokalizację stacjonarnych urządzeń rejestrujących.

§ 4.

Komendant Policji z własnej inicjatywy lub na wniosek komendanta straży może uzgodnić zmianę wcześniej ustalonego czasu i miejsca wykorzystania urządzenia rejestrującego, jeżeli potrzeba takiej zmiany wynika z bieżącej analizy warunków ruchu na drogach (występujących oraz przewidywanych zagrożeń i utrudnień dla tego ruchu) albo z przyczyn organizacyjnych lub technicznych.

§ 5.

Komendant Policji co najmniej raz w roku przeprowadza analizę wpływu wykonywanych przez strażników gminnych (miejskich) czynności kontrolnych z użyciem urządzenia rejestrującego na stan bezpieczeństwa w ruchu drogowym w miejscach wykonywania tych czynności. Komendant powiatowy (miejski) Policji przekazuje wyniki tej analizy do wiadomości właściwemu komendantowi wojewódzkiemu Policji.

§ 6.

Wytyczne wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik

do wytycznych nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 17 lutego 2014 r.

Wzór formularza

Protokół

uzgodnienia czasu i miejsca wykorzystania przez Straż Gminną/Miejską*

W.....

urządzenia rejestrującego typu.....

PRZEPISY KARNE ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM W RUCHU DROGOWYM

Wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji

Art. 84.

Kto wbrew obowiązкови nie oznacza w sposób odpowiadający wymaganiom i łatwo dostrzegalny, zarówno w dzień, jak i w porze nocnej, jakiegokolwiek przeszkody w ruchu drogowym, urządzenia lub przedmiotu znajdujących się na drodze lub też miejsca prowadzonych robót, jeżeli to może zagrozić bezpieczeństwu ruchu albo utrudnić ruch na drodze, podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 85.

§ 1. Kto samowolnie ustawia, niszczy, uszkadza, usuwa, włącza lub wyłącza znak, sygnał, urządzenie ostrzegawcze lub zabezpieczające albo zmienia ich położenie, zasłania je lub czyni niewidocznymi, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto samowolnie niszczy, uszkadza, usuwa lub ustawia znak turystyczny.

§ 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 lub 2 można orzec obowiązek zapłaty równowartości zniszczonego lub uszkodzonego przedmiotu albo obowiązek przywrócenia do stanu poprzedniego.

Art. 85a.

§ 1. Kto narusza przepisy dotyczące sposobu znakowania dróg wewnętrznych, podlega karze grzywny.

§ 2. Tej samej karze za czyn określony w § 1 podlega ten, kto zlecił wadliwe dokonanie tej czynności.

Art. 86.

§ 1. Kto na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu, nie zachowując należytej ostrożności, powoduje zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, podlega karze grzywny.

§ 2. Kto dopuszcza się wykroczenia określonego w § 1, znajdując się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 przez osobę prowadzącą pojazd można orzec zakaz prowadzenia pojazdów.

Art. 87.

§ 1. Kto, znajdując się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, podlega karze aresztu albo grzywny nie niższej niż 50 złotych.

§ 1a. Tej samej karze podlega, kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem podobnie działającego środka, prowadzi na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu inny pojazd niż określony w § 1.

§ 2. Kto, znajdując się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, prowadzi na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu inny pojazd niż określony w § 1, podlega karze aresztu do 14 dni albo karze grzywny.

§ 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 orzeka się zakaz prowadzenia pojazdów.

§ 4. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1a lub 2 można orzec zakaz prowadzenia pojazdów innych niż określone w § 1.

Art. 88.

Kto na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu prowadzi pojazd bez wymaganych przepisami świateł lub pozostawia pojazd bez wymaganego przepisami oświetlenia, podlega karze grzywny.

Art. 89.

Kto, mając obowiązek opieki lub nadzoru nad małoletnim do lat 7, dopuszcza do przebywania małoletniego na drodze publicznej lub na torach pojazdu szynowego, podlega karze grzywny albo karze nagany.

Art. 90.

Kto tamuje lub utrudnia ruch na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu, podlega karze grzywny albo karze nagany.

Art. 91.

Kto zanieczyszcza drogę publiczną lub na tej drodze pozostawia pojazd lub inny przedmiot albo zwierzę w okolicznościach, w których może to spowodować niebezpieczeństwo lub stanowić utrudnienie w ruchu drogowym, podlega karze grzywny do 1500 złotych albo karze nagany.

Art. 92.

§ 1. Kto nie stosuje się do znaku lub sygnału drogowego albo do sygnału lub polecenia osoby uprawnionej do kierowania ruchem lub do kontroli ruchu drogowego, podlega karze grzywny albo karze nagany.

§ 2. Kto w celu uniknięcia kontroli nie stosuje się do sygnału osoby uprawnionej do kontroli ruchu drogowego, nakazującego zatrzymanie pojazdu, podlega karze aresztu albo grzywny.

§ 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 2 można orzec zakaz prowadzenia pojazdów.

Art. 92a.

Kto, prowadząc pojazd, nie stosuje się do ograniczenia prędkości określonego

ustawą lub znakiem drogowym, podlega karze grzywny.

Art. 93.

§ 1. Prowadzący pojazd, który, uczestnicząc w wypadku drogowym, nie udziela niezwłocznej pomocy ofierze wypadku, podlega karze aresztu albo grzywny.

§ 2. W razie popełnienia wykroczenia o którym mowa w § 1 orzeka się zakaz prowadzenia pojazdów.

Art. 94.

§ 1. Kto na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu prowadzi pojazd, nie mając do tego uprawnienia, podlega karze grzywny.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto prowadzi na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu pojazd pomimo braku dopuszczenia pojazdu do ruchu.

Art. 95.

Kto prowadzi na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu pojazd, nie mając przy sobie wymaganych dokumentów, podlega karze grzywny do 250 złotych albo karze nagany.

Art. 95a.

Kto posługuje się dowodem rejestracyjnym zawierającym dane o spełnieniu przez pojazd wymagań technicznych określonych w przepisach ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054, z późn. zm.) niezgodne ze stanem faktycznym, podlega karze grzywny do 500 zł.

Art. 96.

§ 1. Właściciel, posiadacz, użytkownik lub prowadzący pojazd, który na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu dopuszcza:

- 1) do prowadzenia pojazdu osobą niemającą sprawności fizycznej lub psychicznej w stopniu umożliwiającym należyte prowadzenie pojazdu,
- 2) do prowadzenia pojazdu osobą niemającą wymaganych uprawnień,
- 3) do prowadzenia pojazdu osobą znajdującą się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka,
- 4) pojazd do jazdy pomimo braku wymaganych dokumentów stwierdzających dopuszczenie pojazdu do ruchu,
- 5) pojazd do jazdy, pomimo że pojazd nie jest należycie zaopatrzony w wymagane urządzenia i przyrządy albo pomimo że nie nadają się one do spełnienia swego przeznaczenia,
- 6) do korzystania z pojazdu samochodowego w sposób niezgodny z jego przeznaczeniem, podlega karze grzywny.

§ 2. Tej samej karze za czyny określone w § 1 pkt 1, 3–6 oraz za nieumyślne dopuszczenie do prowadzenia pojazdu na drodze publicznej przez osobą niemającą wymaganych uprawnień podlega dyspozytor pojazdu lub osoba, do której obowiązków należą jego czynności, a jeżeli takiej osoby nie wyznaczono – kierownik jednostki dysponującej pojazdem.

§ 3. Tej samej karze podlega, kto wbrew obowiązkowi nie wskaże na żądanie

uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie.

Art. 96a.

§ 1. Kto, nie będąc do tego uprawnionym, posiada w pojeździe urządzenia stanowiące obowiązkowe wyposażenie pojazdu uprzywilejowanego w ruchu, wysyłające sygnały świetlne w postaci niebieskich lub czerwonych świateł błyskowych albo sygnał dźwiękowy o zmiennym tonie, a także elementy oznakowania w postaci napisów, podlega karze grzywny.

§ 2. Kto, nie będąc do tego uprawnionym, używa w pojeździe sygnałów świetlnych w postaci niebieskich lub czerwonych świateł błyskowych albo sygnału dźwiękowego o zmiennym tonie, podlega karze aresztu do 14 dni albo grzywny.

§ 3. Urządzenia lub elementy oznakowania, o których mowa w § 1 i 2, podlegają przepadkowi, choćby nie stanowiły własności sprawcy.

Art. 96b.

Kto, nie będąc do tego uprawnionym, posługuje się kartą parkingową, o której mowa w art. 8 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.), podlega karze grzywny do 2000 złotych.

Art. 97.

Uczestnik ruchu lub inna osoba znajdująca się na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu, a także właściciel lub posiadacz pojazdu, który wykracza przeciwko innym przepisom ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym lub przepisom wydanym na jej podstawie, podlega karze grzywny do 3000 złotych albo karze nagany.

Art. 98.

Kto, prowadząc pojazd poza drogą publiczną, strefą zamieszkania lub strefą ruchu, nie zachowuje należytej ostrożności, czym zagraża bezpieczeństwu innej osoby, podlega karze grzywny albo karze nagany.

Art. 99.

§ 1. Kto:

1) (*uchylony*),

2) niszczy lub uszkadza drogę publiczną lub drogę w strefie zamieszkania, przynależności lub urządzenia drogowe,

3) usuwa lub niszczy zastony odśnieżne,

4) (*uchylony*),

podlega karze grzywny albo karze nagany.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto przy zadrzewianiu lub zakrzewianiu albo przy prowadzeniu robót ziemnych nie zachowuje przepisowej odległości od linii kolejowych.

Art. 100.

Kto:

1) zaorywa lub w inny sposób zwęża pas drogowy lub pas przydrożny,

- 2) włóczy po drodze publicznej lub porzuca na niej przedmioty albo używa pojazdów niszczących nawierzchnię drogi,
 - 3) uszkadza rowy, skarpy nasypów lub wykopów albo samowolnie rozkopuje drogę publiczną,
 - 4) wypasa zwierzę gospodarskie w pasie drogowym,
- podlega karze grzywny do 1000 złotych albo karze nagany.

Art. 101.

Kto uchyla się od obowiązku oczyszczania i usuwania z odcinków dróg publicznych o twardej nawierzchni, przechodzących przez obszary o zabudowie ciągłej lub skupionej poza miastami i osiedlami, błota, kurzu, śniegu lub lodu, podlega karze grzywny do 1000 złotych albo karze nagany.

Art. 102.

Kto uchyla się od obowiązku utrzymania w należyтым stanie zjazdów z dróg publicznych do przyległych nieruchomości, podlega karze grzywny do 1000 złotych albo karze nagany.

Art. 103.

Kto bez ważnej przyczyny uchyla się od nałożonego obowiązku świadczeń osobistych lub rzeczowych, mających na celu zwalczanie zagrożenia przerwania komunikacji na skutek zasp śnieżnych, powodzi lub usuwisk, albo wykonuje te świadczenia nienależycie, podlega karze grzywny albo karze nagany.

Art. 103a.

(uchylony).

Kary przewidziane przez Kodeks wykroczeń

Art. 18.

Karami są:

- 1) areszt;
- 2) ograniczenie wolności;
- 3) grzywna;
- 4) nagana.

Art. 19.

Kara aresztu trwa najkrócej 5, najdłużej 30 dni; wymierza się ją w dniach.

Art. 20.

§ 1. Kara ograniczenia wolności trwa 1 miesiąc.

§ 2. W czasie odbywania kary ograniczenia wolności ukarany:

- 1) nie może bez zgody sądu zmieniać miejsca stałego pobytu;*
- 2) jest obowiązany do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne;*
- 3) ma obowiązek udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary.*

Art. 21.

§ 1. Obowiązek określony w art. 20 § 2 pkt 2 polega na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w odpowiednim zakładzie pracy, placówce służby zdrowia, opieki społecznej, organizacji lub instytucji niosącej pomoc charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej w wymiarze od 20 do 40 godzin.

§ 2. W stosunku do osoby zatrudnionej organ orzekający, zamiast obowiązku określonego w § 1, może orzec potrącenie od 10 do 25% wynagrodzenia za pracę na rzecz Skarbu Państwa albo na cel społeczny wskazany przez organ orzekający; w okresie odbywania kary ukarany nie może rozwiązać bez zgody sądu stosunku pracy.

Art. 22.

Wymierzając karę ograniczenia wolności, organ orzekający może zobowiązać ukaranego do:

- 1) naprawienia w całości albo w części szkody wyrządzonej wykroczeniem;*
- 2) przeproszenia pokrzywdzonego.*

Art. 24.

§ 1. Grzywnę wymierza się w wysokości od 20 do 5000 złotych, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 2. Jeżeli za wykroczenie popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wymierzono karę aresztu, orzeka się obok tej kary również grzywnę, chyba że orzeczenie grzywny nie byłoby celowe.

§ 3. Wymierzając grzywnę, bierze się pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste i rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe.

Środki karne w kodeksie wykroczeń

Art. 28.

§ 1. Środkami karnymi są:

- 1) zakaz prowadzenia pojazdów;
- 2) przepadek przedmiotów;
- 3) nawiązka;
- 4) obowiązek naprawienia szkody;
- 5) podanie orzeczenia o ukaraniu do publicznej wiadomości w szczególny sposób;
- 6) inne środki karne określone przez ustawę.

§ 2. Środki karne można orzec, jeżeli są one przewidziane w przepisie szczególnym, a orzeka się je, jeżeli przepis szczególny tak stanowi.

§ 3. Przepadek przedmiotów można orzec, choćby zachodziła okoliczność wyłączająca ukaranie sprawcy.

§ 4. Obowiązek naprawienia szkody orzeka się w sposób określony w przepisie szczególnym.

Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji

Art. 173.

§ 1. Kto sprowadza katastrofę w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym zagrożającą życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 4. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 2 jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Art. 174.

§ 1. Kto sprowadza bezpośrednie niebezpieczeństwo katastrofy w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 175.

Kto czyni przygotowania do przestępstwa określonego w art. 173 § 1, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 176.

§ 1. Nie podlega karze sprawca przestępstwa określonego w art. 174, który dobrowolnie uchylił grożące niebezpieczeństwo.

§ 2. Wobec sprawcy przestępstwa określonego w art. 173 § 1 lub 2 sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, jeżeli sprawca dobrowolnie uchylił niebezpieczeństwo grożące życiu lub zdrowiu wielu osób.

Art. 177.

§ 1. Kto, naruszając, chociażby nieumyślnie, zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, powoduje nieumyślnie wypadek, w którym inna osoba odniosła obrażenia ciała określone w art. 157 § 1, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli następstwem wypadku jest śmierć innej osoby albo ciężki uszczerbek na jej zdrowiu, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 3. Jeżeli pokrzywdzonym jest wyłącznie osoba najbliższa, ściganie przestępstwa określonego w § 1 następuje na jej wniosek.

Art. 178.

§ 1. Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173, 174 lub 177 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub uciekając z miejsca zdarzenia, sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.

§ 2. (uchylony).

Art. 178a.

§ 1. Kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. (uchylony).

§ 3. (uchylony).

§ 4. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 był wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo za przestępstwo określone w art. 173, 174, 177 lub art. 355 § 2 popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo dopuścił się czynu określonego w § 1 w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Art. 179.

Kto wbrew szczególnemu obowiązkowi dopuszcza do ruchu pojazd mechaniczny albo inny pojazd w stanie bezpośrednio zagrażającym bezpieczeństwu w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym lub dopuszcza do prowadzenia pojazdu mechanicznego albo innego pojazdu na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu przez osobę znajdującą się w stanie nietrzeźwości, będącą pod wpływem środka odurzającego lub osobę nieposiadającą wymaganych uprawnień, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 180.

Kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, pełni czynności związane bezpośrednio z zapewnieniem bezpieczeństwa ruchu pojazdów mechanicznych, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Kary przewidziane przez Kodeks karny

Art. 32.

Karami są:

- 1) *grzywna,*
- 2) *ograniczenie wolności,*
- 3) *pozbawienie wolności,*
- 4) *25 lat pozbawienia wolności,*
- 5) *dożywotnie pozbawienie wolności.*

Art. 33.

§ 1. Grzywnę wymierza się w stawkach dziennych, określając liczbę stawek oraz wysokość jednej stawki; jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, najniższa liczba stawek wynosi 10, zaś najwyższa 540.

§ 2. Sąd może wymierzyć grzywnę także obok kary pozbawienia wolności wymienionej w art. 32 pkt 3, jeżeli sprawca dopuścił się czynu w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub gdy korzyść majątkową osiągnął.

§ 3. Ustalając stawkę dzienną, sąd bierze pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe; stawka dzienna nie może być niższa od 10 złotych, ani też przekraczać 2 000 złotych.

Art. 34.

§ 1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, kara ograniczenia wolności trwa najkrócej miesiąc, najdłużej 12 miesięcy; wymierza się ją w miesiącach.

§ 2. W czasie odbywania kary ograniczenia wolności skazany:

- 1) *nie może bez zgody sądu zmieniać miejsca stałego pobytu,*

- 2) jest obowiązany do wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne,
3) ma obowiązek udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary.

Art. 35.

§ 1. Nieodpłatna, kontrolowana praca na cele społeczne jest wykonywana w wymiarze od 20 do 40 godzin w stosunku miesięcznym.

§ 2. W stosunku do osoby zatrudnionej sąd zamiast obowiązku, o którym mowa w art. 34 § 2 pkt 2, może orzec potrącenie od 10 do 25% wynagrodzenia za pracę w stosunku miesięcznym na cel społeczny wskazany przez sąd; w okresie odbywania kary skazany nie może rozwiązać bez zgody sądu stosunku pracy.

Art. 36.

§ 1. (uchylony).

§ 2. Wymierzając karę ograniczenia wolności, sąd może orzec wobec skazanego obowiązki wymienione w art. 72.

§ 3. Przepis art. 74 stosuje się odpowiednio.

Art. 37.

Kara pozbawienia wolności wymieniona w art. 32 pkt 3 trwa najkrócej miesiąc, najdłużej 15 lat; wymierza się ją w miesiącach i latach.

Art. 38.

§ 1. Jeżeli ustawa przewiduje obniżenie albo nadzwyczajne obostrzenie górnej granicy ustawowego zagrożenia, w wypadku alternatywnego zagrożenia karami wymienionymi w art. 32 pkt 1–3 obniżenie albo obostrzenie odnosi się do każdej z tych kar.

§ 2. Kara nadzwyczajnie obostrzona nie może przekroczyć 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 15 lat pozbawienia wolności; karę ograniczenia wolności wymierza się w miesiącach i latach.

§ 3. Jeżeli ustawa przewiduje obniżenie górnej granicy ustawowego zagrożenia, kara wymierzona za przestępstwo zagrożone karą dożywotniego pozbawienia wolności nie może przekroczyć 25 lat pozbawienia wolności, a za przestępstwo zagrożone karą 25 lat pozbawienia wolności, nie może przekroczyć 15 lat pozbawienia wolności.

Środki karne w kodeksie karnym

Art. 39.

Środkami karnymi są:

- 1) pozbawienie praw publicznych,*
- 2) zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej,*
 - 2a) zakaz prowadzenia działalności związanej z wychowaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub z opieką nad nimi,*
 - 2b) obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, zakaz kontaktowania się z określonymi osobami, zakaz zbliżania się do określonych osób lub zakaz opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu,*
 - 2c) zakaz wstępu na imprezę masową,*
 - 2d) zakaz wstępu do ośrodków gier i uczestnictwa w grach hazardowych,*
 - 2e) nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym,*
- 3) zakaz prowadzenia pojazdów,*
- 4) przepadek,*
- 5) obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę,*
- 6) nawiązka,*
- 7) świadczenie pieniężne,*
- 8) podanie wyroku do publicznej wiadomości.*

MINIPRZEWODNIK PO AKTACH PRAWNYCH

Studencie, skoro postanowiłeś zapoznać się z tym, co zostało tu napisane, to dobrze zrobisz.

W końcowej części nabędziesz podstawowe wiadomości o aktach prawnych i ich budowie. Być może zostaniesz jeszcze czymś zaskoczony? Ja nadal studiuję i też bywam zaskakiwany. Przyjmuję to jako ciekawostkę, a czasem jako inspirację. Nie wychodzę na tym źle. Od wszystkich można się przecież uczyć, wprowadzenie wszystkiego, ale zawsze można znaleźć takich, co wiedzą więcej i życzliwie pomogą.

Jeżeli podstawowe wiadomości o aktach prawnych już masz, to przeczytaj tekst, bardzo proszę. Zastanów się, co można do tego dodać. Niektórym Twoim kolegom z pewnością będzie to przydatne. Niekiedy nawet tym, którzy piszą prace licencjackie. Kilka tygodni temu spotkałem się z takim oto „kwiatkiem”: w pracy dyplomowej student pisze o „rozporządzeniu KGP” i nie była to pomyłka, tylko niewiedza piszącego. Podawałem mu wędkę, ale po nią nie sięgnął. *Praktyczny przewodnik* z aktami prawnymi przydatnymi m.in. do ćwiczeń to moja wędka dla Ciebie i innych studentów. W zasadzie już Twoja, bo sięgnąłeś po to opracowanie. Podjąłeś dobrą decyzję.

W kierunkowaniu studentów na samodzielne zdobywanie wiedzy staram się brać przykład z mojego Mistrza, wybitnego prawnika, kryminalistyka oraz nauczyciela akademickiego prof. zw. dr. hab. Tadeusza Hanauska. Naprowadzając mnie na wiedzę (innych także), wielokrotnie dawał mi przysłowiową wędkę. Było to podpowiedzenie pozycji literatury, z którą powinienem się zapoznać. W mojej dla Ciebie wędce masz przydatne akty prawne. Podzielę się dwoma przykładami z tego wspaniałego okresu studiowania pod okiem Profesora – własnym i kolegi Romana.

Kiedy napisałem jeden z pierwszych artykułów naukowych, poprosiłem Profesora o zapoznanie się z nim. Nie sprawdzenie i poprawienie błędów. Miałem zamiar wysłać tekst do pewnej redakcji z prośbą o rozważenie możliwości jego opublikowania. Podczas kolejnego spotkania doktorantów Mistrz, wręczając mi artykuł, powiedział następująco:

„Interesujące to, o czym pan pisze, ale gdyby pan magister zechciał sięgnąć po pozycję...”. Sięgnąłem, a czego dowiedziałem się po przestudiowaniu tej książki, przedstawię nietypowo, ale w sposób odpowiadający prawdzie.

Na następne spotkanie seminaryjne doktorantów wszedłem do gabinetu Profesora z wypiekami na twarzy. Było mi po prostu wstyd, że takie niedorzeczności wyszły spod mojego pióra. W dogodnym momencie podszedłem do Profesora i wypowiedziałem następujące słowa: „Panie Profesorze, dziękuję, że mnie pan nie wykopał po czterech literach za te błędy, które zrobiłem, pisząc tekst”. Z życzliwym uśmiechem odparł, że taka jest jego rola. Wyraził zadowolenie, że zechciałem skorzystać z podpowiedzi.

Aby nie być postrzeganym jako osoba podpierająca się autorytetem prof. Tadeusza Hanauska – inny przykład. Roman Z. (obecnie doktor i wykładowca na wyższej uczelni) opracował artykuł o śladach zapachowych (osmologicznych). Podjął także śmiałą próbę zdefiniowania śladu osmologicznego. Po zapoznaniu się z treścią obszernego artykułu, prof. Hanausek na maszynopisie napisał swoje uwagi i wątpliwości. Ściślej, pytania adresowane do autora. Długo analizowaliśmy dopiski. W pewnym momencie podpowiedziałem nawet koledze, aby w oparciu o te pytania napisał artykuł. Jego tematem może być przybliżenie, co należy uwzględnić, podejmując próbę przedstawienia własnej definicji śladu osmologicznego. Historia Romana zakończyła się powodzeniem. Napisał i obronił rozprawę doktorską na temat śladów osmologicznych. Chciał i wykorzystał przysłowiową wędkę właściwie.

Przy pomocy tej wędki (*Praktycznego przewodnika*), zawierającej życzliwe i praktyczne rady oraz akty prawne związane z problematyką ruchu drogowego, doktoratu nikt nie napisze. Lecz do napisania pracy projektowej albo podczas ćwiczeń przydatność przewodnika jest gwarantowana. Moja pewność wynika z faktu, że pracując nad tym przewodnikiem, na pewnym etapie otrzymałem wędkę od recenzentów. W obszarze wiedzy naukowej, w którym inni wiedzą lepiej, warto i należy pytać. *Praktyczny przewodnik* może być przydatny jeszcze do czegoś innego. Od

osoby, która ukończyła kierunek związany z bezpieczeństwem wewnętrznym, wypada oczekiwać posługiwania się terminologią prawniczą, prawda? Nie wiem, jak inni wykładowcy, ale ja u niektórych studentów zauważam trudności związane z używaniem fachowych terminów. Przyczyny mogą być różne, ale nie zamierzam w nie wnikać. Z pewnością po zapoznaniu się z dalszą częścią tego miniprzewodnika jeszcze wielu studentów uniknie rumieńców wstydu na twarzy. Jestem o tym głęboko przekonany. Poprawne wysławianie się nawet w tak wąskim zakresie, jaki zostanie tutaj przedstawiony, sprawi, że Wasz autorytet, jako absolwentów tego kierunku, zyska.

Nieco długie wprowadzenie do problematyki prawniczej w tym miniprzewodniku zakończę przykładem. Podczas jednej z odpraw do służby patrolowej przełożony sprawdzał nasze przygotowanie oraz udzielał instruktażu, zwracając uwagę na różne jej aspekty. Przestrzegał przed błędami milicjantów nakładających grzywnę w drodze mandatu karnego. Jego przykład związany był z interwencją wobec kierującego. Milicjant za naruszenia przepisów ruchu drogowego zaproponował kierującemu mandat w wysokości 1000 zł. Kierujący nie zgodził się. Milicjant sporządził zatem wniosek o ukaranie do kolegium ds. wykroczeń (dzisiaj w takich sprawach orzekają sądy). Notatka urzędowa z przebiegu interwencji oraz informacje we wniosku odpowiadały faktom. Milicjant opisał, na czym polegało wykroczenie, oraz że zaproponował kierującemu mandat. Obwiniony potwierdził to także. Jakież było zdziwienie składu orzekającego oraz oskarżyciela, gdy usłyszeli od obwinionego odpowiedź na pytanie przewodniczącego. Przecież to była propozycja! Milicjant nie nałożył na mnie grzywny w postępowaniu mandatowym. Za taką propozycję podziękowałem. Kolegium odstąpiło od ukarania obwinionego.

Ad rem

To łacińskie wyrażenie (*Ad rem*) słyszy się z ust prawników coraz rzadziej. Tłumaczone jest jako: „do rzeczy (głównej), sprawy; do właściwego tematu; bez dygresji”^[1]. Jeżeli ktoś sięgnie do innego źródła, przeczyta, że oddawane jest jako: „do rzeczy; (wrócić) do właściwego tematu”^[2]. Za-

cząłem od niego celowo. Wyrażenie to samo, lecz można dopatrywać się różnych znaczeń. Pomyślcie, co by było, gdyby można było tak szeroko interpretować wyrażenia ustawowe, których w przepisach prawa jest przecież niezliczona ilość. Zaraz do tego wątku powrócimy, bo jeszcze chcę dodać, że przybliżenie rozumienia aktów nie będzie wyczerpujące. Postaram się dołożyć starań, aby miało charakter praktyczny, a przede wszystkim zaś – krótką formę. Stąd odwoływanie się do okienek problemowych.

Może jeszcze jedno. Czytając tekst w przewodniku, proponuję sprawdzić samemu u źródła. Wiedza łatwiej się wówczas utrwala. Równie wysoką efektywność można osiągnąć, robiąc notatki z wykładu albo zapiski podczas ćwiczeń. Bezproblemowo wykorzystasz je przy zaliczeniu końcowym. Ja na to zezwalam. Dlaczego prawie nikt nie korzysta? Przemilczę.

W przewodniku – co łatwo sprawdzić w oparciu o spis treści – mamy przepisy rangi: ustaw, rozporządzeń, zarządzeń oraz wytycznych. Mimo różnych nazw, są to akty prawne. Część z nich to akty powszechnie obowiązującego prawa (ustawy i rozporządzenia), a część to akty prawa wewnętrznego (zarządzenia, wytyczne). Dochodzimy zatem do jednego z możliwych podziałów przepisów. Faktycznie klasyfikuje się je wg różnych kryteriów^[3]. Po co w literaturze dokonuje się różnych podziałów albo prób definiowania pewnych pojęć? Najkrócej mówiąc, nie po to, żeby utrudniać życie studentowi, lecz w celu precyzyjniejszego komunikowania się oraz sprawniejszego działania struktur administracji. Historia Romana, do której nawiązałem, może służyć za przykład. Na początku lat 90. ubiegłego wieku w kręgach policyjnych problematyka śladów i badań osmologicznych była znana nielicznym^[4]. Zachodziła konieczność uporządkowania pojęć oraz zadbania o terminologię. Analogicznie jest z aktami prawnymi, które początkowy okres rozwoju już dawno mają za sobą. Przykładowo, w XV wieku w prawie polskim prokuratorami nazywano pełnomocników i patronów stron stających w sądach. „W roku 1543 zaś uchwalono, że *Procuratores* mają być przysięgli, ale że kto chce sam rzecz prokurować w Sądzie, ten może”^[5]. Podobnie było z nazewnictwem

obejmującym akty prawne. Wraz z rozwojem społeczeństw i administracji tworzone było prawo oraz wyodrębniane jego gałęzie, dlatego zmiany były nieuniknione^[6]. Obecnie nazwa aktu prawnego (ustawa, rozporządzenie, wytyczne, uchwała, statut, zarządzenie) pozwala na zorientowanie się, jaki organ go wydał. Krótko mówiąc, wiedza z zakresu prawnoznawstwa jest jak najbardziej przydatna. W jeszcze szerszym zakresie przydatna jest znajomość funkcjonowania administracji państwowej i samorządowej^[7]. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę, że: „normatywne podstawy organizacji i działania administracji publicznej mieszczą się w przepisach zakwalifikowanych do różnych gałęzi prawa”^[8]. Mówimy o prawie samorządowym, administracyjnym, karnym, cywilnym, bankowym, policyjnym itp. W praktyce akty normatywne zawierające obowiązujące normy prawne określane są terminem „źródła prawa”. W literaturze przybliży się studentom całe systemy źródeł prawa. System prawa policyjnego w zarysie zostanie przedstawiony później.

Wszystkie akty prawne mają swój początek w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku^[9]. Konstytucja to akt prawny określany także jako ustawa zasadnicza, który ma najwyższą moc prawną w systemie źródeł polskiego prawa. Krótko mówiąc, jest podstawą polskiego systemu prawnego. W praktyce oznacza to m.in., że pozostałe akty prawne nie mogą być sprzeczne z tym, co wynika z konstytucji. W trzecim rozdziale tego najważniejszego aktu prawnego określone zostało: co jest źródłem powszechnie obowiązującego prawa (art. 87), jakie warunki muszą być spełnione, aby akt prawny wszedł w życie oraz tryb jego ogłaszania (art. 88), kto może wydawać rozporządzenia i kiedy (art. 92), jaki charakter mają i kogo obowiązują (do kogo są adresowane) uchwały i zarządzenia (art. 93), kiedy i na jakich warunkach organy samorządu terytorialnego oraz terenowe organy administracji rządowej mogą ustanowić przepisy prawa miejscowego (art. 94). Do postanowień Konstytucji dostosowane muszą być akty niższego rzędu. Inaczej mówiąc, pomimo tego, że: „najwyższe miejsce w hierarchii źródeł prawa w Rzeczypospolitej Polskiej zajmują źródła prawa pochodzące od organów władzy ustawodawczej, a więc ustawy wydawane przez Parlament,

czyli Sejm i Senat”^[10], muszą one wykazywać zgodność z postanowieniami Konstytucji. W zasadzie można by było przejść do napisania kilku zdań o przepisach zamieszczonych w tym przewodniku, ale... Postanowienia konstytucji, która podzielona jest na rozdziały i artykuły, a te z kolei na ustępy, poprzedza preambuła^[11].

Preambuła – wstęp do aktu prawnego, zwykle o ważnym znaczeniu politycznym (np. do umów międzynarodowych, konstytucji), wyjaśniający okoliczności wydania aktu oraz określający cele, którym winien on służyć.

Słownik wyrazów obcych, red. E. Sobol, PWN, Warszawa 1999, s. 891.

Preambuła – uroczysty wstęp do szczególnie ważnego aktu prawnego, wyjaśniający ducha i motyw, którymi kierowali się twórcy. Preambuła do konstytucji.

R. Pawelec, Słownik wyrazów obcych i trudnych, Wilga, Warszawa 2003, s. 508.

Co to jest preambuła, wynika z przypisu oraz objaśnień w okienku problemowym. Jako Twój przewodnik po aktach normatywnych chciałbym zachęcić w tym miejscu do próby ustalenia (ale we własnym już zakresie), jaki inny akt prawny uchwalony w Polsce (aktualnie obowiązujący) poprzedzony jest preambułą.

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Rozdział III ŹRÓDŁA PRAWA

Art. 87.

1. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia.
2. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są na obszarze działania organów, które je ustanowiły, akty prawa miejscowego.

Art. 88.

1. Warunkiem wejścia w życie ustaw, rozporządzeń oraz aktów prawa miejscowego jest ich ogłoszenie.
2. Zasady i tryb ogłaszania aktów normatywnych określa ustawa.
3. Umowy międzynarodowe ratyfikowane za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie są ogłaszane w trybie wymaganym dla ustaw. Zasady ogłaszania innych umów międzynarodowych określa ustawa.

Art. 89.

1. Ratyfikacja przez Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowej i jej wypowiedzenie wymaga uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie, jeżeli umowa dotyczy:
 - 1) pokoju, sojuszy, układów politycznych lub układów wojskowych,
 - 2) wolności, praw lub obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji,
 - 3) członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w organizacji międzynarodowej,
 - 4) znacznego obciążenia państwa pod względem finansowym,
 - 5) spraw uregulowanych w ustawie lub w których Konstytucja wymaga ustawy.

2. O zamiarze przedłożenia Prezydentowi Rzeczypospolitej do ratyfikacji umów międzynarodowych, których ratyfikacja nie wymaga zgody wyrażonej w ustawie, Prezes Rady Ministrów zawiadamia Sejm.
3. Zasady oraz tryb zawierania, ratyfikowania i wypowiedzania umów międzynarodowych określa ustawa.

Art. 90.

1. Rzeczpospolita Polska może na podstawie umowy międzynarodowej przekazać organizacji międzynarodowej lub organowi międzynarodowemu kompetencje organów władzy państwowej w niektórych sprawach.
2. Ustawa wyrażająca zgodę na ratyfikację umowy międzynarodowej, o której mowa w ust. 1, jest uchwalana przez Sejm większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów oraz przez Senat większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby senatorów.
3. Wyrażenie zgody na ratyfikację takiej umowy może być uchwalone w referendum ogólnokrajowym zgodnie z przepisem art. 125.
4. Uchwałę w sprawie wyboru trybu wyrażenia zgody na ratyfikację podejmuje Sejm bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

Art. 91.

1. Ratyfikowana umowa międzynarodowa, po jej ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, stanowi część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana, chyba że jej stosowanie jest uzależnione od wydania ustawy.
2. Umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie ma pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową.
3. Jeżeli wynika to z ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską umowy konstytuującej organizację międzynarodową, prawo przez nią stanowione jest stosowane bezpośrednio, mając pierwszeństwo w przypadku kolizji z ustawami.

Art. 92.

1. Rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu.
2. Organ upoważniony do wydania rozporządzenia nie może przekazać swoich kompetencji, o których mowa w ust. 1, innemu organowi.

Art. 93.

1. Uchwały Rady Ministrów oraz zarządzenia Prezesa Rady Ministrów i ministrów mają charakter wewnętrzny i obowiązują tylko jednostki organizacyjnie podległe organowi wydającemu te akty.
2. Zarządzenia są wydawane tylko na podstawie ustawy. Nie mogą one stanowić podstawy decyzji wobec obywateli, osób prawnych oraz innych podmiotów.
3. Uchwały i zarządzenia podlegają kontroli co do ich zgodności z powszechnie obowiązującym prawem.

Art. 94.

Organy samorządu terytorialnego oraz terenowe organy administracji rządowej, na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie, ustanawiają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów. Zasady i tryb wydawania aktów prawa miejscowego określa ustawa.

W okienku problemowym dotyczącym źródeł prawa jest bardzo dużo informacji, które nie będą przybliżane. Kto jest zainteresowany poszerzeniem wiedzy na ten temat, może skorzystać z literatury, do której odsyłam w przypisach. Jeszcze kilka myśli na zakończenie tej krótkiej wycieczki po rozległej problematyce prawnej. Akty niższego rzędu niż Konstytucja (ustawy) regulują np. złożoną problematykę związaną z bezpieczeństwem państwa. Pojęcie to ma bardzo wiele znaczeń, bo w ramach obowiązującego porządku prawnego jest używane w różnych kontekstach. Analizując treść opracowań nawiązujących do problematyki bezpieczeństwa, można pokusić się o stwierdzenie, że jest to abstrakcyjny termin określający złożony zespół pojęć^[12]. „W *Słowniku terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego* zaproponowano kilkaset definicji związanych z bezpieczeństwem i obronnością”^[13]. Jak to możliwe? – może ktoś w tym miejscu zastanawia się. Możliwe! Zdaniem Stanisława Pieprznego, ogólny charakter zadań określony przez art. 1 ust. 1 ustawy o Policji wskazuje na brak możliwości dokładnego określenia ich granic^[14]. Jeżeli masz ochotę go przeczytać, to zachęcam. Zauważyłeś, że przepis jest tak ogólnie sformułowany, że musisz uciekać się do intuicyjnego jego rozumienia. Jak czytać np. służebną rolę Policji wobec społeczeństwa?

Przywołaj, proszę, w pamięci przykład z kierującym, któremu milicjant zaproponował mandat w wysokości 1000 zł. Kto z nas rozpatruje ukaranie w postępowaniu mandatowym w kategoriach służby społeczeństwu, jeżeli to dotyczy nas samych? Podstawowe zadania Policji zawarte są w pojęciach: „ochrona bezpieczeństwa ludzi” oraz „utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego”. Czy skłaniasz się ku opinii, że są one bardzo trudne do przybliżenia? I pomyśleć, że takie nieostre słownictwo, taką niejednoznaczną terminologię spotyka się w wielu aktach prawnych. Gdybyś mógł zastanowić się chociaż przez chwilę, umiałbyś powiedzieć, dlaczego tak jest? Czy przyszło Ci na myśl, że może to być celowe? Jeżeli nie, to nie szkodzi, ja też kiedyś tak nie myślałem. Jeżeli zapamiętasz, że często źródłem nieostrości pojęć jest chęć ustawodawcy, aby uregulować takie stany faktyczne, które nie dają się opisać w sposób dostatecznie precyzyjny, natomiast próba ich opisania powodowałaby utrudnienie

w operowaniu tekstami normatywnymi^[15], to czas przeznaczony na ćwiczenie, do którego Cię wciągnąłem, będzie wykorzystany twórczo. A może już doszedłeś do tego wniosku. Żeby dowiedzieć się czegoś więcej o zadaniach policjantów podejmujących interwencje, nie wystarczy przeczytać tylko art. 1 ustawy o Policji, bo wynikają one także z innych przepisów. Te związane z problematyką ruchu drogowego znalazły się w przewodniku.

Zanim wybierzesz się w samodzielną wędrówkę, żeby poznać inne akty prawne związane z przedmiotem techniki interwencji albo przeczytasz te zamieszczone tutaj, dam Ci jeszcze jedną wskazówkę. Każdy akt prawny ma swoją budowę. Ustawa o Policji podzielona jest na rozdziały, które mają tytuły (np. **Rozdział 1. Przepisy ogólne**) oraz artykuły (np. **art. 1**). Artykuły z kolei dzielą się na ustępy (np. **art. 1.1**), ustępy natomiast na punkty (np. **art. 1.2.1**). Niepoprawne jest czytanie treści aktu w sposób następujący: „Artykuł jeden (pierwszy), kropka jeden”. Podobnie w odniesieniu do ustępu drugiego: „Artykuł jeden (pierwszy), kropka dwa, kropka jeden, nawias”. Poprawne przeczytanie artykułu zawartego w ustawie, zwłaszcza podczas ćwiczeń, powinno zacząć się następująco: „Artykuł pierwszy, ustęp drugi. Do podstawowych zadań Policji należą: punkt pierwszy: ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra”. Czy można odczytać w taki sposób „zaszyfrowaną” strukturę: „art. 15. 1. 3a). a”) ? Oczywiście, że taki zapis jest niewłaściwy. Przykładem poprawnej formy może być „art. 15 ust. 8 ustawy o Policji”. Jeżeli zamierzasz zapoznać się z treścią ustępu ósmego artykułu piętnastego, może to oznaczać, że zapoczątkowałeś (-łaś) długą wędrówkę. Aktów prawnych rangi ustawy do poznania w ramach systemu policyjnego jest bardzo dużo. Nie jest ważne, ile. Ważne, żebyś miał świadomość, że formacje mundurowe i uzbrojone, stráže umundurowane i uzbrojone oraz stráže umundurowane – nieuzbrojone, inspekcje i służby nadzorcze, finansowe i niefinansowe organy dochodzenia w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe, jednostki gospodarcze ochrony osób i mienia, organy w sytuacjach kryzysowych i klęsk żywiołowych^[16] działają, opierając się na ustawie oraz wydanych na tej

podstawie aktach wykonawczych. Jest zatem wiele do naukowego poznania, czasami nawet do odkrycia. O tym będzie można przekonać się już niedługo. Na potwierdzenie tego mam doskonały przykład ze studentem kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne w głównej roli.

Tymczasem życzę Wam powodzenia i sukcesów, a w niedalekiej przyszłości zapraszam do miniprzewodnika w innym *Praktycznym przewodniku* z tego samego przedmiotu.

Przypisy

- [1] J. Pieńkos, *Praecepta iuris. Łacina dla prawników. Terminy, paremie, wyrażenia*, Muza, Warszawa 1999, s. 202.
- [2] *Słownik wyrazów obcych*, red. E. Sobol, PWN, Warszawa 1999, s. 10.
- [3] Zob. E. Ochendowski, *Prawo administracyjne. Część ogólna*, Dom Organizatora TNOiK, Toruń 2000, s. 69 i nast.; *Prawo administracyjne*, red. J. Boć, Kolonia Limited 2003, s. 61 i nast.; L. Gardocki, *Prawo karne*, wyd. 6., C.H. Beck, Warszawa 2000, s. 1–4.; T. Grzegorzczak, J. Tylman, *Polskie postępowanie karne*, LexisNexis, Warszawa 2003, s. 64 i nast.; S. Waltoś, *Proces karny. Zarys systemu*, LexisNexis, Warszawa 2002, s. 137 i nast.; K. Sławik, *Zarys systemu prawa policyjnego*, Wolters Kluwer, Warszawa 2011.
- [4] Potwierdzeniem tego jest chociażby to, że Mariusz Kulicki, przybliżający niektóre zagadnienia techniki kryminalistycznej, w skrypcie z 1991 roku pisze o śladach odorologicznych. Za faktyczną cezurę polskiej osmologii Tomasz Bednarek przyjmuje rok 1992. Zob. M. Kulicki, *Wybrane zagadnienia techniki kryminalistycznej*, WMK, Toruń 1991, s. 134–145; T. Bednarek, *Osmologia*, [w:] *Kryminalistyka. Wybrane zagadnienia*, red. G. Kędzierska, W. Kędzierski, WSPol., Szczytno 2011, s. 127–143.
- [5] Z. Gloger, *Encyklopedia staropolska*, t. IV, Wiedza Powszechna, Warszawa 1985, s. 119–120.
- [6] Szerzej: K. Koronyi, *Powszechna historia prawa*, PWN, Warszawa 1976; S. Ehrlich, *Wstęp do nauki o państwie i prawie*, PWN, Warszawa 1979.
- [7] B. Dolnicki, *Samorząd terytorialny*, Zamykacze, Kraków 2003.
- [8] E. Ura, E. Ura, *Prawo administracyjne*, PWN, Warszawa 1999, s. 45.
- [9] Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.
- [10] M. Borucka-Arctowa, J. Woleński, *Wstęp do prawoznawstwa*, WPIA UJ, Zawięcie 2000, s. 26.
- [11] Wstęp do aktu prawnego, wyjaśniający okoliczności wydania aktu oraz cele, jakim powinien służyć, *Encyklopedia popularna PWN*, wyd. 8., Warszawa 1982.
- [12] J. Swół, *Statystyczne bezpieczeństwo w Polsce*, „Przegląd Strategiczny” 2014, nr 7, s. 445.
- [13] A. Urban, *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych*, łośgraf, Warszawa 2011, s. 13.
- [14] S. Pieprzny, *Policja. Organizacja i funkcjonowanie*, wyd. 3., Wolters Kluwer, Warszawa 2011, s. 28.
- [15] Tamże, s. 29.
- [16] K. Słowik, *Zarys systemu...*, dz. cyt., s. 46–292.

ZAKOŃCZENIE

Psycholog Abraham Maslow usystematyzował potrzeby człowieka. Piramida potrzeb Maslowa^[1] znana jest niemalże każdemu studentowi bezpieczeństwa wewnętrznego. Niewielu chyba zastanawiało się, skąd czerpał potrzebną do tego wiedzę. Z osiągnięć naukowych Maslowa korzystamy wszyscy. Człowiek uczy się różnych zachowań oraz umiejętności potrzebnych do zapewnienia sobie bezpieczeństwa od bardzo dawna. Jan Jelinek pisze: „Myśliwi górnego paleolitu zakładali swe obozowiska w pobliżu wody, na terenie płaskim lub tylko nieznacznie nachylonym. Toteż odkrywa się je zazwyczaj nad rzekami i jeziorami, często u zbiegu strumieni lub większych cieków wodnych (...). Natomiast większość obozowisk środkowego i dolnego paleolitu znajdowała się na terasach rzecznych i w jaskini”^[2]. Jaskinia dawała schronienie, dach nad głową, a poprzez zastosowanie ognia – ciepło i bezpieczeństwo przed drapieżnikami. Nasi przodkowie bardzo długo zdobywali wiedzę o tym, jak zwiększyć własne bezpieczeństwo. Na wiele sposobów człowiek starał się zapewnić sobie jego poczucie. Dom dawał schronienie przed siłami natury, a jedną z pierwotnych cech miasta była obronność. Starożytne miasta otoczone były murami. Współczesna zabudowa miejska tworzona jest z myślą o bezpieczeństwie mieszkańców. Miasta są jak twierdze chronione przez fortyfikacje. Rozwój techniki i taktyki wojskowej sprawił, że obecnie nawet za najpotężniejszymi murami nie można czuć się bezpiecznie^[3]. Współczesne miasta to skomplikowany układ komunikacyjny, który ma związek z procesem urbanizacji, jego niedoskonałością oraz zagrożeniami dla mieszkańców. I pomyśleć, że Arturo Soria y Mata (1844–1929) postulował poszerzenie ulic w Madrycie, budowę linii transportu publicznego pod ziemią albo napowietrznie, uzasadniając, że w najbardziej obciążonym skrzyżowaniu w tym mieście w ciągu dnia przejechały aż 3383 pojazdy^[4].

Ciągły rozwój stosunków społecznych, wzrost ekonomiczny, podróże kosmiczne są możliwe dzięki wiedzy. Bo człowiek uczy się na wiele sposobów przez całe życie. Spośród tych, którzy zakończyli swój ziemski żywot, wiedza jest potrzebna tylko tym, którzy trafili do piekła oraz czyścica. Bo

jest naturalne, że starają się „żyć” bezpiecznie (z dala od piekielnego ognia, gorącej smoły, kuszącego diabła z oczami błyszczącymi jak dwa duże brylanty skradzione z kolekcji carów Rosji), ale to może zapewnić tylko miejsce w Królestwie Niebieskim. Chyba że przyjmujemy, iż pojęcie sprawiedliwości jest kwestią umowną i wyraża się tylko w społecznym odczuciu^[5]. Umownie też możemy podchodzić do tego, kto ma wiedzę albo kto jej nie ma.

Bardzo trafnie zauważył prof. Jerzy Chłopecki, że przemiany na współczesnym rynku pracy uprzywilejowują dwa krańcowe bieguny zasobów siły roboczej: pracowników o najniższych i najwyższych kwalifikacjach. Dla prywatnego właściciela obecnie nie jest tak istotne: „jakim dyplomem legitymuje się kandydat na pracownika, ważne jest bowiem, co potrafi i wszelkie dokumenty, z dyplomem na czele, istotne są o tyle, o ile umiejętności te poświadczają”^[6]. Jeżeli zgodzimy się z takim zapatrywaniem, konsekwencją tego powinna być zmiana myślenia o sposobie przyswajania wiedzy.

Kształcenie we współczesnych szkołach wyższych – pisze prof. Tadeusz Pomianek – odbiega znacznie od tradycyjnego. W wyniku otwartości edukacji na uczelniach pojawili się nietradycyjni studenci: ludzie starsi, mniejszości etniczne, ludzie ubodzy itd. Wyjątkową rolę w nauczaniu na uczelniach wyższych odgrywa nauczanie na odległość. Niestety, kiedyś ściagi na uczelniach były normą^[7]. Dzisiaj także są, chociaż na niewiele się przydadają. Wraz z rozwojem technologii dochodzą jeszcze inne niedozwolone pomoce, z których korzystają studenci. A kiedy przyjdzie coś napisać samemu, powstaje problem. Tak wielki, że student niekiedy nie jest w stanie przeczytać ze zrozumieniem tego, co mu ktoś napisał. Nie potrafi sprawdzić, czy akty prawne wykorzystane przy redagowaniu tekstu to właściwe źródło prawa.

„Przewodnik ten może być przeznaczony dla wszystkim kontrolerów ruchu drogowego, funkcjonariuszy Policji, a także studentów kierunków bezpieczeństwa.

Różnorodność aktów normatywnych regulujących prawa i obowiązki, uprawnienia, zasady postępowania obywateli Rzeczypospolitej Polski i uczestników ruchu drogowego prowadzących transport drogowy, wykonujących nadzór i kontrolę wymaga rozległych wiadomości.

W przewodniku starano się zamieścić najniezbędniejsze wiadomości przystosowane do potrzeb wyżej wymienionych podmiotów.

Zgromadzenie w jednym opracowaniu kompletnych, pełnych wiadomości zawartych w wielu często szczegółowych przepisach i aktach prawnych byłoby niecelowe i ograniczałoby jego komunikatywność^[8].

„Monograficzne opracowanie dr. Jana Swóła nie jest klasycznym skryptem. Vademecum udostępnia studentom, ale również i innym zainteresowanym podstawowe wiadomości i akty prawne z zakresu ruchu drogowego czy transportu drogowego. Wielość i różnorodność regulacji prawnych, i częste nowelizacje powodują szum i chaos informacyjny. Uchwycenie przez autora regulacji prawnych w tym zakresie, wstęp oraz bardzo dobry, moim zdaniem, miniprzewodnik po aktach prawnych może zachęcać studentów i innych użytkowników do studiowania prawa o ruchu drogowym oraz powiązanych aktów prawnych. Przewodnik po aktach prawnych jest uniwersalny i może być pomocny podczas nauczania podstaw prawa na kierunkach nieprawniczych^[9].”

Przypisy

- [1] Zob. A. Urban, *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych*, Łośgraf, Warszawa 2011, s. 23; S. Diamond, *Zdobądź więcej. Naucz się zdobywać to, czego pragniesz*, przekład M. Apps, Wydawnictwo Literackie, bmnw, 2012, s. 416.
- [2] J. Jelinek, *Wielki atlas prehistorii człowieka*, PWRiL, Warszawa 1977, s. 212.
- [3] Zob., A. Jasiński, *Architektura w czasach terroryzmu*. Miasto – przestrzeń publiczna — budynek, Wolters Kluwer, Warszawa 2013, ilustracja nr 1, s. 29.
- [4] M. Malinkowski, S. Solecki, *Społeczeństwo i przestrzeń zurbanizowana. Teksty źródłowe*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2011, s. 315.
- [5] J. Chłopecki, S. Paszczyński, T. Pomianek, *W poszukiwaniu syntezy. O problemie szkolnictwa wyższego nie tylko w Polsce*, WSiLiZ, Rzeszów 2004, s. 15.
- [6] Tamże, s. 22.
- [7] Tamże, s. 72–73.
- [8] Fragment recenzji dr. inż. Lecha Hyba, oficera starszego Policji, WRD KWP w Kielcach.
- [9] Fragment recenzji dr. Kazimierza Kraja.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

- Bednarek T., *Osmologia*, [w:] *Kryminalistyka. Wybrane zagadnienia*, red. G. Kędzierska, W. Kędzierski, WSPol., Szczytno 2011.
- *Bezpieczeństwo i zagrożenia współczesnego świata*, red. A. Olak, I. Oleksiewicz, Rzeszów 2008.
- Błachut J., Gaberle A., Krajewski K., *Kryminologia*, Arche, Gdańsk 2007.
- Borucka-Arctowa M., Woleński J., *Wstęp do prawoznawstwa*, WPIA UJ, Zawiercie 2000.
- Chłopecki J., Paszczyński S., Pomianek T., *W poszukiwaniu syntezy. O problemie szkolnictwa wyższego nie tylko w Polsce*, WSliZ, Rzeszów 2004.
- Diamond S., *Zdobądź więcej. Naucz się zdobywać to, czego pragniesz*, przekład M. Apps, Wydawnictwo Literackie, bmn, 2012.
- Dolnicki B., *Samorząd terytorialny*, Zamykacze, Kraków 2003.
- Ehrlich S., *Wstęp do nauki o państwie i prawie*, PWN, Warszawa 1979.
- *Encyklopedia popularna PWN*, wyd. 8., Warszawa 1982.
- Gardocki L., *Prawo karne*, wyd. 6., C.H. Beck, Warszawa 2000.
- Gloger Z., *Encyklopedia staropolska*, t. IV, Wiedza Powszechna, Warszawa 1985.
- Grzegorzczak T., Tylman J., *Polskie postępowanie karne*, LexisNexis, Warszawa 2003.
- Grzybowski R.A., Litka P., *Ślady zbrodni*, SIW Znak, Kraków 2014.
- Jasiński A., *Architektura w czasach terroryzmu. Miasto – przestrzeń publiczna – budynek*, Wolters Kluwer, Warszawa 2013.
- Jelinek J., *Wielki atlas prehistorii człowieka*, PWRiL, Warszawa 1977.
- Koroniyi K., *Powszechna historia prawa*, PWN, Warszawa 1976.
- Malikowski M., Solecki S., *Społeczeństwo i przestrzeń zurbanizowana. Teksty źródłowe*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2011.

- Moskowitz G.B., *Zrozumieć siebie i innych. Psychologia poznania społecznego*, GWP, Gdańsk 2009.
- Ochendowski E., *Prawo administracyjne. Część ogólna*, Dom Organizatora TNOiK, Toruń 2000.
- Kulicki M., *Wybrane zagadnienia techniki kryminalistycznej*, WUMK, Toruń 1991.
- Pawelec R., *Słownik wyrazów obcych i trudnych*, Wilga, Warszawa 2003.
- Pieńkos J., *Praecepta Iuris. Łacina dla prawników. Terminy, paremie, wyrażenia*, Muza, Warszawa 1999.
- Pieprzny S., *Policja. Organizacja i funkcjonowanie*, wyd. 3., Wolters Kluwer, Warszawa 2011.
- *Prawo administracyjne*, red. J. Boć, Kolonia Limited 2003.
- Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2012 r., MSW, Warszawa 2013.
- Sławik K., *Zarys systemu prawa policyjnego*, Wolters Kluwer, Warszawa 2011.
- *Słownik wyrazów obcych*, red. E. Sobol, PWN, Warszawa 1999.
- Swół J., *Bezpieczeństwo i jego wymiary. Zagadnienie wybrane*, [w:] red. R. Grzywna, *Współczesne zagrożenia w zarządzaniu i bezpieczeństwie*, WSZMiJO, Katowice 2014.
- Swół J., *Statystyczne bezpieczeństwo w Polsce*, „Przegląd Strategiczny” 2014, nr 7.
- Swół J., *Historie z kryminalistyką w tle*, e-Terroryzm.pl 2014, nr 3 (27), <<http://e-terroryzm.pl/archiwum/>>
- Swół J., *W konfrontacji z rzeczywistością*, e-Terroryzm.pl 2014, nr 4 (28), <<http://e-terroryzm.pl/archiwum/>>
- Ura E., Ura E., *Prawo administracyjne*, PWN, Warszawa 1999.
- Urban A., *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych*, Łośgraf, Warszawa 2011.
- Waltoś S., *Proces karny. Zarys systemu*, LexisNexis, Warszawa 2002.

Wykaz okienek problemowych

Kary przewidziane przez Kodeks wykroczeń	284
Środki karne w kodeksie wykroczeń	286
Kary przewidziane przez Kodeks karny	288
Środki karne w kodeksie karnym.....	290
Preambuła – przybliżenie pojęcia	296
Źródła prawa w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej	296
Notatki i zapiski.....	307

NOTATKI I ZAPISKI

STUDENCKA
KARTA KREDYTOWA MASTERCARD < 30

ZDAJE
EGZAMIN

WBK

Bank Zachodni WBK

Niespodziewane wydatki – każdego to spotyka! Mnie też! I to nieraz! Zastanawiam się, czy student może dostać kartę kredytową?

Jasne, że tak! Nasza karta kredytowa MasterCard<30 to idealna karta kredytowa dla studenta. Nie tylko daje możliwość robienia zakupów na kredyt i rozkładania go na raty, ale również robi megawrażenie, bo płacisz nią w ułamku sekundy bez dotykania terminala. Wystarczy, że zbliżysz kartę do czytnika i zapłacone!

CO UMOŻLIWIA CI KARTA KREDYTOWA MASTERCARD<30?

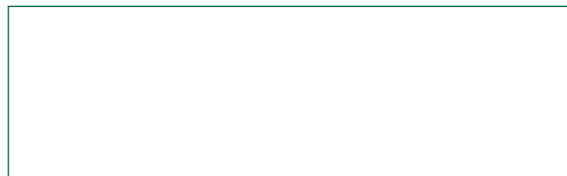
- **Zakupy na kredyt** do 1500 zł, które można rozłożyć na niskoprocentowane raty w ramach usługi RATIO.
- **Błyskawiczne płatności** dzięki technologii zbliżeniowej Pay-Pass w kawiarniach, sklepikach, Empikach, McDonald's, aptekach, stacjach benzynowych – do kwoty 50 zł bez PIN.
- **Płatności za czesne czy akademik** – dzięki usłudze przelewu elektronicznego.
- **Bezpieczne płatności w Internecie** dzięki usłudze 3D-Secure.

Dodatkowo kartę przez pierwszy rok możesz otrzymać za darmo, jeżeli dokonasz nią 3 transakcji (z wyjątkiem przelewów z karty kredytowej) w okresie 3 miesięcy od dnia podjęcia pozytywnej decyzji banku o wydaniu karty.

CO ZROBIĆ, ABY OTRZYMAĆ KARTĘ KREDYTOWĄ<30?

Musisz mieć ukończony pierwszy semestr studiów i mieć minimalne przychody w wysokości 650 zł miesięcznie netto. **Karta kredytowa MasterCard<30** przyznawana na warunkach studenckich, dostępna jest dla studentów poniżej 26 roku życia. Aby otrzymać kartę, wystarczy, że odwiedzisz najbliższą placówkę Banku Zachodniego WBK lub zadzwonisz pod numer 1 9999.

Z oferty karty kredytowej mogą skorzystać osoby, które spełniają wymagane przez Bank warunki oceny zdolności kredytowej. Koszt przelewu elektronicznego z rachunku karty kredytowej – 2%, min. 5 zł. Usługa 3D-Secure jest dostępna dla klientów posiadających aktywne usługi bankowości elektronicznej BZWBK24. Szczegóły oferty, oprocentowanie, informacje o opłatach i prowizjach dostępne w placówkach BZ WBK. 1 9999 – opłata wg cennika operatora. Stan na 18.06.2012r.

WBK

Bank Zachodni WBK

bzwbk.pl | ☎ 17 8503-110

Wiele zdań i myśli zostało już przekazane o przydatności tych aktów prawnych. Z pewnością w ciągu najbliższego semestru, wykażą swoją przydatność. Podczas ćwiczeń należy korzystać z nich jak najczęściej. Lecz w jakich sytuacjach, to zależy od Waszej pomysłowości i kierunku zainteresowań sytuacją problemową. Ponieważ z tym bywa różnie, więc możecie liczyć na prowadzących ćwiczenia. Atrakcyjność ćwiczeń głównie od Was zależy. Warto mieć to na uwadze.

Zeszyt ten jest częścią materiałów przeznaczonych do ćwiczeń. Inne wyłaniające się potrzeby, np. z ustaleniem podstaw prawnych zatrzymania, kogo można zatrzymać, a kogo nie, albo w jakich okolicznościach można dokonać takiego zatrzymania, należy poszukiwać w innym zeszycie z tego cyklu. Są w trakcie opracowywania.

„Przewodnik ten może być przeznaczony dla wszystkim kontrolerów ruchu drogowego, funkcjonariuszy Policji, a także studentów kierunków bezpieczeństwa. Różnorodność aktów normatywnych regulujących prawa i obowiązki, uprawnienia, zasady postępowania obywateli Rzeczypospolitej Polski i uczestników ruchu drogowego prowadzących transport drogowy, wykonujących nadzór i kontrolę wymaga rozległych wiadomości. W przewodniku starano się zamieścić najniezbędniejsze wiadomości przystosowane do potrzeb wyżej wymienionych podmiotów. Zgromadzenie w jednym opracowaniu kompletnych, pełnych wiadomości zawartych w wielu często szczegółowych przepisach i aktach prawnych byłoby niecelowe i ograniczałoby jego komunikatywność”.

*Fragment recenzji dr. inż. Lecha Hyba,
oficera starszego Policji, WRD KWP w Kielcach*

„Monograficzne opracowanie dr. Jana Swóła nie jest klasycznym skryptem. Vademecum udostępnia studentom, ale również i innym zainteresowanym podstawowe wiadomości i akty prawne z zakresu ruchu drogowego czy transportu drogowego. Wielość i różnorodność regulacji prawnych, i częste nowelizacje powodują szum i chaos informacyjny. Uchwycenie przez autora regulacji prawnych w tym zakresie, wstęp oraz bardzo dobry, moim zdaniem, miniprzewodnik po aktach prawnych może zachęcać studentów i innych użytkowników do studiowania prawa o ruchu drogowym oraz powiązanych aktów prawnych. Przewodnik po aktach prawnych jest uniwersalny i może być pomocny podczas nauczania podstaw prawa na kierunkach nieprawniczych”.

Fragment recenzji dr. Kazimierza Kraja

